ആശാൻവിമർശനത്തിന്റെ
ആദ്യരശ്മികൾ
(രണ്ടാം ഭാഗം)

മൂക്കോത്തു കുമാരൻ

സമ്പാദകൻ:

കോമലേഴത്തു കെ. ജി. മാധവൻ

ആശാൻവിമർശനത്തിന്റെ
ആദ്യരശ്മികൾ

(രണ്ടാം ഭാഗം)

മൂക്കോത്തു കുമാരൻ

സമ്പാദകൻ:

കോമലേഴത്തു കെ. ജി. മാധവൻ

വില 3—50

വിതരണം

വിദ്യാർത്ഥിമിത്രം പ്രസ്സ് & ബുക്കുഡിപ്പോ.
ബേക്കർ റോഡ് : കോട്ടയം.

(Malayalam)

ASAN VIMARSANATHINTE AADYA RASMIKAL

(Critical Essays)

Vol. II

BY MURKOT KUMARAN

Compiler:

KOMALEZHATHU K. G. MADHAVAN
CHETTIKULANGARA, MAVELIKKARA-6.

First Edition
September 1968
Copies 1500

Price Rs. 3—50

Copyright to: Compiler

Printed at
The Bhagyodayam Press, Pulikeezhu.

Distributors:
**The Vidyarthi Mithram Press & Book Depot,
Baker Road, Kottayam.**

മൂക്കോത്തു കുമാരൻ

ആശാൻ വിമർശനത്തിന്റെ ആദ്യരശ്മികൾ

(രണ്ടാം ഭാഗം)

അനുക്രമണിക

1)	അവതാരിക	xii
2)	ആമുഖം	12
3)	മൂക്കോത്തുകുമാരൻ—ഒരു പഠനം	41
4)	നളിനി	47
5)	ശ്രീമാൻ എൻ. കുമാരനാശാൻ അവർകൾ	51
6)	ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങൾ	59
7)	കുമാരനാശാൻ—ഒരു മതിപ്പ്	71
8)	തൊട്ടാവാടിസ്സാഹിത്യം	79
9)	ഒരു കത്ത്	81
10)	ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങൾ—ആന്തരാത്മപ്രദീപിക	88
11)	അനുസ്മരണാവതരണം	93
12)	ആശാനും വള്ളത്തോളും	115
13)	ഭവഭൂതിയുടെ രാമനും ആശാന്റെ സീതയും	1[illegible]5
14)	ആശാന്റെ അസ്ഥിപഞ്ജരം പല്ലനയിൽ കിടന്നുപൊട്ടിച്ചിരിക്കും	161
	അനുബന്ധം	
i)	കുമാരനാശാന്റെ കാവ്യരചനാസമ്പ്രദായം കെ. ഭാനുമതിഅമ്മ	172
ii)	നിനമണി കുന്നത്തു ജനാർദ്ദനമേനോൻ	186

അവതാരിക.

എത്ര മഹാനായ സാഹിത്യകാരനായാലും ശരി, വേണ്ടരീതിയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെടുകയും പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളുടെ മാഹാത്മ്യം ക്രമേണ നഷ്ടമോ ലുപ്തമോ ആകുമെന്നു് ഭാസൻ തൊട്ടുള്ള സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ യശഃശ്ചരിത്രം നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു് പ്രാചീന കാലത്തു് വിശേഷിച്ചു് ഇന്ത്യയിൽ, ഗ്രന്ഥപ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു നേരിടേണ്ടിവന്ന ഭൗതിക പ്രതിബന്ധങ്ങളുടെ ആധിക്യം മൂലം പല നാമങ്ങളും സ്മൃതിസീമയിലെത്താതെ എന്നെന്നേക്കും അപ്രത്യക്ഷമായിപ്പോയിട്ടുണ്ടെന്നു വേണം കരുതാൻ. മുദ്രണവിദ്യ പ്രചരിക്കുകയും ഗ്രന്ഥപ്രസാധനകല വികസിക്കുകയും ചെയ്തതോടെ സാഹിത്യത്തിന്റെ ആ പ്രതികൂലാവസ്ഥ മിക്കവാറും ഇല്ലാതായി. എന്നിട്ടുപോലും സഹൃദയന്മാർ ഗ്രന്ഥപ്രകാശനത്തിൽ പ്രകടിപ്പിച്ച താല്പര്യത്തിന്റെ അപര്യാപ്തിമൂലം പല മഹിതപ്രഥകളും സാഹിത്യരംഗത്തിൽ അർഹിക്കുന്ന സ്ഥാനത്തുവെച്ചു് അർച്ചിക്കപ്പെടാതെ അവഗണിക്കപ്പെട്ടുപോയിട്ടുണ്ടു്—കുറെക്കാലത്തേക്കെങ്കിലും. ഹോപ്കിൻസിന്റെ ദുഃഖകഥ ആംഗല സാഹിത്യപ്രേമികൾ ഈ പ്രകരണത്തിൽ ഓർക്കാറുള്ളതാണല്ലോ.

മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ ഇതേ പ്രകണരത്തിൽ ഓർക്കേണ്ട ഒരു നാമമാണു് ശ്രീ. മൂർക്കോത്തുകുമാരന്റേതു് എന്നു് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഹോപ്കിൻസിന്നു് പിണഞ്ഞത്ര അപ്രകാശനദോഷം മൂർക്കോത്തിനെ ബാധിച്ചിരുന്നുവെന്നു് വാദിയ്ക്കുന്നില്ല. അദ്ദേ

ഹത്തിൻെറ ഉപന്യാസങ്ങളും കവിതകളും കഥകളും ഏറെക്കുറെ ജീവിതകാലത്തിൽതന്നെ പത്രങ്ങളിലൂടെ പുറത്തുവന്നവയായിരുന്നു. കുറെ കൃതികൾ അന്നുതന്നെ ഗ്രന്ഥരൂപത്തിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ പോലും അദ്ദേഹത്തിൻെറ സാഹിത്യപ്രകാശന ചരിത്രം തികച്ചും ആശാവഹമോ ആവശ്യാനുസൃതമോ ആയിരുന്നുവെന്നു് പറഞ്ഞുകൂടാ. പത്രങ്ങളിൽ വന്ന പ്രബന്ധങ്ങളിൽ മിക്കതും പിന്നീടു് പുസ്തകമാക്കപ്പെടാതെ അവിടെ തന്നെ കിടന്നതിനാൽ അനന്തര കാലങ്ങളിലെ സാഹിത്യപ്രേമികൾക്കു് എളുപ്പം ഉപലഭ്യമാകാതെ അവരുടെ താൽപര്യപരിധിയിൽ നിന്നു് അകന്നകന്നു് മങ്ങിപ്പോകാനിടവന്നു. മാത്രമല്ല ഗ്രന്ഥമാക്കപ്പെട്ട കൃതികൾപോലും ആവശ്യമനുസരിച്ചു് പുനഃപ്രകാശനം ചെയ്യപ്പെടാത്തതിനാൽ അവയും അവഗണിതകോടിയിൽത്തന്നെ എത്തിച്ചേന്നു.

ഈ ഘട്ടത്തിലാണു് ശ്രീ. കെ. ജി. മാധവൻ മൂക്കോത്തിൻെറ ഉൽഖനനത്തിനു് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു നേരിട്ടു് ലഭിച്ച തിട്ടൂരവുമായി സാഹിത്യരംഗത്തു വന്നു് അപ്രകാശിതപൂർവ്വങ്ങളായ പല ഉപന്യാസങ്ങളുമടക്കം ഒരു സമാഹാരഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതു്, ''ആശാൻ വിമർശനത്തിൻെറ ആദ്യരശ്മികൾ!'' എന്നിട്ടു് രണ്ടുകൊല്ലം കഴിയുമ്പോഴേക്കു് ആ സമാഹാരത്തിനു് ഒരനുജനെ ഉണ്ടാക്കിയ ശ്രീ. മാധവൻെറ സാഹിതീഭക്തിയിൽ നിന്നുറന്ന സ്ഥിരോത്സാഹത്തെ എങ്ങനെ അഭിനന്ദിക്കണം എന്നെനിക്കു് രൂപമില്ല. മൂക്കോത്തിനെ പുതിയ തലമുറയ്ക്കു് ആശാൻ വിമർശകൻ എന്ന നിലയിൽ അവതരിപ്പിക്കണമെന്നു് തീരുമാനിച്ച ഈ സമാഹർത്താവിൻെറ സാഹിതീവിവേചനത്തെയും അത്രതന്നെ അഭിനന്ദിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ശ്രീ. മൂക്കോത്തു കുമാരൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു

ബഹുമുഖവൈഭവം പത്രലോകത്തിലൂടെ ആവിഷ്ക്കരിച്ചു് സാഹിത്യലോകത്തെ വിസ്മിതമാക്കിനിൎത്തിയിരുന്നു. കവിതയായിട്ടും കഥയായിട്ടും നോവലായിട്ടും പുരാണാഖ്യാനമായിട്ടും ബാലസാഹിത്യമായിട്ടും അദ്ദേഹം അന്നു് എഴുതിയിരുന്ന കൃതികൾ എല്ലാം സഹൃദയരെ തുലോം വ്യാമുഗ്ദ്ധരാക്കുകയുണ്ടായി. ആ വൎത്തമാനപ്രശസ്തിയെ അതേപടി കൈക്കൊള്ളുന്ന ഒരു അനന്തരകാലനിരൂപകൻ ഔചിത്യവേദിയല്ലെന്നു് ആരും സമ്മതിക്കും. ശ്രീ. മാധവന്റെ വിവേചനശക്തി മൂക്കോത്തിനെ സൎവ്വോപരി ആശാൻ വിമർശകനായിട്ടാണു് കാണുന്നതു്. ഈ വീക്ഷണം അസമീചിനമെന്നു് പറയാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. ഉച്ചാവചങ്ങളായ സാഹിത്യ സംഭാവനകൾ മൂക്കോത്തു് കൈരളിക്കു് നല്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യസംഭാവനകൾ അവയുടെയിടയിൽ മുന്തിനിൽക്കുന്നതുപോലെയും ആ ഗദ്യസംഭാവനകളുടെ ഇടയിൽ വിമർശനങ്ങൾ മെച്ചപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുപോലെയും വിമർശനങ്ങളിൽവച്ചു് ആശാൻ വിമർശനങ്ങൾ ഉജ്ജ്വലത്തായി വിലസുന്നതു് മൂക്കോത്തിന്റെ സാഹിത്യജീവിതത്തിന്റെ അനശ്വരതയുടെ താരതാമ്യ പഠനത്തിന്റെ സാരാംശമത്രേ. ഈ സാരം വേണ്ടപോലെ ഗ്രഹിച്ച സമാഹൎത്താവിന്റെ ഉദ്യമം ഇപ്രകാരം ഉല്പത്തിയിൽത്തന്നെ സ്തുത്യൎഹമായിട്ടുണ്ടെന്നു് സമ്മതിക്കണം.

കുമാരനാശാനും മൂക്കോത്തു കുമാരനും തമ്മിലുണ്ടായ ആത്മാൎത്ഥസ്നേഹം മലയാളസാഹിത്യ ചരിത്രത്തിലെ പാവനങ്ങളായ മനുഷ്യബന്ധങ്ങളുടെ അപദാനങ്ങളുടെ നടുവിൽനിന്നു കത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു് ഈ രണ്ടു കുമാരന്മാരുടെ മൈത്രീബന്ധം ആശാന്റെ ജീവചരിത്രകാരന്മാർ വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധിച്ചു കാണാത്ത

തിനാൽ മൂക്കോത്തിന്റെ ജീവചരിത്രകാരന്മാരെങ്കിലും അതു് പഠിച്ചറിയാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതാണെന്നു് ഇവിടെ സവിനയം നിർദ്ദേശിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

എങ്ങനെയാണു് ഇവർ തമ്മിൽ ഇത്ര അടുപ്പമുണ്ടായതു്? ഈ സമാഹാരത്തിലെ ഒരുപന്യാസത്തിൽ (കുമാരനാശാൻ ഒരു മതിപ്പു്) പ്രസ്താവിച്ചതു് വിശ്വസിച്ചാൽ ഇവരുടെ സ്നേഹം ഒരു തരം താരാമൈത്രകമായിരുന്നു. മൂക്കോത്തു് അതിനെ ഇങ്ങനെ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. ''മനുഷ്യരിൽ ചിലക്കു് പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ അന്യോന്യം സ്നേഹം ജനിക്കാറുണ്ടല്ലോ. പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽത്തന്നെ എനിക്കു് ആശാനിൽ സ്നേഹവും ബഹുമാനവും ജനിച്ചു, ആശാൻ എന്നെയും നിർവ്യാജം സ്നേഹിച്ചിരുന്നുവെന്നു് എന്റെ മനസ്സാക്ഷി എന്നെ ധരിപ്പിച്ചു.

ഈ രണ്ടു് വലിയ എഴുത്തുകാരുടെ ശുദ്ധമായ വ്യക്തിസ്നേഹത്തിനു് അകമ്പടിസേവിച്ചിരുന്നതു് അത്രതന്നെ ശുദ്ധമായ സാഹിത്യ സ്നേഹമായിരുന്നു. ആശാൻ ഒരു പൊട്ടക്കവിയായിരുന്നുവെങ്കിൽ മൂക്കോത്തിനു് അദ്ദേഹത്തോടു് അകാരണമെന്നവണ്ണം തോന്നിയിരുന്ന സ്നേഹം നിരാലംബമായി ശോഷിച്ചു് ക്ഷയിച്ചു് പോയേനേ. സാഹിത്യകാരനെ സാഹിത്യത്തിന്റെ പേരിലല്ലാതെ മറെറാന്നിന്റെ പേരിലും ആദരിക്കാൻ മൂക്കോത്തിനു് സാധിച്ചിരുന്നില്ല. തന്റെ ഈ ശുദ്ധമായ സാഹിത്യസ്നേഹത്തെ അദ്ദേഹം അസന്ദിഗ്ദ്ധമായി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ''സാഹിത്യത്തെ സാഹിത്യത്തിനു് വേണ്ടി മാത്രം സ്നേഹിക്കുന്നവക്കു് ബ്രാഹ്മണന്റെ കവിതയെന്നും ചണ്ഡാലന്റെ കവിതയെന്നും പട്ടരുടെ കവിതയെന്നും തോട്ടിയുടെ കവിതയെന്നും ആണിന്റെ കവിതയെന്നും, പെണ്ണിന്റെ കവിതയെന്നും വ്യത്യാസമുണ്ടാകയില്ല.'' (ഈ

സമാഹാരത്തിലെ ''ശ്രീമാൻ എൻ. കുമാരനാശാൻ അവർകൾ'' എന്ന പ്രബന്ധം നോക്കുക.)

സഹൃദയ സന്തർപ്പകമായ ഈ അഭിപ്രായത്തെ മൂക്കോത്തുകുമാരന്റെ ആശാൻ പ്രേമത്തോടു് അനുഭ യിച്ചു പഠിക്കാനുള്ള ഉദാരത നമ്മിലെല്ലാവക്കും ഉണ്ടാ കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

പ്രകീർണ്ണസ്വഭാവങ്ങളായ ഉപന്യാസങ്ങളാണു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ സങ്കലനം ചെയ്തിട്ടുള്ളതു് ആശാൻ കവിതയെ സാമാന്യമായി സംവീക്ഷിക്കുന്നവയാണു് കൂടുതൽ—ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങൾ, ''കുമാരനാശാൻ— ഒരു മതിപ്പു്, എന്നിവയെപ്പോലെ മററു് ചിലതു് ചി ല പ്രത്യേക കാവ്യങ്ങളെപ്പററിയുള്ള വിചാരങ്ങളാണു് 'നളിനി' ഭവഭൂതിയുടെ രാമനും ആശാന്റെ സീതയും മുതലായവ ഉദാഹരണം. വേറെ ചിലതു്, വിവാദ ങ്ങളാണു്—' തൊട്ടാവാടിസ്സാഹിത്യം, ആശാനും വള്ള ത്തോളും എന്നിവ കാണുക. ആശാൻ കവിതയുടെ സാംഗോപാംഗവും അതിസൂക്ഷ്മവുമായ പഠനങ്ങളാണു് ഇവയെന്നു് ആരും അവകാശപ്പെടുകയില്ല. എങ്കിലും അതിന്റെ സാമാന്യമായ മഹിമയെന്തെന്നു് മനസ്സി ലാക്കുവാൻ സഹായിക്കുന്നതോടൊപ്പം അതിലെ പല ഏകദേശചാരുതങ്ങൾ ആസ്വദിക്കുവാൻ ഉപകരിക്കു ന്നവയുമാണു് ഈ സമാഹാരത്തിലെ പ്രബന്ധങ്ങൾ. ഇവയ്ക്കു് പ്രകടമായ പത്രലേഖനച്ഛവയുണ്ടു്. മൂക്കോ ത്തിന്റെ സാഹിത്യം പത്രപ്രവർത്തനത്തെ അത്യന്തം സമാശ്ലേഷിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നു എന്നു് നാം സ്മരി ക്കണം. പത്രാന്തരീക്ഷത്തിൽ നിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടു് ഇത്രമാത്രം സാഹിത്യഗന്ധം പുലർത്തുവാൻ സാധിച്ച വേറെ ഗദ്യകാരന്മാർ അക്കാലത്തു് വളരെ പേരുണ്ടാ യിരുന്നില്ല. ശൈലിയുടെ പ്രസന്നത, ലാളിത്യം, നമ്മസ്വഖം, യുക്തിപൂർവ്വത, എന്നീ ഗുണങ്ങളുടെ തിര

തല്ലൽകൊണ്ടു് കുമാരന്റെ തൂലിക അന്നും ഇന്നും രസദായിയായി നിലകൊള്ളുന്നു. ഇങ്ങനെ ആപാദചൂഡം ആർജ്ജവം കലർന്നരീതിയിൽ എഴുതുന്നവർ ആധുനികഗദ്യത്തിന്റെ ഈ യുഗത്തിൽപോലും നമ്മുടെയിടയിൽ വിരളമല്ലേ?,

മലയാളത്തിലെ ഗദ്യത്തിന്റെയും വിമർശനത്തിന്റെയും നവീനകാലത്തിന്റെ കവാടോദ്ഘാടനം നിർവ്വഹിച്ചവരിഷ്ടമായൊരു കരമാണു് മൂർക്കോത്തിന്റേതു്. ആ കരവിരുതിന്റെ വിലാസവിശേഷങ്ങളിൽ ചിലതു് ഇപ്രകാരമൊരു വ്യുല്പാദകമായ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ സംഭരിച്ചുതന്ന ശ്രീ. മാധവനോടു് നമുക്കുള്ള കൃതജ്ഞത ഇതുപോലെ കൂടുതൽ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ പ്രകാശിപ്പിയ്ക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ശക്തിയായിത്തീരുമാറാകട്ടെ എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ അവതാരിക അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

മുത്തുകുന്നം
19—8—68,

സുകുമാർ അഴീക്കോടു്

ആമുഖം

ആശാനെപ്പററി മൂക്കോത്തു കുമാരൻ പലപ്പോഴായി എഴുതിയിട്ടുള്ള ലേഖനങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് തോന്നയ്ക്കലുള്ളമഹാകവി സ്മാരകത്തിൻെറ ഉൽഘാടനദിവസം ഈ പേരിൽ തന്നെ ഒരു ഗ്രന്ഥം ഞാൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. അതിൽ പതിനഞ്ചു ലേഖനങ്ങളാണ് ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരുന്നതു്. അന്നു് അത്രയുമേ കണ്ടുകിട്ടിയിരുന്നുള്ളു. പിന്നീടുള്ള അന്വേഷണഫലമായി സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ലേഖനങ്ങൾ ചേർത്തു് ഒരു രണ്ടാം ഭാഗം ഇപ്പോൾ സഹൃദയസമക്ഷം സമർപ്പിക്കുകയാകുന്നു. ഈ ലേഖനങ്ങൾ സമാഹരിക്കുന്നതിനു് മനുഷ്യസാദ്ധ്യമായ എല്ലാ പരിശ്രമങ്ങളും ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ലേഖനങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു് മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ ഒരു കത്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഒരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. പത്രമാഫീസുകളിൽ ഫയൽ സൂക്ഷിക്കാതിരുന്നതാണു് വൈഷമ്യങ്ങൾ വർദ്ധിക്കാൻ കാരണം. മിക്ക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾക്കും ഇന്നു് ആഫീസുപോലുമില്ല. പിന്നെ പലരുടേയും സഹായങ്ങൾ വേണ്ടിവന്നു. കൊളമ്പിൽനിന്നു് ഒരു ലേഖനമേ കിട്ടിയുള്ളു. കേരളത്തിൽ പഴക്കം ചെന്ന എല്ലാ ഗ്രന്ഥശാലക്കാരേയും അഭിമുഖ പരിചയംപോലുമില്ലാത്ത നിരവധി സുഹൃത്തുക്കളേയും ഇതു സംബന്ധമായി ഞാൻ ബുദ്ധിമുട്ടിച്ചിട്ടുണ്ടു് അവരുടെയെല്ലാം സ്നേഹപ്രകടനങ്ങൾ എനിക്കു് ഒരിക്കലും മറക്കാൻ കഴിയുന്നതല്ല.

....2....

പലപ്പോഴായി എഴുതിയിട്ടുള്ള ലേഖനങ്ങളുടെ ഒരു സമാഹാരമാണു് ഈ ഗ്രന്ഥം എങ്കിലും ആശാൻ കൃതികൾ എല്ലാംതന്നെ ഇതിൽ വിമർശനവിധേയമായിട്ടുള്ളതിനാൽ മഹാകവിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ "ആദ്യരശ്മികൾ" ഒരു സമ്പൂർണ്ണവിമർശനഗ്രന്ഥമാണെന്നു കാണാൻ കഴിയും. ഈ ലേഖനങ്ങളിൽക്കൂടി പല പല ഭാഷാസാഹിത്യതത്വങ്ങളും മാലയിൽ നൂലെന്നപോലെ കടന്നു പോയിട്ടുണ്ടു് ആത്മാർത്ഥതയോടുകൂടിയുള്ള നിരൂപണത്തിന്റെ ഒന്നാംതരം മാതൃകകളാണു് ഈ ലേഖനങ്ങൾ എല്ലാം. "പല നിലകളിൽ ആധുനിക ഗദ്യകാരന്മാർക്കുകൂടി ആചാര്യകമായിരിക്കുന്ന" മൂക്കോത്തിന്റെ "അപ്രതിമ''മായ ഗദ്യശൈലി അനുവാചകരിൽ ആനന്ദംതന്നെ ഉളവാക്കുന്നു. ഈ വക കാരണങ്ങളാൽ ഇതു് "ഒരു മാതൃകാഗദ്യസാഹിത്യഗ്രന്ഥമെന്നു്" നിരാക്ഷേപമായി പറയാവുന്നതാണു്.

ഇതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണവിഷയത്തിൽ ഞാൻ കൈക്കൊണ്ട ശ്രുഷ്ഷാന്തിയും അത്യുത്സാഹവും മനസ്സിലാക്കിയ ഒരു സാഹിത്യ അക്കാദമി മെമ്പർ എനിക്കു് എഴുതിയിരുന്നു.:—"എന്തിനു വയസ്സായില്ലേ? സമ്പാദിച്ചതു പോരെയോ? ഇനിയെങ്കിലും ഈ വ്യവസായം അങ്ങു നിറുത്തരുതോ?'' എന്നൊക്കെ. സമ്പാദ്യത്തിനോ പ്രശസ്തിക്കോ വേണ്ടിയാണോ ഈ വേലയ്ക്കു് ഞാൻ ഒരുങ്ങിയതു്? ലേഖനങ്ങൾ തിരക്കിപ്പോകുന്നതു് പച്ചമരുന്നു പറിക്കാൻ പുറപ്പെടുന്നതുപോലെയാണു്. അവിടെ ചെന്നാൽ അപ്പുറത്തുണ്ടെന്നു പറയും. അപ്പുറത്തു ചെന്നാൽ അങ്ങേപ്പുറമായി. പിന്നെ അവിടുന്നും പോകണം. അങ്ങിനെ പോയിപ്പോയി ഇന്നു് ഒരു ഉൽകൃഷ്ട സാഹിത്യകാരനായി ഉയർന്നി

രിക്കുന്ന ഒരു മാന്യന്റെ ഗൃഹത്തിലെത്തിയപ്പോൾ "ആശാനെ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?" എന്ന് അദ്ദേഹം ജിജ്ഞാസിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാവനയാണ് ഇതിൽ ചേർത്തിരിക്കുന്ന പ്രരോദനത്തെപ്പററിയുള്ള ആ ചെറിയ ലേഖനം. ഈ രണ്ടു വ്യക്തികളെ പുരസ്കരിച്ചല്ലെങ്കിലും പിന്നോട്ടൊന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നതു് ഈ അവസരത്തിൽ അപ്രകൃതമായിരിക്കയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ആശാൻ സംബന്ധിയായ ലേഖനങ്ങൾ സമാഹരിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ മൂക്കോത്തു എന്നെ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ട് ഇന്നു കാൽ നൂററാണ്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. താൻ എഴുതിയിട്ടുള്ള ലേഖനങ്ങൾ ഒന്നും കൈവശമില്ലെന്നും കേരളകൗമുദിയിലും സഹോദരനിലും ഓരോ ലററർ പരസ്യപ്പെടുത്തി അവ ശേഖരിക്കാൻ നോക്കാമെന്നും അദ്ദേഹം അന്നു് എന്നെ അറിയിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം പത്രങ്ങൾക്കു് എഴുതിയില്ല. ഞാൻ പിന്നെ അദ്ദേഹത്തെ ഉണർത്തിയതുമില്ല. ആയിടയ്ക്കു തന്നെ രണ്ടുമൂന്നെണ്ണം കരസ്ഥമാക്കാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞു. പിന്നെ ഒട്ടും താമസിച്ചില്ല, ഔദ്യോഗികമായ എന്റെ നില മാറാൻ. അദ്ധ്യാപകവൃത്തിയിൽനിന്നു ഞാൻ സ്കൂൾ ഇൻസ്പെക്ടറായി. ദീർഘനാൾ അങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞുപോയി. ഇരുശരണമില്ലാതിരുന്ന ആ ജോലിക്കിടയിൽ ഈ കഥയും വിസ്മൃതമായി. പെൻഷൻകാലമായിട്ടും ഈ വിസ്മൃതിക്കു് വിരാമം വന്നില്ല. മി. മൂക്കോത്തുകുഞ്ഞപ്പ പെൻഷനായി ഉത്തരേന്ത്യയിൽനിന്നു വന്നപ്പോൾ എനിക്കു ചാരാൻ ഒരു തുണ കിട്ടി. പിന്നീടുള്ള ഞങ്ങളുടെ പരിശ്രമം പരസ്പരഫലോദയത്തിൽ എത്തി. മൂക്കോത്തു എന്നെ ഏൽപ്പിച്ച കൃത്യം നിവ്വഹിക്കാതിരുന്നാൽ അതു് അ

ദ്രോഹത്തോടും മഹാകവിയോടും ചെയ്യുന്ന ഒരു അപരാധമായിരിക്കുമെന്ന വിഷയത്തിൻ ബോധവാനായി തീന്നപ്പോഠം ഇതിൻെറ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനുള്ള തീവ്രയത്നത്തിനു താമസം വരുത്തിയില്ല. ഞാൻ ഇതിനു തുനിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ മററാരാഠം ഇതു നിറവേററാൻ മുതിരുമോ എന്നുകൂടി ഞാൻ ചിന്തിച്ചുപോയി.

മേൽ പറഞ്ഞതു് ചിത്രത്തിൻെറ ഒരു വശം മാത്രമെ ആയിട്ടുള്ളു. മഹാകവിയുമായി എനിക്കു ബാല്യം മുതലേ സമ്പക്കത്തിനു സൗഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. 1081 തുലാമാസത്തെ വിവേകോദയത്തിൽ 'നമ്മുടെ പലവക'യിൽ "കാത്തികപ്പള്ളി ഈഴവസമാജം എന്ന തലക്കെട്ടിൽ മഹാകവിതന്നെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു നോക്കുക:–"ഇതിൻെറ രണ്ടാമത്തെ വാർഷികയോഗം കന്നി 30–ാംനു- ചക്കുകുളങ്ങര ചാന്നാർ അവർകളുടെ ഭവനത്തിൽവച്ചു എൻ. കുമാരനാശാൻ അവർകളുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ ഭംഗിയായി കഴിഞ്ഞു. ആചാരപരിഷ്കരണത്തേയും സദാചാരങ്ങളേയും വിദ്യാഭ്യാസത്തേയും മററും പററി പല മാന്യന്മാരുടേയും വാചാ പ്രസംഗങ്ങളും എഴുതി വായനയും ഉണ്ടായിരുന്നു.........ദുർവ്യവഹാരം കൊണ്ടുനശിക്കുന്ന കൂട്ടരായ ഈഴവരുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കു സമാജം മുഖേന പഞ്ചായത്തു ഏർപ്പെടുത്തി തൃപ്തികരമാംവണ്ണം നടത്തിവരുന്നതു് ഏററവും സ്തുത്യർഹമായിരിക്കുന്നു. ....സമാജത്തിൽ ഇപ്പോഠംതന്നെ രണ്ടായിരം ഉറുപ്പികയോളം മുതലുണ്ടായിട്ടുണ്ടു് ഫണ്ടു വേഗത്തിൽ വർദ്ധിച്ചു വരുന്നതായും കാണുന്നു. താലൂക്കു സമാജങ്ങളിൽവച്ചു് ഇത്ര ഉറപ്പുള്ള ഒന്നും വേറെ കാണുന്നില്ലെന്നുതന്നെ പറയാമെന്നു തോന്നുന്നു. സിക്രട്ടറി മിസ്റ്റർ കുഞ്ഞുപണിക്കരുടെ സ്ഥിരോത്സാഹത്തെ ഞങ്ങഠം അഭിനന്ദിക്കുന്നു.

ഈ ആണ്ടത്തെ മീററിംഗിൽവച്ച് അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനം ചക്കകുളങ്ങര ചാന്നാർ സ്വീകരിക്കുകയും അതനുസരിച്ച് തലസ്ഥാനം ചേപ്പാട്ടുനിന്നും മുതുകുളത്തേക്കു മാററുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.........ഉദാരനായ ചക്കകുളങ്ങര ചാന്നാർ അവർകൾ സാമാജികന്മാക്കു എല്ലാം ഭംഗിയായി സദ്യ കൊടുക്കുകയും പ്രസ്തുതയോഗത്തിൽ അഗ്രാസനം വഹിച്ചിരുന്ന എൻ. കുമാരനാശാൻ അവർകൾക്കു ഒരു സ്വർണ്ണമാല സമ്മാനിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കാർത്തികപ്പള്ളി സമാജം അന്യാദൃശ്യമായ അഭിവൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ച് കാണ്മാൻ ഞങ്ങൾ ആശിക്കുന്നു." ഈ സമാജത്തിൽ അന്നു് എട്ടുവയസ്സുമാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന ഞാനും സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. ഇതിൽ പറയുന്ന ചക്കകുളങ്ങര ചാന്നാർ പ്രിതഃസ്മരണീയനായ എൻെറ അച്ഛനാണെന്നു് സാഭിമാനം പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ! അന്നു കണ്ട ആശാനെ തന്നെ ഈ എഴുപതിലും എനിക്കു് എൻെറ കൺമുൻപിൽ വിഭാവന ചെയ്യാൻ വിഷമം വരുന്നില്ല. അന്നു തോന്നിയിരുന്ന ആ, സൗഹൃദവും വാത്സല്യവും ആശാൻ അന്ത്യംവരെ എന്നിൽ വർഷിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ഇവ എല്ലാം ഇതിൻെറ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ എനിക്കു് ഉത്തരോത്തരം പ്രചോദനം നൽകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അഗ്രാസനം വഹിച്ച ആശാനു് സ്വർണ്ണമാല അർപ്പിച്ചതു് സമുദായാംഗങ്ങൾ എത്ര ബഹുമാനപൂർവ്വമാണു് മഹാകവിയെ ആദരിച്ചിരുന്നതെന്നുള്ളതിനു് ഒരു വെളിവായ തെളിവാകുന്നു. ആദ്യം ഉണ്ടായ ആശാൻ മെമ്മോറിയൻ കമ്മററിയുടെ സിക്രട്ടറിസ്ഥാനം സ്വീകരിക്കാനും മൂസിയം ഹാളിൽ മഹാകവിയുടെ എണ്ണഛായാപടം വയ്പിക്കാനും ഉള്ള പരിശ്രമങ്ങൾക്കു് ഞാൻ മുന്നിട്ടിറങ്ങിയതു് ഈ സ്മരണയും സൗഹൃദവു

ആണെന്നു് ഈ അവസരത്തിൽ അനുസ്മരിച്ചുപോകുന്നതു് അനുചിതമായിരിക്കയില്ലല്ലോ.

ഗദ്യസാഹിത്യത്തിന്റെ ബഹുമുഖങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന മൂർക്കോത്തിന്റെ സാഹിത്യപ്രവ്യവസായത്തെപ്പററിയോ നിരൂപണശാഖയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന സമുന്നതമായ സ്ഥാനത്തെപ്പററിയോ അറിയാവുന്നവരും മതിക്കുന്നവരും ഇന്നു് ഏറെയുള്ളതായി അറിവില്ല. ഒരു പ്രശസ്ത സാഹിത്യകാരൻ 1966 ജൂൺ 5-ാംനു-യിലെ മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ സാഹിത്യനിരൂപണത്തെപ്പററി ഒരുപന്യാസം എഴുതിയിരുന്നു. അതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് ഇഷ്ടപ്പെട്ടവരുടെയൊക്കെപ്പേരിൽ നിരൂപണസാഹിത്യഭൂമിയുടെ ജന്മാവകാശം പതിച്ചു കൊടുത്തിരുന്നു. അവരൊക്കെ പ്രസ്ഥാന നായകന്മാരാണെന്നു് സ്ഥാപിക്കാനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രമം. അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യം. അതിൽ ആക്കും വിവാദമില്ല. "മലയാളത്തിൽ അതിന്റെ നാന്ദി കുറിച്ച മഹാന്മാരെപ്പററി" പറയാനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരുക്കം. മൂർക്കോത്തിന്റെ വിമർശനങ്ങളെപ്പററി അവയുടെ ഒരു സമാഹാരമില്ലായ്കയാൽ വേണ്ടത്ര അറിവു് സാഹിത്യലോകത്തിനു് ഇല്ലായ്കയാലായിരിക്കണം, നിരൂപകന്മാരുടെ ഗണനാപ്രസംഗത്തിൽ മൂർക്കോത്തിനെ വിസ്മരിക്കാൻ സംഗതി വന്നതെന്നു വരുത്തി അടുത്തൊരു ലക്കം മാതൃഭൂമിയിൽതന്നെ ഞാൻ ഒരു കുറിപ്പു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അദ്ദേഹം വിമനസ്സായി ആ സമാധാനം സമ്മതിക്കയാണുണ്ടായതു്. എന്നാൽ സമാഹാരങ്ങൾ പുറത്തായതിനുശേഷം അവയെപ്പററി വിചയിരുത്താമെന്നും വാക്കു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. സമാഹാരങ്ങൾ കുറെയൊക്കെ ഇ

ന്ന് പുറത്തായിട്ടുണ്ടു്. ആ വില ഇരുത്തൽ കാണാൻ ഞാൻ കൊതിച്ചിരിക്കയാകുന്നു.

"നോവൽ" എന്താണെന്നു് ഉപന്യസിക്കുകയും അതിനെ ആമുഖമാക്കി അന്നത്തെ നോവലുകളെ മൂർക്കോത്തു് വിമർശിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. അതിനു് മുൻപു് ഇതൊന്നും മറ്റൊരാൾ ചെയ്തതായി ഭാഷാ ചരിത്രം തെളിവു തരുന്നില്ല. പിന്നീടു് ഒരു ദശവർഷം കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷമാണു് നോവലിനെപ്പററി നെടിയം വീട്ടിൽ ബാലകൃഷ്ണമേനോൻ തുടർച്ചയായി എഴുതാൻ തുടങ്ങിയതു്. സാഹിത്യസാഹ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ പ്രബന്ധരീതിയെപ്പററി മൂർക്കോത്തു ഉപന്യസിക്കുകയും സാഹിത്യസാഹ്യം പുറത്തുവന്നു കണ്ടപ്പോൾ വീണ്ടും തുടന്നു എഴുതാതിരിക്കയും ചെയ്തു. "മലയാളഭാഷയിലുള്ള ഗദ്യത്തിനു് പ്രത്യേകം അനുസരിക്കേണ്ടതായ യാതൊരു ചട്ടവും വൈയ്യാകരണന്മാർ ഇതുവരെ ഉണ്ടാക്കിയതായി കാണുന്നില്ല" എന്ന പ്രസ്താവനയോടുകൂടിയാണു് "ഗദ്യപ്രബന്ധ"ത്തെ "വിഷയവിഭാഗം" എന്നും "രൂപവിഭാഗം" എന്നും രണ്ടായി തിരിച്ചു് ഉപന്യസിക്കാൻ മൂർക്കോത്തു മുതിർന്നതു്. മൂർക്കോത്തിന്റെ വിമർശനങ്ങളെ വിലയിരുത്താൻ വിചാരിക്കുന്നവർ ഈവക ചരിത്ര വസ്തുതകളെക്കൂടി കണക്കിലെടുക്കണമെന്നു കരുതി ഇത്രയും ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന്റെ ഒന്നാംഭാഗമായി കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്ന പുസ്തകത്തെപ്പററി ഒരു വിമർശകവിരുതൻ അഭിപ്രായം പറഞ്ഞപ്പോൾ "എന്നാൽ ഈ പുസ്തകത്തിൽ ആദ്യവസാനം മുഴങ്ങിക്കേൾക്കുന്ന സവർണ്ണരുടെ ജാതിക്കുശുമ്പുവാദം അത്ര ശ

രിയാണെന്നുതോന്നുന്നില്ല"എന്നുതട്ടിവിട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഇതുകൂടി കണ്ടപ്പോഴാണു് മുകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പരാമർശം ആവശ്യമായി എനിക്കു തോന്നിയതു്. ഈ അഭിപ്രായം വായിച്ചാൽ ഉടനെ ഒരാശങ്ക തോന്നുന്നതു് "എന്നെ കണ്ടാൽ കിണ്ണം കട്ടവനാണോ'' എന്നു സ്വയം സംശയിച്ചതുപോലായിരിക്കും. യഥാർത്ഥത്തിൽ മൂക്കോത്തു സഹൃദയനും സമദർശിയുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരു കാലത്തും ഒരു സവർണ്ണവിദ്വേഷി ആയിരുന്നില്ല. ചന്തുമേനവൻ, വേങ്ങയിൽ കുഞ്ഞിരാമൻനായനാർ, ഡാക്ടർ ടി. എം. നായർ മുതലായവരെപ്പററി എഴുതിയിട്ടുള്ള ലേഖനങ്ങളും അവരുടെ ജീവചരിത്രങ്ങളും ഒന്നു മറിച്ചുനോക്കിയാൽ മതി ഈ സവർണ്ണവിദ്വേഷം മൂക്കോത്തിനെ അകലത്തുപോലും തീണ്ടിയിട്ടില്ലെന്നും പകൽപോലെ വെളിവാകാൻ. ജാതിക്കുശുമ്പുവെച്ചു് എഴുതിയവർക്കു് മൂക്കോത്തു് ചുട്ട മറുപടി കൊടുത്തതേയുള്ളു. ആ എഴുതിയവർക്കു് ജാതിപക്ഷപാതം ഇല്ല; മറുപടി പറഞ്ഞ ആൾക്കുമാത്രം അതുണ്ടു് എന്ന വാദഗതി വിചിത്രമായിരിക്കുന്നു.

കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള രോഗശയ്യയിൽ കിടന്നപ്പോൾ മൂക്കോത്തിനെ ആളയച്ചു് വിളിപ്പിച്ചു് ആത്മപോഷിണിയുടെ പത്രാധിപത്യം ഏൽപ്പിച്ചതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ വിമർശനപാടവമോ ഗദ്യരചനാസാമർത്ഥ്യമോ സുദീർഘമായ പത്രാധിപത്യപരിചയമോ മാത്രം കണക്കാക്കിയായിരുന്നില്ലെന്നു് ഉഭയ കക്ഷികളേയും അറിയാവുന്നവരെല്ലാം സമ്മതിക്കുന്ന ഒരു പരമാർത്ഥമാണു്. ഒരു ആദർശസമ്പന്നനെ മാത്രമെ തത്തുല്യനായ ഒരു പുരുഷകേസരി സ്വീകരിക്കയുള്ളു. ഒരു ജാതിക്കുശുമ്പുവാദക്കാരനെ രാമകൃഷ്ണപിള്ള ഒരു പത്രാധിപരായി വാഴിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞാൽ ഇതിൽപരമൊരപ

കർഷം ആ ധീരനായ സ്വദേശാഭിമാനിക്കു വരാനില്ല. സമകാലീനന്മാരായ സാഹിത്യകാരന്മാരെപ്പോലും അറിയാൻ പാടില്ലാതിരുന്ന ഒരു ശുദ്ധാത്മാവായിരുന്ന സ്വദേശാഭിമാനി എന്നും വന്നുകൂടും. ഈ വക ചരിത്രസത്യങ്ങൾ ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാതെയോ അറിഞ്ഞില്ലെന്നു ഭാവിച്ചോ ഇങ്ങനെയൊക്കെ എഴുതിവിടുന്നതു് ഒരു മാതിരി ചങ്കൂറ്റം തന്നെയാണു്. ജാതിക്കുശുമ്പു കാണിക്കുന്നവരെ മണത്തറിയാനുള്ള ഒരു ശക്തിവിശേഷം മൂക്കോത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. അതു നിർഭയമായി പറയാനുള്ള കരുത്തും അദ്ദേഹത്തിനു സ്വതസ്സിദ്ധമായിരുന്നു.

ഒന്നുകൂടി പറയാം. വർഗ്ഗവിദ്വേഷം ആശാന്റെ കവിതകളെ അലങ്കോലപ്പെടുത്തിയെന്നു് ശ്രീ. പള്ളത്തു രാമൻ ഒരിക്കൽ പ്രസ്താവിച്ചതിനെ മൂക്കോത്തു് യുക്തിപൂർവ്വം ഖണ്ഡിക്കയുണ്ടായതു് 110 തുലാം 8-ാംനു-യിലെ "സത്യവാദി''യിൽനിന്നു ആ ഭാഗം അതുപോലെ താഴെ ചേർക്കുന്നു. "സവർണ്ണർ ആദ്യകാലത്തു് അസൂയയാൽ ആശാന്റെ കൃതികളെ വിലവെച്ചിരുന്നില്ല" എന്നാണു് പള്ളത്തു പ്രസ്താവിക്കുന്നതു് ആശാന്റെ കാവ്യഗുണങ്ങൾ ഒന്നാമതു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു് വീണപൂവു വഴിയായിട്ടായിരുന്നു. അതിനെ ഭാഷാപോഷിണിയിൽ ഒരു അവതാരികയോടുകൂടി പരസ്യം ചെയ്തിരുന്നതു ശ്രീ. സി. എസ്സ്. സുബ്രഹ്മണ്യൻ പോററിയായിരുന്നു. മി: പോററി ഒരു സവർണ്ണനാണെന്നാണു് എനിക്കു് തോന്നുന്നതു്. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഒരു സവർണ്ണനാണെന്നുതന്നെയാണു് എന്റെ വിശ്വാസം. അവിടുന്നു് അതു്, പദ്യപാഠാവലിയിൽ പകർത്തി. പ്രരോദനത്തിന്നു ശ്രീ. നന്ത്യാർവീട്ടിൽ പരമേശ്വരൻ പി

ള്ളയാണു് മുഖവുര എഴുതിയതു് അദ്ദേഹം സവർണ്ണ നോ എന്തോ? നളിനിക്കു് മുഖവുര എഴുതിയ രാജ രാജ വമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ ആ കാവ്യത്തെപ്പററി പറഞ്ഞതു് സവർണ്ണരുടെയൊക്കെ അസൂയയെയാണോ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നതു്? സീതക്കു് മുഖവുര എഴുതിയതു് ശ്രീ. ആററൂർ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയാണു്. അദ്ദേഹവും രാജ രാജവമ്മയെപ്പോലെ ഒരു സവർണ്ണനാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ചണ്ഡാലഭിക്ഷുകിക്കു് മുഖവുര എഴുതിയ ഉള്ളൂർ സവർണ്ണനാണെന്നു ഞാൻ സത്യം ചെയ്തു പറയും. ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങൾക്കു ആശാനല്ലാതെ മററു വല്ലവരും മുഖവുര എഴുതീട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവരെല്ലാവരും സവർണ്ണരായിരുന്നുവെന്നാണു് എന്റെ ഓമ്മ. വൈദ്യന്നു വൈദ്യനെ കണ്ടുകൂടാ എന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ വല്ലവക്കും ആശാന്റെ കാവ്യത്തെനിന്ദിക്കാൻ തോന്നുകയും ആ വല്ലവരും സവർണ്ണരായിരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതല്ലേ പറയേണ്ടതു്? "സവർണ്ണർ അസൂയയാൽ ആശാന്റെ കൃതികളെ വിലവെച്ചില്ല" എന്നു് അടക്കിപ്പറയുകയാണോ വേണ്ടതു്? ഇത്ര തുറന്നു പറഞ്ഞ മൂക്കോത്താണോ "ജാതിക്കുശുമ്പു" വാദക്കാരൻ? ഒന്നു പറഞ്ഞു തന്നാൽ കേൾക്കാൻ കൗതുകമുണ്ടു്. മൺമറഞ്ഞ ഒരു സാഹിത്യകാരന്റെ ആദർശശുദ്ധിയേയോ ഔചിത്യദീക്ഷയേയോ ദുർവ്യാഖ്യാനം ചെയ്യുന്നതു് അറിവില്ലായ്മകൊണ്ടായാലും വച്ചു പൊറുപ്പിക്കുന്നതു് അഭിലഷണീയമല്ലാത്തതിനാൽ ഈ ഭാഗം ഇത്ര വിസ്തരിക്കാൻ സംഗതിയായതാണു്.

ഉപരി പ്രതിപാദിതമായ അജ്ഞതയുടേയും അവഗണനയുടേയും ദൂരീകരണത്തിനായി മൂക്കോത്തിനെ ശരിയായി അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള സമകാലീനന്മാരായ വിദ്വാന്മാരുടെ വിവിധാഭിപ്രായങ്ങൾ ആമുഖത്തിന്റെ അന്ത

ബന്ധമായി ചേർത്തിരിക്കുന്നു. ഒരു ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പും. ഇതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണവിഷയത്തിൽ പല സുഹൃത്തുക്കളോടും എനിക്കു കടപ്പാടുണ്ടെങ്കിലും സർവ്വശ്രീ തൃശ്ശൂർ കെ. ആർ. അച്യുതൻ, വേലായുധൻ പണിക്കശ്ശേരി, കോഴിക്കോട്ട് വി. എം. രാമനു എന്നിവരുടെ നാമധേയങ്ങൾ നന്ദിപൂർവ്വമാത്രേ ഈ അവസരത്തിൽ ഞാൻ അനുസ്മരിക്കുന്നതു് ഇനി ഒരു വാക്കു മാത്രമെ എനിക്കു പറവാനുള്ളു. അതു് ഒരു വാക്കു തന്നെയാണു്. ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ഒരു അവതാരികകൊണ്ടു് അലങ്കരിക്കാൻ സന്മനസ്സുണ്ടായ ശ്രീ സുകുമാർ അഴീക്കോടിന്റെ നേർക്കുള്ള എന്റെ സ്നേഹനിർഭരമായ കൃതജ്ഞത ഞാൻ ഇവിടെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

P. O. ചെട്ടികുളങ്ങര,
11-1-1968

കോമലേഴത്തു്
കെ. ജി. മാധവൻ
സമ്പാദകൻ

പരിശിഷ്ടം

ശ്രീ നാരായണഗുരുവിന്റെ ഒരു ,ലോഹപ്രതിമ ശ്രീ മൂക്കോത്തു കുമാരന്റെ ശ്രമഫലമായി, ഇററലിയിൽനിന്നു ചെയ്യിച്ചു വരുത്തി, തലശ്ശേരി ജഗന്നാഥക്ഷേത്രത്തിൽ ആഘോഷപൂർവ്വം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു. ഈ പ്രതിഷ്ഠയെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ടു് സ്വാമിതൃപ്പാദങ്ങളുടെ ജീവിതവും ആദർശങ്ങളും പ്രവൃത്തികളും ചുരുക്കത്തിൽ വിവരിക്കുന്ന "അമ്പലപ്പാട്ടു്" എന്ന ഒരു ലഘു കാവ്യം തച്ചോളിപ്പാട്ടുരീതിയിൽ മൂക്കോത്തു എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ മഹാകവിയെ ഇങ്ങനെ വിവരിക്കുന്നു:—

"ഏറിയൊരാളുടെ കൂട്ടത്തില്പ്
കണ്ടപ്പം ഞാനങ്ങു ഞെട്ടിപ്പോയി
ആരാണയാളെന്നും ചോദിച്ചുംപോയി
ഒട്ടു തടിച്ചും തടിക്കാതെയും
ഒട്ടു വെളുത്തും വെളുക്കാതെയും
കാണുന്നോൎക്കിമ്പം പെരുപ്പിക്കുന്ന
വട്ടമുഖവും തിളതിളങ്ങും
കണ്ണും കനത്ത കവിൾത്തടവും
കണ്ടാൽ മനക്കലെയുണ്ണിയെന്നെ
ആരിക്കും തോന്നുകയുള്ളുവല്ലൊ
ചിന്നസ്വാമിയെന്ന പേരായാൾക്കു
ആശാനാണെന്നും പറയാറുണ്ടു്."

ഒരു ഛായാപദ്യം

ചിന്താശീലം സ്ഫുരിക്കും വലിയനയ-
നമാസ്ഥൂലമാം ഹ്രസ്വദേഹം
സന്തോഷംപൂണ്ട പൊട്ടിച്ചിരിയെവി-
ടെയുമുൾക്കൊള്ളുമുദ്ദാമഭാവം
ദന്തം തെല്ലൊന്നുയൎന്നിട്ടമരുവതഥ-
നൽകാകളീ രമ്യകണ്ഠം--
ചിന്തിച്ചാലെൻ കുമാരാഹ്വയ സുകവി
യിതേമട്ടു കാണുന്ന മുമ്പിൽ.

മൂലൂർ

(സരസകവിയുടെ ഡയറിയിൽനിന്നു്.)

സമ്പാദകൻ.

മൂർക്കോത്തു കുമാരൻ

ഒരു പഠനം.

1. ജീവചരിത്രസംഗ്രഹം.

ജനനവും വിദ്യാഭ്യാസവും:— വടക്കേ മലബാറിൽ കണ്ണൂർ ജില്ലയിൽ തലശ്ശേരി എന്ന പട്ടണത്തിൽ പള്ളിക്കുന്നു റോഡിലുള്ള പുതിയപറമ്പ് എന്ന ഒരു ചെറിയ ഓലമേഞ്ഞ വീട്ടിൽ 1874 മേയ് 23—ാംനു- രേവതി നക്ഷത്രത്തിൽ ശ്രീ. മൂർക്കോത്തു കുമാരൻ ജനിച്ചു. അതേ റോഡിൽതന്നെയുള്ള പരപ്പുറത്തുതറവാട്ടിലെ ഒരംഗമായിരുന്ന 'കുഞ്ചിരുത' എന്ന സ്ത്രീയായിരുന്നു അമ്മ. അവർ അത്യന്തം സുന്ദരിയായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ, സുകുമാരകളേബരനായിരുന്ന ശ്രീ. കുമാരനെ കണ്ടിട്ടുള്ളവരൊക്കെ വിശ്വസിക്കും. അദ്ദേഹം ജനിച്ച വീടിന്റെ തൊട്ടു തെക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള വീട്ടിലെ മൂർക്കോത്തു രാമുണ്ണിയായിരുന്നു പിതാവ്. വലിയ ധനികനും സമുദായ നേതാവും ധീരനും വാഗ്മിയും ധർമ്മിഷ്ഠനും ആയിരുന്നു രാമുണ്ണി. ഏകദേശം ആറാമത്തെ വയസ്സിൽ അമ്മയും എട്ടാമത്തെ വയസ്സിൽ അച്ഛനും മരിച്ചു. ആരും ഇല്ലാതെ കുമാരൻ അച്ഛന്റെ തറവാട്ടിൽ വളർന്നു. അമ്മയുടെ വീട് അത്ര സമ്പന്നമല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് ഒരു പറമ്പും, അതിൽ താൻ ജനിച്ച ചെറിയ ഗൃഹവും മാത്രമെ കുമാരനു തറവാട്ടുവകയായി കിട്ടിയിരുന്നുള്ളു. അച്ഛൻ ധനികനായിരുന്നതു വാസ്തവം തന്നെ. പക്ഷെ മരുമക്കത്തായനിയമം അനുസരിച്ച് പിതൃധനമായി അധികമൊന്നും കിട്ടിയില്ല. ആ പറമ്പു മാത്രമേ ലഭിച്ചുള്ളു.

ബാസൽ മിഷ്യൻ എന്ന ഒരു ക്രിസ്തീയസംഘടന കുമാരനെ അവരുടെ ഹൈസ്കൂളിൽ ഫീസ്സില്ലാതെ പഠിപ്പിച്ചു. അതിനെപ്പററി പ്രസ്തുതസ്കൂളിന്റെ ശതാബ്ദി ആഘോഷിച്ച അവസരത്തിൽ മൂർക്കോത്തു ഇങ്ങനെ പറയുകയുണ്ടായി. ''മട്രിക്കുലേഷൻ പാസ്സാകുന്നതുവരെ ഫീസ്സില്ലാതെയാണു് ഞാൻ ഇവിടെ പഠിച്ചിരുന്നതെന്നുള്ള വസ്തുത ഒരിക്കലും മറക്കുകയില്ല. എന്നെപ്പോലെതന്നെ ഇങ്ങിനെ ഫീസ്സില്ലാതെ പഠിച്ച പലരും ഇന്നു് ഉന്നതപദവിയിൽ എത്തിയവരായുണ്ടു് അവർക്കൊന്നും പക്ഷേ അക്കാര്യം ഇങ്ങിനെ പരസ്യമായി പ്രസ്താവിക്കുവാൻ അവസരം ലഭിച്ചിരിക്കില്ല.'' അതേസമയത്തുതന്നെ ധനസംബന്ധമായും മററും സഹായിക്കുവാൻ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവിന്റെ മരുമകളുടെ ഭർത്താവും ഒരു സുപ്രസിദ്ധ വൈദ്യനും ജ്യോത്സ്യനും അഭിഭാഷകനും മററുമായിരുന്ന ശ്രീ. ചാരയിൽ കുഞ്ഞപ്പ വക്കീൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ മാന്യന്റെ മകളായ യശോദാമ്മയെയാണു് പിൽകാലത്തു് ശ്രീ. കുമാരൻ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തതു്.

സ്കൂളിൽ പഠിക്കുന്ന കാലത്തു് ക്ലാസ്സിലൊന്നും തോററിരുന്നില്ല. ഒന്നാമനായി പാസ്സാകാനും ഇടവന്നില്ല. പക്ഷേ, കുട്ടി അസാധാരണ ബുദ്ധിയുള്ളവനാണെന്നു് സർവ്വരും സമ്മതിച്ചിരുന്നു. അദ്ധ്യാപകന്മാരുടെ കണ്ണിലുണ്ണിയായിട്ടാണു് സ്കൂളിൽ കഴിഞ്ഞുവന്നതു് കുസൃതിക്കും കുറവുണ്ടായിരുന്നില്ല. പാഠം പഠിപ്പിക്കുന്ന രീതി ബോറാവുമ്പോൾ ക്ലാസ്സിൽനിന്നു് ജനലിൽക്കൂടി പലപ്പോഴും ഇറങ്ങിപ്പോയിട്ടുള്ള ഞാനുണ്ടു് തലശ്ശേരി ഗവർമ്മെൻറു ബ്രണ്ണൻ കാളേജിൽ നിന്നും എഫ്. ഏ. പരീക്ഷ ജയിച്ചതിനുശേഷം മദിരാശി ക്രിസ്ത്യൻ കാളേജിൽ ചേർന്നു് ബി. ഏ. ക്ക

പഠിച്ചു. മദിരാശിയിൽ അഞ്ചും ആറും പേർ ചേൎന്ന് ഏതെങ്കിലും ലോഡ്ജിലാണല്ലോ വിദ്യാൎത്ഥികൾ താമസിക്കുക. അദ്ദേഹം ആദ്യകാലത്തെഴുതിയ ചെറു കഥകളിൽ പലതിലും ലോഡ്ജിലെ ചങ്ങാതികളാണ് കഥാപാത്രങ്ങൾ. അവസാനവർഷം ബി. ഏ. ക്കു ചേൎന്നെങ്കിലും മലയാളത്തിനും ഇംഗ്ലീഷിനും മാത്രമെ പാസ്സായുള്ളു. നാടകത്തിലുള്ള ഭ്രമവും ക്രിക്കററിലുള്ള ആവേശവും സാഹിത്യത്തിൽ കമ്പവും ഒക്കെക്കൂടിയായിരിക്കണം പരീക്ഷയ്ക്കു മുഷിഞ്ഞിരുന്നു പഠിക്കുവാൻ അസാദ്ധ്യമാക്കിയതെന്നു തോന്നുന്നു. ശ്രീ കുമാരൻ നാടകാഭിനയം, വാദപ്രതിവാദസംഘം എന്നിവയിൽ സജീവമായി പങ്കെടുത്തിരുന്നു. ഒന്നാംതരം ഒരു നടനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. "ബി. ഏ. ക്കുള്ള ബാക്കി വിഷയങ്ങൾ വീട്ടിലിരുന്നു പഠിക്കാം; അതിനിടയ്ക്കു് ട്രയിനിങ്ങ് കഴിച്ചുകളയട്ടെ" എന്നു കരുതി സെയിദാപ്പെട്ട ട്രയിനിംഗുകാളേജിൽ ചേൎന്നു. ബി. ഏ. ക്കു തോററ യുവാവ് ട്രെയിനിംഗുകാളേജിൽനിന്നും ജയക്കൊടി പറത്തിക്കൊണ്ടായിരുന്നു പുറത്തു വന്നതു്. അച്ചടക്കം പരിപാലിക്കാൻ അസാമാന്യമായ വൈദഗ്ദ്ധ്യവും വരണീയമായ ആത്മവിശ്വാസവും, എല്ലാററിലും ഉപരിയായി കുട്ടികളെ കാര്യംപറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള പ്രത്യേകമായ നൈപുണ്യവുമുള്ള ഒരു അദ്ധ്യാപകൻ—എന്നായിരുന്നു അവിടെനിന്നു കിട്ടിയ സർട്ടിഫിക്കററു്.

ഔദ്യോഗികജീവിതം:—ഇംഗ്ലീഷുവർഷം 1890-ൽ കോഴിക്കോട്ടു സെൻറ് ജോസഫ് ബോയിസ് ഹൈസ്കൂളിൽ ആദ്യം ഉപാദ്ധ്യാപകനായി. കുമാരൻ മാസ്റ്റർ എന്ന പേരു് അദ്ദേഹത്തിനു അങ്ങിനെയാണു സിദ്ധിച്ചതു്. അവിടെനിന്നും കോഴിക്കോട്ടു പ്രോവിഡൻ

സ് കാൺവെൻറിലേക്കു മാറി. പിന്നീടു തലശ്ശേരി നെട്ടൂർ ബി. ഇ. എം. സെക്കണ്ടറി സ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്ററായും തദനന്തരം മംഗലാപുരം സെൻറ് അലൂഷിയസ് കാളേജ് പണ്ഡിതനായും ഒടുവിൽ തലശ്ശേരിസെൻറ്ജോസഫ്സെക്കൻഡറി സ്കൂളിൽ ഒന്നാം അസിസ്റ്റൻറായും പണിനോക്കി. 1105-ൽ (ഏപ്രിൽ 1930) അദ്ധ്യാപകവൃത്തിയിൽനിന്നു വിരമിച്ചു. കുമാരൻമാസ്റ്ററുടെ ശിഷ്യന്മാരെല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിക്ഷണരീതിയെപ്പററി സ്നേഹം നിറഞ്ഞ ബഹുമാനത്തോടുകൂടിയാണു് പറയുക പതിവു് മലയാളം, കണക്കു്, ഭൂമിശാസ്ത്രം, ഇംഗ്ലീഷ് (പ്രത്യേകിച്ചു് ഇംഗ്ലീഷുവ്യാകരണവും സാഹിത്യവും) ഇവയായിരുന്നു കുമാരൻമാസ്റ്റർക്കു് പഠിപ്പിക്കുവാൻ ഏററവുമധികം താല്പര്യമുണ്ടായിരുന്ന വിഷയങ്ങൾ. ആ പഴയ കാലത്തു് ''യൂറോപ്യൻ ആൻറ് ആംഗ്ലോ ഇന്ത്യൻ" സ്കൂളുകളിൽ ഇംഗ്ലീഷു പഠിപ്പിക്കുവാൻ പ്രത്യേകം അനുവാദം ഉണ്ടായിരുന്ന ദുർല്ലഭം ചില ഇന്ത്യാക്കാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു കുമാരൻ മാസ്റ്റർ. 45-ൽപ്പുറം കൊല്ലം പല പ്രവൎത്തനരംഗങ്ങളിലും പ്രേക്ഷകരുടെ കണ്ണും കരളും കുളൎപ്പിക്കുമാറു ചൊല്ലിയാടി. 1934-ൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഷഷ്ടിപൂൎത്തി കേരളമെങ്ങും ആഡംബരപൂൎവ്വം ആഘോഷിക്കപ്പെട്ടു. ഒടുവിൽ അർബുദം ബാധിച്ചു ഒരുകൊല്ലത്തോളം ശയ്യാശരണനായി. അദ്ദേഹം ചില ലേഖനങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു് അന്നും എഴുതിച്ചിരുന്നു. ആടിയകാലും പാടിയവായും അതാതിൻെറ തൊഴിലിൽനിന്നു വിരമിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു് മദ്രാസിലെ ചികിത്സയും അദ്ദേഹത്തിനു് രക്ഷ നല്കിയില്ല. 1116-മാണ്ടു് (1941 ജൂൺ 25) യശശ്ശരീരനായി.

പത്രപ്രവർത്തനം.

ബാല്യം മുതൽക്കുതന്നെ ഭാഷാപോഷണത്തിൽ അഭിരുചിയും ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിൽ പാടവവും മൂർക്കോത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം മദിരാശിയിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ എഴുതിയതാണ് ഭക്തസന്ദേശം എന്ന കാവ്യം. എന്നാൽ താൻ ഒരു കവിയെന്ന് അഭിമാനിക്കുകയോ അതിലേക്കായി വളരെ സമയം വ്യയം ചെയ്യുകയോ ചെയ്തില്ല. ഗദ്യനിർമ്മിതിയിലാകുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിജയം അതിന്റെ സമഗ്രമായ രൂപത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നതു്. 1894-ൽ താൻ ഒരു ചെറുകഥ എഴുതി കോഴിക്കോട്ടെ രണ്ടു പത്രങ്ങൾക്കയച്ചതിൽ ആ പത്രങ്ങളുടെ അധിപന്മാർ അതു മടക്കിയയക്കുകയാണുണ്ടായതെന്നും അതുതന്നെ മലയാളമനോരമയ്ക്കയച്ചപ്പോൾ വറുഗീസുമാപ്പിള അതു ഭാഷാപോഷിണിയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും തന്നെ പ്രോത്സാഹനരൂപത്തിലുള്ള ഒരു കത്തുകൊണ്ടും ഉചിതമായ ധനസംഭാവനകൊണ്ടും അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തതായും അദ്ദേഹം ഒരു അവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കേരളസഞ്ചാരിയായിരുന്നു കുമാരന്റെ ആധിപത്യത്തിൽ പ്രചരിച്ച ഒന്നാമത്തെ പത്രം. അക്കാലത്തുതന്നെ സരസ്വതി എന്നൊരു മാസികയും ആരംഭിച്ചു. 1913-ൽ സഞ്ചാരി മിതവാദിയിൽ ലയിപ്പിച്ചു. പിന്നീടാണ് ഗജകേസരി എന്ന പത്രത്തിന്റെ ആരംഭം. 1935-ൽ അതോടുകൂടി സത്യവാദി എന്നൊരു വാരികയും നടത്തി. കേരള ചിന്താമണി, ആത്മപോഷിണി എന്നീ മാസികകളുടേയും, വിദ്യാലയം, ധർമ്മം എന്നീ പത്രങ്ങളുടേയും അധിപരായി ഓരോ കാലത്തു ജോലി നോക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ഇവയെല്ലാം തന്റെ തൂലികാചലനം കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഉയർത്തി. എങ്കിലും അ

ളുകൊണ്ടൊന്നും താൻ വിഭാവനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന ആദർശങ്ങൾക്ക് അവ അർഹിക്കുന്ന രൂപം കൊടുക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല. ഒടുവിൽ ഭാഷാപോഷണ വ്യഗ്രനായ തോമസ് പോൾ "ദീപം'' എന്നൊരു ചിത്രമാസിക എറണാകുളത്തുനിന്ന് 1105-ാമാണ്ട് ചിങ്ങമാസം 1-ാംനു- മുതൽ പ്രചരിപ്പിക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ അതിന്റെ പ്രസാധകനായി തിരഞ്ഞെടുത്തതു മൂർക്കോത്തുകുമാരനെയായിരുന്നു. ദീപംപോലെ വിജ്ഞാനപ്രദവും വിവിധസ്പർശിയുമായ ഒരു മാസിക അതിനുമുമ്പും പിമ്പും ഉണ്ടായിട്ടില്ല എന്നു പറയുന്നതു മററു മാസികകൾക്ക് ഒരു വിധത്തിലും അവജ്ഞാദ്യോതകമല്ല. അദ്ദേഹം മദിരാശിമെയിലിന്റെ സ്വന്തം ലേഖകനെന്ന നിലയിൽ മുപ്പതുവർഷം തുടർച്ചയായി വൃത്താന്തങ്ങൾ എഴുതി അയച്ചിരുന്നതല്ലാതെ ഇംഗ്ലീഷിൽ വേറെ എന്തെങ്കിലും രചിച്ചതായി അധികം കണ്ടിട്ടില്ല.

മററു പ്രവൎത്തനങ്ങൾ:—ഉള്ളൂർ ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. "കുമാരൻ ഒരു തികഞ്ഞ സമുദായസേവകനും പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തനുമായിരുന്നു. പതിനെട്ടുകൊല്ലം തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പൽ കൗൺസിലറായും ഒൻപതുകൊല്ലം മലബാർ ഡിസ്ട്രിക്റ്റ് എഡ്യുക്കേഷൻ കൗൺസിലിലെ ഒരു അംഗമായും ഓരോ പ്രാവശ്യം വടക്കൻ കോട്ടയം താലൂക്ക് ബോർഡ് വൈസ് പ്രസിഡൻറായും മുനിസിപ്പൽ വൈസ് ചെയർമാനായും പണി നോക്കി. മദിരാശി ഗവൺമെൻറ് മലബാറിലെ ജന്മിമാരുടേയും കുടിയാന്മാരുടേയും ഒരു വട്ടമേശ സമ്മേളനം സംഘടിപ്പിച്ചതിൽ കുമാരൻ കുടിയാന്മാരുടെ ഒരു പ്രതിനിധിയായിരുന്നു. അക്കാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലേഖനങ്ങൾ കൂടാതെ കേരളത്തിൽ

പ്രചരിച്ചുവന്ന പത്രങ്ങളും ഉണ്ടോ എന്നു് സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പല ഗൂഢനാമങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ലേഖനങ്ങളും എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. വജ്രസൂചി, ഗജകേസരി എന്നീ പേരുകളിൽ വടക്കൻ പത്രങ്ങളിലും, പതഞ്ജലി എന്ന പേരിൽ തെക്കൻ പത്രങ്ങളിലുമാണു് അത്തരത്തിലുള്ള ലേഖനങ്ങൾ പ്രായേണ കാണാറുണ്ടായിരുന്നതു്. കുമാരൻ ഒരു ഉറച്ച ഹിന്ദുമതഭക്തനായിരുന്നു എന്നും പ്രത്യേകിച്ചും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവത ശ്രീകൃഷ്ണനായിരുന്നു എന്നുമുള്ളതിനു പല ലക്ഷ്യങ്ങളുമുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹത്തിനു ഗോകുലമെന്നായിരുന്നു നാമകരണം. ഭഗവൽ ഗീതയെപ്പോലെ മനുഷ്യക്കു് ഐഹികവും ആമുഷ്മികവുമായ ഉൽകർഷത്തിനു പ്രയോജനീഭവിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥം ലോകത്തിലില്ലെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗാഢമായ വിശ്വാസം. ഹിന്ദുക്കളുടെ ആചാരപരിഷ്കാരത്തിൽ അദ്ദേഹം ബദ്ധശ്രദ്ധനായിരുന്നു. ആ പരിഷ്കരണം ശ്രീനാരായണഗുരുസ്വാമികളുടെ ഉപദേശങ്ങൾകൊണ്ടും ചര്യാവിശേഷംകൊണ്ടും സിദ്ധമായിയെന്നു് അദ്ദേഹം തീർച്ചപ്പെടുത്തി. തലശ്ശേരി ജഗന്നാഥക്ഷേത്രത്തിന്റെ നിർമ്മിതിക്കും അതിനു തൊട്ടുള്ള ഗുരുദേവന്റെ ലോഹപ്രതിമാസ്ഥാപനത്തിനും അദ്ദേഹമാണു് മുൻകയ്യെടുത്തു പ്രവർത്തിച്ചതു് സ്വാമികളുടെ 'ഒരുജാതി, ഒരുമതം, ഒരു ദൈവം, മനുഷ്യനു്'' എന്ന സന്ദേശത്തെ മലബാറിൽ പ്രധാനമായി പ്രചരിപ്പിച്ചതു് അദ്ദേഹമായിരുന്നു. തീയർ ഹിന്ദുമതം ഉപേക്ഷിക്കണമെന്നും ബുദ്ധമതം സ്വീകരിക്കണമെന്നും മററുമുള്ള ചിലരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു് അദ്ദേഹം പരമവിരോധിയായിരുന്നു. ഉത്തരകേരളത്തിൽ ഈ പ്രക്ഷോഭണത്തെ നിർജ്ജീവമാക്കിത്തീർത്തതു് അദ്ദേഹവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളായ ചില തീയ്യപ്ര

മാണികളുമായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത അവിസ്മരണീയ മാണു്. വെറുതേയല്ല അദ്ദേഹത്തെ ഉത്തരകേരളത്തിലെ കിരീടം വയ്ക്കാത്ത രാജാവു് എന്നു പറഞ്ഞുവന്നതു്. ഉദാരമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചിത്തവൃത്തി. അനേകം പാവപ്പെട്ട വിദ്യാൎത്ഥികളെ അദ്ദേഹം തൻെറ ചിലവിൽ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.''

കുടുംബജീവിതം:– മൂക്കോത്തിനു് യാതൊരു കാര്യത്തിലും അലട്ടില്ലാതെ ജീവിക്കുവാനും സാഹിത്യത്തിലും സമുദായ സേവനത്തിലും സമയം വിനിയോഗിക്കുവാനും ഉള്ള പരിതഃസ്ഥിതിയെ നിൎമ്മിച്ചതു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ധൎമ്മപത്നിയായിരുന്നു എന്നുള്ള പരമാൎത്ഥം വിസ്മരിക്കാനാവില്ല. ഉത്തമഭക്തയായ ആ മഹതി ഗൃഹകാര്യങ്ങളെ ചിന്തിപ്പാൻപോലും അദ്ദേഹത്തിന്നവസരം കൊടുത്തിട്ടില്ല. എന്നല്ല ലേഖനങ്ങൾക്കു സ്റ്റാമ്പൊട്ടിച്ചു അയയ്ക്കേണ്ടതുപോലും അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. കുട്ടികളെ നേർവഴിക്കു വളൎത്തേണ്ട ഒരു വലിയ ഭാഗവും ആ മഹതിതന്നെ വഹിച്ചു. അതിഥികളെ സൽക്കരിക്കേണ്ട ഭാരവും ഗൃഹനാഥനറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. എത്ര അനാഥ കുട്ടികളെയാണു് ആ അമ്മ രക്ഷിച്ചതു്; യശോദാമ്മ സാധുജനങ്ങൾക്കൊരമ്മയായിരുന്നു. കഥാനായകനു് ഈ ജീവിതേശ്വരിയെ രണ്ടു വൎഷമെ അതിജീവിക്കാൻ കഴിഞ്ഞൊള്ളു. അക്കാലത്തു പുത്രിയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തെ ശുശ്രൂഷിച്ചിരുന്നതു്. മൂക്കോത്തിനു് ഒരു പുത്രിയും മൂന്നു പുത്രന്മാരുമാണുള്ളതു്. പുത്രി കുഞ്ഞുലക്ഷ്മി. ഈ ശ്രീമതിയെ വിവാഹം ചെയ്തിരുന്നതു് ബൎമ്മാ കോർപ്പറേഷൻ അസി. മെഡിക്കൽ ആഫീസർ ഡാക്ടർ കണ്ണായിയായിരുന്നു. ഈ ശ്രീമതിയാണിന്നു് മൂക്കോത്തു തറവാട്ടിൽ താമസിക്കുന്നതു് മൂത്ത പുത്രൻ എല്ലാവരും അറിയുന്ന ശ്രീ

കുഞ്ഞപ്പ. റെയിൽവേബോർഡിൽ ഡപ്യൂട്ടിഡയറക്ടറാ യി ഉയൎന്നശേഷം അവിടുന്നു മാറി ഹിന്ദുസ്ഥാൻ സ്റ്റീൽ സിൽ നാലഞ്ചുവർഷം ഭരണം നടത്തി. ഇന്നു മലയാള മനോരമയുടെ അസോസിയേററഡ് എഡിററായി കോഴിക്കോട്ടു താമസിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ മകൻ ശ്രീ. രാമുണ്ണി വിമാനസേനയിൽ ഉദ്യോഗം വഹിച്ചിരിക്കെ അടുത്തകാലത്തു ലക്ഷദ്വീപുകളുടെ അഡ്മിനിസ്ട്രേററായി നിയമിതനായി. ലക്ഷദ്വീപുകളുടെ ആധുനിക ശില്പി ഇദ്ദേഹമത്രെ. ഇന്നു് നേപ്പാളിലെ എയിഡ്മിഷൻചീഫ് എന്ന ഉദ്യോഗം വഹിക്കുന്നു. മൂന്നാമത്തെ മകനാകുന്നു മി. ശ്രീനിവാസൻ. ഇദ്ദേഹം പാണ്ടിച്ചേരിയിൽ വിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പിൽ ഒരു ഉദ്യോഗത്തിൽ പരിലസിക്കുന്നു,

പ്രധാനകൃതികൾ:— 1. മക്കടസന്ദേശം 2. ആശാകുല 3. ഇലഞ്ഞിപ്പൂമാല മുതലായ ഖണ്ഡകൃതികൾ. 4. ദർശനമാല (തർജ്ജമ) 5. ലോകാപവാദം 6. കനകംമൂലം 7. അമ്പുനായർ. 8. വസുമതി. 9. ഒരു വൈദ്യൻെറ അനുഭവങ്ങൾ. 10. ജാഹനീറ. 11. രജപുത്രവിവാഹം. 12. കുനിയുടെ കുസ്രുതി. 13. യാദവകൃഷ്ണൻ. 14. ഒയ്യാരത്തു ചന്തുമേനോൻ 15. വേങ്ങയിൽ കുഞ്ഞിരാമൻനായനാർ. 16. ശ്രീനാരായണഗുരുസ്വാമി. 17. കാകൻ. 18. പ്രകൃതിശാസ്ത്രത്തിലെ ചില അത്ഭുതങ്ങൾ. 19. ഗദ്യമഞ്ജരി ഒന്നാം ഭാഗം 20. നൈരാശ്യ്രി. 21. മുത്തശ്ശൻെറ കഥകൾ. 22. പഞ്ചതന്ത്രകഥകൾ. 23. നൂറിൽപരം ചെറുകഥകൾ. 24. അമ്മമാരോടു്. 25. വെള്ളിക്കൈ. 26. ഹിതോപദേശകഥകൾ. 27. ബ്രഹ്മവിദ്യാപ്രാരംഭപാഠം

2. വിവിധാഭിപ്രായങ്ങൾ

മുഖപ്രസംഗങ്ങൾ

1

മലയാളസാഹിത്യത്തിന്നും, അതിൻെറ നാനാശാഖകളിലും നിഷ്ണാതനായ ഒരു സമർത്ഥസേവകനാണ ശ്രീ. മൂർക്കോത്തുകുമാരൻെറ നിര്യാണത്തിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്...............മലയാളസാഹിത്യത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അതിൻെറ അഭിവൃദ്ധിയിൽ ഇത്രയും ജാഗ്രൂകതയും അതിൻെറ ദൈനംദിന ഗതിയുമായി ഇണങ്ങിച്ചേരുന്നതിൽ ഇത്രയും സന്നദ്ധതയും തികഞ്ഞ ആളുകൾ അധികമുണ്ടായിട്ടില്ല. വിധിയുടെ ക്രൂരഹസ്തങ്ങൾ രോഗശയ്യയിൽ അദ്ദേഹത്തെ പതിപ്പിക്കുന്നതുവരെക്കും അദ്ദേഹത്തിൻെറ തുളച്ചുകയറുന്ന ലേഖനങ്ങൾ സ്വന്തം പേരിലും ഗൂഢനാമങ്ങളിലും മലയാളത്തിലെ പത്രങ്ങളിലും മാസികകളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. കേരളവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻേറയും ചന്തുമേനോൻെറയും കാലങ്ങളുമായി മലയാളസാഹിത്യത്തിൻെറ അന്നന്നു മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രയാണവിശേഷത്തെ കൂട്ടിയിണക്കിപ്പോന്ന ഒരു കണ്ണിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. സാഹിത്യത്തിൻെറ നിരൂപണശാഖയിൽ എത്രയും സമുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനമാണു് അദ്ദേഹം അലങ്കരിച്ചുവന്നതു്. മലയാളസാഹിത്യത്തിന്നു് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുണ്ടായിട്ടുള്ള ബഹുമുഖങ്ങളായ സേവനങ്ങൾ കേരളീയ സഹൃദയലോകത്തെ പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ല...........

മാതൃഭൂമി. 1941 ജൂൺ 27–ാംനു

2

മലയാളഗദ്യസാഹിത്യചരിത്രത്തിലെ കഴിഞ്ഞുപോയ കാലഘട്ടങ്ങളിൽവെച്ച് ഏററവും സുശോഭനമായ 'ഇന്ദുലേഖാ' കത്താവിൻെറയും 'കേസരി'യുടെയും കാലത്തെ ഇക്കാലത്തോടു കൂട്ടിയിണക്കിയ സ്വൎണ്ണക്കണ്ണികളിൽ ഒടുക്കത്തേതു് മി: മൂർക്കോത്തുകുമാരൻെറ നിര്യാണത്തോടുകൂടി പൊട്ടിപ്പോയിരിക്കുന്നു.

സംസ്കൃതചമ്പൂപ്രബന്ധങ്ങളിലെ ഗദ്യശൈലിയുടെ തോളുപിടിച്ചു്, ഓജസ്സും ശക്തിയുമില്ലാതെ, ഇഴഞ്ഞിഴഞ്ഞു, എങ്ങിനെയെങ്കിലും എവിടെയെങ്കിലും അവസാനിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള ആ പഴയ 'ആധാരവാചക' രീതിയുടെ ചുററിച്ചുറച്ചലിൽനിന്നു മലയാളഭാഷാഗദ്യത്തെ മോചിപ്പിച്ച സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ മുന്നണിയിൽ മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന ഒരുജ്വല താരമെന്ന നിലയിലാണു് കൈരളി മി: കുമാരനെ എന്നെന്നും ഓർക്കുക.

അദ്ദേഹം നോവൽ കത്താവും, സാഹിത്യവിമർശകനും, ചെറുകഥാകൃത്തും, ഉപന്യാസകാരനും, പത്രപ്രവത്തകനും കവിയുംകൂടിയായിരുന്നു. എന്നാൽ പാത്രസൃഷ്ടിയിലോ, പാണ്ഡിത്യത്തിലോ, കല്പനാശക്തിയിലോ, ജീവിതവിമർശനത്തിലോ, കവിത്വത്തിലോ അല്ല അദ്ദേഹത്തിൻെറ കീത്തിയുടെ അനശ്വരത കുടികൊള്ളുന്നതു്; അതു് സദാ സുപ്രസന്നവും ലളിതവും, ആവശ്യത്തിന്നനുസരിച്ച മധുരമോ, തീക്ഷ്ണമോ, ഊജ്ജസ്വലമോ ഫലിതമയമോ ആയിത്തീരുവാൻ കഴിവുള്ളതുമായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശൈലീവിശേഷത്തിലാണു്. കാരിരുമ്പുപോലെ ഇരുണ്ടതും കഠിനവുമായ വിഷയങ്ങൾകൂടി ആ ശൈലിക്കുകൈത്തു വീണുകഴി

ഞ്ഞാൽ അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ അതിലലിഞ്ഞുചേ ൎന്ന്, അതുമായി സൗമ്യം പ്രാപിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീയവും, സാമുദായികവുമായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായങ്ങളോട്ട് ചിലൎക്കു യോജിക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ലെന്നു വന്നിട്ടുണ്ടാവാം: പക്ഷെ ആ അഭിപ്രായങ്ങളെ വക്രമോ കലുഷമോ, വ്യഥാസ്ഥൂലമോ, ധൃഷ്ടമോ ആയ രീതിയിലാണു് അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചതെന്നു് ആൎക്കും ഒരിക്കലെങ്കിലും ആവലാതിപ്പെടുവാൻ അദ്ദേഹം കാരണം നൽകിയിട്ടില്ല.

തനിക്കു അന്യായമായോ, നീതിവിരുദ്ധമായോ, അപഹാസ്യമായോ തോന്നിയ ഏതു കാൎയ്യത്തിൻെറ നേരെയും അതിനുത്തരവാദികളെന്നു താൻ കരുതിയവരുടെ നേരെയും ദാക്ഷിണ്യലേശമില്ലാതെയാണു് അദ്ദേഹം നിശിതങ്ങളായ വാഗസ്ത്രങ്ങൾ തൊടുത്തുവിട്ടിരുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവചരിത്രം മുഴുവൻ വിശ്രമവേളകൾ തുലോം ചുരുങ്ങിയ അത്തരമൊരു ദീൎഘസമര ചരിത്രമായിരുന്നു എന്നു പറയാം. പത്മവ്യൂഹത്തിലെ അഭിമന്യുവേപ്പോലെ, പലേ അവസരങ്ങളിലും പലരോടും അദ്ദേഹം ഒററയ്ക്കുനിന്നു പൊരുതിയിട്ടും, അധികസമയവും ജയിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ഒടുക്കം ജയിച്ചാലും ഇല്ലെങ്കിലും മുറിഞ്ഞു നീറുന്ന മൎമ്മങ്ങളോടുകൂടിയല്ലാതെ ഒരു പ്രതിയോഗിയേയെങ്കിലും അദ്ദേഹം സമരരംഗത്തിൽനിന്നു തിരിച്ചയച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു് വാക്കും യുക്തിയും ഒരുപോലെ സ്വാധീനങ്ങളായിരുന്ന ആ സവ്യസാചിയുടെ അതുല്യമായ ഒരു മേന്മതന്നെയാണു് ചുരുക്കത്തിൽ, മനുഷ്യഹൃദയത്തെ വികാര തരംഗിതമാക്കുവാൻ വാക്കുകൾക്കുള്ള ശക്തിയെ ഇത്ര നിഷ്പ്രയാസമായും പ്രത്യക്ഷമായും തെളിയിച്ച മറെറാരു ഗദ്യകാരൻ മലയാളത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടില്ലെന്നു പറയാം.

വിശ്വരൂപം. (സഞ്ജയൻ) കോഴിക്കോട്ട്.

3

................പ്രസിദ്ധനായ ഒരു ഒന്നാംകിട സാഹിത്യകാരനായിരുന്നു മി. കുമാരൻ. കേരളസാഹിത്യ പരിഷത്തിന്റെ മൂന്നോ അതിലധികമോ സമ്മേളനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം അദ്ധ്യക്ഷത വഹിച്ചിരുന്നുവെന്നവസ്തുത തന്നെ മലയാളസാഹിത്യലോകത്തു് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന അസൂയാജനകമായ പദവിയേയും പ്രതാപത്തേയുംവിളിച്ചുപറയുന്നുണ്ടു്. സാഹിത്യപരമായ തന്റെ കഴിവുകളെല്ലാം അദ്ദേഹം കൈരളീസേവനത്തിനായി തികച്ചും വിനിയോഗിച്ചിരുന്നു. ഉത്തമങ്ങളായ പല ഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹം കൈരളിക്കു് അടിയറവെച്ചിട്ടുണ്ടു്; ചണ്ടികളും ചവറുകളും മലയാളസാഹിത്യത്തിലേക്കു് അടിഞ്ഞുകയറുന്നതിനെ തടയുവാൻ അദ്ദേഹം അനവരതം ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടു്; ഭാഷ അനഭിലഷണീയവും അനാശാസ്യവുമായ ഒരു സരണിയിലേക്കു് കുതികൊള്ളുന്നതിനെ അദ്ദേഹം കഠിനമായി എതൃത്തിട്ടുണ്ടു്; കുത്തുമൂത്തു് ഉള്ളിലേക്കു് തുളച്ചു കയറുന്നതും തീഷ്ണവുമായഅദ്ദേഹത്തിന്റെ വിമർശനങ്ങൾ വഴിപിഴയ്ക്കാതെ കാൽവയ്ക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ഭാഷയെ വളരെയധികം സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടു് മററുള്ളവരിൽനിന്നു് ഗദ്യസാഹിത്യത്തിനു ലഭ്യമായിട്ടില്ലാത്ത ഒരു മുതലെടുപ്പുകൂടി അദ്ദേഹം നേടിക്കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു് അതു് ലളിതവും ഹൃദ്യവുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ മനോഹര ശൈലിയായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ നാനാപ്രകാരത്തിലും മി. കുമാരൻ മലയാളസാഹിത്യത്തിനു ചെയ്തിട്ടുള്ള സേവനങ്ങൾ അമൂല്യങ്ങൾ ആണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിരോധികൾപോലും സമ്മതിക്കാതിരിക്കയില്ല.

മി: കുമാരൻ ചന്ദ്രികയുടെ ഒരു ഉററ ബന്ധുവായിരുന്നുവെന്നു ഞങ്ങൾ ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളു

ട്ടെ. അദ്ദേഹം "വജ്രസായി" എന്ന പേരിൽ കുറേക്കാലത്തേക്കു ചില സരസ ലേഖനങ്ങളും സ്വന്തം പേർ വച്ച് ചില യുദ്ധ വിമർശനങ്ങളും ചന്ദ്രികയിൽ എഴുതിയിരുന്നതു മാന്യ വായനക്കാർ ഓർക്കുന്നുണ്ടാകുമല്ലോ. മുസ്ലീംസാഹിത്യപരിശ്രമങ്ങളെ സഹായിക്കാതിരിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന ചില ഹൈന്ദവസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ജാതിക്കുശുമ്പു അദ്ദേഹത്തെ തീണ്ടുകപോലും ചെയ്തിരുന്നില്ല.................(ചന്ദ്രിക 1941 ജൂൺ 27)

4

കേരളസാഹിത്യനഭസ്സിലെ ഒരു ഉജ്ജ്വല താരമായിരുന്ന മി: കുമാരനെന്ന് ആരും സമ്മതിക്കുന്നതാണ്. മൂന്നു തവണ അദ്ദേഹം സ. കേ. സാഹിത്യപരിഷത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷത വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ആധുനികമലയാളസാഹിത്യകാരന്മാരിൽ മി: കുമാരനെപ്പോലെ തിരുവിതാംകൂർകാർക്ക് സുപരിചിതനായിരുന്ന മറെറാരു സാഹിത്യകാരൻ മലബാറിൽ ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. ഗ്രന്ഥങ്ങൾവഴിയായി ഇന്ദുലേഖാകർത്താവിനെപ്പോലെ തിരുവിതാംകൂർകാർക്ക് പരിചയമുള്ളവർ വേറെയും ഉണ്ട് മി: കുമാരന് തിരുവിതാംകൂർകാരുമായുള്ള പരിചയം സാഹിത്യപരമായിട്ടുമാത്രമല്ല. ഈഴവസമുദായത്തിലെ സാമുദായികപ്രവർത്തകന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരാളായിരുന്നതുകൊണ്ട് അന്യസമുദായ പ്രവർത്തകന്മാർക്കും അദ്ദേഹം സുപരിചിതനായിരുന്നു.

ഒരു നല്ല ജർണലിസ്റ്റിനെപ്പോലെ എളുപ്പത്തിൽ പേരു സമ്പാദിക്കുന്നവർ മററു പ്രവർത്തനരംഗങ്ങളിൽ കുറവാണ്. എന്നാൽ ആ രംഗത്തിൽ നല്ല പേരു സമ്പാദിക്കയെന്നതു അത്ര എളുപ്പമായ കാര്യമൊന്നുമല്ല.

മി: കുമാരൻ ആ രംഗത്തിലും വളരെ നല്ല പേരാണ് സമ്പാദിച്ചിരുന്നതു് പല പത്രങ്ങളുടേയും മാസികകളുടേയുംപത്രാധിപത്യം അദ്ദേഹം വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശ്രീനാരായണഗുരുസ്വാമികളുടെ ജീവചരിത്രം, യാദവകൃഷ്ണൻ, വസുമതി മുതലായ പല നല്ല കൃതികളുടെ കത്താവെന്ന നിലയിലും മി: കുമാരൻ സഭ്യശസ്സു സമാർജ്ജിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചെറുകഥ എഴുത്തുകാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മി. കുമാരനുള്ള സ്ഥാനം അദ്വിതീയമാകുന്നു. നൂറിൽപരം ചെറുകഥകൾ അദ്ദേഹം എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ അറിവു്

ശ്രീനാരായണഗുരുസ്വാമികളുടെ ശിഷ്യന്മാരും ഭക്തന്മാരും എന്നഭിമാനിക്കുന്നവർ പലരുണ്ടെങ്കിലും മി: മൂക്കോത്തുകുമാരനെപ്പോലെ സ്വാമികളുടെ പേരിലുള്ള ഭക്തിപ്രകടനം ഒരു സ്റ്റാററ്യുസ്ഥാപനം കൊണ്ടും ജീവിതചരിത്രഗ്രന്ഥമായും മൂത്തീഭൂതസ്മാരകമാക്കിതീത്തിട്ടുള്ളവർ വേറെ ഇന്നുവരെ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. ഹിന്ദുമതത്തിൽ അടിയുറച്ച വിശ്വാസമാണു് മി: കുമാരനുണ്ടായിരുന്നതു് തലശ്ശേരി ജഗന്നാഥക്ഷേത്രസ്ഥാപനത്തിലും ഭരണത്തിലും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദൃഢമായ മതവിശ്വാസം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നു. മഹാകവി കുമാരനാശാനെപ്പോലെ ഒരു പദ്യ സാഹിത്യകാരനെയും ചന്തുമേനവനെപ്പോലെ ഒരു ഗദ്യകാരനെയും മി. കുമാരനു കാണാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അസൂയയ്ക്കു അതീതന്മാരായിരുന്ന അവരെപ്പോലെ മി: കുമാരനും അസൂയയ്ക്കു അതീതനായ ഒരു ഗദ്യകാരനായിരുന്നു. ആശാൻേറയോ ചന്തുമേനവൻേറയോ കൃതികൾക്കു ആരെങ്കിലും കുററം പറഞ്ഞാൽ അയാളുടെ തുവൽ പറിക്കാതെ മി: കുമാരൻ അടങ്ങുകയില്ലെന്നുള്ളതു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഒരു വ്രതമായിരുന്നു. ഋജുത, പ്രസന്നത, ലാളിത്യം

ഈ ഗുണങ്ങൾകൊണ്ടു് സാക്ഷരതാമുള്ള സകലക്കം ഉി: കുമാരൻെറ പേരിൽ കാണുന്ന ഏതു ലേഖനവും വായിക്കുന്നതിൽ ഒരു പ്രത്യേക പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നു.....................

കേരളകൗമുദി, തിരുവനന്തപുരം 1941 ജൂൺ 28.

5

"മനുഷ്യനായാൽ കാര്യങ്ങൾ ഗ്രഹിപ്പാൻ ഒരു തലവേണം. വേണ്ടുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ ഒരു നെഞ്ഞുവേണം. പിന്തിരിഞ്ഞോടാതെ മുന്നോട്ടു നടക്കുന്ന കാലുകൾവേണം. ആവശ്യമായി വന്നെങ്കിൽ അടികൊൾവാൻ വിശാലമായ പുറം വേണം. നിന്നടിച്ചു ജയം പിടിച്ചു പററുവാൻ ഈശ്വരനെ തൊഴുന്ന ശക്തിയുള്ള കൈകൾ വേണം. ഭാരങ്ങൾ വഹിപ്പാൻ ഊക്കും വിസ്താരവുമുള്ള ചുമൽ വേണം. അന്യരെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കാൻ യുക്തിയും ശക്തിയുമുള്ള നാവുവേണം. ജനസാമാന്യത്തെ വശീകരിപ്പാൻ ഒരു കോമളമായ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും വേണം. എല്ലാററിനും തായിവേരായി നിരന്തരമായ ഈശ്വരാനുഗ്രഹം വേണം. ഇതിൽ ഏതൊന്നാണു് കുമാരൻ അവർകൾക്കു ഇല്ലാത്തതു്? പോരാത്തതു്? ഇത്തരം ജനങ്ങളാണു് ഒരു സമുദായത്തിൻെറ എന്നും തിളങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ശിരോമണികളാകുന്ന ആഭരണങ്ങൾ"

പ്രിൻസിപ്പാൾ
പി. ശങ്കുണ്ണി. എം. ഏ. എൽ. ടി.

മൂർക്കോത്തു കുമാരൻ

ഉള്ളൂർ.

ഇക്കഴിഞ്ഞ ജൂൺ 25—ാംനു- നമ്മെ എന്നെന്നേക്കുമായി വിട്ടുപിരിഞ്ഞ ശ്രീമാൻ മൂർക്കോത്തു കുമാരന്റെ നിര്യാണം കേരളത്തേയും, കേരളഭാഷയേയും, തീയ്യസമുദായത്തേയും സംബന്ധിച്ചു നിരൂപിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഒരു തീരാത്ത നഷ്ടമാണെന്നുള്ളതിനു പക്ഷാന്തരമില്ല. 1874-ൽ ആണു് കുമാരൻ ജനിച്ചതു് കഴിഞ്ഞ അൻപതിൽപരം കൊല്ലങ്ങളായി കൈരളീദേവിയെ അദ്ദേഹം നിരന്തരമായി, നിസ്തന്ദ്രമായി, നിരതിശയമായ ഭക്തിപാരവശ്യത്തോടുകൂടി, സസംഭ്രമമായി, സഫലമായി സമാരാധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എത്രയോ ഉന്നതവും ദീപ്തിമത്തുമായ ഒരു ജ്യോതിർഗ്ഗോളമാണു് അന്തരീക്ഷത്തിൽനിന്നു് ഇപ്പോൾ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്! എത്രയോ ഉജ്ജ്വലവും മംഗളപ്രദവുമായ ഒരു മഹാ രത്നമാണു് ആഴിയുടെ അടിത്തട്ടിൽ പതിച്ചിരിക്കുന്നതു്! വാസ്തവത്തിൽ വയസ്സു് അറുപത്തേഴായിരുന്നു എങ്കിലും വാർദ്ധക്യത്തിന്റെ യാതൊരുലക്ഷണത്തിനും അദ്ദേഹത്തെ സമീപിക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ല; ആ സുകുമാരമായകളേബരത്തെ യൌവനം നിത്യാലിംഗനം ചെയ്തു കൃതകൃത്യത നേടിയിരുന്നതായി കാണികൾക്കു തോന്നി. ആ പട്ടാംബരാലംകൃതമായ ആകാരം നാം ഇനി കാണുകയില്ല; കലീനവും കോമളവുമായ ആ മുഖത്തു സ്ഫുരിച്ചിരുന്ന സാകൂതമായ മന്ദസ്മിതം നമുക്കു സ്മരണീയമാത്രമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ആ സാഹിത്യകാരന്റെ—അല്ല സാഹിത്യവീരന്റെ—ഫലിതസമ്മിശ്രമായ മധുരസംഭാഷണം നാം ഇനി കേൾ

ക്കകയില്ല; ആ പ്രസംഗശൈലി നമ്മെ ആനന്ദിപ്പിക്ക ണമെങ്കിൽ അദ്ദേഹംതന്നെ പുനർജ്ജാതനാകണം.

സ്മര്യപുരുഷൻ കേരളത്തെ പലപ്രകാരത്തിൽ സമർത്ഥമായി സേവിച്ചിട്ടുണ്ട് മലബാർ ജില്ലയിലെ വിദ്യാഭ്യാസ സമിതിയിൽ ഒൻപതുകൊല്ലവും തലശേരി നഗരസഭയിൽ പതിനഞ്ചുകൊല്ലവും അദ്ദേഹം അംഗമായിരുന്നിട്ടുള്ളതിനു പുറമെവടക്കൻകോട്ടയം താലൂക്കബോർഡിൻെറ ഉപാദ്ധ്യക്ഷനായും അദ്ദേഹത്തെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട് മദിരാശി ഗവർണ്ണർ രൂപവൽക്കരിച്ച മലബാറിലെ ജന്മികുടിയാൻ സമ്മേളനത്തിൽ ആറു കുടിയാൻപ്രതിനിധികളുണ്ടായിരുന്നതിൽ ഒന്നു് അദ്ദേഹമായിരുന്നു. മദിരാശി സർവ്വകലാശാലയിൽ ഒരു മലയാളം പരീക്ഷകനായി എൻെറ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ അദ്ദേഹം കുറെക്കാലം പ്രവൃത്തി ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. മദിരാശി മെയിൽ പത്രത്തിനു വളരെക്കാലം അദ്ദേഹം ലേഖകനായിരുന്നിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു്, ബി. ഏ. ബിരുദധാരിയല്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു് ആംഗലേയഭാഷയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന അവഗാഢമായ പരിജ്ഞാനം അനുമേയമാകുന്നു. സ്വസമുദായത്തിൻെറ അഭ്യുന്നതിക്കായി അദ്ദേഹം യാവജ്ജീവം ധീരമായും തീവ്രമായും പ്രയത്നിച്ചിട്ടുണ്ട് ശ്രീനാരായണഗുരുസ്വാമികളുടെ ഒരു പ്രതിമ തലശ്ശേരി ജഗന്നാഥക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുവാൻ പ്രധാനമായി പരിശ്രമിച്ചതു് അദ്ദേഹമായിരുന്നു. കൃതജ്ഞമായ തീയ്യസമുദായം ആ പരിശ്രമത്തെ അഭിനന്ദിച്ച അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു സുവർണ്ണ കീർത്തിമുദ്ര പ്രദാനം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. ഗുരുസ്വാമികളെപ്പററി അദ്ദേഹത്തിനു് അളവററ ഭക്തിബഹുമാനങ്ങളാണു് ഉണ്ടായിരുന്നതു് ആ പുണ്യശ്ലോകനായ പൂജ്യപാദൻെറ ഒരു വിശിഷ്ടവും വി

സ്തുതവുമായ ജീവിതചരിത്രം അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും അതിനു മദിരാശി ഗവമ്മെൻറിൽനിന്നു നാന്നൂറുറുപ്പിക സമ്മാനം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗുരുദേവൻെറ അദ്ധ്യാത്മതത്ത്വസാരസർവ്വസ്വമായ ദർശനമാല എന്ന പദ്യഗ്രന്ഥവും അദ്ദേഹം തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്

ഒരു സാഹിത്യകാരനെന്നും ഗ്രന്ഥ വിമർശകൻ എന്നും പത്രപ്രവർത്തകൻ എന്നും ഉള്ള നിലകളിലാണു് കേരളീയർ കുമാരനെ അറിയുന്നതും അറിയേണ്ടതും, അഭിനന്ദിക്കുന്നതും അഭിനന്ദിക്കേണ്ടതും. 1065-ാമാണ്ടു് മീനമാസത്തിലാണു് വറുഗീസുമാപ്പിള തെക്കൻകോട്ടയത്തുനിന്നു മലയാളമനോരമ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു തുടങ്ങിയതു്. ഏറെത്താമസിയാതെതന്നെ കുമാരൻ ആ പത്രത്തിൻെറ പ്രധാന ലേഖകനായി. കഴിഞ്ഞ ശതവർഷാർദ്ധത്തിൽ മലയാളഭാഷയുടെ പരിപോഷണത്തിനായി പലരും പല പ്രകാരത്തിൽ പ്രയത്നിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും വറുഗീസുമാപ്പിളയുടെ മനോരമവഴിക്കുള്ള ഭാഷാസേവനത്തിൻെറ നിലയും, വിലയും, വ്യാപ്തിയും പരിമാണവും, ഒന്നു വേറെതന്നെയായിരുന്നു എന്നു് നിഷ്പക്ഷന്മാരായ നിരൂപകന്മാർ സമ്മതിക്കാതിരിക്കുകയില്ല. വറുഗീസുമാപ്പിളക്കുണ്ടായിരുന്ന വിവിധ സിദ്ധികളിൽ ഞാൻ അതിപ്രധാനമായി ഗണിക്കുന്നതു്, ഏതോ ഒരു ദിവ്യചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടെന്നപോലെ ഭാഷാപോഷണത്തിനു് വാസനയും വൈദഗ്ദ്ധ്യവുമുള്ള യുവാക്കന്മാരെ കണ്ടുപിടിച്ചു് അവരെ പ്രശംസകൊണ്ടും പാരിതോഷികംകൊണ്ടും പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു പ്രവൃത്യുന്മുഖന്മാരാക്കിത്തീർക്കുക എന്നുള്ളതാണു്. ആ കൃത്യം അന്നു് അദ്ദേഹം ആത്മവിശ്വാസത്തോടും സ്വാതന്ത്ര്യാഹിത്യത്തോടുംകൂടി അനുസ്യൂതമായി അനുഷ്ഠിച്ചിരു

ന്നില്ലെങ്കിൽ കൈരളി ഇന്നു് അതു പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള അത്യുൽകൃഷ്ടമായ സ്ഥാനത്തിൽ ഒരിക്കലും എത്തിച്ചേരുന്നതല്ലായിരുന്നു. വർഗ്ഗീസ്മാപ്പിളയുടെ അത്തരത്തിലുള്ള പ്രോത്സാഹനമാണു് തന്നെ ഒരു സാഹിത്യകാരനാക്കിയതു് എന്നു കുമാരൻ പലപ്പോഴും കൃതജ്ഞതാവിവശനായി, വികാരതരളനായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ പരമാൎത്ഥാംശം ഉണ്ടു് എങ്കിലും കുമാരനെ ഒരു ഉത്തമസാഹിത്യകാരനായി വികസിപ്പിച്ചതു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഹൃദന്തത്തിൽ ലീനമായ വാസനാവൈഭവം തന്നെയാണു്. ഒരു കലാകാരൻെറ പ്രതിഭ നൈസൎഗ്ഗികമാണെങ്കിൽ, അതു പുഷ്പത്തിൽ പരിമളമെന്നപോലെ ജീവിതത്തിൽ ആരേയും ആമോദിപ്പിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും.

കുമാരൻെറ പദ്യകാവ്യങ്ങളിൽ പ്രാഥമ്യത്തെ വഹിക്കുന്നതു് 'ആശാകുല'യാകുന്നു. കീററ്സ് എന്ന ആംഗലേയ മഹാകവിയുടെ സുപ്രസിദ്ധമായ 'The Pot of Basil' എന്ന കാവ്യത്തിൻെറ ഒരു സ്വതന്ത്രാനുവാദമാണു് പ്രസ്തുത കൃതി. അതു പരിശോധിച്ചു് അവതരിപ്പിക്കുവാനും 'നല്ലതല്ലെങ്കിൽ ചവററുകൊട്ടയിൽ ചിന്തിക്കളവാനും' എന്നെയാണു് അദ്ദേഹം ഏല്പിച്ചതു്. ഞാൻ വായിച്ചു നോക്കിയപ്പോഠം ഒരു കവിയെന്ന നിലയിൽ എനിക്കു അദ്ദേഹത്തെപ്പററിയുള്ള ആദരവു് ദ്വിഗുണീഭവിച്ചു. "ആടു കടിച്ച ചെടിപോലവളിതാ, വാടിവരുന്നിതു നാളിൽ നാളിൽ" മുതലായി ഹൃദയംഗമങ്ങളായ പല വരികളും ആ കൃതിയിൽ ഉണ്ടു്. കുമാരൻെറ 'ഇലഞ്ഞിപ്പൂമാല' തുടങ്ങിയ ചില ലഘുകാവ്യങ്ങളും പ്രശംസനീയങ്ങളാണു്. എന്നാൽ താൻ ഒരു കവിയാണെന്നു് ഒരിക്കലും സമ്മതിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരിക്കൽ തലശ്ശേരി ജഗന്നാഥക്ഷേത്ര

ത്തിൽ ഞങ്ങരം പോയപ്പോരം ഒരു സ്നേഹിതൻ "നി ങ്ങളും ഒരു കവിതന്നെയല്ലേ?" എന്നു് അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിച്ചു. ചോദിച്ച ആരം ആ വാക്കുകളിൽ യാതൊരു ഗൂഢാത്ഥവും ഉരംക്കൊള്ളിച്ചിരുന്നില്ല. കുമാരൻ ഉടൻ തിരിഞ്ഞുനിന്നു് "ഞാനും ഒരു കവി! അല്ലേ? അതും എൻെറ മാന്യസ്നേഹിതൻ ഉള്ളൂരിൻെറ മുൻപിൽ എന്താ എന്നെ ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനെന്നുകൂടി പ്പറയാത്തതു്?" എന്നു് നിശിതമായ ഒരു വാഗവജ്ഞം പ്രയോഗിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖം വിവർണ്ണമാക്കി. അതിഥിയായ എന്നെ മാനിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ചെയ്തതെന്നു് എനിക്കറിവുണ്ടു്

കുമാരൻ പല ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളും ഓരോ അവസരങ്ങളിലായി രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ജീവിതചരിത്രങ്ങരം, ചെറുകഥകരം, നോവലുകരം, ശാസ്ത്രപുസ്തകങ്ങരം. എന്നിങ്ങനെ പല പദ്ധതികളിലാണു് അവ നിമ്മിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു് ശ്രീനാരായണഗുരു ഒന്നും രണ്ടും ഭാഗങ്ങരം, വേങ്ങയിൽ കുഞ്ഞിരാമൻനായനാർ, ഒയ്യാരത്തു ചന്തുമേനോൻ യാദവകൃഷ്ണൻ, ഇവയാണു് ജീവിതചരിത്രങ്ങരം. ഡോക്ടർ ഗുണ്ഡർട്ടു് മുതലായി ചില പണ്ഡിതന്മാരേയും മറ്റും പററി വിജ്ഞേയങ്ങളായ ജീവചരിത്രോപന്യാസങ്ങളും അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഭാരതകഥാസംഗ്രഹം, കൂനിയുടെ കുസൃതി, ഇവ യഥാക്രമം മഹാഭാരതത്തേയും രാമായണത്തേയും ആശ്രയിച്ചു് സൂര്യപുരുഷൻ എഴുതീട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളാണു് വസുമതി, അമ്പുനായർ, വെള്ളിക്കൈ തുടങ്ങിയവയാണു് നോവലുകരം. പ്രകൃതിശാസ്ത്രത്തിലെ അത്ഭുതങ്ങരം ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമാകുന്നു. 'കാകൻ'ശാസ്ത്രം സാഹിത്യമായി രൂപാന്തരപ്പെടുന്ന അതിമനോഹരമായ ഒരു കൃതിയത്രെ. അദ്ദേഹത്തിൻെറ സാ

ഹിത്യവിമർശസംബന്ധികളായ ചില ഉപന്യാസങ്ങളും ഒന്നിച്ചുചേർത്തു് 'ഗദ്യമഞ്ജരി ഒന്നാംഭാഗം' എന്ന പേരിൽ പരേതനായ മണക്കാട്ടു നാരായണപിള്ള ഒരു പുസ്തകം പ്രസാധനം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. ബാലന്മാരുടെ ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി എഴുതീട്ടുള്ള 'സൈരന്ധ്രി' എന്ന കഥ അതിലെ അതിലളിതമായ പ്രതിപാദനരീതി കൊണ്ടു് ആരേയും വശീകരിക്കുവാൻ പോരുന്നതാണു്. "പണ്ടൊരിക്കൽ സൈരന്ധ്രി എന്നു പേരായി ചെറിയ ഒരു പെൺകുട്ടിയുണ്ടായിരുന്നു." എന്നിങ്ങനെയാണു് ആ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നതു് ഈ കൃതികളെപ്പററിയെല്ലാം വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനു് ഇതല്ലല്ലോ അവസരം

താൻ ഏതു സാഹിത്യവ്യവസായത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടാലും അതു വിജയപ്രദമായി കലാശിപ്പിക്കണമെന്നു കുമാരൻ സ്വാഭാവികമായി ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. മററു ചിലരെപ്പോലെ വല്ലതും കാട്ടിക്കൂട്ടി ഒപ്പിച്ചു മാറിയതുകൊണ്ടു ജന്മസാഫല്യം സിദ്ധിക്കുമെന്നു അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും വിശ്വസിച്ചിരുന്നില്ല. ശ്രീനാരായണഗുരുവിൻെറ ജീവചരിത്രമെഴുതാൻ അദ്ദേഹം യോഗാഭ്യാസസംബന്ധമായി പല പുസ്തകങ്ങളും വായിക്കുകയും അറുപത്തിമൂന്നു വശത്തോളം വരുന്ന തത്സംബന്ധമായ രദ്ധ്യായം ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതിച്ചേർക്കുകയും ചെയ്തു. ചന്തുമേനോൻെറ ജീവചരിത്രത്തിൽ 'ഗദ്യകാവ്യത്തിൻെറ വളർച്ച' എന്ന തലക്കെട്ടിൽ ആദ്യത്തെ അദ്ധ്യായം എഴുതി ആ ഗ്രന്ഥത്തിനു് അനുരൂപമായ ഒരു പശ്ചാത്തലം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം വളരെ ക്ലേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. യാദവകൃഷ്ണനെ പരാമർശിച്ചു് അത്യുക്തികളും അതിശയോക്തികളും വർജ്ജിച്ചു് കേവലം ഉത്തമപുരുഷനെന്ന നിലയിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിക്കുവാനും

അദ്ദേഹം അനവധി പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരിക്കൽ മദിരാശിസർവ്വകലാശാലയ്ക്കു് അദ്ദേഹം രാമചരിതം മുതലായ പ്രാചീനകൃതികളെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു ചോദ്യക്കടലാസ്സുണ്ടാക്കേണ്ടിവന്നു. പ്രാചീനകൈരളിയിൽ പ്രത്യേകമായി അവഗാഹമില്ലാത്ത ഒരാൾ ആ ചോദ്യക്കടലാസ്സുണ്ടാക്കുന്നതു വിഹിതമാണോ എന്നു വേറേ ചില പരീക്ഷകന്മാർ എന്നോടു സ്വകാര്യമായി ചോദിച്ചതിനു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൃത്യനിഷ്ഠയെപ്പററി നല്ല അറിവുണ്ടായിരുന്ന ഞാൻ പറഞ്ഞതു് "രാമചരിതത്തിൻെറ പേർ തന്നെ നാം ആദ്യമായി കേട്ടതു് തലശ്ശേരിയിൽ താമസിച്ചിരുന്ന ഗുണ്ടർട്ട പണ്ഡിതരിൽ നിന്നാണു്" എന്നു മാത്രമായിരുന്നു. അത്യന്തം അഭിനന്ദനീയമായ ഒരു പ്രപത്രം എൻെറ പ്രതീക്ഷ അനുസരിച്ചു് അദ്ദേഹം എഴുതിക്കൊണ്ടുവന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഗൗരവമേറിയ വിഷയങ്ങളെപ്പററി ലളിതമായ രീതിയിൽ പ്രതിപാദിക്കുക എന്നുള്ളതു വലിയ ഒരു കലയാണു്. ആ കല അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ സ്വാധീനമായിരുന്ന ഭാഷാസാഹിത്യകാരന്മാർ കേരളത്തിൽ അധികമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഇന്ന വിഷയത്തെപ്പററിയാണു് പറയേണ്ടതു്; ഇന്നാരോടാണതു പറയുന്നതു്; ഇന്ന വിധത്തിലാണു് അതു പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിക്കേണ്ടതു്; ഈ വക കാര്യങ്ങളെപ്പററി അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ ബോധവും ആ ബോധത്തിനനുസരിച്ചുള്ള ഫലവത്തായ പ്രവൃത്തിയും അദ്ദേഹത്തിലെന്നതുപോലെ ഞാൻ വളരെപ്പേരിൽ കണ്ടിട്ടില്ല. മാധുര്യം, പ്രസാദം, ആവശ്യമുള്ള ദിക്കിൽ അകൃത്രിമമായ ഓജസ്സു് ഈ ഗുണങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗദ്യശൈലിക്കു സഹജങ്ങളാണു് ആ ശൈലി അനന്യസുലഭമാണെന്നു നിശ്ചയമായി ഉപപാദിക്കാം. അതിൽ അവിടവിടെ സൂര്യപുരുഷൻ വാരി വിതറീട്ടു

ള്ള അനുപമേയങ്ങളായ ഫലിതങ്ങൾക്കു കയ്യും കണക്കുമില്ല. "ഞാൻ ഫലിതത്തിനുവേണ്ടി ഫലിതം ഉപയോഗിക്കാൻ യത്നിക്കുന്ന പതിവില്ല." എന്നു അദ്ദേഹം ഒരവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഞാൻ ഓർക്കുന്നു. അതു ശരിയാണു് ചിരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ചിരിക്കുകയും ചിരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നവർ ലോക സ്വഭാവമറിയാത്തവരാണു്; അങ്ങനെയുള്ളവരെനോക്കി കേൾക്കുന്നവർ ചിരിക്കും; അതു അവരുടെ വാക്കു കേട്ടിട്ടാകുകയില്ല.

കുമാരൻ സാഹിത്യകളരിയിൽ നെടുനാൾ കച്ചകെട്ടി കയ്യും മെയ്യുമുറച്ച ഒരു ധീരയോദ്ധാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ധാരാളം വെട്ടും തട്ടും പയററീട്ടുണ്ടു്; എതിരാളിയെ അമ്പരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്; അടിപണിയിച്ചിട്ടുണ്ടു് വ്രണകിണങ്ങളാൽ അങ്കിതം—അല്ല അലംകൃതം—ആയിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിരിമാറു് അപൂർവ്വം ചില അവസരങ്ങളിൽ അടവുതെററി താഴെ വീണിട്ടുണ്ടു്; വീണേടത്തു കിടന്നു വിദ്യയുമെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷെ വ്യക്തി വിദ്വേഷത്തിന്റെയോ ജാതിസ്പർദ്ധയുടെയോ ലാഞ്ഛനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരൊററ വാക്കിൻ കൂടി മഷിയിട്ടു നോക്കിയാൽപോലും കാണ്മാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. താല്ക്കാലികമായ ഒരു രസത്തിനു് ചിലതെല്ലാം തട്ടിവിടും; എങ്കിലും അതെല്ലാം ശരൽക്കാലത്തിലെ മേഘശകലത്തിന്റെ കളികാട്ടിച്ചട്ടെപെടെന്നു മറഞ്ഞുപോകുമായിരുന്നു. ഏററവും മൃദുലവും വിമലവുമായ ഒരു ഹൃദയമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നതു് എന്നു അറിയാത്തവർ ചുരുങ്ങും. അഭിയോക്താവിനു അദ്ദേഹം പലപ്പോഴും ഭയങ്കരനായ ഒരു പ്രതിദ്വന്ദിയായിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹാസ്യരസനിഷ്യന്ദികളായ പ്രത്യുക്തികൾ വാസ്തവത്തിൽ അവ

രേയും ആനന്ദസാഗരത്തിൽ ആറാടിക്കുകയായിരുന്നു പതിവു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അത്തരത്തിലുള്ള കാവ്യശൈലിക്കു രണ്ടുമൂന്നു ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

താഴെക്കാണുന്നതു് 'യുക്തിവാദി' എന്ന മാസികാപ്പത്രത്തിൻെറ ആവിർഭാവത്തിൽ കുമാരൻ അതിനുവേണ്ടി ദീപത്തിൽ എഴുതിയ മംഗളാശംസയിൽ ഒരു ഭാഗമാണു്. അഞ്ചു പത്രാധിപന്മാരുമായി പുറപ്പെട്ട ആ പത്രത്തെ "പതികളൊന്നല്ല രണ്ടല്ല മൂന്നല്ല, ചതുരവീരന്മാരഞ്ചുണ്ടു കാന്തന്മാർ" എന്നു വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറയുകയാണു്: "അതിൻെറ ഉദ്ദേശം സഫലമാകാൻ സർവ്വശക്തനായ ദൈവം സഹായിക്കട്ടെ എന്നു പറയുവാനായിരുന്നു ഞങ്ങൾ ഭാവിച്ചതു്. ദൈവശബ്ദംകൊണ്ടു വ്യക്തമായോ സ്പഷ്ടമായോ ഒരു ജ്ഞാനം ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തവരെപ്പററി അങ്ങനെ പറയുന്നതു് അവരെ അപമാനിക്കയായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു പ്രവൎത്തകന്മാരുടെ യുക്തികൊണ്ടു് മാസികയ്ക്കു് എല്ലാ അഭിവൃദ്ധിയും സിദ്ധിക്കുമെന്നു ഞങ്ങൾ ആശംസിക്കുന്നു.

അടിയിൽ കാണുന്നതു് 'മലബാറി' പത്രത്തിൻെറ ആധിപത്യത്തിൽ ആരൂഢനായ വി. സി. ബാലകൃഷ്ണപ്പണിക്കർ കുമാരൻ നടത്തിത്തുടങ്ങിയ കേരളചിന്താമണിയെപ്പററി ആക്ഷേപസൂചകമായി എന്തോ എഴുതിയതിനുള്ള പ്രത്യുക്തിയാകുന്നു.

"കഴിഞ്ഞ പ്രാവശ്യം ഞങ്ങൾ മലബാറിയെപ്പററി പറഞ്ഞതിനു മറുപടിയൊന്നും പറയാതെ കേരളചിന്താമണി പത്രാധിപരെ കുറെ ചീത്തപറഞ്ഞുവാട്ടുകയാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ഇതിനു മറുപടി പറവാൻ ഞങ്ങൾ പഠിച്ചിട്ടില്ലെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതു പക്ഷേ മലബാറിക്കു വലിയ ഇച്ഛാഭംഗത്തിനു കാര

ണമായേക്കാം. എന്തുചെയ്യാം? നിവൃത്തിയില്ലാത്ത ദിക്കിൽ ഞങ്ങളുടെ മാന്യസഹജീവികളേയും വ്യസനിപ്പിക്കേണ്ടി വരുന്നു..........ഇനിയും കാര്യം പറയാതെ ചീത്ത പറവാനാണു് ഭാവമെങ്കിൽ ഞങ്ങളുടെ ഭാവം മൌനമുദ്ര ധരിക്കാനാണു്. കേരളചിന്താമണിയുടെ കുറവിനെപ്പററി അതിൻെറ 'അഭ്യുദയകാംക്ഷികൾ' ഞങ്ങൾക്കെഴുതാതെ മലബാറി പത്രത്തിനു രഹസ്യമായെഴുതിയതു വലിയ പുതുമയായി തോന്നുന്നു. തന്നെ! അവർ തന്നെ അഭ്യുദയകാംക്ഷികൾ!!"

ചുവടേ ചേക്കുന്നതു 'കാകൻ' എന്ന പുസ്തകത്തിൻെറ അവതാരികയിൽ നിന്നാകുന്നു.

"ഇനിയൊരു മുഖവുര വേണ്ടയോ എന്നാണു് അച്ചുകൂടക്കാർ ചോദിക്കുന്നതു്. അതിനാണു വിഷമം. പുസ്തകം കാക്കയെപ്പററിയാണു് അതിനെ സ്തുതിച്ചാലും ദുഷിച്ചാലും ആരും ചോദിക്കുവാനില്ല. മുഖവുര പുസ്തകത്തെപ്പററി ആയിരിക്കണമല്ലോ. അതിനെ ഞാൻ തന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതു കുറെ അങ്ങനെയല്ലേ? ദുഷിക്കാൻ മനസ്സുവരുന്നില്ല. എഴുതാമെന്നുവെച്ചാൽ പലതും എഴുതാം. 'ഈ പുസ്തകം അശേഷം നന്നായിട്ടില്ലെന്നു് എനിക്കുതന്നെ ബോദ്ധ്യമുണ്ടു്. പക്ഷെ ചില സ്നേഹിതന്മാരുടെ നിർബന്ധംകൊണ്ടു് അച്ചടിച്ചു പരസ്യം ചെയ്തതാണു്' എന്നു പറയാമായിരുന്നു. അതു വെറും കളവായിരിക്കും. ഇതു പരസ്യം ചെയ്വാൻ എന്നെ ആരും നിർബന്ധിച്ചിട്ടില്ല. 'ഇതിൽ വളരെ തെററുകളുണ്ടു്. അതു വായനക്കാർ സദയം ക്ഷമിക്കണം.' എന്നെഴുതിയാലോ? അതു കേവലം അനാവശ്യമാണു്. എൻെറ പുസ്തകത്തിൽ തെററുണ്ടായാലുമില്ലെങ്കിലും അതു വെളിക്കിറങ്ങുന്ന തക്കവും നോക്കി അതിനെ കൊത്തിപ്പറിച്ചു ഛിന്നഭിന്നമാക്കുവാൻ നോയ്മ്പും നോ

ററു നില്ക്കുന്ന ചില രസികശിരോമണികളുണ്ടു് അവക്കു അതുകൊണ്ടു കാര്യസാദ്ധ്യമുണ്ടെന്നാണു് ഒരാറം ഈയിടെ പറഞ്ഞതു്. എനിക്കും ഗുണമില്ലാതെയില്ല. പുസ്തകം വേഗത്തിൽ വിററുപോകും. അതുകൊണ്ടു് കാക്കയ്ക്കു് ബലിയിട്ടു കൊട്ടുകുമ്പോലെ രണ്ടുപേക്കും ഉപകാരമാകത്തക്കവണ്ണം ഈ കാകനെ അവക്കായി സമർപ്പിക്കുക!''

കുമാരൻ കേരളസഞ്ചാരി, സരസ്വതി, മിതവാദി, കേരളചിന്താമണി, ആത്മപോഷിണി, ദീപം, ഗജകേസരി,സത്യവാദി എന്നിങ്ങനെ പല പത്രങ്ങളുടേയും മാസികകളുടേയും ആധിപത്യം വഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാസനയ്ക്കും വൈദുഷ്യത്തിനും പററിയതു തോമസ്പോളിൻെറ ഉടമസ്ഥതയിൽ പ്രചരിച്ച ദീപം തന്നെയായിരുന്നു. അവയിൽനിന്നെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഫലിതത്തിനു ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങരം ഉദ്ധരിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

'പതഞ്ജലി' എന്ന വ്യാജനാമത്തിൽ മനോരമയിലും മററു ചില പേരുകളിൽ ഇതര പത്രങ്ങളിലും അദ്ദേഹം എഴുതീട്ടുള്ള രാഷ്ട്രീയവും സാമുദായികവും സാഹിത്യപരവുമായ നിരൂപണങ്ങരം ഏററവും ഹൃദയാവർജ്ജകങ്ങളാകുന്നു. ഒരിക്കൽ കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി കേരളവമ്മ ശതകം എന്ന പേരിൽ കേരളവമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമേനിയുടെ ഷഷ്ടിപൂത്തിസ്മാരകമായി ഒരു കാവ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അതിൽ,

"സത്താം കൊല്ലമൊരായിരത്തിരുപതാം
കുംഭത്തിലൻപൊത്തിടും
പത്താം തീയതി പൂയമെന്നു ഭുവനേപേരുള്ള
താരേശ്വരേ
ചിത്താമോദമോടൊത്തു നല്ല സുതനെ ശ്രീ
പപ്പുഭൂപാംബന-
ന്തത്താവംശമിയന്നിടും പടിപരം തെറെറന്നു
പെററീടിനാറം"

എന്നൊരു പദ്യമുണ്ടു്" വാസ്തവത്തിൽ പല നിരത്ഥക പദങ്ങളും അതിൽ കവി കുത്തിത്തിരുകീട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ആ കാവ്യം അടിയറ വച്ചപ്പോൾ സൗജന്യവാരിധിയായ തിരുമേനി ശങ്കുണ്ണിക്കു വിലപിടിച്ച സമ്മാനം നല്കി. പതഞ്ജലി പ്രസ്തുത പദ്യം വിശകലനം ചെയ്തു്, അതിലെ ദോഷങ്ങൾ ഓരോന്നായി പ്രപഞ്ചനം ചെയ്തു്, ഒടുവിൽ കവിത പൊട്ടയാണെങ്കിലും തിരുമനസ്സിലെ മാതാവു് അവിടത്തെ "പരം തെറെറന്നു്" (അതായതു് 'അശേഷം പ്രസവവേദന കൂടാതെ') പ്രസവിച്ചു എന്ന രഹസ്യം ധരിച്ചിരുന്ന ശങ്കുണ്ണി അതു് വെളിപ്പെടുത്തുകയാൽ അതിനു് ഒരു പാരിതോഷികം നൽകിയതു അനുചിതമല്ല എന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ സഹജമായ ഫലിതശൈലിയിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നു. 'കൈയടൻ' എന്ന വ്യാജനാമത്തിൽ അതിനൊരു മറുപടി ഞാനും മനോരമയിൽ തന്നെ എഴുതി. കുമാരൻെറ ആക്ഷേപങ്ങൾക്കു സമാധാനം പറവാൻ എനിക്കു ശക്തിയില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിനു് എത്രയോ തരത്തിൽ ഹോപകാരം ചെയ്തിട്ടുള്ള ശങ്കുണ്ണിയെ ആ വിധത്തിലെല്ലാം കോട്ടയാട്ടുന്നതു് അന്യായമാണെന്നുമാത്രം കാര്യഭാഗമായി അല്പം ഉപന്യസിച്ചിരുന്നു. കുമാരനു കൈയടൻ ആരെന്നു മനസ്സിലാകുകയും അദ്ദേഹം എനിക്കു് ഞാൻ ആക്ഷേപങ്ങൾ സമ്മതിച്ചതായാണു് അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതെന്നും അതുകൊണ്ടു വാദം തുടരുന്നില്ലെന്നും ഒരു കത്തയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. പലതും ശങ്കിച്ച് ചകിതനായിരുന്ന എനിക്കു് അതു വലിയ ഒരാശ്വാസമായിത്തീൎന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

കുമാരൻ ഒരു നല്ല ആസ്തികനായിരുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പററിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഭക്തിക്കു് അതിരും അളവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഭഗവൽഗീതയെപ്പോലെ

മനുഷ്യൎക്കു് ഐഹികവും ആമുഷ്മികവുമായ ശ്രേയസ്സി ന്നു പ്രയോജകീഭവിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥം ലോകത്തിലി ല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ദൃഢമായി ധരിച്ചിരുന്നു. വിപ്ലവ ത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു തീരെ വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നി ല്ല. അനുക്രമമായ അഭ്യുന്നതിയാണു് അപേക്ഷ ണീയം എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം. സ്വ തന്ത്രമായി ചിന്തിക്കുകയും ചിന്തയ്ക്കനുസരിച്ചു രസന യും തൂലികയും ചലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുവന്ന അദ്ദേ ഹത്തിനു് ചില ശത്രുക്കളുണ്ടായിരുന്നു എന്നു സമ്മതി ക്കാം. പൌരുഷമുള്ളവൎക്കു പരിപന്ഥികളുണ്ടാകുക എ ന്നതു ഒരു പ്രകൃതിന്യായമാണു് അവരുടെ ശത്രുത യിൽ അദ്ദേഹം രസിക്കുകയാണു് ചെയ്തിരുന്നതു്

അവസാനമായി എനിക്കു രണ്ടു വാക്കു മാത്രമേ പ റയേണ്ടതായുള്ളു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സവിസ്തരമായ ഒരു ജീവിതചരിത്രമെഴുതുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബന്ധുക്ക ളും സുഹൃത്തുക്കളും അനുയായികളും ഉത്സാഹിക്കേണ്ടതാ ണു്; രണ്ടാമത്തു്, ഭാഷാരീതികൾ തമ്മിൽ വ്യത്യാസമു ണ്ടെങ്കിലും കേരളത്തിലെ ഡിക്വിൻസി എന്നു പറയേ ണ്ട അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികൾ എല്ലാം സമാഹരിച്ചു് 'ഗദ്യമഞ്ജരി ഒന്നാം ഭാഗ'ത്തിന്റെ മാതിരിയിൽ മുദ്ര ണം ചെയ്യേണ്ടതാണു് ഈ രണ്ടു കൎത്തവ്യങ്ങളുംവഴിപോ ലെ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ ഉത്സാഹികളും ഉത്തിഷ്ഠമാനന്മാ രുമായ യുവസാഹിത്യകാരന്മാർ ഒരുങ്ങിയിറങ്ങുമെന്നു വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടും എന്റെ പ്രാണസ്നേഹിതന്മാരിൽ സൎവ്വഥാ അപശ്ചിമനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ ത്മാവിനു ശാശ്വതനിൎവൃതിക്കായി പരാശക്തിയോടു പ്രാൎത്ഥിച്ചുകൊണ്ടും വിരമിക്കുന്നു.

—സാഹിത്യപരിഷത് ത്രൈമാസികം.

(മഹാകവി ഉള്ളൂർ തിരുവനന്തപുരത്തെ അനുശോചനയോഗ ത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷനെന്ന നിലയിൽ ചെയ്ത വാചാപ്രസംഗം)

നളിനി.

ഒരു ഹോട്ടൽക്കാരൻ ഒരു കഷണം എല്ലുകൊണ്ടു് ഒരു മാസത്തോളം വളരെ ആളുകളെ സല്ക്കരിച്ച കഥ പ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ. അല്പം മാംസം വാങ്ങിയപ്പോൾ അതോടുകൂടി തനിക്കൊരു എല്ലും കിട്ടി. അതുകൊണ്ടു കറി ഉണ്ടാക്കി ഒരാൾക്കു കൊടുത്തു. അയാൾ എല്ലിന്മേലുള്ള സത്തൊക്കെ കടിച്ചു തിന്നു, തിന്നാൻ പാടില്ലാത്ത ഭാഗം അവിടെ ഇട്ടു. ആ എല്ലുതന്നെ പുതിയ ചില കറിക്കൂട്ടുകളൊക്കെ ചേൎത്തു മറ്റൊരു കറിയാക്കി മറ്റൊരാൾക്കു കൊടുത്തു. ഇങ്ങിനെ ഈ ഒരു എല്ലു പലൎക്കും കൊടുത്തുപോന്നു. ഇങ്ങിനെയാണു് ചില കവികളുടെ വിദ്യ. പണ്ടുള്ള കവികളുടെ മനോധൎമ്മത്തെത്തന്നെ പുതിയ ചില കൂട്ടുകൾ ചേൎത്തു പിന്നെയും പിന്നെയും വായനക്കാരെക്കൊണ്ടു ആസ്വദിപ്പിക്കുന്നു. ഹോട്ടൽക്കാരനെപ്പോലെ കരുതിക്കൂട്ടിയുള്ള ഒരു ചതിയാണു് കവികൾ ചെയ്യുന്നതെന്നു് ഞങ്ങൾപറയുന്നില്ല. പുതിയ സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാനുള്ള ശേഷിക്കുറവായിരിക്കാം. എന്നാൽ "നവനവോല്ലേഖ കല്പനാ" സാമൎത്ഥ്യമുള്ള കവികളും കേരളത്തിൽ ഉണ്ടെന്നുള്ളതിനു് ''നളിനി''യെന്ന ഖണ്ഡകാവ്യം ഒരുത്തമദൃഷ്ടാന്തമാകുന്നു. അതിൻെറ കൎത്താവായ കുമാരൻആശാൻ അവർകളുടെ കവിതാരീതി ഒരു പ്രത്യേക മാതിരിയാണെന്നുള്ളതു് "വീണപൂവു്" മുതലായവ മുമ്പുതന്നെ തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇതിലെ കഥാവസ്തു കല്പിതമാണെന്നു മാത്രമല്ല, അതിൻെറ രീതിയും അസാധാരണമായിരിക്കുന്നു. സാധാരണക്കാർ രജോഗുണപ്രധാനമാണെന്നും ആ ഗുണത്തെ പോഷിപ്പിക്കുന്ന സാമഗ്രികൾകൊണ്ടുമാത്രം പുഷ്ടിപ്പെടുന്നതാണെന്നും കരുതി വൎണ്ണിച്ചുവരുന്ന ശൃംഗാരം തന്നെയാണു് ഇതിലെ

സ്ഥായിയായ രസമെങ്കിലും പ്രാപഞ്ചിക വ്യവഹാരങ്ങളിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞു് സത്വഗുണവൃത്തിയവലംബിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നിലയിലും ആ അനുരാഗം വർദ്ധിക്കുന്നതായിട്ടാണു കവി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു് കുറെക്കൂടി വെളിപ്പെടുത്തി പറയുന്നതായാൽ ഒന്നിച്ചു കളിച്ചു വളൎന്ന രണ്ടു സ്ത്രീപുരുഷന്മാരിൽ ചെറുപ്പത്തിലുണ്ടായ സ്നേഹം അനുരാഗമായി പരിണമിച്ചതിന്റെ ശേഷം, പുരുഷൻ സ്ത്രീയെ സംഗതിവശാൽ വിട്ടു പോവാനും ഹിമാലയത്തിൽപോയി തപസ്സുചെയ്യാനും സംഗതിയായി. സ്ത്രീയുടെ അനുരാഗത്തിനു കുറവുവരാതെ അവരം അയാളെ അന്വേഷിച്ചു ചെന്നു കണ്ടെത്തുകയും അയാളുടെ മാറിൽവീണു മരിക്കുകയും ചെയ്തു. യോഗിയുടെ നിഷ്ഠയ്ക്കു് കുറവു വന്നതുമില്ല, എന്നുള്ളതാണു കഥാവസ്തു. ഈ കഥതന്നെ കവിതായോഗ്യമായിരിക്കുന്നു എന്നല്ല, പദ്യരീതിയിലുള്ള കവിതായോഗ്യമായിരിക്കുന്നു, എന്നു വായനക്കാർക്കു തോന്നാതിരിക്കയില്ല. കഥപറഞ്ഞ രീതികൊണ്ടു തോന്നുന്നതാണിതു്. ഈ കാവ്യത്തെപ്പററി കുറെ വലിയൊരു വിമർശനം വേറെ അവസരത്തിൽ പരസ്യം ചെയ്യാൻ ഞങ്ങരം വിചാരിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ ഇതു് ഇവിടെ അവസാനിപ്പിച്ചാലോ എന്നു തോന്നി. മനസ്സു സമ്മതിക്കുന്നില്ല. ഗുരുനാഥനേയും ഗണപതിയേയും കാരണോന്മാരേയും മററും സ്തുതിച്ചും വന്ദിച്ചും കൊണ്ടല്ല കവിത തുടങ്ങീട്ടുള്ളതു്.

നല്ല ഹൈമവതഭൂവിൽ–ഏറെയായ്
കൊല്ലം—അങ്ങൊരു വിഭാതവേളയിൽ,
ഉല്ലസിച്ചു യുവയോഗിയേകനൽ–
ഫുല്ലബാലരവിപോലെ കാന്തിമാൻ.

എന്നു നിർദ്ദേശിച്ചു തുടങ്ങുകയാണു ചെയ്തിരിക്കുന്നത് എന്നിട്ടും കവിക്കു സരസ്വതീകടാക്ഷവും ഗുരുകടാക്ഷവും ധാരാളമുണ്ടെന്നു തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കഥ ഭാര്യക്കു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നതായിട്ടും അല്ല എഴുതിയിരിക്കുന്നത്. പ്രാസത്തിനും പാദപൂരണത്തിനും ചില സംബുദ്ധികാം ഉപയോഗിക്കാമായിരുന്നുവെന്നുള്ള സൗകര്യം ഇതുകൊണ്ടു ഇല്ലാതായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതും കുറവായി എവിടെയും കാണാനില്ല. അർത്ഥാന്തരന്യാസം, ഉപമ, ഉൽപ്രേക്ഷ മുതലായ ചില അലങ്കാരങ്ങാം ഇതിൽ ഉപയോഗിച്ചവയുടെ ഭംഗി പുസ്തകം മുഴുവൻ വായിച്ചുതന്നെ അറിയേണ്ടതാകുന്നു.

1. ഏകകാര്യമഥവാ ബഹുത്ഥമാം;
ഏകഹേതുബഹുകാര്യകാരിയാം.

2. ജന്തുവിന്നുതുടരുന്ന വാസനാ-
ബന്ധമിങ്ങുടലുവീഴവോളവും.

3. ....കുചാദ്യുടികാംക്കുഴ-
ന്നന്തരംഗഗതിയാരറിഞ്ഞുതാൻ.

4. മിന്നുകില്ലിശരദഭ്രശാതയായ്,
ഖിന്നയാകിലുമഹോതടില്ലതി?

5. മനോജ്ഞമാം
പൂവുതാൻ ഭഗവതർച്ചനാർഹമാം.

6. അന്യജീവനതകി സ്വജീവിതം
ധന്യമാക്കുമമലേ! വിവേകികാം

7. തന്നതില്ല പരനുള്ളുകാട്ടുവാ-
നൊന്നുമേ നരനുപായ മീശ്വരൻ
ഇന്നുഭാഷയതപൂർണ്ണമിങ്ങഹോ
വന്നുപോംപിഴയുമർത്ഥശങ്കയാൽ!

8. പൂത്തിടും തരുവിലും തടത്തിലും,
കാത്തിടാലതകൾ, കാലമെത്തിയാൽ.

9. സ്വന്തകർമ്മവശരായ്തിരിഞ്ഞിടു-
ന്നന്തമററ ബഹുജീവകോടികൾ,
അന്തരാളഗതി തന്നിലൊന്നൊടൊ-
ന്നന്തരാപെട്ടമണുക്കളാണുനാം.

10. പാരമിഷ്ടജനരൂപമോരുവാൻ
നാരിമാക്കുനയനം സുസൂക്ഷ്മമാം.

ഇങ്ങിനെ സംസാരത്തിലും എഴുത്തിലും ഉദ്ധാര്യങ്ങളായ പല സദാചാര വാക്യങ്ങളും ഇതിൽ സന്ദർഭോചിതമായിട്ടുള്ളവ സഹൃദയ ഹൃദയാഹ്ലാദകങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഉപമകളൊക്കെ പുതിയ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ളവയാണു്– കഥാനായകനായ യതി,

തൽപരത്വമവനാന്നിരുന്നതെ-
ല്ലപ്പൊൾ— വെന്നരിയെയുഴികാക്കുവാൻ
കോപ്പിടും നൃപതിപോലെയും കളി-
ക്കോപ്പെടുത്ത ചെറുപൈതൽപോലെയും.

നായികയെ വായനക്കാക്കു പരിചയമാക്കുമ്പോൾ അവളുടെ സ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു.

സ്വന്തനിഷ്ഠയതിനായ്കുളിച്ചു, നീർ-
ചിന്തുമീറനൊടു പൊയ്കതൻതടേ
ബന്ധുരാംഗരുചിതൂവിനിന്നുഷ-
സ്സന്ധ്യപോലെയൊരു പാവനാംഗിയാൾ.

അവൾ തന്റെ പ്രിയതമൻ അടുത്തു വരുന്നതു കണ്ടില്ലെങ്കിലും ശുഭലക്ഷണങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു.

സീമയററഴലിലൊട്ടുസൂചിത-
ക്ഷേമമൊന്നഥചലിച്ചു, മീനിനാൽ

ഓമനച്ചെറുമൃണാളമെന്നപോൽ,
വാമനേത്രയുടെ വാമമാം കരം.

അവളെയതികണ്ടപ്പോഠം,
ഹാ കൃശാതരുതലത്തിലിന്ദുവി-
ന്നേകരശ്മിയതുപോലെയാരിവഠം?

എന്നാണ് അയാഠംക്ക തോന്നിയതു് അവളുടെ വാക്കകഠം കേട്ടപ്പോഠം "സ്വയമസംഗനാകില്ലം'' യതിയുടെ മനസ്സ കുറെ ചലിച്ചു. എങ്ങിനെ?

"സ്യന്ദമാനവനദാരുവാരിമേൽ
മന്ദമാച്ചുഴിയിലാഞ്ഞപോലെ."

യതി തന്നെ കൈക്കൊള്ളുന്നില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോഠം അവഠം അയാളുടെ തോളിൽ മൂർഛിച്ചുവീണു. അപ്പോഠം,

ശാന്തവീചിയതിൽ വീചിപോലെസം-
ക്രാന്തഹസ്തമുടൽചേൻ തങ്ങളിൽ,
കാന്തനാദമൊട്ടനാദമെന്നപോൽ,
കാന്തിയോടപരകാന്തിപോലെയും.

പിന്നെ അവഠം അവിടെതന്നെ അല്പം കിടന്ന ശേഷം,

ക്ഷീണയായ് മിഴിയടച്ചു, നിശ്ചല-
പ്രാണയായുടനവൻെറ തോളതിൽ
വീണു, വായു വിരമിച്ച കേതുവിൽ
താണുപററിയ പതാകപോലവഠം.

അവളെ അന്വേഷിച്ചുവന്ന യോഗിനി അവളുടെ ശവത്തെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ തോളിൽനിന്നെടുത്തു.

........കൈയാൽ ശാന്തി ബിംബത്തിൽനിന്നും
ഗളിത സുഷമമാം നിർമ്മാല്യമാല്യം കണക്കെ.

ആയിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഉദാഹരണങ്ങൾ എടുത്തുകാണിക്കുന്നതായാൽ 173 ശ്ലോകങ്ങൾ മുഴവൻ എഴുതി ഓരോന്നിൻെറ വിശേഷവിധി പറയേണ്ടിവരും. വല്ലതും ഒരു വിശേഷവിധി ഇല്ലാത്ത ഒരു ശ്ലോകം ഇതിലില്ലതാനും. ഇതിനൊരു അവതാരിക എഴുതിയ ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനവർകൾ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു.

"എന്നാൽ അർത്ഥകല്പനയിൽ ഇത്രത്തോളം നിഷ്കർഷ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുപോലെ ശബ്ദസംബന്ധത്തെ സംബന്ധിച്ച നിർബന്ധങ്ങളിൽ ചിലതു ഒഴിവാക്കുകയും കൂടി ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ കാവ്യത്തിനു ഭംഗി ഒരു മാററുകൂട്ടുകയില്ലായിരുന്നോ എന്നൊരു ചോദ്യത്തിനു വകകാണുന്നുണ്ടു്." ഗ്രന്ഥകർത്താവുതന്നെയും ഇതു സമ്മതിക്കുന്നു.

ആഴമമ്പൊടതിസാന്ദ്രമോളുമെൻ
തോഴിമാരെയുമൊഴിച്ചു ഞാൻപരം.

ഇവിടെ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തിനു വേണ്ടിയാണു് അമ്പിനെ ആഴം ആക്കിയതു്

പാരമാശ്രു വിളറിക്കറുത്തുടൻ
ഭൂരിചോന്നമഥ മഞ്ഞളിച്ചുമേ.

ഇവിടെ 'ഭൂരിചോന്നു' എന്നു കേവലം സുഖമില്ലാത്ത പ്രയോഗത്തിനും ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസഭ്രമമാണു കാരണം.

പാരമാശ്രുവിളറിക്കറുത്തുടൻ
ചോന്നനന്നെ, യഥമഞ്ഞളിച്ചുമേ

എന്നോമററാ ആയാൽ നന്നായിരുന്നു. ഈ പുസ്തകത്തിനു 4ണ മാത്രമെ വിലയുള്ളു.

കേരളചിന്താമണി– 1087. വൃശ്ചികം–കുംഭം.

ശ്രീമാൻ
എൻ. കുമാരനാശാൻ അവർകൾ

ശ്രീമാൻ കുമാരനാശാൻെറ കവിതകളുടെ ഗുണങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു സുഖിക്കാത്ത ഒരു സൃഷ്ടി കേരളത്തിലെ സഹൃദയന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുക എന്നതു്, മുയലിൻെറ കൊമ്പുപോലെ കേവലം അസംഭാവ്യമാണെന്നാണു് എൻെറ അഭിപ്രായം, അദ്ദേഹത്തിൻെറ, ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങൾ വായിക്കുമ്പോഴൊക്കെ എനിക്കുണ്ടാകാറുള്ള പരമാനന്ദം ഇന്നവിധമാണെന്നു പറഞ്ഞറിയിക്കുവാൻ പ്രയാസം. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോഴാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുതിയ കൃതിയായ "പ്രരോദന"ത്തിൻെറ ഒരു പ്രതി കാണ്മാൻ എനിക്കു പരമഭാഗ്യമുണ്ടായതു് കഴിഞ്ഞുപോയ മഹാമഹിമ ശ്രീ രാജ രാജവമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ദേഹവിയോഗാനുസ്മാരകമായി നിമ്മിക്കപ്പെട്ട ഈ കാവ്യത്തിലെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ശ്ലോകം കേട്ടാൽ മതി അതിൻെറ കത്താവു് ഒരു യഥാത്ഥ മഹാകവിയാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ. ഭാഷാശുദ്ധികൊണ്ടും ആശയവിശേഷംകൊണ്ടും ശബ്ദാത്ഥാലങ്കാരങ്ങളുടെ മനോഹരതകൊണ്ടും കവിയുടെ സ്വാനുഭവ പ്രകടനംമൂലം സിദ്ധിച്ച തന്മയത്വംകൊണ്ടും വിശിഷ്ടമായ ഈ കാവ്യത്തെപ്പോലുള്ള ഒരു കാവ്യം ലോകത്തിൽ യഥാത്ഥമഹാന്മാരുടെ ജനനം പോലെ ഏതെങ്കിലും ഒരു കാലത്തു് അനേകം ശുഭഗ്രഹങ്ങളുടെ യോഗത്താൽ മാത്രമെ ഉണ്ടാകയുള്ളു.

കാര്യം ഹൃത്തൊടടുത്തു കേണരുളുവോർ
നേരെചിരിച്ചും, തിരി-
ഞ്ഞായുർജ്യോതിഷതത്വവിദ്കളെനോ-
ക്കിക്കൊഞ്ഞണം കാട്ടിയും
ഹ്രീയും ദീനതയും മഹാവിരതിയും നോട്ട
ങ്ങളാൽ ചേർത്തുമാ-
ശ്രീയുക്താവയവങ്ങൾ തോറുമൊരു
പോൽ കൂത്താടിയാർത്തുല്ലസി!
കഷ്ടം! സ്ഥാനവലിപ്പമോ പ്രഭുതയോ
സജ്ജാതിയോ വംശമോ
ദുഷ്ടശ്രീ തൻധാടിയോ ചെറുത്തുമിങ്ങോ-
രില്ല ഘോരാനലൻ;
സ്പഷ്ടം മാനുഷഗർവമൊക്കെയിവിടെ
പ്പുക്കസ്തമിക്കുന്നിതി-
ങ്ങിഷ്ടന്മാർപിരിയുന്നു; ഹാ! ഇവിടമാ-
ണദ്ധ്യാത്മവിദ്യാലയം!

ഇവയെക്കാൾ മനോഹരങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾ കേരളഭാഷയിൽ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവ ഏവയാണെന്നു് അറിയുന്നതു ഭാഷാചരിത്രസംബന്ധമായ ഒരു പാഠമായിരിക്കും.

ഈ കവിതയെപ്പറ്റി ഈ അവസരത്തിൽ ഇത്ര പോലും പറയണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. എനിക്കു പറവാൻ ഉള്ളതു് ഇതായിരുന്നില്ല. മരുന്നിനുവേണ്ടി കുറെ ഇലകൾ നുള്ളി എടുക്കാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ കണ്ട പുഷ്പങ്ങൾ അറുത്തു തലയിൽ ചൂടിയതുപോലെ ചെയ്തുവെന്നേയുള്ളു.

ജാതിവ്യത്യാസത്തെ പുലർത്തിയും പുകഴ്ത്തിയും തന്നെ കാലം കഴിക്കുകയാൽ ചിത്തഭ്രമം പിടിപെട്ടി

രിക്കുന്ന ചിലർ, ആ വ്യത്യാസത്തെ ഊണിലും കളിയിലും മാത്രമല്ല വിദ്യാശാലകളിലും സാഹിത്യത്തിലും അനുഷ്ഠിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു് എല്ലാവരും അറിയുന്ന ഒരു സംഗതിയാണു്. സാഹിത്യത്തിനെങ്കിലും തീണ്ടലും അയിത്തവും ഇല്ലെന്നു വിചാരിച്ചിരുന്നു. ആ വിചാരം അബദ്ധമാണെന്നു കൊച്ചി വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഇതിനിടെ തെളിയിച്ചുവല്ലോ.

കുമാരനാശാൻ അവർകൾക്കു് ഒരു കവിയുടെ നിലയിലുള്ള അസാമാന്യഗുണങ്ങളെ അഭിനന്ദിക്കുകയില്ലെന്നു കൊച്ചി വലിയതമ്പുരാൻ ശഠിച്ചിരിക്കയാണെന്നു്, ഇതിനിടെ അവിടുന്നു്, ആശാനവർകളെക്കാൾ, എത്രയോ താണപടിയിലിരിക്കുന്ന കവികളെ സ്ഥാനമാനങ്ങൾ നൽകി അഭിനന്ദിച്ചതിൽ നിന്നു് നമ്മൾ ധരിക്കേണ്ടതാണു്. അതല്ലാതെ, യഥാർത്ഥ കവിതയെ അഭിനന്ദിക്കത്തക്ക ബുദ്ധി വൈശിഷ്ട്യവും രസികത്വവും അവിടുത്തേക്കില്ലെന്നു് വിചാരിപ്പാൻ ന്യായമില്ല.

അതുകൊണ്ടു ആശാൻ അവർകൾക്കു് സാഹിത്യസംബന്ധമായ ഒരു സ്ഥാനപ്പേരും ഒരു കീർത്തിമുദ്രയും നൽകാൻ മഹാജനങ്ങൾ ഒത്തുചേർന്നു ശ്രമിക്കേണ്ടതാണു്. ഉയർന്ന ജാതിക്കാരിൽതന്നെ നിഷ്പക്ഷപാതികളായ അനേകം സഹൃദയന്മാർ കുമാരനാശാൻ അവർകളുടെ കവിതകളെ വളരെ ബഹുമാനിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഞാനറിയും. വേറെ ചിലർ, മനസ്സുകൊണ്ടു സ്വകാര്യം ബഹുമാനിക്കുകയും, "എങ്ങിനെയാണു് ഒരു തീയ്യന്റെ കവിതയെ പുറമെ സ്തുതിക്കേണ്ടതു്" എന്നു ശങ്കിച്ചു മൂളിക്കഴിക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടു്. മററു ചിലരുടെ സഹൃദയത്വത്തെ അവരുടെ അസൂയ തീരെ മറച്ചുകളയുന്നു.

ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ രണ്ടു തരക്കാരും പക്ഷേ യോജിച്ചില്ലെങ്കിലും, ആദ്യം പറഞ്ഞവർ നിശ്ചയമായും നമ്മളോടു യോജിക്കാതിരിക്കയില്ല. സാഹിത്യത്തെ സാഹിത്യത്തിനുവേണ്ടിമാത്രം സ്നേഹിക്കുന്നവർക്കു ബ്രാഹ്മണൻെറ കവിതയെന്നും, ചണ്ഡാലൻെറ കവിതയെന്നും, പട്ടരുടെ കവിതയെന്നും, തോട്ടിയുടെ കവിതയെന്നും, ആണിൻെറ കവിതയെന്നും, പെണ്ണിൻെറ കവിതയെന്നും, വ്യത്യാസമുണ്ടാകയില്ല. ഏതായാലും ആശാൻ അവർകളെ ഒരു കവിയുടെ നിലയിൽ സ്നേഹിക്കുന്നവരൊക്കെ ഇക്കാര്യത്തിൽ യോജിച്ചു വല്ലതും പ്രവൎത്തിക്കേണ്ടതാണെന്നു ഞാൻ താഴ്മയായി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇതിൽ യോഗ്യന്മാരായ മററുള്ളവരുടെ അഭിപ്രായം നിങ്ങളുടെ പത്രം വഴിയായി പരസ്യം ചെയ്യുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇതിനെപ്പററി ഇതിനെടെ ഡിസ്ട്രിക്ട് മുൻസിപ്പ് സി. വി. ഗോപാലൻ അവർകളോടു ഞാൻ സംസാരിച്ചതിൽ അദ്ദേഹം അത്യന്തം സന്തോഷിക്കുകയും വേണ്ടുന്ന സഹായങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതാണെന്ന് വാഗ്ദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

ദേശാഭിമാനി. 1094 ഇടവം 17.

ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങൾ

പ്രാരംഭ പ്രസ്താവന

കാവ്യത്തെ പല വിദ്വാന്മാരും പലവിധത്തിൽ നിർവചിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവയെയൊക്കെ ബഹുമാന പൂർവ്വം ആദരിച്ചുകൊണ്ടും ആശാനേയും ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങളേയും പാിച്ചറിഞ്ഞ അറിവിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കിക്കൊണ്ടും കാവ്യത്തെ നിർവചിക്കാൻ ഞാനും യഥാശക്തി ശ്രമിക്കാം.

കവികൾ പരിസരങ്ങളിൽനിന്നും സഹവാസത്തിൽനിന്നും ഉണ്ടായ പരിചയങ്ങൾ, വിദ്യാഭ്യാസം കൊണ്ടു സിദ്ധിച്ച ആത്മപരിഷ്കാരം, എന്നിവയാൽ തട്ടിയുണർത്തി പോഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടതും നിരീക്ഷണശക്തിയാൽ സഹായിക്കപ്പെട്ടതും ആയ ജന്മസിദ്ധവാസനവഴിയായി ജനിക്കുന്ന ചിന്താമണികളാകുന്നു കാവ്യങ്ങൾ.

ആശാനു് സിദ്ധിച്ച വിദ്യാഭ്യാസം ഏതു നിലയിൽ ഉള്ളതായിരുന്നുവെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്ര കർത്താക്കൾ രേഖപ്പെടുത്തിയതിൽനിന്നു് വ്യക്തമാകുന്നതിനു പുറമേ, ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനു കല്പിച്ചുകൊടുത്ത ആശാൻ എന്ന സ്ഥാനത്തിൽനിന്നു് അതു സർവ്വസമ്മതമായും തീർന്നിരിക്കയാണു് മാതൃഭാഷയിലും സംസ്കൃതത്തിലും അഗാധമായും അസാമാന്യമായും ഉള്ള പാണ്ഡിത്യംപോലും നവീന പദ്ധതിയിലുള്ള കാവ്യങ്ങളെ നിർമ്മിക്കുവാൻ കവികൾക്കു വലിയ സഹായമായി തീരുകയില്ലെന്നുള്ളതു തീർച്ചയത്രെ. ടാഗോർ പ്രഭൃതികളുടെ കാവ്യങ്ങൾക്കു സർവ്വലോകസമ്മതി ലഭിക്കാനുള്ള കാരണം, ആ കവികൾക്കു് ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള അറിവും ആ ഭാ

ഷയിലുള്ള ഉത്തമ കാവ്യങ്ങളിലെ പുതിയ ആശയങ്ങളേയും അവയെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ ഉപയോഗിച്ച രീതിയേയും മനസ്സിലാക്കുവാനും ബഹുമാനിക്കുവാനും ഉള്ള പാടവവും തന്നെ.

സംസ്കൃതകാവ്യപഠനംകൊണ്ടു മാത്രം ഈ ഗുണം സിദ്ധിക്കുകയില്ലയോ? കാവ്യങ്ങൾ വഴിയായി വെളിപ്പെടുന്ന ലോകതത്വങ്ങളൊക്കെ ശാശ്വതങ്ങൾതന്നെ. എന്നാൽ അവയെ വെളിപ്പെടുത്തുന്ന രീതിയും ക്രമവും അതിനായി ഉപയോഗിക്കുന്ന അലങ്കാരാദി ഉപായങ്ങളും കാലദേശമനുസരിച്ച വ്യത്യാസപ്പെടാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അനേകവർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പേ കാളിദാസൻ, ഭവഭൂതി, മുതലായ കവികളോടുകൂടി, സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങൾ പുഷ്ടിവളർച്ചതികഞ്ഞു അവിടെ നിന്നു. അതിനുശേഷം ലോകത്തിനുണ്ടായിട്ടുള്ള അഭിവൃദ്ധിക്കും ലോകരുടെ മനോഗതിക്കുണ്ടായിത്തീൎന്ന മാററത്തിനും അനുസരിച്ചു സംസ്കൃത കാവ്യങ്ങളുടെ പ്രതിപാദനരീതിക്കു ഭേദഗതി വരുത്തുവാൻ ആരും ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. സംസ്കൃതശബ്ദകോശത്തെ ഭണ്ഡാകാരമായും സംസ്കൃത കാവ്യങ്ങളെ മാതൃകകളായും സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഇൻഡ്യയിലെ ഇതരഭാഷകൾ വളൎന്നതും അവയിൽ കാവ്യങ്ങൾ രചിക്കപ്പെട്ടതും. ഗണപതിവന്ദനയും ഗുരുവന്ദനയും മററും കൊണ്ടു് ആരംഭിച്ചു "സൎവ്വം ശുഭം" ആയി അവസാനിപ്പിക്ക എന്ന പഴയ സമ്പ്രദായത്തിന്നു് എതിരായി പ്രവൎത്തിക്കുവാൻ ധൈര്യമുള്ളവർതന്നെ ദുർല്ലഭമായി. എന്നാൽ പാശ്ചാത്യരുടെ കവിതാപ്രസ്ഥാനങ്ങളുമായി പരിചയപ്പെട്ട പണ്ഡിതന്മാർക്കു് ഈ പഴയ രീതിയോടു് പുച്ഛം ജനിച്ചുതുടങ്ങി. പണ്ടു പണ്ടേ രുചിച്ചു മടുപ്പുവന്ന തണ്ടാരും ആമ്പലും മുഴവനായും കഷണങ്ങളാക്കിയും പലതരത്തിലുള്ള വിഭവങ്ങളാക്കി സാഹിത്യസദ്യ

യിൽ വിളമ്പാറുള്ളതിനെ അവർ ആക്ഷേപിച്ചു. ഇവയിൽനിന്നൊക്കെ തെളിയുന്നതു സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളിലെ പഴയ പ്രതിപാദനരീതി ഇക്കാലത്തേക്കു പററിയതല്ലെന്നുതന്നെയാകുന്നു.

ഈ നിലയിൽ മലയാളഭാഷയിൽ അഭൂതപൂർവ്വമായ വൈചിത്ര്യങ്ങളോടുകൂടി നവീനരീതിയിൽ കാവ്യങ്ങൾ രചിക്കുവാനുള്ള സ്വതഃസിദ്ധമായ കവിതാവാസന പ്രദർശിപ്പിച്ച ആശാനു് ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയിൽ നല്ല പരിജ്ഞാനം സിദ്ധിപ്പാൻ ഇടയായതു കൈരളിയുടെ പരമഭാഗ്യമാണെന്നു് ഞാൻ കരുതുന്നു. കാവ്യങ്ങൾ വായിച്ചു പദാൎത്ഥം ധരിപ്പാനും വ്യാഖ്യാനിക്കാനും അറിയുന്നതല്ല അവയിലെ ജീവനായ രസവിശേഷങ്ങൾ ആസ്വദിച്ചു് ആനന്ദിപ്പാനുള്ള വൈഭവമാണു് ആവശ്യം. അങ്ങിനെയുള്ള വൈഭവമുള്ളവൎക്കു് കവിതാവാസനകൂടി ജന്മസിദ്ധമാകുമ്പോഴാണു് അവരുടെ കാവ്യങ്ങൾ കവിതാപ്രസ്ഥാനത്തിന്നുതന്നെ പുതുതായ ജീവനും പരിഷ്കാരവും ഉണ്ടാകുന്നതു്. സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളുടേയും ഇംഗ്ലീഷുകാവ്യങ്ങളുടേയും യഥാൎത്ഥരസം ആസ്വദിച്ചു് ആനന്ദിപ്പാൻ പ്രാപ്തനായിരുന്ന ആശാനു് അവയെ താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാനും നല്ലതിനെ സ്വീകരിക്കുവാനും മാത്രമല്ല, അവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പുതിയ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ കൂടി സാധിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതു ആ മഹാകവിക്കു് അനന്യസാധാരണമായി ഉണ്ടായിരുന്ന ഒരു വിശേഷവിധിഗുണമായിരുന്നു.

ആശാൻെറ വിദ്യാഭ്യാസം മാത്രമല്ല സഹവാസവും തൻെറ ആത്മപരിഷ്കാരത്തിന്നു സഹായിക്കത്തക്കതായിരുന്നു. സ്വഭാവഗുണം ഹൃദയത്തിൽ വേരൂന്നേണ്ടതായ പ്രായത്തിൽ ശരിയായ മാൎഗ്ഗത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിച്ചുവെന്നുള്ളതും, അതിനെ ദൃഢമാക്കുക

യോ വേരോടെ ഇളക്കിപ്പിഴുത്തു തൽസ്ഥാനത്തു മുളച്ചെടികാം മുളയ്ക്കുവാൻ ഇടവരുത്തുകയോ ചെയ്യുന്ന ഋതുഭേദങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്ന വയസ്സിൽ, നിസ്സാരമായ വിനോദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടു സമയംപോക്കുന്ന ചങ്ങാതിമാരുടെ സംസർഗ്ഗത്തിനു് കാരണമാകാതെ മാതൃഭാഷയിൽ സ്വൈരസല്ലാപത്തിനുകൂടി നിവൃത്തിയില്ലാത്തവരും വിദ്യാഭ്യാസൈക നിരതരും ആയ യോഗ്യന്മാരോടു ഒന്നിച്ചു ബാംഗ്ളൂരിലും കല്ക്കത്തായിലും പാർക്കാൻ സംഗതിവന്നതു മഹാകവിക്കുണ്ടായ മറെറാരു ഭാഗ്യമായിരുന്നു.

യോഗിവര്യനായ ശ്രീനാരായണഗുരുസ്വാമികളുടെ ഒരു പ്രധാനശിഷ്യൻെറ നിലയിൽ കിട്ടിയ ഉപദേശങ്ങളും അനുഗ്രഹവും തൻെറ കാവ്യങ്ങൾക്കു ചില ഉത്തമഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കാൻ വിശേഷവിധിയായ കാരണമായിത്തീർന്നു.

കവിയുടെ ഈ എല്ലാ ഗുണങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാവ്യങ്ങളിൽ സവിശേഷം പ്രകാശിച്ചുകാണാം. കാവ്യങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചുവായിച്ചാൽ അവയുടെ കർത്താക്കളുടെ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യങ്ങൾ ഏറെക്കുറെ മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണു് തുഞ്ചത്തു രാമാനുജൻ എഴുത്തച്ഛൻെറ ഏതുകാവ്യം വായിച്ചാലും അദ്ദേഹം ഒരു പരമഭക്തനായിരുന്നു എന്നു് മനസ്സിലാക്കാമല്ലോ. ഏതെങ്കിലും ഒരു ഓട്ടം തുള്ളൽ വായിച്ചാൽ, ആരേയും നിർദ്ദയം പരിഹസിച്ചുകൊണ്ടു് എല്ലാവരേയും ചിരിപ്പിക്കുന്ന സരസസംഭാഷണങ്ങളിൽ ചാതുര്യമുള്ള ആളും വിശേഷവിധിയായ മതപ്രതിപത്തിയൊന്നും ഇല്ലാതെ ജീവിതത്തെ വളരെ ലഘുവായി കരുതിപ്പോന്ന ആളും ആണു് അതിൻെറ കർത്താവെന്നു് ധരിക്കാം. സംഗീതത്തിൽ അസാമാന്യപാണ്ഡിത്യം ഉണ്ടായിരുന്ന ഒരു

ധീരനായിരുന്ന ഉണ്ണായിവാര്യരെന്നു് ഊഹിപ്പാൻ നളചരിതം ആട്ടക്കഥ ഒരു പ്രാവശ്യം വായിച്ചാൽ മതി.

സന്മാർഗ്ഗനിഷ്ഠയും അദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനവും സഹജീവിസ്നേഹവും അനന്യസാധാരണമായ വിശേഷബുദ്ധിയും ഉള്ള ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്ന ലീല, നളിനി, വീണപൂവു് മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കൎത്താവെന്നു് ആ കാവ്യങ്ങൾതന്നെ തെളിയിക്കുന്നു.

ഇങ്ങിനെ സർവ്വവിധത്തിലും ഉത്തമങ്ങളായ കാവ്യങ്ങൾ കാലോചിതമായ രീതിയിൽ സഹൃദയഹൃദയാനന്ദകരമാകുംവിധം നിൎമ്മിക്കുവാൻ അത്യാവശ്യമായ എല്ലാ ഗുണങ്ങളും തികഞ്ഞ ഈ മഹാകവിക്കു്, ലോകത്തോടു് ഒരു മഹാസന്ദേശം ഉണ്ടായിരുന്നു. അതാണു്:—

"സ്നേഹമാമഖിലസാരമൂഴിയിൽ
സ്നേഹസാരമിഹസത്യമേകമാം."

എന്നുള്ളതു്. ഈ സന്ദേശം ലോകത്തിൽ എന്നെന്നും സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ ലഭിക്കത്തക്കവിധം ഏവരും സന്തോഷപൂൎവ്വം ആദരിച്ചു ബഹുമാനിക്കുന്ന മനോഹരമായ കാവ്യരൂപത്തിൽ അയയ്ക്കുവാനുള്ള കാരണംതന്നെ, സ്നേഹത്തിന്റെ അഭാവം നിമിത്തം ഭൂലോകവാസികളുടെ ഇടയിൽ ഉണ്ടാവാൻ ഇടയുള്ള ദുരിതങ്ങളിൽവച്ചു് ഏററവും കഠോരമായ ദുരിതം കവിതന്നെ നേരിട്ടു കണ്ടും അനുഭവിച്ചും പരിചയിച്ചിരുന്ന എന്നുള്ളതാണു് കേരളത്തിലെ ജാതിശല്യംപോലെ സ്നേഹശൂന്യതയുടെ ദുരിതഭൂയിഷ്ഠമായ അനുഭവം ലോകത്തിൽ എങ്ങും ഇല്ല. ആ ശല്യത്തിൽ പെട്ടുഴലുന്ന വലിയൊരു സമുദായത്തെ അതിൽനിന്നു രക്ഷപെടുത്തേണ്ടതിനായി ഏൎപ്പെടുത്തപ്പെട്ട ഒരു മഹായോഗത്തിന്റെ കാര്യദർശിയുടെ നിലയിൽ ആശാൻ വളരെക്കാലം പ്രവൎത്തിക്കേ

ണ്ടതായി വന്നു. ഇതിന്നായി കേരളം മുഴുവൻ പലേ പ്രാവശ്യവും സഞ്ചരിക്കുകയും സമുദായാംഗങ്ങളുടെ അവശതകൾ നേരിട്ടു കണ്ടറിയുകയും അവയുടെ പരിഹാരത്തിനു മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആലോചിക്കുകയും വേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ, അന്യോന്യ സ്നേഹത്തിൻെറ അഭാവമാണു്, കേരളത്തെ, നരകതുല്യമാക്കിയതെന്നു് സ്വാനുഭവം അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായി. അതുകൊണ്ടു സ്വന്തം അനുഭവത്താൽ തൻെറ നിരന്തരചിന്തകളിൽ പ്രധാനഭാഗമായിത്തീർന്നതു് ഈശ്വരാംശമായ ആത്മാവിൽത്തട്ടി വേദവാക്യംപോലെ വെളിക്കുവന്ന സന്ദേശമാണിതു്

ഈ മഹാകവി സ്നേഹത്തെ പരിച്ഛേദിച്ചു് അതിൻെറ എല്ലാ ഉൾപ്പിരിവുകളേയും അവ തമ്മിലുള്ള സംബന്ധത്തേയും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതു് വ്യക്തമാണു്. എന്നാൽ ഇവയിൽ മനുഷ്യർക്കു സ്വാനുഭവം ഉള്ളതിനാൽ എളുപ്പം ഗ്രഹിക്കാവുന്ന സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ തമ്മിലുള്ള പ്രണയത്തിൻെറ ഏതൻമുഖങ്ങളെ പ്രകാശപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കു് ഹതവിധി, ആ അമൂല്യരത്നത്തെത്തന്നെകവർന്നെടുത്തു.

ഈശ്വരദത്തമായി മനുഷ്യൻെറ ആത്മാഭിവൃദ്ധിക്കു ഉപയുക്തമാക്കിത്തീർക്കേണ്ടുന്ന സൽഗ്ഗുണങ്ങളെ മനുഷ്യർ ദുരുപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. ആത്മാവിനെ വിസ്മരിച്ചു, ശരീരസംബന്ധമായ തൽക്കാലസുഖത്തിനും രസത്തിനുംവേണ്ടി അവയെ തെററായി ഉപയോഗിക്കുന്നു. സത്യത്തെ ഇങ്ങനെ സ്വന്തം സുഖത്തെയും ആദായത്തേയും കാംക്ഷിച്ചു ചതച്ചുപൊടിച്ചു നഷ്ടപ്പെടുത്തി പ്രണയത്തിൻെറ യഥാർത്ഥമഹത്വത്തേയും ഇങ്ങിനെ തന്നെ വിസ്മരിക്കുന്നു.

വിധി വിശ്വസുഖം സ്വദിക്കുവാൻ
മതിയും, മർത്ത്യന നൽകിരാഗവും
രതിയാലസമീക്ഷ്യകാരിയാം
സുധി, ധാതാവെയനാദരിക്കയൊം.

യഥാൎത്ഥപ്രണയം, ദൈവികമായ പ്രണയം, ഏതു തരത്തിലും നിലയിലും കുലത്തിലും ഉള്ള മനുഷ്യനും ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. അതു് ഒരു ചണ്ഡാലിക്കു്, ഒരു മഹാരാജന്റെ നേരെയും, ഒരു ബ്രാഹ്മണിക്കു് ഒരു ചണ്ഡാലന്റെ നേരെയും ഉണ്ടാകാം.

ധനദൎദ്ദേവതയ്ക്കെന്നും ത്രപവിട്ടഹോ
മോഹത്താൽ
തനതംഗംഹോമിച്ച

ശീലിച്ച വേശ്യയ്ക്കും ഉണ്ടാവാം. വിദ്യാഭ്യാസം കൊണ്ടോ സജ്ജനസംസൎഗ്ഗംകൊണ്ടോ പരിഷ്കാരം സിദ്ധിക്കാത്ത ഹൃദയത്തിൽ ജനിക്കുന്നതായാലും ആ പ്രണയം യഥാൎത്ഥപ്രണയമാണെങ്കിൽ, അതിനുള്ള സംസാരസംബന്ധം നീങ്ങി, അദ്ധ്യാത്മസംബന്ധം ഉണ്ടായി, ഈശ്വരഭക്തിയായി പരിണമിക്കാൻ മഹാനായ ഒരു ഗുരുവിന്റെ ഉപദേശമോ ഒരു വാക്കോ മതി. പ്രണയവും ഈശ്വരഭക്തിയും തമ്മിൽ അത്രമേൽ അടുത്ത സംബന്ധമുണ്ടു്. സംസാരികളുടെ ഇടയിൽ,

അറികില്ലനുരാഗമേറയാ-
ളറിവോർ തെററിടുമൊക്കെയൊക്കുകിൽ
നിറവേറുകയില്ലകാമിതം,
കുറയും ഹാ! സഖി, ഭാഗ്യശാലികൾ.

എന്നാൽ, അങ്ങിനെയുള്ള ഭാഗ്യശാലികളുടെ ഇടയിലുള്ള,

വിലയെഴമനരാഗമത്തലാൽ
തുലയുവതല്ല, മറിച്ചു, മേൽക്കമേൽ
വിലസിടുമടിയേററ വെള്ളിപോ-
ല്ലലയതിലൂതിയ പൊന്നുപോലെയും.

ഇങ്ങനെയുള്ള യഥാതഥപ്രണയത്തിൻെറ കാര്യത്തിൽ ഭഗ്നാശന്മാരായവർ,

"ആരുംതോഴി!യുലകിൽ മറയുന്നില്ല;
മാംസം വെടിഞ്ഞാൽ

തീരുന്നില്ലീപ്രണയജടിലം, ദേഹിതൻ
ദേഹബന്ധം,''

എന്നുള്ള ആശ്വാസത്തോടുകൂടി ഇഷ്ടസിദ്ധിക്കുതടസ്സമായിനിന്ന ശരീരത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു.

ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രണയത്തെപ്പററിയുള്ള രസകരമായ പരമതത്വങ്ങൾ ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങളിൽ എങ്ങിനെ വെളിപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നുവെന്നു നോക്കാം.

നവജീവൻ — 104 ചിങ്ങം — കന്നി.

കുമാരനാശാൻ

(ഒരു മതിപ്പ്)

1905 ജൂലായിമാസത്തിലായിരുന്നു ഞാൻ കുമാരനാശാനെ ഒന്നാമതു കണ്ടതു്. അന്നു് ആശാൻ ഒരു കവിയെന്ന നിലയിൽ ഇവിടെയെങ്ങും പ്രസിദ്ധനായി കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. നാരായണഗുരുസ്വാമികളുടെ പ്രധാന ശിഷ്യനും ശ്രീനാരായണധർമ്മ പരിപാലന യോഗത്തിന്റെ സെക്രട്ടറിയും ആണെന്ന നിലയിലായിരുന്നു അന്നു് "ചിന്നസ്വാമി"യെ അറിഞ്ഞിരുന്നതു്. കേരളത്തിൽ തീയർക്കു പ്രത്യേകക്ഷേത്രങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു കൊടുക്കുവാൻ സ്വാമികൾ പരിശ്രമിച്ചിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അതു്. വടക്കേമലബാറിൽ ഒരു ക്ഷേത്രം ഏർപ്പെടുത്തിയാൽ നന്നായിരിക്കുമെന്നു്, അന്നു സ്വാമികളുടെ ആദർശങ്ങൾ കേരളം മുഴുവൻ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിൽ അത്യുത്സാഹം കാണിച്ചിരുന്ന ഡാക്ടർ പൽപ്പുവിനും കുമാരനാശാനും, തലശ്ശേരിയിൽ ഒരു ക്ഷേത്രം തീയർക്കു പ്രത്യേകം ഉണ്ടായിരിക്കണം എന്നു വളരെക്കാലമായി ആഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കൊററ്യത്തു രാമുണ്ണി അവർകൾ മുതലായ ഇവിടുത്തെ തീയ നേതാക്കന്മാർക്കും ഏകകാലത്തുതന്നെ തോന്നി. നാരായണഗുരുസ്വാമികളുടെ സാന്നിദ്ധ്യമാണു് അതിനു കാരണമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇങ്ങിനെ ഒരു ക്ഷേത്രം വേണമെന്നു തലശ്ശേരിയിലെ ചില നേതാക്കൾ 60 കൊല്ലം മുമ്പുതന്നെ ആലോചിച്ചു ചില ഏർപ്പാടുകളൊക്കെ ചെയ്തിരുന്നതാണു് പക്ഷേ പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ കഴിക്കാൻ സൌകര്യത്തിൽ ആരേയും കിട്ടാതിരുന്നതിനാൽ അതു സാദ്ധ്യമാകാതെ പോകയാണു ചെയ്തതു്.

ക്ഷേത്രം സ്ഥാപിക്കേണ്ടുന്ന കാര്യത്തെപ്പററി ആലോചിക്കവാനായിരുന്നു കുമാരനാശാൻ 1905 ജൂലായി മാസത്തിൽ തലശ്ശേരിയിൽ വന്നതു്. അതിന്നു അടുത്തു, മുമ്പു തീയ്യരുടെ ആചാരപരിഷ്കാരത്തെ വിഷയമാക്കി എഴുതുന്ന ചെറുകഥകളിൽ ഏററവും നല്ലതിൻെറ കത്താവിനു് ഒരു സമ്മാനംകൊടുക്കുന്നതാണെന്നു് എസ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗക്കാർ പരസ്യം ചെയ്തിരുന്നു. ഞാനും ഒരു കഥ എഴുതി അയച്ചു. എൻെറ കഥ 'വിവേകോദയം' പത്രഗ്രന്ഥത്തിൽ പരസ്യം ചെയ്തുകണ്ടു. പക്ഷേ സമ്മാനം കൊടുക്കാൻ വിധിച്ചതു മറെറാരാൾക്കായിരുന്നു. അയാളുടെ കഥ പരസ്യംചെയ്തു കണ്ടതുമില്ല. കുമാരനാശാനെ ഒന്നാമതു കണ്ടു എന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു പരിചയപ്പെടുത്തിയ ഉടനെ ഞാൻ ചോദിച്ചതു "അല്ല. എൻെറ കഥ നിങ്ങൾ പരസ്യംചെയ്തു കണ്ടുവല്ലൊ. എന്നാൽ സമ്മാനാർഹമായ കഥ എന്തേ പരസ്യം ചെയ്യാതിരുന്നു?" എന്നായിരുന്നു. ആശാൻ പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് "ആ കഥ പരസ്യം ചെയ്യാൻ കൊള്ളില്ലായിരുന്നു" എന്നുപറഞ്ഞു. "പിന്നെ അതിനു സമ്മാനം കൊടുക്കാൻ തീർച്ചയാക്കിയതു എങ്ങിനെ?" എന്നു ഞാൻചോദിച്ചതിനു് "വലിയകോയിത്തമ്പുരാനായിരുന്നു കഥകൾ പരിശോധിച്ചതു; അദ്ദേഹം സമ്മാനാർഹമായതു ആ കഥയാണെന്നു വിധിച്ചു; അതിന്നു എതിരായി പ്രവത്തിക്കാൻ സാധിക്കാതെ പോയി" എന്നു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. ആ സംഭവത്തിൽ അടങ്ങിയ നേരംപോക്കൊ അന്യായമോ ഒന്നുമല്ല, എൻെറ മനസ്സിൽ അധികം പതിഞ്ഞു കിടന്നതു്; ഇന്നും ഞാൻ വ്യക്തമായി ഓമ്മിക്കുന്നതും അവയൊന്നുമല്ല. കുമാരനാശാൻെറ ചിരിയാണു്. മനുഷ്യപ്രകൃതി നിരീക്ഷണം ചെയ്‌വാൻ വാസനയുള്ള വല്ലവരും കുമാരനാശാനുമായി പരിചയമാകാൻ ഇട

വന്നിരുന്നുവെങ്കിൽ അവരെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയനൈമ്മല്യത്തെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്ന ആ "പൊട്ടിച്ചിരി"യെ സൂക്ഷിക്കാതെയും ഓർമ്മിക്കാതെയും ഇരിക്കയില്ല. അങ്ങിനെ ചിരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നവരെ ഞാൻ അധികം കണ്ടിട്ടില്ല. കണ്ണിൽക്കൂടിത്തന്നെയായിരുന്നു അദ്ദേഹം ചിരിക്കാറു്; ശബ്ദം മാത്രമെ വായിൽക്കൂടി വന്നിരുന്നുള്ളു. സ്വതവേ പ്രശാന്തഗംഭീരമായ മുഖം; അതിൽ ലോകപരിജ്ഞാനവും ശാസ്ത്രവിജ്ഞാനവും അദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനവും നിറഞ്ഞ കപാലത്തിൽനിന്നു അവയെല്ലാം സമ്മേളിച്ചുകൊണ്ടുള്ള രശ്മികൾ പുറപ്പെട്ടു വരുന്നതായി തോന്നിക്കുന്ന കണ്ണുകൾ. ആശാന്റെ ആകാരത്തിൽ ഞാൻ അവയെ മാത്രമെ കണ്ടിരുന്നുള്ളു. കണ്ണാടിയിൽ 'ഇന മയൂഖങ്ങൾ' തട്ടിപ്രതിഫലിക്കുമ്പോലെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യങ്ങളിൽനിന്നു പ്രതിഫലിച്ചു കാണുന്നതും ആ രശ്മികൾ തന്നെയാണു്. താനുമായി ഇടപെട്ടിരുന്ന സർവ്വരിലും

''സ്നേഹമാം കുളിർനിലാവു"

പരത്തിയതും അതുതന്നെ. ഇന്നു കേരളത്തിൽ സർവ്വസഹൃദയന്മാരുടേയും മനസ്സിൽ പ്രതിബിംബിച്ചു ആ മഹാനോടുള്ള സ്നേഹബഹുമാനരൂപത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നതും മറെറാന്നുമല്ല.

മനുഷ്യരിൽ ചിലർക്കു പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ അന്യോന്യം സ്നേഹം ജനിക്കാറുണ്ടല്ലോ; പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽതന്നെ എനിക്കു ആശാനിൽ സ്നേഹവും ബഹുമാനവും ജനിച്ചു. ആശാൻ എന്നെയും നിർവ്യാജം സ്നേഹിച്ചിരുന്നുവെന്നു് എന്റെ മനസ്സാക്ഷി എന്നെ ധരിപ്പിച്ചു. പ്രകൃതിക്കും ആകൃതിക്കും ഉള്ള ഗുണങ്ങളും സൌകുമാര്യവും കൊണ്ടു തന്നെ ആകർഷണീയനായിരുന്ന ആശാന്റെ

അനന്യസാധാരണമായ കവിതാവാസന എന്നെ അദ്ദേഹത്തോട അധികം അടുപ്പിച്ചു. എന്റെ പത്രാധിപത്യത്തിൽ പ്രതിവാരപത്രമായി ആരംഭിച്ചിരുന്ന "മിതവാദി"യിൽ പരസ്യം ചെയ്‌വാൻ കുമാരനാശാൻ 1908–ൽ അയച്ചുതന്നിരുന്ന "വീണപൂവ്" എന്ന ഖണ്ഡകാവ്യം വായിച്ചപ്പോൾ എനിക്ക് ഒരു സ്വപ്നം യഥാർത്ഥസംഭവമായി പരിണമിച്ച അനുഭവമായിരുന്നു ഉണ്ടായിരുന്നത് പഴയ കവികളിൽ, എഴുത്തച്ഛൻ, ചെറുശ്ശേരി, ഉണ്ണായിവാര്യർ, കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ എന്നീ നാലുപേരുടെ കാവ്യങ്ങളെ നാലുവിധരീതിയിൽ ആസ്വദിച്ചു ബഹുമാനിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന എനിക്ക, ശാകുന്തളം പരിഭാഷയുടെ ആവിർഭാവം തുടങ്ങി ഉണ്ടായ മലയാളഭാഷാ കവികളിൽ ആരുടേയും സ്വതന്ത്രകാവ്യങ്ങളെ മറെറാരു പുതിയ രീതിയിൽ ആസ്വദിക്കാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ല; എന്നല്ല ആദ്യം പറഞ്ഞ വസ്തു കാലാനുസൃതം ഉണ്ടാകേണ്ടുന്ന പരിഷ്കാരം ഇവസ്തുള്ളതായും എനിക്ക തോന്നിയിരുന്നില്ല. ഇംഗ്ലീഷിലെ കാവ്യങ്ങളും കാവ്യങ്ങളെപ്പററിയുള്ള വിമർശനങ്ങളും വായിച്ചു ഗ്രഹിക്കകയാൽ കാവ്യങ്ങളെപ്പററി പൊതുവിൽ എനിക്കുണ്ടായ അഭിപ്രായം അനുസരിച്ചുള്ള സ്വഭാവവും ഗുണങ്ങളും അവയിൽ കാണാതിരുന്നതിനാലാണ അങ്ങിനെ തോന്നാതിരുന്നതെന്ന് സമ്മതിക്കാം. മലയാളഭാഷയിൽ അത്തരം പുതിയ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള കാവ്യരചന അസാദ്ധ്യമാണെന്നുപോലും ഞാൻ ചിലപ്പോൾ വിചാരിക്കാതിരുന്നില്ല.

> ഉമ്പർ കോനുടയ കൊമ്പനാനയുടെ
> കുംഭവും കനകകുംഭവും
> കമ്പിടുന്ന കുചകുംഭമുള്ളവരിൽ
> മുമ്പുതേടി വിലസും പ്രിയേ.

എന്നിങ്ങനെയുള്ള പദ്യങ്ങളെ വളരെ ഇമ്പമുള്ള വയായി കൊണ്ടാടുകയും,

തലകെട്ടും തരളാക്ഷിമാർ ജനത്തിൻ
മുലമൊട്ടും മുകിൽവേണി കണ്ടനേരം
നിലവിട്ടൊന്നു പകച്ചുനിന്നുപോയ്ഞാൻ
കുലവെട്ടീടിന കററിവാഴപോലെ.

......എന്നിങ്ങനെ കണ്ടാലും കാണാത്തതായി തള്ളേണ്ടുന്നവയെകാവ്യോചിതമാക്കി കൊട്ടിഘോഷി ക്കുകയും ചെയ്യുകണ്ടപ്പോഠം, കേരളത്തിലെ അറുപത്തി നാലു അനാചാരങ്ങളിൽ ഈ കാവ്യരീതിയും അടങ്ങി യിരിക്കുമോ എന്നു ഞാൻ സംശയിച്ചു. ഈവക ശ്ലോ കങ്ങഠം അച്ചടിക്കപ്പെട്ട പുസ്തകങ്ങളിൽനിന്നു ഇത്തരം ലേഖനങ്ങളിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നതുതന്നെ അനുചിതമാ ണെന്നു ഇക്കാലത്തെ സഹൃദയന്മാർക്കു തോന്നുന്നുണ്ടെ ങ്കിൽ അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു മനോഭാവം അവരിൽ സൃ ഷ്ടിച്ചതു കുമാരനാശാൻെറ കാവ്യങ്ങളാണെന്നു സമ്മതി ക്കാതെ നിവൃത്തിയുണ്ടാകയില്ല. ആശാൻെറ "വീണ പൂവ്" കേരളത്തിൽ വീണുകിടക്കുന്ന കാവ്യകുസുമ ത്തെ എടുത്തു അതു ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടുന്ന "അധിക തുംഗപദത്തിൽ" സ്ഥാപിച്ചു. അതു ഒരു "രാജ്ഞി"യെ പ്പോലെ ബഹുമാനിക്കപ്പെടുവാൻ ഇടവരുത്തുകയാണു ചെയ്തതു്. ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങളെപ്പററിയുള്ള ഒരു നിരൂപണമായിട്ടല്ല ഈ ലേഖനം എഴുതുന്നതു്. അതു കൊണ്ടു് അതിനെപ്പററി പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ല. ''വീണപൂവ്'' എൻെറ സ്വപ്നത്തെ ഫലിപ്പിച്ചുവെന്നേ എനിക്കു പറയേണ്ടതായിട്ടുള്ളു.

തെക്കേ ഇന്ത്യയിൽ നെടുനീളെ വടക്കു തെക്കായി കിടക്കുന്ന പശ്ചിമപർവ്വതം, ചില മാസങ്ങളിൽ ആ പർവ്വതത്തിനു കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറുമുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ സൂര്യപ്രകാശം ഉണ്ടാകുന്ന സംഗതിയിൽ വ്യത്യാസം ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്നു; കാർമേഘങ്ങളാണു അതിനു കാരണം. സൂര്യമുഖത്തെ കരിതേച്ചതുപോലെ കാർമേഘങ്ങൾ മറച്ച നിലയിൽ പടിഞ്ഞാറുള്ളവർക്കു അനുഭവമാകുന്ന കാലത്തും കിഴക്കുള്ളവർ സ്വച്ഛമായ സൂര്യപ്രകാശം അനുഭവിക്കുന്നു. ആശാന്റെ ജീവിതത്തിൽ എസ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗം പശ്ചിമപർവ്വതം പോലെ നെടുനീളെ കിടന്നു ചിലരുടെ അസൂയയാകുന്ന കാർമേഘം അതിനെ അവലംബിച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു കരിതേച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിനെപ്പററി ഏതു ഗ്രാമത്തിലെ ഏതേതു വൃക്ഷത്തിൽ കുയിലുകളുണ്ടോ അവയൊക്കെ ഇന്നും പാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അതേസമയത്തു ആ സുരേന്ദ്രന്റെ കാവ്യപാടവപ്രകാശം മറുഭാഗത്തു സർവ്വതേജസ്സോടും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിലിടയ്ക്കു വടക്കുകിഴക്കൻ കാററാലെന്നപോലെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അതിസ്വച്ഛമായ കാവ്യകലാനഭസ്സിനേയും അസൂയാജലദത്താൽ മറയ്ക്കാൻ ചിലർ കേവലം ശക്തിയോ പിൻബലമോ ഇല്ലാത്ത പരിശ്രമം ചെയ്തു നോക്കാതിരുന്നില്ല.

''ശിഷ്ടന്റെ ശിഷ്ടതയിൽ ദുഷ്ടന്റെ ദോഷബുദ്ധി''

• ശ്രീനാരായണധർമ്മ പരിപാലന യോഗത്തിന്റെ കാര്യദർശിയുടെ നിലയിൽ, ആ യോഗംവഴിയായി, കുമാരനാശാൻ സ്വജനങ്ങളുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കും പരിഷ്കാരത്തിനും വേണ്ടി ചെയ്ത പരിശ്രമങ്ങളും,

സാധിച്ച വൻകാര്യങ്ങളും അറിയുന്നവർ അറിയും; നിഷ്പക്ഷവാദികളായ ചരിത്രകാരന്മാർ രേഖപ്പെടുത്തും.

നിഷ്കാമകർമ്മപടുവിൻ നിലയെക്കുറിച്ച—
ശ്ശുശ്രൂഷ്കാന്തരംഗരറിയാത്തതു ശോച്യമല്ല.

സ്ഥാവരങ്ങളായ വൃക്ഷങ്ങളെ ചാരി നില്ക്കുന്നവർ അവയുടെ ഉയരവും വലിപ്പവും ശരിയായി ഗ്രഹിക്കയില്ല. ജംഗമങ്ങളുടെ സ്ഥിതി വേറെ; മനുഷ്യൻെറ ഗുണദോഷങ്ങൾ അടുത്തു പെരുമാറുന്നവക്ക് ശരിയായി മനസ്സിലാക്കുവാൻസാധിക്കും. ആശാനെപ്പോലെ ആത്മാഭിമാനവും ആത്മധൈര്യവും ഉണ്ടായിരുന്ന നേതാക്കൾ തീയരുടെ ഇടയിൽ അത്യന്തം ദുർല്ലഭമായിരുന്നു. "സത്യം സ്വധർമ്മമിവരണ്ടിലും" അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന "നിത്യപ്രതിഷ്ഠ"യായിരുന്നു ആ ഗുണങ്ങൾക്കുള്ള കാരണം. "സ്വന്തപ്രഭാവമറിയാതുഴലുന്ന ദേഹി'' എന്നു പറഞ്ഞ ആശാനു സ്വന്തപ്രഭാവം അറിയാമായിരുന്നു.

ആത്മാഭിമാനത്തെപ്പററി ബർട്രാണ്ട് റസ്സൽ പറയുന്നതു കേൾക്കുക: "ചില ജനങ്ങൾ സ്വാത്മാവിൽനിന്നു പുറമെയ്ക്കു വളരുന്നു; മററുള്ളവരാകട്ടെ, സമീപവാസികൾ തങ്ങളെപ്പററി വിചാരിക്കുന്നതും പറയുന്നതും ആയ കാര്യങ്ങൾ ചെന്നടിച്ചു പ്രതിഫലിക്കുന്ന മുഖകണ്ണാടികൾ ആകുന്നു. രണ്ടാമതു പറഞ്ഞവർക്കു യഥാർത്ഥ ധൈര്യം ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. അവർ ബഹുമാനിക്കപ്പെടുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു; ബഹുമാനം പോയിപ്പോയെങ്കിലോ എന്നു ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മനുഷ്യർക്കു ആവശ്യമായി കരുതപ്പെടുന്ന വണക്കം എന്ന സ്വഭാവത്തെ ശീലിപ്പിക്കുന്നതുതന്നെയാണു ഈ ദോഷത്തിനു കാരണമാകുന്നത്. വണക്കം

സ്വാഭിമാനത്തെ അമർത്തിവയ്ക്കുമെങ്കിലും മററുള്ളവർ തന്നെ ബഹുമാനിക്കണം എന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തെ നശിപ്പിക്കുകയില്ല. തനിക്കില്ലാത്ത താഴ്മയെ കാണിച്ചു യോഗ്യനാണെന്നു പറയിക്കുവാനുള്ള ശ്രമമാണു വണക്കം ചെയ്യുന്നതും. അങ്ങിനെ അതു മനുഷ്യരുടെ സ്വകീയമായ ഗുണത്തെ മറച്ചു് അവരെ കപടഭക്തന്മാരാക്കിത്തീർക്കുന്നു.''

അഗാധമായ പാണ്ഡിത്യം മാത്രമല്ല, ആ പാണ്ഡിത്യം ഉപയോഗിച്ചു ലോകരഹസ്യതത്വം പാടുവാനും പ്രസംഗിക്കുവാനും ഉള്ള വാക്പാടവവും ഉള്ള മഹാബുദ്ധിമാനു് സ്വാത്മാവിൽനിന്നു പുറമെക്കു വളൎന്നുവന്ന സ്വാഭിമാനം ഉണ്ടായതിൽ അത്ഭുതമില്ല. "ഒരു ഉൽകൃഷ്ടകലയുടെ നിലയിൽ കവിതയുടെ സാങ്കേതികമായ ഗുണദോഷങ്ങളുടെ എല്ലാ അംശങ്ങളെയും പററി ഗാഢമായും നിർദ്ദയമായും ചിന്തിച്ചു് ത്യാജ്യങ്ങളെ പാടുള്ളത്ര ത്യജിച്ചും ഗ്രാഹ്യങ്ങളെ കഴിയുന്നത്ര ഗ്രഹിച്ചും അല്ലാതെ ഞാൻ ഒരു "മുക്തകം'' പോലും രചിക്കാറില്ലെന്നുള്ളതു എനിക്കു നല്ല നിശ്ചയമുള്ള സംഗതിയാണു്.'' ഏതു പണ്ഡിതനാണു് ഏതു കവിയാണു് ഇങ്ങിനെപരസ്യമായി പറവാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടതു്? ആരോടു സംസാരിക്കുമ്പോഴും ഏതു സദസ്സിൽ ചെന്നാലും ആരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും ഖണ്ഡിച്ചു എഴുതുമ്പോഴും, ആശാൻെറ ആത്മാഭിമാനവും ആത്മധൈര്യവും പ്രകാശിച്ചു കാണാമായിരുന്നു. നേരിട്ടുചെന്നു് മുട്ടുകയോ ഉരസുകയോ ചെയ്യുമ്പോഴല്ലാതെ അവയുടെ സ്ഫുലിംഗങ്ങൾപോലും പുറത്തു കണ്ടിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതിന്നു, അദ്ദേഹത്തിൻെറ "നിരൂപണങ്ങൾ" ദൃഷ്ടാന്തമാണു് ആശാനു സംസ്കൃത വ്യാകരണമോ, അലങ്കാരശാസ്ത്രമോ, ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നു വിശ്വസി

ച്ചായിരുന്നു ചിലർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തേയും കാവ്യത്തേയും ഖണ്ഡിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടതു് ഒടുവിൽ അവരെല്ലാം.

'ഗുഹയിൽപുക്കു സിംഹത്തിൻ
ജടയെ തൃണബുദ്ധിയാൽ
കടിക്കും മാൻകിടാവിന്റെ''

ഏട്ടന്മാരായിരുന്നുവെന്നു് അവക്കുതന്നെ ബോധമുണ്ടായിത്തീന്നിരിക്കണം. ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങളുടെ ഗുണങ്ങളും രസവും ഇപ്പോൾ എല്ലാ സഹൃദയന്മാരും ആസ്വദിക്കുന്നു. അവയെ സമ്മതിച്ചു പറവാൻ ചിലർ തങ്ങളുടെ രസനകളിൽനിന്നും, ജാതിമഹത്വപൂച്ചു് വടിച്ചുകളയേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നുവെന്നേയുള്ളു. ആശാനു സംസ്കൃതഭാഷയിലും തക്കശാസ്ത്രത്തിലും ഉണ്ടായിരുന്ന പരിജ്ഞാനത്തിന്റെ വലിപ്പം ഏതാണ്ടു ഗ്രഹിപ്പാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ അവർ "നിരൂപണങ്ങൾ" എന്ന പുസ്തകം വായിച്ചാൽ മതി.

മനുഷ്യകരങ്ങൾ ശരിയായും ഫലപ്രദമായും ഉപയോഗിക്കണമെങ്കിൽ അവക്കു ശക്തി വേണം. ഭാഷയും ശരിയായും ഫലപ്രദമായും ഉപയോഗിക്കണമെങ്കിൽ അതിന്നും വേണം ശക്തി. ശരിയായി ഉപയോഗിക്കാൻ ശക്തി വേണ്ടതുപോലെ, ശക്തിയുണ്ടാകേണ്ടതു ശരിയായ ഉപയോഗംകൊണ്ടാണെന്നും പറയാം. ചുരുങ്ങിയ വാക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ചു അധികം അത്ഥപുഷ്ടി വരുത്തുന്നതിലാണു ഭാഷയുടെ ശക്തി കാണുന്നതു്.

ശാകുന്തളത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകത്തെ,

"സ്മരകഥയറിയാതെ മാൻകിടാങ്ങൾ-
ക്കരികിൽവളന്നവൾ ഞാനുമെങ്ങുചേരും?
അരുളികളിവചസ്സു തോഴരേ ഞാൻ;
കരുതരുതായതു കാര്യമായു് ഭവാനും''

എന്നു, നേക്കുനേരെ പരിഭാഷ ചെയ്താൽ പോരെന്നുകേരളകാളിദാസനു തോന്നി; അദ്ദേഹം

"മാനോടൊത്തുവളൎന്നു മന്മഥകഥാ
ഗന്ധംഗ്രഹിക്കാത്തവൾ
താനോനാഗരികാംഗനാരസികനാ–
മെന്നെഭ്രമിപ്പിക്കുവാൻ?
ഞാനോരോന്നുവൃഥാപറഞ്ഞു പരിഹാ–
സാൎത്ഥംപരം തോഴരെ
താനോശ്ശുദ്ധനതൊക്കെയിന്നുപരമാ–
ൎത്ഥത്തേനബോധിക്കൊലാ''

എന്നു പരിഭാഷ ചെയ്തു. അന്നു ജനങ്ങൾ കാവ്യത്തിന്റെ രുചിയറിയണമെങ്കിൽ അങ്ങിനെ തുറന്നു പറയണമെന്നു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കാം. കുട്ടികൾക്കു പഠിക്കാനുള്ള പാഠപുസ്തകത്തിൽ,

അന്നേരംവന്നരണ്ടിച്ച
മന്ദേതരമടുത്തുടൻ
മന്നവൻതന്റെ മൂക്കത്തു
ചെന്നുചേൎന്നങ്ങിരുന്നതേ.

എന്ന ശ്ലോകം അടങ്ങിയ പദ്യങ്ങൾ ചേൎക്കാൻ സഹൃദയന്മാരായ പ്രസാധകന്മാൎക്കു മടിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. കാവ്യങ്ങൾ "ആലോചനാമൃത'' മായിരിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽതന്നെ, ആലോചിക്കേണ്ടുന്ന ആവശ്യമില്ലാതെ, ഓടിപ്പോകുമ്പോഴും വായിച്ചു് അൎത്ഥവും സാരവും ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന കാവ്യങ്ങൾക്കും ഒഴുക്കെന്നും വഴക്കമെന്നും ലാളിത്യമെന്നും മററും പറയുന്ന ഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു ഘോഷിക്കും.

കാവ്യത്തിന്റെ ബന്ധം, വിടുത്തുവിതറിയ പഞ്ഞിപോലെ ആയിരിക്കരുതു്. അംശുകത്തിൽ പൊ

തിഞ്ഞു തുന്നിക്കെട്ടി കുത്തിട്ട കുടുക്കിയാലെ പാകമുള്ള ശയ്യ സാധിക്കുകയുള്ളു. അങ്ങിനെയുള്ള കാവ്യബന്ധമാണു ശക്തിയുള്ളവ. അതു ഭാഷയെ ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്രത്യേകരീതികൊണ്ടു സാധിക്കേണ്ടതാണു്. നിരത്ഥകപദങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചു പെരുമ്പാമ്പിനെപ്പോലുള്ള വാക്യങ്ങൾ ചേൎത്തുണ്ടാക്കുന്ന ശിഥിലബന്ധത്തോടുകൂടിയ പദ്യങ്ങളിൽ അടങ്ങിയ ആശയങ്ങൾ എത്ര വിലയുള്ളതായാലും കാവ്യോചിതങ്ങളല്ല. പാകം, ആസ്വാദിക്കുന്നവരുടെ രുചിഭേദമനുസരിച്ചായിരിക്കും. “നാളികേരപാകം” നാളികേരമുള്ള കേരളത്തിൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കണമെന്നു തോന്നുന്നു. ഏതായാലും അദ്ധ്വാനിച്ചു സമ്പാദിക്കുന്നതിനു ആസ്വാദ്യത അധികമുണ്ടാകും.

സ്മരകഥയറിയാതെ മാൻകിടാങ്ങൾ—
ക്കരികിൽ വസിപ്പവർ ഞാനുമെന്നുചേരും.

എന്നുപറഞ്ഞാൽ അതിലെ “ഞാൻ” “നാഗരികാംഗനാരസികനായ” ഞാനാണെന്നു്, ആലോചിച്ചു മനസ്സിലാക്കുന്നവൎക്കാണു അതു തുറന്നുപറഞ്ഞു കേൾക്കുന്നവരെക്കാൾ രസം അധികം ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയുന്നതു് അതു ക്ലിഷ്ടതയാണെന്നു് പറയുന്നതു സഹൃദയതയെയല്ല കാണിക്കുന്നതു്.

മലയാളഭാഷയിൽ ഏതാണ്ടു് സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളിലെന്നപോലെ, പദങ്ങൾക്കു അതിസാമത്ഥ്യത്തോടുകൂടി സ്ഥാനങ്ങൾ നൽകി, ഭാഷയ്ക്കു ശക്തിയും പുഷ്ടിയും വരുത്താമെന്നു വ്യക്തമായി കാണിച്ചുകൊടുത്തതു മഹാകവി കുമാരനാശാനാണു് ഇതിനെ പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതാകയാൽ ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാവ്യഗുണങ്ങളെ വിവരിക്കുന്നില്ല.

അഗാധമായപാണ്ഡിത്യംകൊണ്ടും മഹത്തായ ബുദ്ധിപ്രഭാവംകൊണ്ടും,

നമ്രകാംക്കളുള്ളതികവും,
കൃത്യനൈപുണ്യധാടിയും,

*　　*　　*　　*

സമാദരംസജ്ജനത്തിൽ
ദുർജ്ജനത്തിലനാദരം,

എന്നിവകൊണ്ടും ആത്മാഭിമാനവും ആത്മധൈര്യവുംകൊണ്ടും ശോഭിച്ച പ്രശാന്തഗംഭീരനായി അകളങ്കിതമായ ജീവിതം നയിച്ച, സ്വസമുദായത്തിൻേറയും അതുവഴിയായി എല്ലാ അവശ സമുദായങ്ങളുടേയും അഭിവൃദ്ധിക്കും പരിഷ്കാരത്തിനും നിസ്വാർത്ഥമായി അത്യദ്ധ്വാനം ചെയ്തു, കേരളഭാഷയ്ക്കു പണ്ടില്ലായിരുന്ന ശക്തിയും ഓജസ്സും വർദ്ധിപ്പിച്ച കാവ്യനിർമ്മാണത്തിൽ പുതിയ പ്രസ്ഥാനം സൃഷ്ടിച്ച ആ മഹാകവിയോടു കുയിലിൻെറ

കണ്ഠത്തിനുള്ളൊരുവിശുദ്ധിയെവെന്നുഴംനിൻ
കുണ്ഠത്വമററപരിഭാസുരഹൃൽസരോജം
കണ്ടമ്പിലായതുസഖേ, പാദപീഠമാക്കാ-
നുണ്ടന്തരംഗമതിലാശമഹേശനിപ്പോം

എന്നു പറവാനും അതുകൊണ്ടാണ അദ്ദേഹത്തിനു അപ്രകാരം അകാലവും അപ്രതീക്ഷിതവും ആയ ദേഹവിയോഗം സംഭവിച്ചതെന്നു വിശ്വസിച്ചു ആശ്വസിക്കാനും തോന്നുന്നു.

എന്താണിതിൽപരമൊരാംക്കവരേണ്ടഭാഗ്യ
മെന്താണധന്യതയിതിൽപ്പരമിജ്ജഗത്തിൽ!

യുവജനഗ്രന്ഥാവലി No. 1 ചിത്രദർശനം.

(കൊളമ്പ്-മലയാളി യുവജനസാഹിത്യസമാജത്തിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതു്. 1935.)

തൊട്ടാവാടിസ്സാഹിത്യം

"സമുദായഭിത്തി കെട്ടിപ്പൊക്കാതെ സാഹിത്യത്തിനു ഉണ്ടെന്നു പറയുന്ന സൗഷ്ഠവം സ്ഥാപിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ലെങ്കിൽ അതു് ഒരുമാതിരി തൊട്ടാവാടിസ്സാഹിത്യം ആയിരിക്കണം.''

''സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ" എന്ന സ്ഥാനപ്പേർ വഹിച്ചിരിക്കുന്ന ശ്രീമാൻ പി. കെ. നാരായണ പിള്ള, ബി. എ. ബി. എൽ. എഴുതിയ ഒരു വാക്യമാണിതു് ഈ വാക്യത്തെ ഒററയായി, അനാലംബമായി, എടുത്തുനോക്കിയാൽ ഇതിന്നു അൎത്ഥമില്ലെന്നു കാണാം. സന്ദർഭത്തിനു അനുസരിച്ചു നോക്കിയാൽ, അതു എഴുതിയ ആൾ വിചാരിച്ചതിന്നുനേരെ വിപരീതമായ അർത്ഥമാണു് അതിന്നുള്ളതെന്നും കാണാം. സന്ദർഭമെന്താണെന്നു് ആദ്യം പറയാം– "കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടും അതിനു മുൻപും പിൻപും'' എന്ന തലക്കെട്ടിൻകീഴിൽ സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ, പി. കെ നാരായണപിള്ള ബി. എ. ബി. എൽ. അവർകൾ ഒരു പത്രഗ്രന്ഥത്തിൽ ഒരു ലേഖനം എഴുതിയിരിക്കുന്നു. അതിൽ രാമപുരത്തു വാരിയർ എന്ന ഒരു പഴയ കവിയുടെ കുചേലവൃത്തത്തെ സ്തുതിക്കുകയാണു ആവശ്യം കാണിച്ചിരിക്കുന്നതു് പക്ഷേ കുമാരനാശാന്റെ കരുണയെ ദൂഷിക്കുവാനാണു അധികം സ്ഥലവും ചിലവഴിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതിന്നായി വളരെ വിഷം വമിച്ചുകാണുന്നു. അതിൽ ആദ്യത്തെ തേട്ടൽ "കരുണ" വള്ളം കളിക്കാർ പാടി കേട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും സാഹിത്യഗ്രന്ഥമെന്ന നിലയിൽ അതു വളരെ പ്രശസ്തമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു" എന്ന

വാക്യത്തിലാണു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു് "പറയപ്പെടുന്ന" എന്നതിലുള്ള ധ്വനി, താൻ അതു സമ്മതിക്കുന്നില്ലെന്നാണല്ലോ - അതിൽ ആക്ഷേപം പരിഭവത്തിനു കാരണമില്ല. അടുത്ത വാക്യത്തിൽ അദ്ദേഹം പറയുന്നതു്, "കുമാരനാശാൻെറ കൃതികൾ വളരെ സുകുമാരങ്ങളാണെന്നും അവയെപ്പററി ഉച്ചൈസ്തരം സ്തുതിക്കാനല്ലാതെ മററാക്കുമധികാരമില്ലെന്നും സവർഗ്ഗീയരായ ചില സാഹിത്യചുംബകന്മാർ കല്പശൽക്കൂട്ടിക്കണ്ടിട്ടുണ്ടു്'' എന്നാകുന്നു. അതിന്നു തുടർച്ചയായിട്ടാണു് ഞാൻ ഈ ലേഖനത്തിൻെറ ആരംഭത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ച വാക്യം പഞ്ചാനനൻ എഴുതിയിരിക്കുന്നതു്. സവർഗ്ഗീയരായ വല്ല കവികളും ഉണ്ടാക്കുന്ന കാവ്യങ്ങളെ എടുത്തു പൊക്കാതെ സമുദായ ഭിത്തി ഉയർത്താൻ സാദ്ധ്യമല്ലെന്നു ചിലർ വിചാരിക്കുന്നുവെന്നായിരിക്കുമോ പഞ്ചാനനന്നു പറയേണ്ടിയിരുന്നതു്? അല്ലെങ്കിൽ ഇതിൻെറ അർത്ഥമെന്താണു്? രണ്ടു പ്രവൃത്തികളാണല്ലോ ഇതിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്. സമുദായമാകുന്ന ഭിത്തിയെ കെട്ടിപ്പൊക്കുക, സാഹിത്യത്തിൻെറ സൌഷ്ഠവം സ്ഥാപിക്കുക, ഇതിൽ ഏതാണു് ആദ്യം വേണ്ടതു്? തൻെറ വാക്യംകൊണ്ടു ലേഖകൻ സൂചിപ്പിക്കുംപോലെ ആദ്യം സമുദായമാകുന്ന ഭിത്തിയെ കെട്ടിപ്പൊക്കുകയാണെങ്കിൽ, പി. കെ. നാരായണപിള്ള അവർകളെപ്പോലുള്ള വർണ്ണധർമ്മാഭിമാനികൾ ജീവിക്കുന്ന കാലത്തോളം അതു മററുള്ളവർക്കു സാധിക്കുന്നതാണോ? സമുദായഭിത്തികൾക്കു ഇപ്പോൾ കാണുന്നതായ ഉയർച്ചയേയും താഴ്ചയേയും പററി ആലോചിച്ചാൽ, പിള്ള അവർകൾ സാഹിത്യത്തിനു നൽകിയിരിക്കുന്ന "തൊട്ടാവാടി'' എന്ന വിശേഷണം വളരെ അർത്ഥവത്തായിരിക്കുന്നുവെന്നതിന്നു സംശയമില്ല. അതിരിക്കട്ടെ.

ആശാന്റെ കരുണ എന്ന കാവ്യം സ്വതന്ത്രമല്ലെ ന്നു സ്ഥാപിക്കുവാനാണു പഞ്ചാനനൻ പരിശ്രമിച്ചു കാണുന്നതു് സഞ്ചിയിൽ പൂച്ചയെപിടിച്ചു കെട്ടിവ ച്ചതുപോലെ ആശാൻ കുചേലവൃത്തം തന്റെ ഉള്ളിൽ സംഭൃതമാക്കി വച്ചിരുന്നുപോൽ. ഒരിടത്തു പൂച്ചയുടെ തല വെളിക്കു വന്നതായി പഞ്ചാനനൻ കാണുന്നു. അതിൽക്കൂടി നഖമിട്ടു അതിനെ പിടിച്ചു പുറത്തിടുന്നു. മാർജ്ജാരകണ്ഠന്റെ കൂജിതം കേട്ടിട്ടു മാർജ്ജാരശബ്ദ മാണെന്നു ധരിക്കുന്ന മൃഗങ്ങളും ഉണ്ടല്ലോ. ആശാന്റെ സഞ്ചിയിൽ ഉണ്ടെന്നു താൻ വിശ്വസിച്ച പൂച്ചയെ പി ടിക്കാൻ അത്യദ്ധ്വാനം ചെയ്തു ബുദ്ധിമുട്ടി വിയർത്തു വെമ്പിയശേഷം മാന്തിയെടുത്ത പൂച്ചരോമം കാണേ ണ്ടയോ?

വാസവദത്ത എന്ന വേശ്യക്കു ഉപഗുപ്തൻ ഒടുവിൽ ശരണരത്നങ്ങളം ഉപദേശിച്ചു ശാന്തി നൽകുകയും അവൾ മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അവളുടെ ശവം അദ്ദേഹം ദ ഹിപ്പിച്ചു. അതിന്നുശേഷം,

"ഹാ! മിഴിച്ചുനിന്നവനങ്ങമ്മധുരയിലെ മുഖ്യ—
കാമനീയകത്തിൻ ഭസ്മകദംബം കണ്ടു!
ആ മഹാന്റെകണ്ണിൽനിന്നാച്ചാമ്പലി
ലൊരശ്രുകണ —
മാമലകീഫലംപോലെയടന്നുവീണു.
ഉൽക്കടശോകതിക്തമല്ലോക്കുകിലന്നയനാംബു,
'ദുഃഖസത്യ'ജ്ഞനദ്ധീരൻ കരകയില്ല.
തൽകൃതാർത്ഥതാസുഖത്തേൻതുള്ളിയല്ലതു—
ജന്തുവി —
ന്നൽക്രമണത്തിൽ മോദിക്കാഹൃദയാലുക്കൾ,
ക്ഷിപ്രസിദ്ധി കണ്ടുള്ളൻവിസ്മയരസവുമല്ല —

തള്ളുതചാപലം ഹേതുദർശിയാന്നിടാ,
കരുതാം മറെറാന്നല്ലതു"കരുണ ''തൻകയത്തിലെ-
പ്പരിണതോജ്ജ്വലമുക്താഫലമല്ലാതെ."

ഇതിലെ രണ്ടു വരികളാണു് പഞ്ചാനനന്റെ നഖത്തിൽ പററിക്കണ്ട പൂച്ചരോമം. അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു:—

''കുചേലസന്ദർശനത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനുണ്ടായ ബാഷ്പോദ്ഗമം വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ,

"ചെന്താമരക്കണ്ണനുണ്ടോ കരഞ്ഞിട്ടുള്ളു'' എന്നു വാര്യർ ചോദിക്കുന്നു. വാസവദത്ത ഭസ്മീഭവിച്ചശേഷം ഉപഗുപ്തനുണ്ടായ ബാഷ്പധാരയോ?

"ഉൽക്കട ശോകതിക്തമല്ലോക്കിലന്നയനാംബു
ദുഃഖസത്യജ്ഞനധീരൻ കരകയില്ല."

എന്നാശാൻ വർണ്ണിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഒരേ ആശയം അന്യഥാ പ്രതിപാദിതമായി എന്നല്ലാതെ പറയുവാനില്ല."

ജാതിക്കുശുമ്പും അസൂയയും അല്ലാതെ മററു യാതൊന്നും കാണിക്കാത്ത ഈ വക ഗർജ്ജനങ്ങൾ യാതൊരു മറുപടിയും അർഹിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ, രക്ഷാധികാരികളായും പ്രസാധകസംഘമായും വലിയ ബിരുദധാരികളായ ഒമ്പതു പിള്ളമാരും മേനോന്മാരും തമ്പിമാരും ചേർന്നു പരസ്യപ്പെടുത്തുവാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഒരു പത്രഗ്രന്ഥത്തിൽ, വലിയ ഒരു പണ്ഡിതനും വിമർശകനും ആണെന്നു് അറിയപ്പെടുന്ന ഒരാൾ ഇങ്ങനെ എഴുതി കാണുമ്പോൾ, സാഹിത്യപോഷണമോ, മററുവല്ല പോഷണമോ അല്ല അതിന്റെ ഉദ്ദേശ

മെന്നും ഉയർന്നുവരുന്ന ചില സമുദായഭിത്തികളെ അടിച്ചു താഴ്ത്തുകയാണെന്നും വിശ്വസിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആശാൻ മേലെഴുതിയ പദ്യങ്ങളിൽ ഘടിപ്പിച്ച ആശയത്തിൻെറ ഗാംഭീര്യവും മഹത്വവും വാര്യരുടെ പദ്യങ്ങളിൽ ഏകദേശമെങ്കിലും ഉണ്ടെന്നുവന്നാൽപോലും അങ്ങിനെയുള്ള ആശയസാമ്യം അന്യോന്യം അറിയുകയോ കേൾക്കുകയോ ചെയ്യാത്ത കവികളുടെ കാവ്യങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്നതു സാധാരണയാണെന്നു നല്ലവണ്ണം അറിയേണ്ടിയിരുന്ന പിള്ള അവർകൾക്കു ആ പരമാർത്ഥം എഴുതാനുള്ള സൽബുദ്ധികൂടി ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

"വാര്യരുടെ പ്രതിപാദനരീതിയിൽ കാണുന്ന ഒരു വിശേഷം ആശാൻ വളരെ അനുകരിച്ചിട്ടുണ്ട്." എന്നാണു് പഞ്ചാനനൻ പിന്നെ പറയുന്നതു് ആ കാര്യത്തിലും രണ്ടുപേർക്കും സാമ്യമുണ്ടെന്നുപോലുമല്ല. ചില കവികൾ പ്രകൃതി എങ്ങിനെയോ അങ്ങിനെ വർണ്ണിക്കുന്നവരാണു് എന്നു പറഞ്ഞശേഷം ആ കാര്യത്തിൽ ആശാൻ വാര്യരെ അനുകരിക്കുകയാണു് ചെയ്തതെന്നു പിള്ള അവർകൾ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. വാര്യർ പഴയ സമ്പ്രദായത്തിലുള്ള കവിയായിരുന്നു. ആ നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു ഒരു പേരുണ്ടു് ഒരു മഹാഭക്തനാണെന്നു് തെളിയിക്കത്തക്ക വിശേഷവിധിയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാവ്യത്തിൽ ഉണ്ടു് ഒരു മഹാകവിയെ അനാവശ്യമായും അന്യായമായും അപലപിക്കുവാൻ കൂട്ടിപിടിച്ച ആ കവിയെപ്പററിയും, മറുപടിയിൽ വല്ലതും പറവാൻ, സംഗതിവരുത്തുന്നതു നാരായണപിള്ള അവർകളുടെ ആലോചനയില്ലായ്മയുടെ ഫലമായിട്ടാണു വിചാരിക്കേണ്ടതു് അതല്ലാതെ, പരേതനായ ആ മാന്യകവിയെപ്പററി വല്ലതും ഈ സന്ദർഭത്തിൽ

എഴുതേണമെന്നു എനിക്കു ആഗ്രഹമില്ല. പ്രകൃതിയിൽ എങ്ങിനെ കാണുന്നുവോ അങ്ങിനെ വർണ്ണിക്കുന്നതിൽ ആശാനുംകൂടി മാതൃകയായിരുന്നുവെന്നു പിള്ള അവർകൾ പറയുന്ന വാര്യരുടെ ദ്വാരകാവർണ്ണന മുതലായവ എത്ര വലിയ അതിശയോക്തിയാണെന്നു അവയെ വായിക്കുന്നവരെല്ലാം സമ്മതിക്കുന്നതാണു് അങ്ങിനെയുള്ള വർണ്ണനകൾക്കു് ആശാൻ അശേഷം ശ്രമിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, ആ വക വർണ്ണനകൾ ആശാന്റ് "അത്തവും ചതുർത്ഥിയും" ആണു് രണ്ടു കാവ്യങ്ങളേയും താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ, ആ ഒരു പരമാർത്ഥമെങ്കിലും പഞ്ചാനനൻ പറയേണ്ടതായിരുന്നില്ലേ? നിഷ്പക്ഷപാതമായ ഒരു വിമർശനമല്ലല്ലോ പഞ്ചാനനന്റെ ഉദ്ദേശം. ഒരാളെ പിടിച്ചു് മറ്റൊരാളെ അടിക്കുകയല്ലേ? പ്രകൃതിക്കനുസരിച്ചു് ആശാൻ വർണ്ണിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ''ആശാന്റെ പ്രബന്ധത്തിനു വല്ല ചമൽക്കാരവും കിട്ടീട്ടുണ്ടെന്നു പറയുവാനില്ല'' 'ത്രെ! കരുണയിൽ വാസവദത്തയുടെ വാസസ്ഥലംമധുരാപുരിയായിരുന്നുവെന്നു മാത്രംപറയുകയല്ലാതെ,

''ഉത്തരമധുരാപുരിക്കുത്തരോപാന്തത്തിലുള്ള
വിസ്തൃതരാജവീഥിതൻ കിഴക്കരികിൽ''

എന്നു വിസ്തരിക്കേണ്ടതില്ലായിരുന്നുപോൽ. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചു് ഇന്നലെ ഒരു മാന്യസ്നേഹിതൻ എന്നോടു പറഞ്ഞതു ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ പണ്ടുകാലത്തു് ഹിന്ദുക്കളുടെ ഇടയിൽ നഗരങ്ങളുടെ ആകൃതിക്കു് പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥ (Town Planning) ഉണ്ടായിരുന്നുപോൽ. മദ്ധ്യത്തിൽ ക്ഷേത്രവും അതിനുചുററും റോഡും ഉണ്ടായിരിക്കും. അവർക്കു ഇന്നിന്നഭാഗത്തു, ബ്രാഹ്മണർ മുതലായവരുടെ

ഭവനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്ന നിയമമുണ്ടത്രെ. ക്ഷേത്രത്തോടു സംബന്ധിച്ച വേശ്യമാരുടെ ഗൃഹം ഇന്ന ഭാഗത്തായിരിക്കണം എന്നുണ്ടു് ആ നിശ്ചയമനുസരിച്ചാണ പണ്ഡിതാഗ്രേസരനായ ആശാൻ ഉത്തരോപാന്തത്തിൽ രാജവീഥിക്ക കിഴക്കരുകിൽ ആയിരുന്നു വേശ്യാഗൃഹം എന്നു പറഞ്ഞതത്രെ. ഇതിനെപ്പററി തല്ക്കാലം ഒന്നും പറയുന്നില്ല. അതിന്നു സ്ഥലമില്ല.

കരുണയിൽ ചെട്ടിയാരുടെ കാളയേയും കാളവണ്ടിയേയും വർണ്ണിച്ചതു് അനുചിതമായിപ്പോയെന്നു പറഞ്ഞതിലാണ പഞ്ചാനനൻ തനിക്ക സഹൃദയത്വം തൊട്ടുവച്ചിട്ടില്ലെന്നു മററുള്ളവക്ക അത്യുത്ഭുതം തോന്നിക്കുംവണ്ണം തെളിയിച്ചിരിക്കുന്നതു് ആശാൻെറ മേൽ പറഞ്ഞ വർണ്ണനകൊണ്ടു പഞ്ചാനനന്നു "വൈയർത്ഥ്യവും വൈരസ്യവും'' തോന്നുന്നുണ്ടുപോൽ. അതിന്നു മററുള്ളവർ വിചാരിച്ചാൽ നിവൃത്തിയില്ല.

ആശാന്നു ബുദ്ധമതത്തോടു "പ്രകടമായി ഉണ്ടായിരുന്ന പ്രതിപത്തിയും ഹിന്ദുമതത്തിനോടു അനൽബണമായി ഉണ്ടായിരുന്ന അരോചകവും'' കൊണ്ടാണത്രെ അധമവൃത്തിയായ രൂപാജീവിയുടെ വേഷത്തിന്നു ഒരു ഹിന്ദുയുവതി കൊള്ളാമെന്നു ആശാന്നു തോന്നിയതു്. ആശാൻെറ പ്രതിപത്തി അവിടെ ഇരിക്കട്ടെ. അതിനെപ്പററി ഞാൻ പ്രത്യേകം വേറെ എഴുതുന്നുണ്ടു് ഹിന്ദുക്ഷേത്രങ്ങളോടു സംബന്ധിച്ചും ദേവിമാക്കു് പ്രീതികരമായും എഴുന്നള്ളത്തു സമയത്തും മററും അത്യാവശ്യമായും വേശ്യകൾ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതു പഞ്ചാനനൻ വിസ്മരിച്ചുകൊണ്ടല്ലേ ഈ പറഞ്ഞതും..? ഇതു മറെറങ്ങാനും കേൾക്കാനുള്ളതാണോ? പഴയ മോഹിനിയാട്ടക്കാരത്തിയെ പഞ്ചാനനന്നു മറക്കാൻ കാലമായോ?

കേരളത്തിൽ ജാതിവ്യത്യാസത്തിനു മൂർച്ചകൂട്ടുന്നതും, സാഹിത്യത്തിൽകൂടി അതിനെ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതുമായ ഈവക പ്രവൃത്തികളെക്കൊണ്ടു് ആക്കും രാജ്യത്തിനും ഗുണമില്ലെന്നു, മി. പി. കെ. നാരായണപിള്ളയും അദ്ദേഹത്തെപ്പോലുള്ളവരും മനസ്സിലാക്കണം. ക്ഷേത്രവും അതുപോലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളും നിങ്ങൾ സ്വന്തമാക്കിക്കൊൾവിൻ. ഇങ്ങിനെ നൂറുനൂറായിരം പത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ പരസ്യം ചെയ്കയും അതിൽ കോടാനുകോടി ലേഖനങ്ങൾ എഴുതുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു സാഹിത്യം പ്രത്യേകജാതിയുടെ സ്വത്തായി നിലനിൽക്കുമെന്നു വിചാരിക്കണ്ടാ.

മിതവാദി – 6–5–111 (21–12–35)

൭൩ കത്തു്

തലശ്ശേരി.
12-1-1937

Dear Mr. Kesavan,

"ദക്ഷിണഭാരതി" എന്ന പത്രത്തിൽ നളിനിയിലെ ഒരു ശ്ലോകത്തെപ്പററി എഴുതിയ ചില ലേഖനങ്ങൾ എൻെറ ആവശ്യപ്രകാരം വെട്ടിയെടുത്തു് അയച്ചതു കിട്ടി. നിങ്ങളുടെ എഴുത്തും കിട്ടി. വന്ദനം. ഞാൻ ആ ലേഖനങ്ങൾ വായിച്ചുനോക്കി. അവയിൽ ആശാൻെറ ആ ശ്ലോകത്തിനു് മി: നാരായണപിള്ള എഴുതിയ ദുർവ്യാഖ്യാനത്തിനു് വല്ല മറുപടിയും എഴുതുവാൻ ഞാൻ ശ്രമിച്ചാൽ സഹൃദയന്മാർ ചിരിക്കും. ഈ "ഈ കിഴവനു് ഭ്രാന്തായിപ്പോയോ?" എന്നു ചോദിക്കും.

മി: പിള്ളയുടെ വ്യാഖ്യാനം സർവ്വാബദ്ധമാണു് ആ ആൾ നളിനി എന്ന കാവ്യത്തെ ശ്രദ്ധിച്ചു വായിച്ചിട്ടില്ലെന്നോ, വായിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ അതിലെ ആശയങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടില്ലെന്നോ, ആണു് വിശ്വസിക്കേണ്ടതു് അങ്ങിനെയുള്ള ബ്രഹ്മാണ്ഡവങ്കന്മാരോടു് പറയേണ്ടതു്, നളിനി ഒരു പത്തു പതിനഞ്ചാവർത്തിയെങ്കിലും വായിച്ചുനോക്കുക എന്നു മാത്രമാണു്. താമരക്കു് സൂര്യനും വണ്ടും ഭർത്താക്കന്മാരാണെന്നോ, അഥവാ ഒന്നു ഭർത്താവും മറേറതു് ജാരനും ആണെന്നോ വിചാരിക്കുക. അതിനെപ്പററി പറഞ്ഞ നളിനി എങ്ങിനെയാണു് അശുദ്ധയാവുക? അങ്ങിനെയുള്ള ജീവിതം താമരക്കു് സഹജമാണു് അതു കൂടാ

ത്ത അതിന് കഴിയുകയുമില്ല. ഒരു മുസ്ലീമിന് 40 ഭാര്യയാവാം എന്റെ സ്നേഹിതൻ മൊയ്തീൻ 40 പെണ്ണു കെട്ടി. ഞാൻ അയാളോട്, നിനക്കു നിന്റെ ആചാര പ്രകാരമുള്ള 40 പെണ്ണിനെ കെട്ടാൻ സാധിച്ചു. എനിക്കും എന്റെ ആചാരപ്രകാരമുള്ള ഒരു പെണ്ണിനെ കെട്ടാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല, എന്നു പറഞ്ഞാൽ എനിക്കും 40പെണ്ണിനെ കെട്ടാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടെന്നാണോ അർത്ഥം? നളിനി പറഞ്ഞതു് "ഹന്തധന്യമിഹനിന്റെജീവിതം" എന്നാണു് ആശാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ''ഹന്ത''യ്ക്കും മറ്റും അർത്ഥമില്ലെന്നാണോ ഈ വിഡ്ഢ്യാന്മാർ വിചാരിക്കുന്നതു്.

സ്വന്തം മൂക്കോത്തു കുമാരൻ (ഒപ്പു്)

കുറിപ്പു്:— ഈ കത്തു് ശ്രീ: കിളിമാനൂർ എൻ. കേശവനു് മൂക്കോത്തു് അയച്ചിരുന്നതും ഒരു വിശദീകരണത്തോടുകൂടി പിന്നീടു് നവജീവനിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതും ആകുന്നു. ഇതിൽ പറയുന്ന നാരായണപിള്ള, സാഹിത്യപഞ്ചാനനനല്ലെന്നുധരിക്കണം.

''സന്തതം മിഹിരനാത്മശോഭയും,
സ്വന്തമാംമധുകൊതിച്ചവണ്ടിനും,
ചന്തമാർന്നതളിനില്ലമോമലേ
ഹന്ത! ധന്യമിഹനിന്റെ ജീവിതം!!''

എന്ന നളിനിയിലെ സുപ്രസിദ്ധ പദ്യമാണു് പ്രതിപാദ്യമെന്നു് വായനക്കാർ ഗ്രഹിക്കുമല്ലോ. ഈ ശ്ലോകത്തിനു് "ദ്വികാമുകത്വപ്രതീതി" യുണ്ടാക്കാൻ ശക്തിയുണ്ടെന്നായിരുന്നു ആക്ഷേപം.

—സമ്പാദകൻ.

ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങൾ

ആന്തരാത്മപ്രദീപിക.

മഹാകവി കുമാരനാശാൻെറ നളിനി എന്ന കാവ്യത്തിലെ,

"സന്തതം മിഹിരനാത്തശോഭയും,
സ്വാന്തമാം മധു കൊതിച്ചവണ്ടിനും,
ചന്തമാന്നരുളിനില്ക്കുമോമലേ
ഹന്ത! ധന്യമിഹനിൻെറ ജീവിതം."

എന്ന ശ്ലോകത്തിനും അതുപോലെ ആശാൻെറ മററു പല പദ്യങ്ങൾക്കും പണ്ഡിതപുംഗവന്മാർ വ്യാഖ്യാനങ്ങളെഴുതിക്കാണുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ എല്ലാ കാവ്യങ്ങൾക്കും ഓരോ ആന്തരാത്മപ്രദീപിക എഴുതി പരസ്യം ചെയ്യേണ്ടതു് ആവശ്യമല്ലയോ എന്നു് എനിക്കു തോന്നി. അതിൻെറ ആരംഭമായിട്ടേ ഈ ലേഖനത്തെ കരുതേണ്ടതുള്ളു. ആദ്യം "കൊച്ചുകിളി" എന്ന ചെറുകാവ്യം തന്നെ ആവട്ടെ. കൊച്ചുകിളി, എട്ടുകാലി, മുതലായ നിസ്സാരജീവികളെപ്പററി അദ്ധ്യാത്മതത്വപ്രകാശനാദി വല്ല വിശിഷ്ട ഉദ്ദേശവും ഇല്ലാതെ പദ്യങ്ങൾ രചിച്ചു സമയം വ്യയം ചെയ്യത്തക്ക മന്ദബുദ്ധിയോ, അല്പബുദ്ധിയോ ആയിരുന്നില്ല മഹാകവി കുമാരനാശാൻ എന്നു സവ്വവിദിതമാണല്ലൊ. അത്ര ഗഹനമായ വേദാന്തരഹസ്യങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു തന്നെയായിരിക്കണം ശ്രീനാരായണ പരമഹംസൻെറ ഒരു ഉത്തമ ശിഷ്യനായിരുന്ന മഹാകവി ഈവക വിഷയങ്ങളെ പുരസ്കരിച്ചു കാവ്യങ്ങൾ നിമ്മിച്ചതെന്നു ഊഹിക്കുവാൻ സംസ്കൃത കാവ്യങ്ങൾ കലക്കി

കുടിച്ച വേദ വേദാംഗപാരംഗതന്മാർതന്നെ വേണമെന്നില്ലല്ലോ. പക്ഷേ, ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങളിൽ നിഗൂഢമായി സംഘടിപ്പിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള അദ്ധ്യാത്മതത്താങ്ങൾ എടുത്തു വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ എന്നെപ്പോലുള്ളവക്കല്ലാതെ സാധിക്കുകയില്ലെന്നു പറയുന്നതു് ആത്മപ്രശംസയായി കരുതരുതു്. എന്നെപ്പററിയും എൻെറ പാണ്ഡിത്യത്തെപ്പററിയും നേരിട്ടറിയുന്ന പത്രാധിപരവർകൾ, ഞാൻ പറയുന്നതു പരമാത്ഥമാണെന്നു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുമല്ലോ. പരമാത്ഥത്തോടു് ആത്മപ്രശംസ, മുഖസ്തുതി മുതലായ "ലേബൽ" ഒട്ടിച്ചാലും ഒട്ടുകയില്ല, എനിക്കു് ഇംഗ്ലീഷും അറിയാം.

ഞാൻ "കൊച്ചുകിളി" എന്നപദ്യത്തിലെ ഗൂഢാത്ഥം പരോപകാരാത്ഥം വെളിപ്പെടുത്തുന്നേൻ. ചെവിയുള്ളവർ കേട്ടാലും; അഥവാ കണ്ണുള്ളവർ വായിച്ചാലും. ഒന്നാമത്തെ ശ്ലോകം:-

ചൊല്ലുകെന്തു ചെറുപക്ഷി നീ കളി-
ച്ചുല്ലസിപ്പതിതുപോലെയെപ്പൊഴും
അല്ലൽനീയറികയില്ലയോ? നിന-
ക്കില്ലയോ പറകെഴുത്തുപള്ളിയും?

ചെറുപക്ഷിയെന്നു പറഞ്ഞതു മനുഷ്യശരീരത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ജീവാത്മാവിനെപററിയാകുന്നു. മനുഷ്യശരീരത്തെ പഞ്ജരമായും ജീവാത്മാവിനെ അതിൽ ഇട്ടടച്ചിരിക്കുന്ന പക്ഷിയായും വ്യവഹരിക്കുന്ന വേദാന്തശാസ്ത്രമനുസരിച്ചു സാധാരണ ചെയ്തുവരുന്നതാണെന്നു അറിഞ്ഞാലും. ജീവാത്മാവിനെ കൊച്ചു കിളിയായി സങ്കല്പിച്ചു് ഒരു അദ്ധ്യാത്മ ഗുരു പറയുന്നു:- "നീ ഇങ്ങിനെ എപ്പോഴും ഉല്ലസിച്ചു കാലം കഴിക്കുന്നതു എന്താണു്? എന്നുവെച്ചാൽ ധനധാന്യാദികളിലും വീടു്, പറ

മ്പു് മുതലായവകളിലും കൊതിച്ചു ഭാര്യാസന്താനങ്ങളിൽ രസിച്ചു് സംസാരാണ്ണവത്തിൽ നീന്തി ഉല്ലസിക്കുന്നതിന്റെ അത്ഥമെന്തു്? നീ പരമാത്മാവിന്റെ അംശമാണെന്നും നിന്റെ പരിശ്രമം ആ പരമാത്മാവിൽ ലയിക്കാനായിരിക്കണം എന്നും നീ അറിയുന്നില്ലയോ എന്നു വ്യംഗ്യം. രസം കരുണം തന്നെ. നീ ഇങ്ങിനെ എപ്പോഴും കളിച്ചിരുന്നാൽ പോരാ, സംസാരദുഃഖത്താലുള്ള അല്ലൽ നീ അറിയുന്നില്ലയോ എന്നു ഗുരു ചോദിക്കുന്നു സംസാരത്തിൽനിന്നു മോചിക്കപ്പെട്ടു ജീവാത്മാപരമാത്മയോ രൈക്യം സാധിക്കാനുള്ള വഴി അറിയുന്നില്ലെന്നു ശരീരപഞ്ജരസ്ഥനായ ജീവാത്മപ്പക്ഷി മറുപടി പറഞ്ഞതായി ഊഹിച്ചുകൊള്ളണം. ഇങ്ങനെ ചില ആശയങ്ങൾ വായനക്കാരുടെ ഊഹത്തിനു വിടുകയെന്നതു യഥാൎത്ഥമഹാകവികൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതും യഥാൎത്ഥത്തിൽ പണ്ഡിതന്മാർ മാത്രം കണ്ടറിയുന്നതും ആയ ഒരു ഉപായമാകുന്നു. ഇതിനു "ആശയഗുപ്തി" യെന്നു് ഇതുവരെ ആരും അച്ചടിച്ചിട്ടില്ലാത്ത "സാഹിതീരഹസ്യം'' എന്ന ഒരു താളിയോല ഗ്രന്ഥത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായി കാണാം. ഗ്രന്ഥം വടക്കേ മലബാറിൽ ചിറക്കൽ കോവിലകത്തെ ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽ മാത്രമെയുള്ളു. രണ്ടു കൊല്ലം മുമ്പു്, മഹാകവി ഉള്ളൂർ ആ ഗ്രന്ഥപ്പുര പരിശോധിച്ചിരുന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം അതു കണ്ടിരിക്കാൻ സംഗതിയുണ്ടു്.

മേല്പറഞ്ഞ ഉത്തരം കേട്ടപ്പോൾ, "അങ്ങനെയൊ, നിനക്കു് ഇതിൽനിന്നു മോചനം കിട്ടുവാൻ വേണ്ടുന്ന അഭ്യാസങ്ങൾ ശീലിക്കേണ്ടതിന്നു തക്കതായ വിദ്യാശാലയൊന്നും ഇല്ലെന്നാണോ നിന്റെ വിചാരം'' "നിനക്കില്ലയോ പറകെഴുത്തുപള്ളിയും.'' എന്നു് അതിമനോഹരമായ വാക്യം ഉപയോഗിച്ചു ഗുരു ചോദിക്കുന്നു:

അതിനശേഷം രഹസ്യമായ യോഗാഭ്യാസത്തെ ചെവിയിൽ ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തതായി ഒന്നും രണ്ടും ശ്ലോകങ്ങൾക്കു മദ്ധ്യത്തിൽ ഒഴിച്ചുവിട്ട സ്ഥലം സൂചിപ്പിക്കുന്നുവെന്നു അറിഞ്ഞുകൊള്ളുകയും വേണം. ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതിനു 'സാഹിതീരഹസ്യ'ത്തിൽ ''ആശയശികൃിതം'' എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗുരു രഹസ്യമായി ചെയ്ത ഉപദേശത്തിൽ യോഗാഭ്യാസത്തിലെ ആസനം, പ്രാണായാമം മുതലായവ അടങ്ങിയിരുന്നുവെന്നു അടുത്ത ശ്ലോകം തെളിയിക്കുന്നു. ഗുരു പറഞ്ഞ ആസനം പ്രാണായാമം മുതലായവ തനിക്കു ചെയ്യാൻ സാധിക്കുമോ എന്നാണു,

കൊച്ചുശാഖകളിലാഞ്ഞിരിപ്പതും
പിച്ചിയന്നപടിപാടിടുന്നതും
ഇച്ഛപോലുലയണെനീപറപ്പതും
മെച്ചമെന്നിവയെനിക്കുകൂടുമോ?

എന്നുള്ള ശ്ലോകത്തിൽ ചോദിക്കുന്നതു്. കൊച്ചുശാഖകൾ എന്നാൽ കാലുകൾ എന്നർത്ഥം. രൂപകാതിശയോക്തി ?അലങ്കാരം. കാലുകൾ മടക്കിവെച്ചു പരമാസനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതിനെപ്പററിയാണു ആദ്യത്തെ പാദം സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്. യോഗസിദ്ധികൾ സാധിക്കുന്നതിനു മുമ്പു, സന്യാസികൾ ദിഗംബരന്മാരായി വായിൽ തോന്നിയതുപോലെ വല്ലതും പറയുകയും പാടുകയും ചെയ്തു സഞ്ചരിക്കും. അപ്പോൾ അവർ ഭ്രാന്തന്മാരാണെന്നു സാധാരണ ജനങ്ങൾപറയും. അതാണു ''പിച്ചിയന്നപടിപാടിടുന്നതും'' എന്നു പറഞ്ഞതു്. പ്രാണായാമാദികളെകൊണ്ടു പ്രാണനെ കീഴാക്കിയ യമികൾക്കു ഇരുന്ന ദിക്കിൽനിന്നു തന്നെ മേലോട്ടുയരുവാൻ സാധിക്കും. അതിനെ സൂ

ചിപ്പിച്ചാണു് ''ഇച്ഛപോലുയരെ നീ പറപ്പതും'' എന്നു പറഞ്ഞതു്. അതു തനിക്കു സാധിക്കുമോ എന്നു് അജ്ഞാനാന്ധകാരത്തിൽ നിമഗ്നമായ ജീവാത്മാവു് അവിശ്വാസത്താൽ ഗുരുവോടു ചോദിക്കുന്നു.

ആസനങ്ങൾ പലവിധത്തിലുള്ളവയെ സൂചിപ്പിച്ചാണു മൂന്നാം ശ്ലോകത്തിൽ "കാലുയർത്തിയയികാററിലാടിടും'' എന്നും മററും വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു ധരിച്ചാലും. സിദ്ധികൾ സാധിച്ചശേഷം യോഗികൾ കാണിക്കുന്ന അത്ഭുതകർമ്മങ്ങളെ എത്ര ഭംഗിയിലാണു മഹാകവി, നാലാം ശ്ലോകത്തിൽ,

ചിത്രമിങ്ങു—പുഴകുന്നിവററതെ—
ല്ലത്തലെന്നികിളി, നീകടപ്പതും
എത്തിവന്നു് തലമേലുമാനതൻ
മസ്തകത്തിലുമിരുന്നിടുന്നതും!

എന്നു ഗുരുവിനെകൊണ്ടു പറയിച്ചിരിക്കുന്നതു്! യോഗിയായിക്കഴിഞ്ഞാൽ ശരീരപഞ്ജരസ്ഥനായ നിലയിൽ ജീവാത്മാക്കിളിക്കു ചെയ്യ്വാൻ സാധിക്കുന്ന അത്ഭുതങ്ങളെ ഗുരു വിവരിക്കുന്നതായിട്ടു ഈ ശ്ലോകത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടാലും.

യോഗാഭ്യാസം പരിശീലിച്ചു യോഗിയായികഴിഞ്ഞാൽ തനിക്കു സിദ്ധികൾ ഉണ്ടാകും എന്നു ഗുരുവാക്യത്തിൽ വിശ്വസിച്ചു ബോദ്ധ്യംവന്ന ജീവാത്മാവു്, താൻ യോഗാഭ്യാസം

"...............പഠിക്കുവാൻ
പോണു – കൊച്ചു കിളിയായതില്ല ഞാൻ!''

എന്നു പറയുന്നു. ''കൊച്ചുകിളിയായതില്ല'' എന്നു വെച്ചാൽ ഞാൻ ജീവാത്മാവല്ല, പരമാത്മാവുതന്നെയാണെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്നു സാരം.

പുനരപിജനനം പുനരപിമരണം
പുനരപിജനനീജംഠരേശയനം

എന്നിങ്ങനെ വിവരിക്കപ്പെട്ട സംസാര ബന്ധത്തിൽ നിന്നു മോചനം പ്രാപിക്കുവാൻ യോഗവിദ്യ ശീലിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെന്നു് അർത്ഥം

ഇങ്ങനെയാണു് ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങൾക്കു് അർത്ഥം പറയേണ്ടതു്. അതല്ലാതെ ''സന്തതം മിഹിരനാത്മശോഭയും'' എന്നാദിയായ ശ്ലോകം കാണുമ്പോൾ നളിനിക്കു് തൻെറ സ്ഥിതിയോർത്തു് ഒരുപമ തോന്നിയതായി സന്ദർഭശുദ്ധിയോടും അത്യന്തം തന്മയത്വത്തോടും കവി വിവരിച്ചതാണെന്നും മററും ധരിച്ചാൽ പോരാ. അതു് അജ്ഞന്മാർക്കു പററിയതാണു്. വല്ല വേദാന്തസാരവും അടങ്ങാത്ത ഒരു മുക്തകംപോലും മഹാകവി കുമാരനാശാൻ എഴുതീട്ടില്ല. ചില ഭാഗങ്ങൾ വേദാന്തസാരജ്ഞന്മാരായ ഇതരസംസ്കൃതപണ്ഡിതപുംഗവന്മാർ— അതെ പുംഗവന്മാർ— അപ്പഴപ്പോഴായി പത്രങ്ങളിൽ സന്ദർഭവശാൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചു കാണുന്നതിൽ സന്തോഷിക്കുന്നു. ബാക്കിയുള്ള കാവ്യങ്ങളെ ഞാൻ സമയംപോലെ വ്യാഖ്യാനിച്ചുകൊള്ളാം. ഇതു കണ്ടാലെങ്കിലും അപണ്ഡിതന്മാർക്കു കാര്യബോധം ഉണ്ടാകുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

കുറിപ്പു്:– കേരളകൗമുദി. 1937 മേയ്–2. "സാരവേദി"യെന്ന തൂലികാനാമത്തിലാണു് ഈ ലേഖനം

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതു്. കേരളകൗമുദി അന്നു് വാരികയായിരുന്നു. അന്നും പത്രാധിപർ സീ. വി. തന്നെ. ഇതു വായിക്കുന്ന ആക്കും ഇതു മൂക്കോത്തിന്റെ ലേഖനമാണെന്നു് മനസ്സിലാക്കാൻ വിഷമം വരില്ല. പോരെങ്കിൽ വായനക്കാർക്കു എളുപ്പം ആളിനെ മനസ്സിലാക്കാൻവേണ്ടി മൂക്കോത്തിന്റേയും ആശാന്റേയും "ചാരുതരമായ ഓരോ ഛായാപടവും" ഇതിൽ വളരെ തന്മയത്വത്തോടുകൂടി ചേത്തിട്ടുമുണ്ടു്. ഈ കൗമുദിവാരിക ഉള്ളൂരിന്റെ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിൽ ബയന്റു ചെയ്തു സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. മഹാകവിക്കു് ബന്ധനമസ്കാരം!! ഈ ഗ്രന്ഥശേഖരപരിശോധനയ്ക്കു് അവസരം നൽകിയ ശ്രീ. ഉള്ളൂർ. പി. രാമനാഥനു് സ്നേഹപൂർവ്വം നന്ദിപറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

—സമ്പാദകൻ.

അനുസ്മരണാവതരണം

ഒരു മഹാകവിയുടെ ആകസ്മികമായ അകാലദേഹവിയോഗത്തെപ്പററി കേട്ടപ്പോൾ മറെറാരു മഹാകവിക്കുണ്ടായ ദാരുണമായ മനോവികാരം ഹൃദയം പൊട്ടിപ്പിളൎന്നു പുറപ്പെട്ട 'തീവ്രരോദന'മാണു് ഇതു്. യാതൊരു കൂട്ടും കലൎപ്പുമില്ലാതെ യഥാൎത്ഥം യഥാൎത്ഥമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിലാണു് ഇതു് അത്യന്തം ആസ്വാദ്യമായിരിക്കുന്നതു്.

വലിയ അലങ്കാരങ്ങളെക്കൊണ്ടൊന്നും മോടിപിടിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കാതെ, തന്റെ അനുഭവം ഉള്ളതു് ഉള്ളവണ്ണം ഉള്ളഴിഞ്ഞു് പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈ കാവ്യം ആരെയാണു് കരയിക്കാത്തതു്! അക്കാലത്തെ പഴയ കണ്ണുനീരിനെ ഈ കാവ്യം പുതുക്കുന്നു.

ഹാ! ആശാൻ! രണ്ടു ഗുരുക്കൾ അടങ്ങിയ ആ നാമധേയം! നാലു മാത്രകളിൽ ഒടുങ്ങിപ്പോയല്ലോ എന്നാണു് നമ്മൾ വ്യസനിക്കുന്നതു്. സൎവ്വജനങ്ങൾക്കും ഒരുപോലെ ആഹ്ലാദം നൽകുന്ന ചന്ദ്രനെ, അതിവദൂരത്തുള്ള, അതിവദുൎബ്ബലമായ മേഘമല്ലയോ ചിലപ്പോൾ മറയ്ക്കുന്നതു്. വനമാലയിലെ ഒരു ദലമോ, പുഷ്പവാടിയിലെ ഒരു പൂവോ, നളിനിയിലെ ഒരു നളിനമോ വാസനയില്ലാത്തവർ എടുത്തു് അവയിൽ ഒരു ഗുണമോ മണമോ ഇല്ലെന്നുപറഞ്ഞു് മററുള്ളവൎക്കു നാററാൻ കൊടുക്കുന്നതു് അവയെ അപഗ്രഥനം ചെയ്തു മൎദ്ദിച്ചശേഷമാണു്. ശതപ്രസൂനത്തെപ്പോലെ കാവ്യപ്രസൂനവും "കുത്തിച്ചതയ്ക്കിൽ മണമോ മധുവോ ലഭിക്കാ" എന്നു് പിള്ളർ അറിയുമോ? വൎണ്ണസൗഷ്ഠവ

വും ഹൃദയംഗമമായ വാസനയും ആകർഷണീയമായ മനോഹരതയും കലർന്നു വികസിച്ചു നിൽക്കുന്ന ഒരു പുഷ്പംപോലെ ഏങ്കിലും ശാശ്വതമായി വിലസുന്ന കാവ്യങ്ങരം ആത്മജ്ഞാനിയായിരുന്ന ആശാൻ സൃഷ്ടിച്ചവ കണ്ടു രസിക്കാനോ, അറിഞ്ഞുരസിക്കാനോ, അനുഭവിച്ചുരസിക്കാനോ സാധിക്കാത്തവർ ഒരു ഗന്ധവുമില്ലാത്തവർ മാത്രമാണ് അവരുടെ പരാക്രമങ്ങരം വിലവെയ്ക്കത്തക്കവയല്ല. ശേഷമുള്ളവരുടെ (ശേഷക്കാരെപ്പററി പറയുന്നില്ല.) കൃതഘ്നതയാണ് ദുസ്സഹം. ഈ കൃതഘ്നതയുടെ അഗാധത കാണേണമെങ്കിൽ പല്ലനയാററിൻകരയിൽ ജനങ്ങളുടെ പെരുമാററം അധികമില്ലാത്ത ഒരു ദിക്കിൽ അനാഥമായികിടക്കുന്ന ഒരു ശവക്കല്ലറ ചെന്നു നോക്കിയാൽ മതി.

നക്രതിമിംഗലാദി ദുഷ്ടജന്തുക്കളാൽപോലും ബാധിക്കപ്പെടാതെ അഗാധമായ സമുദ്രത്തിലെ ചെളിയിൽ പരുപരുത്ത ചിപ്പിക്കുള്ളിൽ കിടക്കുന്ന അനർഘമായ മുത്തുപോലെ ആ ശവക്കല്ലറയ്ക്കുള്ളിൽ അമോഘമായ അസ്ഥിപഞ്ജരം കിടക്കുന്നു! വിലയറിയുന്ന മനുഷ്യർ ഏതുസാഹസവും സഹിച്ച് അതു മുങ്ങിയെടുത്ത് സൂക്ഷിച്ച് പൂജിക്കയില്ലെന്നോ?

ആ ശവകുടീരത്തിനു ചുററും കെട്ടിയ കല്ലുകരം മനുഷ്യഹൃദയത്തിന്റെ കാക്കശ്യത്തിന് ഉപമാനമായി കവികരം തങ്ങളെ കല്പിക്കാറുള്ളത് അസ്ഥാനത്തിലാണെന്ന് തെളിയിക്കാനെന്ന വിധത്തിൽ പൊട്ടിയടർന്ന് അലിഞ്ഞു കിടക്കുന്നു. മഹാകവിയെപ്പററിയുള്ള കൃതജ്ഞത, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാസന അടുത്തനുഭവിച്ചവക്കപോലും നശിച്ചതുപോലെ, കുടീരത്തിനെ ചുഴന്നുമുളച്ച് പോഷിപ്പിച്ചിരുന്ന തുളസിച്ചെടികരം അ

ന്യഹസ്താവലംബം കൊതിച്ചു് ഓജസ്സും തേജസ്സും അററു് ആരാലും മാനിക്കപ്പെടാതെ കിടക്കുന്നു.

എന്നിട്ടും ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നില്ല. ജീവിച്ചകാലത്തു് ആശാനെ കണ്ടവരും കണ്ടവരെ കണ്ടവരും എല്ലാം നശിച്ചു് അദ്ദേഹത്തെ തൻെറ കാവ്യങ്ങൾ വഴിയായി മാത്രം അറിവാൻ ഇടവരുന്നവർ ജീവിക്കുന്ന കാലത്തായിരിക്കും ആ മഹാത്മാവു് എല്ലാ സഹൃദയന്മാരുടേയും ഹൃദയങ്ങളിൽ പൂർണ്ണചൈതന്യത്തോടെ ജീവിക്കുന്നതു്.

ആശാൻെറ മധുനിഷ്യന്ദികളായ കാവ്യങ്ങൾ ഓരോന്നും നിഷ്കർഷയായ ശിക്ഷണത്താലും നിരീക്ഷണ പരീക്ഷണങ്ങളാലും അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിച്ച വിജ്ഞാനത്തിനും വിവേചനത്തിനും സ്വതസിദ്ധമായ രചനാപാടവത്തിനും സ്മാരകമായി പരിലസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതം അവയിൽ പ്രതിബിംബിക്കുന്നു. ലോകത്തിനു ഗുണപ്രദങ്ങളായ വിശിഷ്ടപാഠങ്ങൾ അവയിൽ ആദരാദജനകങ്ങളായി പ്രകാശിക്കുന്നു.

എന്നാൽ എൻെറ ആത്മമിത്രമായിരുന്ന ശ്രീമാൻ പത്മനാഭപ്പണിക്കരാകട്ടെ, ആശാൻെറ മരണസംഭവത്തിൻെറ സ്മാരകമായി ഈ കാവ്യം നിർമ്മിച്ചു് കൃതകൃത്യനായിരിക്കുന്നു.

പ്രിയ പണിക്കരെ! "അന്നുവരെ സവർണ്ണർക്കു മാത്രം പ്രവേശനാർഹമെന്നു് സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സാഹിത്യവേദിയിൽ നിർഭയമായും നിർബ്ബാധമായും നിങ്ങൾ എത്തിച്ചേർന്നു് അവിടെ ഒരു ഗണനീയമായ പീഠത്തെ ആരോഹണം ചെയ്യാതെ ഇരുന്നിരുന്ന

എങ്കിൽ അനന്തരഗാമിയായ കുമാരനാശാന്നു് നാം ഇന്നു് ഏകമനസ്സോടെ നൽകുന്ന സാഹിത്യസാർവ്വഭൗമസ്ഥാനം ഒരിക്കലും ലഭ്യമാകുന്നതല്ലായിരുന്നു" എന്നുള്ള മഹാകവി ഉള്ളൂരിന്റെ വാക്കുകളെ ഞാൻ ഇവിടെ ആവർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നു. അന്നു നിങ്ങൾ യുവചൈതന്യത്തിന്റെയും വീരോചിതമായ ധീരതത്വത്തിന്റെയും മൂർത്തീകരണമെന്ന വിധത്തിൽ വർണ്ണാഭിജാതകവചം ധരിച്ചു് നിന്ദാസ്ത്രങ്ങൾ പൊഴിച്ചു് പരിപന്ഥികളോടു് അഭിമന്യുവിനെപ്പോലെ ഏകനായി നിന്നു് പോരാടിയതും—എന്നാൽ ആ വ്യൂഹത്തിന്നടിയിൽപെട്ടു് നശിച്ചില്ലെന്നല്ല, ജീവിച്ചതും ജയിച്ചതും— ആ സമരം അന്നുകണ്ടു് രസിച്ചിരുന്ന എന്നെപ്പോലുള്ളവരല്ലാതെ മററു് ആർ അറിയുന്നുണ്ടു്? ആർ ഓർമ്മിക്കുന്നു? പരലോകത്തു് നിങ്ങൾക്കും ആശാനും ഒരേ കർത്തവ്യമായിരിക്കുമെന്നും നിങ്ങൾ എപ്പോഴും ഒന്നിച്ചായിരിക്കുമെന്നും ആവക കാര്യങ്ങളിലുള്ള വിശ്വാസം എനിക്കു് ഉറപ്പു നൽകുന്നു. നിങ്ങൾക്കു രണ്ടുപേർക്കും ഇവിടെയുള്ള കീർത്തി അവിടത്തെ ശാന്തിക്കും പുരോഗതിക്കും സഹായകമായിത്തീരാതിരിക്കയില്ല.

നിങ്ങളും ആശാനും എല്ലാവരും അത്യന്തം സ്നേഹത്തോടും അഭിമാനത്തോടും ഗണിച്ചുവരുന്ന വഞ്ചിരാജ്യം നിങ്ങടെ ദോഷംകൊണ്ടോ അവിവേകംകൊണ്ടോ ആയാലും അതിദാരുണമായ അനർത്ഥത്തിൽപെട്ടു് നിങ്ങൾക്കൊന്നും ഊഹിപ്പാൻപോലും നിവൃത്തിയില്ലാതിരുന്ന നരകദുഃഖം അനുഭവിക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിലാണു് ഞാൻ ഇതെഴുന്നതു്. ഇനിയത്തെ തലമുറ ഈ ഭയങ്കര സംഭവങ്ങളുടെ ശരിയായും യഥാർത്ഥമായും ഉള്ള സ്വഭാവാദികൾ അറിയുവാൻ തക്കവണ്ണം അവയെപ്പററി ഒരു മഹാകാവ്യം രചിക്കാൻ ആരാണു് ഒരുമ്പെട്ടു

കയെന്നും ആരാണ് ധൈര്യപ്പെടുകയെന്നും എങ്ങിനെ ഊഹിക്കാം. അധികം പറയുന്നില്ല, ഞാൻ വിരമിക്കുന്നു.

ഈ ചെറുപുസ്തകം ഈ അവസരത്തിൽ പരസ്യപ്പെടുത്തുന്നതു് അതിൻെറ "തീവ്രവേദന" യെന്ന പേർകൊണ്ടെങ്കിലും സന്ദർഭോചിതമായിരിക്കുന്നു. ഇതു് കേരളത്തിനു് ഒട്ടുക്കും അപ്രതീക്ഷിതമായി ഉണ്ടായ ഒരു മഹാ വിപത്തിൻെറ സ്മാരകമായി എന്നെന്നും നിൽക്കട്ടെ.

തലശ്ശേരി — മൂക്കോത്തു കുമാരൻ
26–9–38

സരസകവി മൂലൂർ എസ്. പത്മനാഭപ്പണിക്കരുടെ "തീവ്രരോദനം" എന്ന മഞ്ജരിവൃത്തത്തിലുള്ള വിലാപകാവ്യത്തിനു് മൂക്കോത്തു് എഴുതിയ അവതാരിക. നവജീവൻ, Vol. 14. No. 3. മൂക്കോത്തിൻെറ താല്പര്യപ്രകാരമാണു് ഈ കൃതി രചിച്ചതെന്നു് മൂലൂരിൻെറ ഡയറിക്കുറിപ്പിൽ കാണുന്നു.

— സമ്പാദകൻ.

ആശാനും വള്ളത്തോളും

I

കാലധമ്മം പ്രാപിച്ച ഒരു കവിയെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു കവിയോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തി അവരുടെ കാവ്യങ്ങളെ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതു് സമുചിതമല്ല. ലൗകികമായി പറയുമ്പോൾ അതിൽ ഒരു മര്യാദകേടു് ഉണ്ടെന്നുവരും. ന്യായശാസ്ത്രമനുസരിച്ചു പറയുമ്പോൾ അതിൽ അവ്യാപ്തിയെന്നും അതിവ്യാപ്തിയെന്നും രണ്ടുതരം ദോഷങ്ങളും ഏകസമയത്തു വന്നുചേരുന്നുവെന്നും വരും. രണ്ടുപേരും മരിച്ചതിനുശേഷം ബാക്കിയുള്ളവരാണു് അവരുടെ കാവ്യങ്ങളെ താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാൻ അവകാശപ്പെട്ടവർ. ഇതു പക്ഷെ ജീവിച്ചിരുപ്പുള്ള വല്ലവരുടേയും സ്നേഹത്തേയോ സേവയേയോ കാംക്ഷിച്ചു ചെയ്യുന്നവരെ സംബന്ധിക്കുന്ന മര്യാദയോ ഗുണമോ അല്ലെന്നു സമ്മതിക്കുന്നു.

'വിവേകവാണി'യുടെ കുംഭലക്കത്തിൽ ആശാനെയും വള്ളത്തോളിനേയും കവികളുടെ നിലയിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്തി 'വിജയഭാനു' പത്രാധിപർ ശ്രീ. സി. മാധവൻപിള്ള ഒരു ലേഖനം എഴുതിയതു കണ്ടു. ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു താരതമ്യവിവേചനം വള്ളത്തോൾ ഒരിക്കലും സമ്മതിക്കുമെന്നോ ക്ഷമിക്കുമെന്നോ തോന്നുന്നില്ല. ആശാൻെറ കണ്ണും എന്നെന്നേക്കുമായി അടഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. വള്ളത്തോൾ ഇന്നും പാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു് വള്ളത്തോളിൻെറ കാവ്യങ്ങൾക്കു് വല്ല ദോഷമോ കുറവോ ഉണ്ടെങ്കിൽ അതിനെ പരിഹരിച്ചു് കാവ്യങ്ങൾ രചി

ക്കാൻ വള്ളത്തോളിന്നു് ഇനിയും കാലം ബാക്കിയുണ്ട്. വളരെ ഉണ്ടാകണം എന്നാണു് ഭാഷാഭിമാനികളെല്ലാം ആശംസിക്കേണ്ടതു് "വള്ളത്തോൾ കവിയുടെ വിശാലനയനങ്ങളും ആഹ്ലാദം തുളുമ്പുന്ന മാനസവും പ്രകൃതിയുടെ അകൃത്രിമ കോമളിമയിൽ ഐക്യംകൊണ്ടു് ആനന്ദനിർവൃതി അടയുന്ന"തിന്നു് വിരാമം ഇടാറായിട്ടില്ലതന്നെ. "ആനന്ദഗാനങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സത്യസംഗീതം ആലപിച്ചു സഹൃദയലോകത്തിന്റെ കർണ്ണം കുളിർപ്പിക്കുന്നതിന്നു്'' ആ മഹാകവിക്കു് ഇനിയും ധാരാളം അവസരം ഉണ്ടാവാം. ആശാന്റെ "ഉഗ്രനയനങ്ങളും" ദുഃഖം മൂടിയ മാനസവും പ്രകൃതിയുടെ അകൃത്രിമ കോമളിമ കാണ്മാനും അനുഭവിക്കാനുംപോലും നിവൃത്തിയില്ലാത്ത നിലയിൽതന്നെ നശിച്ചുകഴിഞ്ഞു. സന്താപഗാനങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന അസത്യഗർജ്ജനം ചെയ്തു് സഹൃദയലോകത്തിന്റെ കർണ്ണങ്ങളിൽ നീരസം ജനിപ്പിക്കുന്നതിന്നു് ഇനി അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഒരിക്കലും ഇടവരുന്നതല്ല. എന്നാൽ "പാത്രസൃഷ്ടിയിൽ ആശാൻ വള്ളത്തോളിനെ ജയിച്ചു നിൽക്കുന്നു എന്ന അഭിപ്രായം ഇവിടെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ" എന്നു ലേഖകൻ പറയുന്നു. അതിന്നു് ഒരു സമാധാനവും അദ്ദേഹംതന്നെ പറയുന്നു. "പ്രകൃതിയെത്തന്നെ തിരിച്ചും മറിച്ചും വർണ്ണിച്ചുകഴിയുന്ന വള്ളത്തോളിന്നു്, തന്റെ ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങളിൽ പാത്രസൃഷ്ടിയിൽ വേണ്ട ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കുവാൻ സൗകര്യം ലഭിച്ചില്ല തന്നെ." ഇങ്ങനെ പറയുന്നതു കേട്ടാൽ ആഫീസുജോലി അധികമുണ്ടായതിനാൽ ഗൃഹകാര്യം നോക്കാൻ സൗകര്യമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നോ, ഗൃഹകാര്യങ്ങൾ അധികമുണ്ടായതിനാൽ കത്തുകൾക്കു മറുപടി എഴുതാൻ സൗകര്യമുണ്ടായില്ലെന്നോ പറയുമ്പോലെയാണു് കാവ്യങ്ങളിൽ പ്രകൃതിയെ വർണ്ണിക്കാൻ ശ്രദ്ധിക്കുന്നേതിലിടയ്ക്കു്, പാ

ത്രസൃഷ്ടിയിൽ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കാൻ സൗകര്യം ലഭിച്ചില്ലെന്നു പറയുന്നതെന്നുതോന്നും. പാത്രസൃഷ്ടിയിലും പ്രകൃതിവർണ്ണന അടങ്ങിയിരിക്കുന്നെന്നാണു് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയതു്. കഥാപുരുഷന്മാരായി കല്പിക്കപ്പെട്ടവരുടെ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും വർണ്ണിക്കുക, ആ വർണ്ണനയ്ക്കു് അനുസരിച്ചു് അവരെക്കൊണ്ടു പ്രവർത്തിപ്പിക്കുക, ഇതാണല്ലോ പാത്രസൃഷ്ടി. ഇവയിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ട സ്വഭാവത്തിന്നനുസരിച്ചു് മാത്രം പാത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു് പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിലാണു് പ്രയാസം. ആ ഒരു ഗുണം ഏതൊരു കവിതയിൽ കാണുന്നില്ലയോ, അതിൻെറ കർത്താവു് കവിയെന്നപേർ അർഹിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ ഇതു പറവാനല്ല വിചാരിച്ചതു്. വള്ളത്തോളിന്നു് ആശാനെപ്പോലെ പാത്രസൃഷ്ടിയിൽ ശ്രദ്ധിക്കാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു ലേഖകൻ പറഞ്ഞുവല്ലൊ. വള്ളത്തോൾ ജീവനോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഒരു മഹാകവിയാകയാൽ ആ കുറവു നികത്തി ആശാനെ ആ കാര്യത്തിലും ജയിക്കാൻ ഇനിയും സമയമുള്ളതിനാൽ, മരിച്ചുപോയ ആശാനെ വള്ളത്തോളിനോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാൻ കാലമായിട്ടില്ലെന്നു മാത്രമെ എനിക്കു സമർത്ഥിക്കേണ്ടിയിരുന്നുള്ളു. ഇടയ്ക്കു കടന്നു ചിലതു പറഞ്ഞു പോയതു ക്ഷമിക്കണം.

"സിംഹവ്യാഘ്രാദിദുഷ്ടജന്തുക്കൾ നിറഞ്ഞ ഘോരകാനനങ്ങളിൽപോലും ഭീകരമനോഹാരിത" കാണുവാൻ വള്ളത്തോളിന്നു സാധിച്ചിരുന്നു. ശരി, സമ്മതിച്ചു. എന്നാൽ ആശാന്നു് അതു സാധിച്ചിരുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നവർ ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങൾ മുഴുവൻ വായിക്കാത്തവരായിരിക്കും. ഞങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ രാജ്യത്തു മററുള്ളവരെല്ലാം ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങൾ ശരി

യായി വായിക്കാത്തവരാണോ എന്നു് അന്വേഷിച്ച റിയുന്നതിന്നു് മുമ്പിൽ, ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതു് അവിവേകമാണെന്നെങ്കിലും അവർ ഓർമ്മിച്ചാൽ നന്നു്.

നമുക്കും ആശാൻെറ ഒരു കാവ്യത്തെപ്പററി മാത്രം ത ല്ക്കാലം ആലോചിക്കുക. കുട്ടികൾക്കായി അദ്ദേഹം ഉ ണ്ടാക്കിയ ബാലരാമായണമാകട്ടെ. രാമലക്ഷ്മണന്മാരും സീതാദേവിയും പോയിരുന്നതു് അയോദ്ധ്യാരാജധാ നിയിലെ ഉപവനത്തിലോ, അടുത്തെങ്ങാനുമുള്ള കു ററിക്കാട്ടിലോ ആയിരുന്നില്ലല്ലോ? സിംഹവ്യാഘ്രാദി ദുഷ്ടജന്തുക്കൾ നിറഞ്ഞ ഘോരകാനനത്തിൽ തന്നെയാ യിരുന്നു. ദണ്ഡകാരണ്യത്തെ കവി ഇങ്ങനെ കാണു ന്നു; ഇങ്ങനെ വർണ്ണിച്ചുപോകുന്നു.

"കുരങ്ങന്മാർ കുലുക്കുന്ന കൊമ്പാർന്നിലകൾ
ചൂഴ്ന്നുടൻ
തടിച്ചു കവരം പൂണ്ടുതിങ്ങിക്കാണായി വന്മരം"

മററു വല്ല കവിയുമായിരുന്നെങ്കിൽ കണ്ടതിനെ കണ്ട തുപോലെ ഇങ്ങനെ വിവരിച്ചു സമാധാനിക്കുകയില്ലാ യിരുന്നുവെന്നു സമ്മതിക്കുന്നു. കുരങ്ങന്മാർ കൊമ്പുകു ലുക്കുന്നതുകണ്ടാൽ ''അല്ലയോ ദശരഥപുത്രന്മാരെ, അ ല്ലയോ വൈദേഹി, നിങ്ങൾ രാജധാനിയും ഉപേക്ഷി ച്ചു് എന്തിനാ കാട്ടിൽ വന്നു'' എന്നു ചോദിക്കുന്നതാ യി തോന്നുമെന്നു് ആ കവി ചോദിക്കുമായിരുന്നു.

ഉരഗംപോൽ നീണ്ടു വളഞ്ഞുഗ്രകണ്ടകരൂക്ഷമായ്
വാർ പച്ചിലച്ചാർത്തു ചുററി, വാച്ചചൂരൽപ്പടർ
പ്പുകൾ

ആശാൻ കണ്ട ഈ ചൂരൽപ്പടർപ്പുകളെ കണ്ട മററൊ രു കവി, അതു കണ്ടാൽ "ഹേ! രാമ! ഞങ്ങൾ ഇവി

ത്രുസൃഷ്ടിയിൽ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കാൻ സൗകര്യം ലഭിച്ചില്ലെന്നു പറയുന്നതെന്നുതോന്നും. പാത്രസൃഷ്ടിയിലും പ്രകൃതിവർണ്ണന അടങ്ങിയിരിക്കുന്നെന്നാണു് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയതു്. കഥാപുരുഷന്മാരായി കല്പിക്കപ്പെട്ടവരുടെ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും വർണ്ണിക്കുക, ആ വർണ്ണനസ്സു് അനുസരിച്ചു് അവരെക്കൊണ്ടു പ്രവത്തിപ്പിക്കുക, ഇതാണല്ലോ പാത്രസൃഷ്ടി. ഇവയിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ട സ്വഭാവത്തിന്നനുസരിച്ചു് മാത്രം പാത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു് പ്രവത്തിപ്പിക്കുന്നതിലാണു് പ്രയാസം. ആ ഒരു ഗുണം ഏതൊരു കവിതയിൽ കാണുന്നില്ലയോ, അതിന്റെ കത്താവു് കവിയെന്നപേർ അർഹിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ ഇതു പറവാനല്ല വിചാരിച്ചതു്. വള്ളത്തോളിന്നു് ആശാനെപ്പോലെ പാത്രസൃഷ്ടിയിൽ ശ്രദ്ധിക്കാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു ലേഖകൻ പറഞ്ഞുവല്ലൊ. വള്ളത്തോൾ ജീവനോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഒരു മഹാകവിയാകയാൽ ആ കുറവു നികത്തി ആശാനെ ആ കാര്യത്തിലും ജയിക്കാൻ ഇനിയും സമയമുള്ളതിനാൽ, മരിച്ചുപോയ ആശാനെ വള്ളത്തോളിനോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാൻ കാലമായിട്ടില്ലെന്നു മാത്രമെ എനിക്കു സമത്ഥിക്കേണ്ടിയിരുന്നുള്ളു. ഇടയ്ക്കു കടന്നു ചിലതു പറഞ്ഞു പോയതു ക്ഷമിക്കണം.

"സിംഹവ്യാഘ്രാദിദുഷ്ടജന്തുക്കൾ നിറഞ്ഞ ഘോരകാനനങ്ങളിൽപോലും ഭീകരമനോഹാരിത" കാണുവാൻ വള്ളത്തോളിന്നു സാധിച്ചിരുന്നു. ശരി, സമ്മതിച്ചു. എന്നാൽ ആശാന്നു് അതു സാധിച്ചിരുന്നില്ല എന്നു പറയുന്നവർ ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങൾ മുഴുവൻ വായിക്കാത്തവരായിരിക്കും. ഞങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ രാജ്യത്തു മററുള്ളവരെല്ലാം ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങൾ ശരി

യായി വായിക്കാത്തവരാണോ എന്നു് അന്വേഷിച്ച റിയുന്നതിന്നു് മുമ്പിൽ, ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതു് അവിവേകമാണന്നെങ്കിലും അവർ ഓർമ്മിച്ചാൽ നന്നു്.

നമ്മ‍ുടെ ആശാൻെറ ഒരു കാവ്യത്തെപ്പററി മാത്രം ത ല്ക്കാലം ആലോചിക്കുക. കുട്ടികൾക്കായി അദ്ദേഹം ഉ ണ്ടാക്കിയ ബാലരാമായണമാകട്ടെ. രാമലക്ഷ്മണന്മാരും സീതാദേവിയും പോയിരുന്നതു് അയോദ്ധ്യാരാജധാ നിയിലെ ഉപവനത്തിലോ, അടുത്തെങ്ങാനുമുള്ള കു ററിക്കാട്ടിലോ ആയിരുന്നില്ലല്ലോ? സിംഹവ്യാഘ്രാദി ദുഷ്ടജന്തുക്കൾ നിറഞ്ഞ ഘോരകാനനത്തിൽ തന്നെയാ യിരുന്നു. ദണ്ഡകാരണ്യത്തെ കവി ഇങ്ങനെ കാണു ന്നു; ഇങ്ങനെ വർണ്ണിച്ചുപോകുന്നു.

"കുരങ്ങന്മാർ കുലുക്കുന്ന കൊമ്പാർന്നിലകൾ
ചൂഴ്ന്നുടൻ
തടിച്ച കവരം പൂണ്ടുതിങ്ങിക്കാണായി വന്മരം"

മററു വല്ല കവിയുമായിരുന്നെങ്കിൽ കണ്ടതിനെ കണ്ട തുപോലെ ഇങ്ങനെ വിവരിച്ചു സമാധാനിക്കുകയില്ലാ യിരുന്നുവെന്നു സമ്മതിക്കുന്നു. കുരങ്ങന്മാർ കൊമ്പുകു ലുക്കുന്നതുകണ്ടാൽ ''അല്ലയോ ദശരഥപുത്രന്മാരെ, അ ല്ലയോ വൈദേഹി, നിങ്ങൾ രാജധാനിയും ഉപേക്ഷി ച്ചു് എന്തിനാ കാട്ടിൽ വന്നു'' എന്നു ചോദിക്കുന്നതാ യി തോന്നുമെന്നു് ആ കവി ചോദിക്കുമായിരുന്നു.

ഉരഗംപോൽ നീണ്ടു വളഞ്ഞുഗ്രകണ്ടകവൃക്ഷമായ്
വാർ പച്ചിലച്ചാർത്തു ചുററി, വാച്ചചൂരൽപ്പടർ
പ്പുകൾ

ആശാൻ കണ്ട ഈ ചൂരൽപ്പടർപ്പുകളെ കണ്ട മറെറാ രു കവി, അതു കണ്ടാൽ "ഹേ! രാമ! ഞങ്ങൾ ഇവി

ടെ ഇത്രയധാരാളമുള്ളപ്പോഠം ആ കൈകേയിയെ പിടിച്ച നല്ല കണക്കിൽ തള്ളിവിടാൻ ഞങ്ങളുടെ സഹായം എന്തുകൊണ്ടു് തേടിയില്ല" എന്നു് മൗനഭാഷയിൽ പറയുകയാണോ എന്നു തോന്നുമെന്നും എഴുതുമായിരുന്നു.

വമ്പിച്ച തരുവൃന്ദത്തിൽ തന്നിഷ്ടംപോൽ വളൎന്നു
പോയ്
വ്യോമോദരത്തെ സ്പൎശിപ്പാൻ കൈനീട്ടീ
കാട്ടുവള്ളികഠം''

ഇത്രയെ ആശാൻ പറയുന്നുള്ളു. മററു വല്ല കവിയുമാണെങ്കിൽ ഇതു കണ്ടാൽ രാമലക്ഷ്മണന്മാർ കാട്ടിൽ ചുററി സഞ്ചരിച്ചു് ബുദ്ധിമുട്ടുന്നതിനെ സ്വർഗ്ഗത്തിലുള്ള ദശരഥനോടു പറവാൻ കാട്ടുവള്ളികഠം അങ്ങോട്ടേയ്ക്കു പോകയാണെന്നു തോന്നുമെന്നു പറയുമായിരുന്നു. ഇതാണു് ആശാനും മററു ചില കവികളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം എന്നായിരുന്നു ലേഖകൻ പറഞ്ഞിരുന്നതെങ്കിൽ, അതു സമ്മതിക്കാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയുണ്ടാകുന്നതല്ലായിരുന്നു.

പ്രകൃതിയെ വെറുതെ കണ്ടറിഞ്ഞാൽ പോരാ; പ്രകൃതിശാസ്ത്രം കൂടി അറിഞ്ഞിരിക്കണം. അതു അറിയാത്തതുകൊണ്ടാണു് വേട്ടാളൻ പുഴവെ പിടിച്ചു് തന്റെ കൂട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി വച്ചു് ഊതിയൂതി അതിനെ വേട്ടാളനാക്കിത്തീൎക്കുന്നതെന്നു മഹാകവികഠംകൂടി പറഞ്ഞുവെന്നും, അതു ചില വൈതാളിക വിമർശകന്മാർ സ്തുതിച്ചുവെന്നും വരുന്നതു്. ആശാനു് പ്രകൃതിശാസ്ത്രം നല്ലവണ്ണം അറിയാമായിരുന്നു. അതിനു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യങ്ങളിൽ പലേ ഭാഗങ്ങളും ദൃഷ്ടാന്തങ്ങ

ളായിട്ടുണ്ടു്. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ശാസ്ത്രമനുസരിച്ച വണ്ണമല്ലാതെ അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടില്ല.

ആശാൻ ഇനിയും സിംഹവ്യാഘ്രാദികളെ അറിഞ്ഞില്ലല്ലൊ. എന്നാൽ അറിഞ്ഞോളൂ. ദണ്ഡകാരണ്യത്തിൽത്തന്നെയാണു് അദ്ദേഹം അവയെ കണ്ടതു്.

"മേന്മേൽ ദുരെഗ്ഗ്ഗ്ഹ്വറകളിൽ പൊങ്ങീടും സിംഹ
ഗർജ്ജിതം
മൂർഛിച്ചു മാറ്റൊലിയോടെത്തി ഘോരവനമെ
ങ്ങുമേ
വെറും തറയിലും നീളേ വീണശഷ്പകറം മേലുമേ
രക്തരേഖകറം കാണാറായാർദ്രമായുമുണങ്ങിയും"

ഹാ! "ആർദ്രമായുമുണങ്ങിയും"! വന്യമൃഗങ്ങറം കൂടെക്കൂടെ മററുമൃഗങ്ങളെ കൊന്നുതിന്നുന്നുണ്ടെന്നു ധ്വനി. ആശാനുള്ളതായി ലേഖകൻ പറയുന്ന "ഉഗ്രനയനങ്ങളിൽ" ഈ രക്തരേഖകറം കാണുന്നു. മററുള്ളവരുടെ വിശാലനയനങ്ങളിൽ സിംഹത്തെയും വ്യാഘ്രത്തെയും മാത്രമെ കാണുന്നുള്ളൂ. അവയെയും ആശാൻ കാണാതിരിക്കുന്നില്ല. പക്ഷെ അതു് ഒരു പ്രത്യേക നിലയിലാണു് കാണുന്നതു്. കേറംക്കുക.

"മസ്തകം വിണ്ടു, രുധിരം ചിന്തി, ചത്തു ചരിഞ്ഞ
ഹോ
കൊമ്പൻ കിടന്നിതുറംക്കാട്ടിൽ തിങ്കറംക്കുമ്പെഴ
മന്തിപോൽ
വക്ത്രം പൊളിച്ചുവാൽ പൊക്കി വൻ വ്യാഘ്ര
ങ്ങറം നടന്നിതു
വിലങ്ങനെസ്സഞ്ചരിക്കും ചിത്രകുഞ്ജങ്ങറം മാതിരി

പെരുമ്പാമ്പുകളങ്ങങ്ങു മുററിപ്പൊന്തിക്കിടന്നിളു
പട്ടു, ക്ഷുണകരുക്കുന്ന തരുമൂലങ്ങളാം പോലവെ''

ഇങ്ങനെ പ്രകൃതിയിൽ യഥാൎത്ഥത്തിൽ കാണുന്ന വയെ ''രസ''മയമായ ഉപമകളുടെ സഹായത്താൽ ഭംഗിയിൽ വ്യക്തമായി കാവ്യ 'മുകുര'ത്തിൽ പ്രതിബിംബിപ്പിക്കുകയാണു ആശാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. മഹാവനം ആശാൻെറ ചിത്തത്തെ കവരുന്ന വിധമെങ്ങനെയാണെന്നും കണ്ടോളു:

സൂൎയ്യൻ പുറത്തെഴമിരുട്ടുമകത്തു കാററിൻ
കാൎയ്യം വെടിഞ്ഞ നിലയും, സുഖമാം തണുപ്പും
പൎയ്യാകുലം കിളികളന്തൻ സ്വനവും മരത്തിൻ
നിശ്വാസഗന്ധവുമഹോ കവരുന്നു ചിത്തം''

ആശാൻഎഴുതിയ"വനയാത്ര" ഒന്നുശ്രദ്ധിച്ചുവായിക്കേണമെന്നു് ലേഖകനോടു് അപേക്ഷിക്കുന്നു. അതുമാത്രം വായിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ 'അമരാവതി സദൃശമായ മനോഹരാരാമത്തിൽ കോടാനുകോടി പുഷ്പങ്ങളാം വിരിഞ്ഞു വികസിച്ചു നിന്നാലും അവയിലൊന്നും ആശാൻെറകണ്ണുപതികയില്ല.'എന്നു ശ്രീ. മാധവൻപിള്ള യാതൊരു ചിന്തയും ചന്തവുമില്ലാതെ നീട്ടിവലിച്ചെഴുതിയതിനെ സലജ്ജം പിൻവലിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. എന്നാൽ ആശാൻ കണ്ട ആരാമത്തിൻെറ കഥയോ കേൾക്കേണ്ടതു്!

"പൂക്കുന്നിതാമുല്ല പൂക്കുന്നിലഞ്ഞി
പൂക്കുന്നു തേന്മാവു പൂക്കുന്നശോകം
വാഴ്ക്കുന്ന വേലിക്കുവണ്ണങ്ങളാം പൂവാൽ
ചോക്കുന്നു കാടന്തിമേഘങ്ങളാംപോലെ

എല്ലാടവും പുഷ്പഗന്ധംപരത്തി
മെല്ലെന്നു തെക്കുന്നു വീശുന്നുവായു
ഉല്ലാസമിന്നീണ്ട കൂക്കുരവത്താ-
ലെല്ലാക്കുമേകുന്നിതേകോകിലങ്ങൾ

എന്നിങ്ങനെ പൂക്കളേയും പൂക്കളുടെ സൗരഭ്യത്തെയും ഹൃദയം കവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ആഹ്ലാദത്തോടുകൂടി അനുഭവിക്കുന്നതായി വിവരിച്ചുകൊണ്ടു് ഒടുവിൽ,

"നാകത്തിൽനിന്നോമനേ നിന്നെവിട്ടീ-
ലോകത്തിനാനന്ദമേകുന്നിതീശൻ
ഈ കൊല്ലമിനിനിന്റെപാദം തൊഴാം ഞാൻ
പോകൊല്ല പോകൊല്ലപൂക്കാലമേ നീ!

എന്നു വസന്തത്തോടു പ്രാൎത്ഥിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ സഹൃദയന്മാരുടെ ഹൃദയങ്ങളെ ബലാദാകർഷിച്ചു് അവരെ പുളകംകൊള്ളിക്കുന്ന വിധത്തിൽ പൂക്കളേയും പൂക്കാലത്തേയും വൎണ്ണിക്കുകമാത്രമല്ല അവയെന്നെന്നും ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നു ഹൃദയം കവിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ആനന്ദത്തോടുകൂടി പ്രാർത്ഥിക്കയും ചെയ്ത മഹാകവിക്കു് "സൗരഭ്യം ചിതറുന്ന മഞ്ജരികൾ അസഹ്യങ്ങളായിരുന്നു"പോലും! അജ്ഞതകൊണ്ടായാലും അസൂയകൊണ്ടായാലും സൎവ്വൎക്കും എളുപ്പം മനസ്സിലാക്കാവുന്ന പരമാൎത്ഥത്തിനു് എതിരായിട്ടു പറയുന്നതു് വളരെ സൂക്ഷിച്ചിട്ടു വേണ്ടതല്ലയോ? ആശാനെപ്പററി പിന്നെയും പല അപവാദങ്ങളും ഈ പത്രാധിപർ പറയുന്നു. അവയൊക്കെ വെറും ധൂൎത്താണെന്നു ആശാന്റെ ഏതു കാവ്യവും തെളിയിക്കുന്നതാണു്. അശേഷം സങ്കോചം ഇല്ലാതെ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറയുന്നു: "ആശാനാകട്ടെ, ദുഃഖവും ദുഷ്ടതയും നിറഞ്ഞതലോകത്തെ വൈരാഗ്യ ബുദ്ധിയോടുകൂടി വെറുത്തു, സ്രഷ്ടാവിനെ തരിക്കി ലോ

രകാനനം പൂകുന്ന യതിവര്യ''നെപ്പോലെ പ്രകൃതിയു ടെ പ്രകാശം നിറഞ്ഞവശങ്ങളെ ദൂരതഃപരിവർജ്ജിച്ചു് ഭീജന്യമായ പരിസരങ്ങൾ പൂകുവാൻ ബദ്ധപ്പെടുന്നു." നളിനിയെ ദൂരതഃപരിവർജ്ജിച്ചു് ഘോരകാനനം പൂകിയ ദിവാകരനെ ആശാൻ വർണ്ണിച്ച ആ കാവ്യത്തെ മാത്രം ഓർമ്മിച്ചാണു് ലേഖകൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞാതന്നു് വ്യക്തമത്രെ! ഒരു അന്തർജ്ജനത്തെക്കൊണ്ടു് ആഭിജാത്യത്താൽ പ്രകാശം നിറഞ്ഞ അന്തഃപുരം വെടിയിച്ചു് ഒരു പുലയന്റെ "ജാതിക്കൂട്ട'' മാവാൻ ഇടവരുത്തിയതായി ആശാൻ വിവരിച്ചകഥയും ശ്രീമാൻ പിള്ളയെ ഈർഷ്യാകുലനാക്കിയിരുന്നുവോ എന്നു ആരറിഞ്ഞു? ആ മനോഭാവംതന്നെ ഒരു ചണ്ഡാലിയെപ്പിടിച്ചു് ഭിക്ഷുണീമന്ദിരത്തിൽ കടത്തി.

"നിർമ്മലശീലമാരാകും-അന്യ
ധർമ്മഭഗിനിമാരൊപ്പം
സമ്മോദം സ്നാനാശനാദി-കളിൽ
ചെമ്മേയിണങ്ങിരമിച്ചു''

കാലം കഴിക്കുവാൻ ഇടവരുത്തിയതും ശ്രീമാൻ പിള്ളയിൽ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിരിക്കാം. പുലയിക്കു് പ്രകാശംനിറഞ്ഞ സ്ഥലം അവളുടെ 'മാടം' തന്നെയാണെന്നല്ലേ ഇപ്പോഴും സനാതനികളുടെ അഭിപ്രായം? അങ്ങനെയുള്ളവൾക്കു് 'വരവർണ്ണനീധർമ്മമഠം' ഭീജന്യമായ പരിസരമായിരിക്കണമല്ലോ: അതല്ല, ആശാൻ ഓരോ സന്ദർഭത്തിലും ചെയ്ത വർണ്ണനകളിലാണു് പ്രകൃതിയുടെ പ്രകാശം നിറഞ്ഞവശങ്ങളെ ദൂരതഃപരിവർജ്ജിച്ചതെന്നാണു് ലേഖകന്റെ വിവക്ഷയെങ്കിൽ

''തുറവപ്പൂവിലും തൂമയെഴും നിലാ-
വമ്പിൽ തൂവിക്കൊണ്ടാകാശവീഥിയിൽ

അമ്പിളി പൊങ്ങിനിൽക്കുന്നിതാമര-
ക്കൊമ്പിന്മേൽനിന്നു കോലോളം ദൂരത്തിൽ
ദേഹശോഭപോലുള്ളത്തിന് കുറുമീ-
മോഹനാകൃതി കണ്ടിതെൻപിന്നാലേ
സ്നേഹമോടും വിളിക്കും വഴിപോരു-
ന്നാഹാ! കൊച്ചുവെള്ളാട്ടിൻകിടാവുപോൽ.

എന്നിങ്ങനെ ചെറിയ കുട്ടികൾക്കുകൂടി പ്രകാശം നിറഞ്ഞ വസ്തുക്കളെ കണ്ടു് ആനന്ദിക്കുവാനുള്ള അവകാശം നൽകുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ആശാൻെറ കാവ്യങ്ങളിൽ ഉള്ളവയെ ലേഖകൻെറ ദൃഷ്ടിയിൽപെടുത്തുന്നു. ആശാൻ പ്രകൃതിയെപ്പററി ശാസ്ത്രരീത്യാ പഠിക്കുകയും പ്രകൃതിയെ കണ്ടാനന്ദിക്കുകയും പ്രകൃതിയെ കാവ്യങ്ങളിൽ മനോഹരമായ രീതിയിൽ വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല പ്രകൃതിയെ ചെറിയ കുട്ടികൾ കണ്ടു് അഭിനന്ദിച്ചു് അതിനെപ്പററി പഠിക്കുവാൻ അവക്കു് പ്രോത്സാഹനം നൽകുന്ന കവിതകൾ അദ്ദേഹം എഴുതുകയും ചെയ്തിരുന്നുവെന്നുള്ളതാണു് പരമാത്ഥം.

"ഈ വല്ലിയിൽ നിന്നുചെമ്മേ-പൂക്കൾ
പോകുന്നിതാ പറന്നമ്മേ!''

എന്നാദിയായ പദ്യം ഇതിനുദാഹരണമാണു്. ആശാൻ പ്രകൃതിയിൽ വലിയ ആനയേയും, സിംഹത്തേയും വ്യാഘ്രത്തേയും മററും മാത്രമല്ല കണ്ടതു്. സിംഹം പ്രസവിച്ചു കിടക്കുന്നതും കുട്ടികളെ കളിപ്പിക്കുന്നതും കണ്ടു.

അടുത്തിടുന്നൊരീച്ച പാററയാദിയായ ജീവിയെ.
പിടിപ്പതിന്നു കണ്ണിവെച്ചൊളിച്ചിരുന്ന....

രകാനനം പൂകുന്ന യതിവര്യ''നെപ്പോലെ പ്രകൃതിയുടെ പ്രകാശം നിറഞ്ഞവശങ്ങളെ ദൂരതഃപരിവർജ്ജിച്ച് ഭീജന്യമായ പരിസരങ്ങൾ പൂകുവാൻ ബദ്ധപ്പെടുന്നു." നളിനിയെ ദൂരതഃപരിവർജ്ജിച്ച് ഘോരകാനനം പൂകിയ ദിവാകരനെ ആശാൻ വർണ്ണിച്ച ആ കാവ്യത്തെ മാത്രം ഓർമ്മിച്ചാണു് ലേഖകൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതെന്നു് വ്യക്തമത്രെ! ഒരു അന്തർജ്ജനത്തെക്കൊണ്ടു് ആഭിജാത്യത്താൽ പ്രകാശം നിറഞ്ഞ അന്തഃപുരം വെടിയിച്ച് ഒരു പുലയന്റെ "ജാതിക്കൂട്ട'' മാവാൻ ഇടവരുത്തിയതായി ആശാൻ വിവരിച്ചകഥയും ശ്രീമാൻ പിള്ളയെ ഈർഷ്യാകുലനാക്കിയിരുന്നുവോ എന്നു ആരറിഞ്ഞു? ആ മനോഭാവംതന്നെ ഒരു ചണ്ഡാലിയെപ്പിടിച്ച് ഭിക്ഷുണീമന്ദിരത്തിൽ കടത്തി.

"നിർമ്മലശീലമാരാകും-അന്യ
ധർമ്മഭഗിനിമാരൊപ്പം
സമ്മോദം സ്നാനാശനാദി-കളിൽ
ചെമ്മേയിണങ്ങിരമിച്ച''

കാലം കഴിക്കുവാൻ ഇടവരുത്തിയതും ശ്രീമാൻ പിള്ളയിൽ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിരിക്കാം. പുലയിക്കു് പ്രകാശംനിറഞ്ഞ സ്ഥലം അവളുടെ 'മാടം' തന്നെയാണെന്നല്ലെ ഇപ്പോഴും സനാതനികളുടെ അഭിപ്രായം? അങ്ങനെയുള്ളവൾക്കു് 'വരവർണ്ണനീധർമ്മമഠം' ഭീജന്യമായ പരിസരമായിരിക്കണമല്ലോ: അതല്ല, ആശാൻ ഓരോ സന്ദർഭത്തിലും ചെയ്ത വർണ്ണനകളിലാണു് പ്രകൃതിയുടെ പ്രകാശം നിറഞ്ഞവശങ്ങളെ ദൂരതഃപരിവർജ്ജിച്ചതെന്നാണു് ലേഖകന്റെ വിവക്ഷയെങ്കിൽ

''തുമ്പപ്പൂവിലും തൂമയെഴും നിലാ-
വമ്പിൽ തൂവിക്കൊണ്ടാകാശവീഥിയിൽ

അമ്പിളി പൊങ്ങിനിൽക്കുന്നിതാമര-
ക്കൊമ്പിന്മേൽനിന്നു കോലോളം ദൂരത്തിൽ
ദേഹശോഭപോലുള്ളത്തിൻ കുറുമീ-
മോഹനാകൃതിക്കുണ്ടിതെൻപിന്നാലേ
സ്നേഹമോട്ടംവിളിക്കും വഴിപോരു-
ന്നാഹാ! കൊച്ചുവെള്ളാട്ടിൻകിടാവുപോൽ.

എന്നിങ്ങനെ ചെറിയ കുട്ടികൾക്കുകൂടി പ്രകാശം നിറഞ്ഞ വസ്തുക്കളെ കണ്ടു് ആനന്ദിക്കുവാനുള്ള അവകാശം നൽകുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ആശാന്റെ കാവ്യങ്ങളിൽ ഉള്ളവയെ ലേഖകന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽപെടുത്തുന്നു. ആശാൻ പ്രകൃതിയെപ്പററി ശാസ്ത്രരീത്യാ പഠിക്കുകയും പ്രകൃതിയെ കണ്ടാനന്ദിക്കുകയും പ്രകൃതിയെ കാവ്യങ്ങളിൽ മനോഹരമായ രീതിയിൽ വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല പ്രകൃതിയെ ചെറിയ കുട്ടികൾ കണ്ടു് അഭിനന്ദിച്ചു് അതിനെപ്പററി പഠിക്കുവാൻ അവക്കു് പ്രോത്സാഹനം നൽകുന്ന കവിതകൾ അദ്ദേഹം എഴുതുകയും ചെയ്തിരുന്നുവെന്നുള്ളതാണു് പരമാത്ഥം.

"ഈ വല്ലിയിൽ നിന്നുചെമ്മേ-പൂക്കൾ
പോകുന്നിതാ പറന്നമ്മേ!''

എന്നാദിയായ പദ്യം ഇതിനുദാഹരണമാണു്. ആശാൻ പ്രകൃതിയിൽ വലിയ ആനയേയും, സിംഹത്തേയും വ്യാഘ്രത്തേയും മററും മാത്രമല്ല കണ്ടതു്. സിംഹം പ്രസവിച്ചു കിടക്കുന്നതും കുട്ടികളെ കളിപ്പിക്കുന്നതും കണ്ടു.

അടുത്തിട്ടൊന്നൊരിച്ചു പാററയാദിയായ ജീവിയെ.
പിടിപ്പതിന്നു കണ്ണിവെച്ചോളിച്ചിരുന്നു

തോട്ടത്തിലെ എട്ടുകാലിയെ അദ്ദേഹം കണ്ടു. കൊച്ചു കിളി,

കൊച്ചുശാഖകളിലാഞ്ഞിരിപ്പതും,
പിച്ചിയന്ന പടി പാടിടുന്നതും
അദ്ദേഹം കണ്ടു, തേനീച്ചകളെ ചുണ്ടികൊണ്ടു്
ഭിന്ന വർണ്ണങ്ങൾ പൂക്കൾക്കു
ഭഗവാൻ ചിത്രഭാനുതാൻ
ഔദാര്യമാർന്നു നൽകുന്നു
നിങ്ങൾക്കുത്സാഹമേററുവാൻ

എന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. പ്രകൃതിസൗന്ദര്യം കാണ്മാൻ വിശാലമായ കണ്ണില്ലാതെ അതിൽ ആനന്ദിക്കാൻ മനസ്സില്ലാതെ വെറും ഒരു "ബോർ" ആയിരുന്നുവെന്നു് ഒരു പത്രാധിപരായ വിമർശകൻ ആരെപ്പററി വായനക്കാരെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാഹസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ, ആ മഹാകവി കുമാരനാശാൻ,

ഇതെന്തൊരാനന്ദമിതെന്തു കൗതുകം!
സ്വതന്ത്രമായ് സുന്ദരമിപ്രഭാകണം
ഇതാ പറന്നെത്തിയടുത്തു ഹാ! പറ-
ന്നിതാ തൊട്ടുമ്മുമ്പിതു വിണ്ണിലായിതേ''

എന്നു പാടിയതു വായിക്കുമ്പോൾ തന്റെ അവിവേകത്തെപ്പററി ലേഖകൻ എത്രമേൽ പശ്ചാത്തപിക്കും! വീരാരാധകൻക്കു തുല്യമായ ഭക്തിയോടുകൂടി താൻ ബഹുമാനിക്കുന്ന ഇതരകവികളിൽ വല്ലവരും മിന്നാമിനുങ്ങിനെപ്പററി കുമാരനാശാൻ എഴുതിയ,

വരിഷ്ഠമാം തങ്കമുരച്ചരേഖപോ-
ലിരുട്ടു കീറുന്നൊരു വജ്രസൂചിപോൽ

എന്ന വരികൾക്കു തുല്യമായ വരികൾ, പ്രകൃതിയെ സൂസൂക്ഷ്മമായ നിരീക്ഷണ ശക്തിയോടുകൂടി നോക്കി മനസ്സിലാക്കി "തുല്യഹീനമായ" ഭാവനാ ശക്തി

ഉപയോഗിച്ച എഴതീട്ടുണ്ടോയെന്ന അവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ഏടുകഠം മുഴവൻ ഒന്നു പരിശോധിച്ചനോക്കി ഉത്തരം പറയട്ടെ! ഇങ്ങനെ എഴതി തുടങ്ങിയാൽ വളരെ എഴതാനുണ്ടു്.

II

കുമാരനാശാൻ പ്രകൃതിയെ കണ്ടിരുന്നുവെന്നോ, നോക്കി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നോ മാത്രം പറയുന്നതു് സമ്പൂർണ്ണമായ സത്യമായിരിക്കയില്ല. പ്രകൃതിയിൽക്കൂടിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം ഈശ്വരാരാധന ചെയ്തിരുന്നതെന്നുള്ളതാണു് പരമാത്ഥം. ഇതു നോക്കുക:—

ചന്തമേറിയ പൂവിലും ശബളാഭമാം ശലഭത്തിലും
സന്തതം കരതാരിയന്നൊരു ചിത്രചാതുരി
കാട്ടിയും
ഹന്ത! ചാരുകടാക്ഷമാലകളക്കരശ്മിയിൽ നീട്ടിയും
ചിന്തയാം മണിമന്ദിരത്തിൽ വിളങ്ങുമീശനെ
വാഴ്ത്തുവിൻ!

അതുതന്നെ അദ്ദേഹം ചെറിയ കുട്ടികളേയും പഠിപ്പിക്കുന്നു. കുട്ടി പൂമ്പാററകളുടെ ഒന്നിച്ചു്,

അയ്യോ! പോയ്ക്കൂടി കളിപ്പാൻ അമ്മേ!
വയ്യേയെനിക്കു പറപ്പാൻ!

എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഠം അമ്മ
പിച്ചനടന്നു കളിപ്പൂ—നീയി-
പ്പിച്ചകമുണ്ടോ നടപ്പൂ?

എന്നു് 'സോക്രട്ടീസ്' രീതിയിൽ ചോദിക്കുന്നു.
അമ്മട്ടിലായതെന്തെന്നാൽ? ഞാനൊ-

ത്മതരാത്മ ചൊന്നാൽ.

എന്നു മറുപടി ചോദിക്കുന്ന കുട്ടിയോടു്

നാമിങ്ങറിയുവതല്പം—എല്ലാ—
മോമനേ ദേവസങ്കല്പം.

എന്നുപറഞ്ഞടങ്ങുകയാണു് അമ്മ തൽക്കാലം ചെയ്യുന്നതു്. ആശാൻ കുട്ടിയെ അവിടെ നിറുത്തുന്നില്ല.

ഓമൽ പ്രഭാതരുചിയെങ്ങുമുയർന്നനീല-
വ്യോമസ്ഥലം സ്വയമെരിഞ്ഞെഴുമർക്കബിംബം
ശ്രീമദ്ധരിത്രിയിവയെപ്പണി ചെയ്തകൈയിൻ
കേമത്തമോർത്തിവനു നീർകവിയുന്ന കണ്ണിൽ
അന്തിച്ചുവപ്പു, മലയാഴിയുമങ്ങിരുട്ടി-
ലുന്തിസ്ഫുരിക്കുമുഡുരാശിയുമിന്ദുതാനും
പന്തിക്കുതീർത്ത പൊരുളിന്റെ മനോവിലാസം
ചിന്തിച്ചെനിക്കകമലിഞ്ഞുടൽ ചീർത്തിടുന്നു!

എന്നിങ്ങനെയാണു് പ്രകൃതിയെ കാണാനും ഗ്രഹിക്കാനും വർണ്ണിക്കാനും കണ്ണും കരളും മനസ്സുമില്ലാതെ മഹാകവിപദം പററിച്ച ഒരാളായി മി: പിള്ള ധരിച്ചുവച്ചിരിക്കുന്ന കുമാരനാശാൻ എഴുതിയിരിക്കുന്നതു്.

ലേഖകന്റെ മറെറാരാക്ഷേപം ആശാനു് "ആനന്ദത്തിനു വക നൽകുന്ന വിഷയങ്ങളോടുപോലും വെറുപ്പാണുള്ളതു്" എന്നാണു്. ഇതിനുദാഹരണമായി അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു് ആശാൻ വാസവദത്തയെ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നതിനെയാണു് "സർവ്വാംഗസൗഭഗവും ഐഹികാഡംബരത്തിലും സുഖലോലുപതയിലും മുങ്ങികുളിക്കുവാൻ തക്കവൈഭവസമ്പത്തു് ഏതു വിധേനയും ആർജ്ജിച്ചുവച്ചവളും ആയ വാസവദത്ത അല്പം സമയം സുഖിക്കുന്നതു കാണുവാൻ വിഷാദാത്മകനായ കവിക്കു കണ്ണില്ല" എന്നു ലേഖകൻ പറയുന്നു. ആരു കാണു

വാൻ? ലേഖകനെപ്പോലുള്ള വായനക്കാർ കാണുവാനായിരിക്കാം, അതുപോലെ ചിലരെ സംബന്ധിച്ച കവി ചെയ്ത വലിയ തെറ്റുതന്നെയാണ്

"കഞ്ജബാണൻതൻെറ പട്ടം കെട്ടിയ രാജ്ഞി"
പോലുള്ള ഒരു മതി മോഹനി,
"ലോല മോഹനമായ്ത്തങ്കപ്പങ്കജത്തെ വെല്ലും
വലം-
കാലിടത്തുതുടക്കാമ്പിൽ കയററിവെച്ച്"

ഇരിക്കുന്ന ഇരിപ്പും ആ 'നിതംബഗുരുതയും' സിനിമയിൽ കാണുന്ന ചിത്രംപോലെ അതിവേഗം മറഞ്ഞുപോയതാണ് ലേഖകനുള്ള ഇച്ഛാഭംഗം. അതു കഷ്ടംതന്നെയാണ്. എന്നാൽ അതുമാത്രമല്ല ആശാൻ ചെയ്ത മഹാപാപം. വാസവദത്തയ്ക്കുണ്ടായ "ആപത്തിൻെറ ദയനീയതയിൽ അല്പമൊന്ന് അനുതപിക്കാൻ പോലും അദ്ദേഹത്തിനു സന്മനസ്സില്ല"ത്രെ! അത് എങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചു? ലേഖകൻ പറയുന്നു:—'അതിനു മുൻപ് അദ്ദേഹത്തിന് (ആശാന്) കുതിച്ചുപാഞ്ഞു ഘോരമായ ശ്മശാന ഭൂമിയിൽ എത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പിന്നീടു മുഴുവൻ ശ്മശാന വർണ്ണനയാണ്. എന്തു സന്തുഷ്ടി,എത്രഉത്സാഹം, എത്രവൈരാഗ്യം അദ്ദേഹം ശ്മശാനവർണ്ണനയിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു! പൌരാണിക റോമാപ്പുരിയിലെ രാജഗേഹങ്ങളെ വെല്ലുന്ന വാസവദത്തയുടെ മണിമന്ദിരത്തേയും അതിനുള്ളിലുള്ള ആഡംബരസമൃദ്ധിയേയും ഒരു നൊടിയിടയിൽ വർണ്ണിച്ചുതീർത്ത ആശാൻെറ കവിതാ വൈഭവം ഭീജന്യമായ ചുടലക്കളത്തിൽ ഓളം തല്ലുന്നു.'' റോമാപ്പുരിയിലെ രാജഗേഹങ്ങളെ വെല്ലുന്ന വാസവദത്തയുടെ മണിമന്ദിരത്തെ മാത്രമല്ല, ഹിമാലയപർവ്വതത്തെ വെല്ലുന്ന അവളുടെ ചില അവയവങ്ങളും മററുചില കവികളെപ്പോലെ

ആശാൻ വിവരിച്ചു കാണിക്കാൻ കുറെക്കൂടി വിളംബി ക്കാഞ്ഞതു കഷ്ടമായിപ്പോയി. ലേഖകൻ പിന്നെയും പറഞ്ഞുനോക്കുക:— "ഹൃദയത്തിൽ തീ കോരിയിട്ട ന്ന വിധത്തിൽ ഭയങ്കരമായ ആ ചുടലക്കളത്തിന്റെ നടുക്കു് ശരീരത്തിന്റെ ഏതാനുംഭാഗം മാത്രമുള്ള ഒരു സ്ത്രീയുടെ സമീപം അസ്ഥിക്കൂടങ്ങളേയും കഴുകനേയും മൂങ്ങകളേയും കണ്ടുകൊണ്ടു തത്വോപദേശങ്ങൾ ശ്രവി ക്കുവാൻ ആക്കു കഴിയും? ഏതു വിധേനയും അവിട ന്നു് ഓടി രക്ഷപെടുവാൻ മാത്രമെ എത്ര വലിയ വി മർശകനും സാധിക്കയുള്ളു."

ഇതു വളരെ ഗൗരവമായി ആലോചിക്കേണ്ടുന്ന സംഗതിയാണു് ആശാൻ എന്താണു ചെയ്തതു്? എന്തു ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നുവെന്നാണു് ലേഖകൻ ആവ ശ്യപ്പെടുന്നതു് "ഹാ! സുഖങ്ങൾ വെറും ജാലം" എ ന്ന തത്വത്തെ കഥാകഥനരൂപത്തിൽ കാവ്യത്തിൽ ലോകത്തിനു വിശദമായി കാണിച്ചുകൊടുക്കുകയാണു കവി ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. വാസവദത്ത ധനദുർദേവത യ്ക്കായി തന്റെ അതീവ സൗന്ദര്യമുള്ള ദേഹത്തെഹോ മിച്ചു സമ്പാദിച്ച ധനവും അതുവഴിയായി അനുഭവി ച്ച സുഖവും, അവളുടെ അംഗലാവണ്യങ്ങൾ പോലും വെറും ജാലമായിരുന്നുവെന്നു് ആശാൻ തെളിയിച്ചു. അതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യം. സുഖങ്ങൾ വെറും ജാലമാണെങ്കിൽ; അതിന്റെ അനന്തരഫലമാ യി തുടർച്ചയായി ഉണ്ടാകുന്ന ദുഃഖം കഠിനമായിരി ക്കണം. ലോകനിശ്ചയങ്ങൾക്കനുസരിച്ചുള്ള സന്മര്യാ ദയ്ക്കും എതിരായി പ്രവർത്തിച്ചു് അനുഭവിക്കുന്ന സുഖം താൽക്കാലികവും അതിനു തുടർച്ചയായി അനുഭവിക്കു ന്ന ശിക്ഷ അതികഠിനവും ആയിരിക്കണം. എല്ലാ കലകളും അതുകൊണ്ടു് കാവ്യകലയും എന്തോന്നിനെ

ചിത്രീകരിക്കുന്നുവോ, അതിന്റെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി ആ ത്ഭുതാനന്ദങ്ങളോടുകൂടി ഗ്രഹിച്ച് അതുകൊണ്ടു ലോക ത്തിനു ഒരു പാഠം അനുഭവമാകണമെങ്കിൽ അല്പം അ തിശയോക്തിയടങ്ങിയവയായിരിക്കണം. അതിശ യോക്തി ഉപയോഗിക്കാതെ കലാവിദ്യയില്ല. ചെ റുസാധനങ്ങളെ സൂക്ഷ്മദർശിനിയിൽ കാണിക്കുംപോലെ ഓരോ സംഭവങ്ങളെ കലാവിദ്യാ പ്രകടനം വഴിയാ യിരിക്കണം എന്നേ ഇതിനു അർത്ഥമുള്ളു. സൂക്ഷ്മ ദർശിനിയിൽ കൂടി കാണുന്നതു വസ്തുക്കളുടെ യഥാ ർത്ഥവലിപ്പമല്ല. അതു് അതിശയോക്തിയാണ്. എന്നാൽ മാംസചക്ഷുസ്സുകൾക്കു കാണ്മാൻ സാധിക്കാത്ത ഭാഗങ്ങ ളും അതിൽകൂടി വ്യക്തമായി കാണുന്നു. കാവ്യങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കേണ്ടുന്ന അതിശയോക്തിയുടെ ആവശ്യ വും ഇതുതന്നെയാകുന്നു. വർണ്ണ്യവസ്തുവിൽ വായനക്കാർ ഗ്രഹിക്കണമെന്നു് ഉദ്ദേശിക്കപ്പെടുന്ന ഗുണമോ ദോഷ മോ മനസ്സിൽ വ്യക്തമായി പതിയാൻ സഹായിക്കു ന്ന അതിശയോക്തിയെന്ന സൂക്ഷ്മദർശിനി കവി കൾ ഉപയോഗിക്കുന്നു.

വാസവദത്തയുടെ സുഖങ്ങൾ വെറും ജാലമായിരുന്നെ ന്നും അതിനു തുടർച്ചയായി അവൾക്കുണ്ടായിരുന്ന ദുഃഖം കഠിനമായിരുന്നുവെന്നും ആണ് ആശാൻ ലോകത്തെ പഠിപ്പിക്കേണ്ടിയിരുന്നതു്. അതു് 'കരുണ'യിൽ അദ്ദേഹം അനന്യസാധാരണമായ പാടവത്തോടുകൂടി സാധിച്ചിരിക്കുന്നു. വാസവദത്തയുടെ ലാവണ്യാദി ഗുണങ്ങളും അവളുടെ സുഖജീവിതവും സ്വപ്നസന്നി ഭമായി അദ്ദേഹം കാണിച്ചുകൊടുത്തു. എന്നാൽ എ ന്തൊരു സ്വപ്നം! ഉണർന്നാൽ മറന്നുപോകാതെയും ആജീവനാന്തം ഓർമ്മിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സ്വപ്നം! അ താണു ജാലം. പിന്നീടുണ്ടായ ദുഃഖവും അവൾ ചെ

യ്ത മഹാപാപത്തിന്റെ ശിക്ഷയും അതികഠിനമായിരുന്നുവെന്ന് കാണിക്കുവാൻ ആ ശ്മശാനത്തെ വർണ്ണിച്ചതു് വായനക്കാർക്ക് ഒരു സൂക്ഷ്മദർശിനിയായി ഉപകരിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു് ആ ശ്മശാനത്തിൽവച്ച് ആശാൻ വായനക്കാർക്കു തത്വോപദേശം ചെയ്കയല്ല, ലോക തത്വം കണ്ണാടിയിൽ എന്നപോലെ പ്രതിബിംബിച്ചു കാണിക്കുകയാണു ചെയ്തതു് മറെറാരു സന്ദർഭത്തിൽ ശ്മശാനത്തെപ്പററി ആശാൻ "ഇവിടമാണദ്ധ്യാത്മവിദ്യാലയം" എന്ന പറഞ്ഞതു് ഓർമ്മിക്കുക. അവിടെവച്ചും ആദ്ധ്യാത്മികമായ യാതൊരുതത്വവും മനസ്സിൽ ജനിക്കാതെ "ഓടി രക്ഷപെടുവാൻ മാത്രമെ എത്ര വലിയ സഹൃദയനും സാധിക്കയുള്ളു" എന്നു ലേഖകൻ പറഞ്ഞതു് ''വലിയ സഹൃദയന്മാരെ''യൊക്കെ സ്വന്തം അളവുകോൽകൊണ്ടു അളന്നു കണക്കാക്കിയിട്ടായിരിക്കാനെ തരമുള്ളു.

ആശാൻ എങ്ങനെയായിരുന്നു കരുണ എഴുതേണ്ടിയിരുന്നതെന്നാണു് ലേഖകൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്? കാവ്യത്തിന്റെ മുക്കാലേ അരയ്ക്കാൽ ഭാഗവും വാസവദത്തയുടെ സർവ്വാംഗ സുഭഗതയേയും വിഭവസമ്പത്തിനേയും ''കാമകലാരസികന്മാരുടെ ഭരദേവത''യായ അവളം അഭിനയിക്കുന്ന. മദനവിജയം നാടകത്തേയും വിവരിക്കുവാൻ ഉപയോഗിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒടുവിലത്തെ ഒന്നുരണ്ടു വരികളിൽ ശ്മശാന വർണ്ണന കണ്ടുവെറുത്തു ഓടിപ്പോകുന്ന വലിയ സഹൃദയന്മാരെ ഓർത്തു ''ഏവംവിധം ജീവിച്ചിരുന്ന വാസവദത്ത കഠിനമായ കൊലപാതകം ചെയ്കയാൽ കവികൾക്കു വിവരിക്കാൻ യോഗ്യതയില്ലാത്ത ചുടുകാടെന്നു പറയുന്ന സ്ഥലത്തും കാലും കൈയ്യും മററും കെട്ടിയിട്ടു നിലയിൽ കിടന്നു മരിക്കേണ്ടിവന്നു'' എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞു വിരമിക്കേ

ണ്ടതായിരുന്നു. അങ്ങനെയായിരുന്നു ചെയ്തിരുന്ന തെങ്കിൽ വള്ളത്തോളിനെപ്പോലെ തന്നെ ആശാനും "സിംഹവ്യാഘ്രാദി ദുഷ്ടജന്തുക്കൾ നിറഞ്ഞ ഘോരകാനനങ്ങളിൽപ്പോലും സൃഷ്ടിയുടെ ഭീകരമനോഹാരിത" കണ്ടു "സത്യസംഗീതം ആലപിക്കുന്ന'' മഹാകവിയാണെന്നു വിമർശകർ സമ്മതിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അങ്ങിനെയായിരുന്നു ആശാൻ ചെയ്തിരുന്നതെങ്കിൽ അദ്ദേഹമാണ് പരമവിഡ്ഢിയെന്നു ഞാൻ പറയുമായിരുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല ഉയരമുള്ള ഒരു പുരമേൽ കയറിനിന്നു് എൻ. കുമാരനാശാൻ എന്ന മനുഷ്യൻ ഒരിക്കലും ഒരു മഹാകവിയല്ല എന്നു എന്റെ ക്ഷീണിച്ച കണ്ഠത്തിനു് സാധിക്കുന്ന ഉച്ചത്തിൽ ഞാൻ നിലവിളിച്ചു പറയുമായിരുന്നു.

ലേഖകന്റെ വാദം കേട്ടാൽ ആരാണു സഹൃദയനെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു കാവ്യപാരായണത്തിൽ എങ്ങിനെയാണു ഹൃദയാഹ്ലാദം ഉണ്ടാകുന്നതെന്നും അറിഞ്ഞുകൂടെന്നു സംശയിക്കേണ്ടിവരും. ഇതിനെപ്പററി വളരെ ചുരുക്കത്തിൽ പറഞ്ഞേക്കാം. മനുഷ്യൻ കണ്ടാൽ അറയ്ക്കുന്ന 'തുപ്പൽ കോളാമ്പി' ഒരു മഹാകവിയുടെ കാവ്യത്തിനു വിഷയമാകാം. വിഷയം തുപ്പൽ കോളാമ്പിയാണെങ്കിലും അതിന്റെ വർണ്ണനയുടെ ഭംഗിയും ഔചിത്യവും അതിലെ അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങളും ചമൽക്കാരവും സഹൃദയരെ രസിപ്പിക്കും. രോഗംകൊണ്ടും ദാരിദ്ര്യംകൊണ്ടും അത്യന്തം വലഞ്ഞു് കണ്ടാൽ അറയ്ക്കുന്ന ഒരു മനുഷ്യകോലം വഴിയരികിൽകിടന്നു് ഭിക്ഷയ്ക്കായി നിലവിളിക്കുന്നതിനെ ഒരു യഥാൎത്ഥ കവി വിവരിച്ചതുകണ്ടാൽ സഹൃദയന്മാർ ഓടിപ്പോവുകയല്ല ചെയ്യു, ആഹ്ലാദത്തോടുകൂടി അതു വായിക്കുകയാണു് പ്രകൃതിയും പ്രകൃതിയെ പ്രതിബിംബിച്ചുണ്ടാക്കുന്നകാവ്യ

ങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമാണിതു് എനിക്കു് ഇനിയും വളരെയൊക്കെ പറവാനുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോഠം തന്നെ പത്രസ്ഥലം വളരെ അപഹരിച്ചു എനിക്കു് ഇനി അധികം എഴുതി പത്രാധിപരെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കാൻ മനസ്സു വരുന്നില്ല. ആശാൻെറ ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങളിൽ സവ്വ സഹൃദയന്മാരുടേയും പ്രശംസക്കു പാത്രമായ വീണപൂവിനെപ്പററി ലേഖകൻ എഴുതിയതിനെക്കുറിച്ചു അല്പം പറഞ്ഞു് അവസാനിപ്പിക്കാം. ലേഖകൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു:-"ചേതസ്സുമാകർഷകമായ കുസുമകിരീടം അണിഞ്ഞു നിലകൊള്ളുന്ന ദിവ്യ തരു രാജൻെറ കാൽച്ചുവട്ടിൽ ഒരു വീണപൂവു് കിടപ്പുണ്ടെങ്കിൽ ഉടൻ ആശാൻെറ ഉഗ്രനയനങ്ങഠം അതിൻെറ നിർജ്ജീവ ജഡത്തിൽ പതിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു! അദ്ദേഹത്തിൻെറ നിശിത തൂലിക ആ നിരപരാധിയായ കുസുമത്തിൻെറ ചരമഗീതം വൈരാഗ്യലിപികളിൽ എഴുതി തീക്കുന്നു. അതിൻെറ പൂർവ്വകാല സൗഭാഗ്യത്തെപ്പററി

> ''ഹാ! പുഷ്പമേ, അധിക തുംഗപദത്തിലെത്ര
> ശോഭിച്ചിരുന്നിതൊരു രാജ്ഞി കണക്കയെ നീ''

എന്നു രണ്ടു വരി പാടേണ്ട കടമ മാത്രമെ അദ്ദേഹത്തിനുള്ളു. എന്നാൽ ആ പൂവു് നിലത്തുവീണതുകൊണ്ടു മനുഷ്യനു വന്ന ആപത്തു ഭയങ്കരമാണു് എടോ! മനുഷ്യാ! ഈ പൂവു് നിലത്തു വീണതു നിൻെറ കഷ്ടകാലത്തിനാണു് ഈ നിമിഷം മുതൽ നീ ജീവനിലുള്ള സകല കൊതിയും വെടിഞ്ഞു ചുടുകാട്ടിലേക്കു ഓടിക്കൊഠംക എന്ന ഉഗ്രശാസനം കവി ലോകത്തിനു നൽകുന്നു." ഇതാണു ലേഖകൻ വീണപൂവിൽനിന്നു പഠിക്കുന്ന പാഠം.

അല്ലെങ്കിലാദൃതിയെഴുന്ന മഹർഷിമാക്ക
ഫുല്ലപ്രകാശമിയലും ബലിപുഷ്ടമായി
സ്വർല്ലോകവും സകല സംഗമവും കടന്നു
ചെല്ലാം നിനക്ക 'തമസഃപരമാം'പദത്തിൽ.

എന്നുപറഞ്ഞു് അവസാനിപ്പിച്ചു് ഈ കാവ്യരത്നത്തിൽ മനുഷ്യരോടു ചുടുകാട്ടിലേക്കു ഓടിപ്പോവാൻ എന്തൊരു ഉഗ്രശാസനമാണു് കവി നൽകിയതെന്നു് എനിക്കു് എത്ര ആലോചിച്ചിട്ടും മനസ്സിലാകുന്നില്ല. അഥവാ 'തമസഃപരമാംപദം' ചുടുകാടാണെന്നു് ഈ മഹാവിദ്വാനായ പത്രാധിപരവർകൾ ധരിച്ചുപോയോ? ഞാൻ പല വിദ്വാന്മാരും ഗ്രന്ഥവിമർശനം ചെയ്തതു വായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ വിമർശകന്റെ ഭയങ്കരമായി അപഹാസ്യമായ അജ്ഞതയെയോ അസൂയയെയോ ഈ വിധം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു വിമർശനം എന്റെ ആയുസ്സിലിടയ്ക്കു് ഇതുവരെ വായിച്ചതായി ഓർമ്മ തോന്നുന്നില്ല. അപരുചികളെപ്പറ്റിയെ ചരമഗീതം എഴുതാവൂ എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നവക്കു് എന്താണു പറഞ്ഞുകൂടാത്തതു്. വിമർശകൻ ആശാന്റെ വീണപൂവിനുള്ള ദോഷത്തിനെതിരായി വള്ളത്തോളിന്റെ ഒരു കാവ്യത്തിലെ ഗുണം എടുത്തു പറയുന്നു. അതു ഇങ്ങനെയാണു്. "വള്ളത്തോളാകട്ടെ, പരാജയവും മരണവും വിജയത്തിന്റെയും അനശ്വരതയുടെയും മുന്നോടികളായിട്ടാണു് കാണുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിമ്നസ്സു്, ഏതു കഷ്ടതകളും വന്നു കൊള്ളട്ടെ.

"പാറമേലടിക്കിലെന്തായതുനികൽബൃംഗി
യേറിയ പളുങ്കണിച്ചാർത്തിക്കുമൊത്രംചെയ്യും.

എത്ര നിസ്സാരമായിട്ടാണു് ഈ പ്രകൃതിഗായകൻ ലോ

കജീവിതത്തിലെ വിഷമതകളേയും ദുഃഖങ്ങളേയും വീക്ഷിക്കുന്നതെന്നു നോക്കുക!"

വള്ളത്തോളിനെപ്പററി ഞാൻ ഈ അവസരത്തിൽ ഒന്നും പറയുന്നില്ല. നിമ്നഗ ചെന്നു പാറമേൽ അടിക്കുന്നതു്, പാറ നിമ്നഗയോടു കാണിക്കുന്ന കഷ്ടതയാണോ എന്നു ചോദിക്കാനും ഞാൻ വിളംബിക്കുന്നില്ല. ലോകത്തിലെ വിഷമതകളേയും ദുഃഖങ്ങളേയും അവയുടെ യഥാൎത്ഥ സ്ഥിതി മറച്ചുവച്ചു് നിസ്സാരമായി വിവരിക്കുന്നതു പ്രകൃതിയെ ഉള്ളപോലെ ചിത്രീകരിക്കുകയാണോ എന്നും ലോകത്തിനു് അതു ഗുണമോ ദോഷമോ ചെയ്യുമെന്നും ലേഖകനോടു ചോദിക്കാനും ഞാൻ ഒരുങ്ങുന്നില്ല. എന്നാൽ ആശാനേയും വള്ളത്തോളിനേയും താരതമ്യപ്പെടുത്തി അവരുടെ കാവ്യങ്ങളെ ചർച്ച ചെയ്യാൻ ശ്രീമാൻ. സി. മാധവൻപിള്ളയോ അദ്ദേഹത്തെപ്പോലുള്ള മററു വല്ലവരുമോ ഇനിയും പരിശ്രമിക്കാൻതന്നെയാണു ഭാവമെങ്കിൽ, അതു വള്ളത്തോളിൻെറ അഭിപ്രായംകൂടി അറിഞ്ഞുവേണ്ടതാണെന്നു് അവരെ ഞാൻ ഓൎമ്മപ്പെടുത്തുന്നു.

കുറിപ്പു്;—വിവേകവാണി—114 മീനം മേടം. ഈ ലേഖനത്തിൻെറ പൂൎവ്വഭാഗം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഒന്നാംഭാഗത്തിൽ അപൂൎണ്ണമായി പരസ്യപ്പെടുത്തിയിരുന്നതാണു്. ഉത്തരഭാഗം ഇപ്പോഠം മാത്രമെ കണ്ടുകിട്ടിയുള്ളു. വായനക്കാരുടെ സൗകര്യം കരുതി രണ്ടുഭാഗങ്ങളും ഒന്നിച്ചുചേൎത്തു പരസ്യപ്പെടുത്തുന്നതാകുന്നു. ഈ ലേഖനത്തെപ്പററി മുക്കോത്തു് ഗോകുലത്തിൽനിന്നു് 29-4-39-ൽ താഴെക്കാണും പ്രകാരം എനിക്കു് എഴുതിയിരുന്നു.

...ഒലവക്കോട്ടുനിന്നു് ശ്രീമാൻ ഗോവിന്ദമേനോൻ (ബി. എ) യുടെ പത്രാധിപത്യ

ത്തിൽ പരസ്യം ചെയ്യുന്ന 'വിവേകവാണി' എന്ന പത്രഗ്രന്ഥം കാണാറുണ്ടോ? ആവോ, അതിന്റെ കുംഭം ലക്കത്തിൽ, വിജയഭാനു പത്രാധിപർ ശ്രീമാൻ സി. മാധവൻപിള്ള എന്നൊരാൾ 'ആശാനും വള്ളത്തോളും' എന്നൊരു ലേഖനം പരസ്യം ചെയ്തു. ആശാനെ അതിൽ കുറെ ആക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അതിനെ ഖണ്ഡിച്ച് ദീർഘമായ ഒരു ലേഖനം അതിൽ തന്നെ എഴുതി. എന്റെ ലേഖനത്തിന്റെ ഒന്നാംഭാഗം മീനം ലക്കത്തിലുണ്ട്, മേടം ലക്കം പുറത്തായിട്ടില്ല. രണ്ടാംഭാഗം അതിൽ ഉണ്ടായിരിക്കും. എന്റെ ലേഖനം ഒരു ഖണ്ഡനമാണെങ്കിലും അതു പ്രത്യേക ലേഖനമായി പരസ്യം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ...."

—സമ്പാദകൻ.

ഭവഭൂതിയുടെ രാമനും ആശാന്റെ സീതയും

I

ആശാന്റെ സീതയെപ്പററി ആലോചിക്കുന്നതിനു മുൻപു്, ഭവഭൂതിയുടെ രാമനെപ്പററി ആലോചിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

"തക്കവ്യാകരണമീമാംസാശാസ്ത്രതത്വജ്ഞനായി" വാഗ്ദേവി

''സ്വയം വശ്യയാം മല്ലാക്ഷമണിയെന്ന നിലയിൽ അനുവത്തിച്ച'' മഹാകവിയും വിശേഷിച്ച ബ്രാഹ്മണനും ആയിരുന്ന ഭവഭൂതി തന്റെ അനന്യാസാധാരണമായ ഭാവനാശക്തിയെ ഉപയോഗിച്ചു്, രാമന്റെ സ്വഭാവഗുണങ്ങളെ തെളിഞ്ഞു കാണത്തക്ക നിലയിൽ ഒളിമ്പൊതുക്കിക്കൊണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സീതാപരിത്യാഗമെന്ന കമ്മത്തെപ്പററി മററുള്ളവക്കുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ വിശദമാക്കിക്കൊണ്ടും രചിച്ച അതിവിശിഷ്ടമായ നാടകമാണല്ലോ ''ഉത്തരരാമചരിതം.

ഋഷ്യശൃംഗ മഹർഷി പന്ത്രണ്ടു സംവത്സരംകൊണ്ടു് അവസാനിക്കുന്ന ഒരു മഹാസത്രം ആരംഭിച്ചതിൽ സംബന്ധിക്കുവാൻ കൗസല്യാദി രാജ്ഞിമാരും വസിഷ്ഠനും അരുന്ധതിയും അവിടേക്കു പോയിരിക്കുന്നു. രാമനും സഹോദരന്മാരും പൂർണ്ണഗർഭിണിയായ സീതയും മാത്രമേ അയോദ്ധ്യയിലുള്ളു. തന്റെ മാതാക്കളെ അനുമോദിപ്പിക്കുവാൻ [illegible]ല്ലും ദിവസവും അ.

യോദ്ധ്യയിൽ ചെന്നു പാൎത്ത ജനകരാജാവും സ്വദേശത്തേക്കുപോയി. ഈ ഗുരുജന വിരഹത്താൽ സന്തപിച്ചിരിക്കുന്ന ഗർഭിണിയായ സീതയെ രാമൻ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിലാണല്ലോ നാടകം ആരംഭിക്കുന്നതു്.

''ഗുരുജനങ്ങൾ പോയതു ഗൃഹസ്ഥകൃത്യങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കാൻ വേണ്ടിയാണു്; ആ കാൎയ്യത്തിൽ ഗൃഹസ്ഥന്മാർ സ്വതന്ത്രരല്ല. നമ്മളെ വിട്ടുപോകേണ്ടിവന്നതിൽ അവൎക്കുമുണ്ടു കുണ്ഠിതം.'' എന്നിങ്ങനെ രാമൻ സീതയെ ആശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടി പറഞ്ഞവാക്കുകൾ ഒരു തത്വസൂചനയിൽ കലാശിക്കുന്നു. രാമൻ പറയുന്നു:—

"എന്നാൽ സ്വതന്ത്രതയെയൊട്ടുകുറച്ചിടുന്നി-
തെന്നും വിടാതിഹ നടത്തിവരേണ്ട കൃത്യം
എന്നല്ലപേക്ഷയിലഘങ്ങൾ വരുന്നു; കൃത്യ-
മൊന്നല്ല, സാഗ്നിക ഗൃഹസ്ഥനസംഖ്യമല്ലൊ''

സാഗ്നിക ഗൃഹസ്ഥനു ചെയ്‌വാനുള്ള അസംഖ്യ കൃത്യങ്ങളിൽ ഒന്നു്,

"എന്നും ചെയ്തു ജനങ്ങളിൽ കുല-
ധനന്മാരേകണം തൃപ്തിയെ''

എന്നും, അതുതന്നെ കുറെക്കൂടി വിശദമാക്കിക്കൊണ്ടു്

"എന്തെങ്കിലും ചെയ്തു മഹാജനങ്ങളിൽ
സംതൃപ്തി നല്കുന്നതു സജ്ജനവ്രതം''

എന്നും ആണെന്നു രാമൻ പറയുന്നു.

"എന്തും ചെയ്യും'' എന്നും, "എന്തെങ്കിലും ചെയ്യു'' എന്നും. ഉള്ളതു് ഭേവ്യുതി ഉപയോഗിച്ച പദങ്ങളുടെ ശരിയായ ഭാവം വിശദമാക്കുന്ന പരിഭാഷ തന്നെയോ എന്നു ഞാൻ അറികയില്ല. \ ഞാൻ സംസ്കൃതനാടകം വായിച്ചിട്ടില്ല. മഹാജനങ്ങളെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാൻ കുലധനന്മാരും സജ്ജനങ്ങളും ആയവർക്കു "എന്തും ചെയ്യാം" എന്നു പറഞ്ഞാൽ എന്തു് അന്യായവും കള്ളത്തരവും ചെയ്യാമെന്നല്ലയോ അർത്ഥം ധരിക്കേണ്ടതു്? ഗർഭിണിയായ സ്വന്തം പത്നിയെ കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ രാമരാജാവിനു തല്ക്കാലം തോന്നിയ സമാധാനമൊ ഇതു്, അതല്ല, സനാതന ധർമ്മത്തിലടങ്ങിയ പരമതത്വമോ? ഏതായാലും ഇതു രാജാക്കന്മാൎക്കോ, നേതാക്കന്മാർക്കോ പററിയതല്ലെന്നും അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു സ്വന്തം പേരോ, മഹിമയോ, സ്വസ്ഥാനമോ പോയിപ്പോകുമെന്നുള്ള ഭയത്തെയും സ്വന്തം അഭിപ്രായത്തിലും ശക്തിയിലും വിശ്വാസമില്ലായ്മയേയും കാണിക്കുകയാണെന്നും അത്രെ ഇക്കാലത്തെ അനുഭവ സിദ്ധാന്തം. വസിഷ്ഠാദി മഹർഷിമാർ ജീവനോടുകൂടി ഇരിക്കുകയും ഈശ്വരൻ അവതാരമെടുത്തു ഭൂമിയിൽ /സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന കാലത്തെസ്ഥിതി വേറെയായിരിക്കാം. മേല്പറഞ്ഞ തത്വത്തിനു ദൃഷ്ടാന്തമായി രാമൻ പറയുന്നതാണു് അധികം അത്ഭുതത്തിനു ഇടവരുത്തുന്നതു്.

''എൻതാതനാത്മാവിനൊടെന്നെയുംവെടി-
ഞ്ഞെന്തിന്നു പണ്ടീവ്രതമാചരിച്ചു താൻ!''

എന്നു് അദ്ദേഹം തന്നോടായിത്തന്നെ ചോദിക്കുന്നു. സത്യത്തെ പരിപാലിക്കാനാണെന്നും പറഞ്ഞു ദശരഥൻ പുത്രനെ കാട്ടിലയച്ചതു സത്യത്തെ സത്യത്തിനു വേണ്ടി പരിപാലിക്കേണ്ടതിനു വേണ്ടിയായിരുന്നു

ല്ലെന്നും മഹാജനങ്ങളിൽ സംതൃപ്തി നൽകേണ്ടതിനു വേണ്ടിയായിരുന്നുവെന്നും ആണോ, ആ പുത്രൻ തന്നെ പിന്നീടു പറയുന്നതു്? പതിനാലുകൊല്ലം രാജ്യഭ്രഷ്ടനായി വനവാസം ചെയ്തു് അനേക ദുരിതങ്ങൾ അനുഭവിച്ചിട്ടും രാമൻ മറക്കാതെ മനസ്സിൽവെച്ചു ഭാരമായിരുന്നുവോ അതു്?

അദ്ദേഹം പറകയാണു്:-

ജനമോദത്തിനുവേണ്ടി-
ക്കനിവു, സുഖം, സ്നേഹമോർക്കിലതുമല്ല,
ജനകാത്മജയെപ്പോലും
മനമതിലഴലില്ലെനിക്കുപേക്ഷിപ്പാൻ.

കനിവിനേയും സ്നേഹത്തേയും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയതാണു് അത്ഭുതം. അത്ഭുതമാണോ, പിന്നെ അദ്ദേഹം.

"പേടിച്ചുള്ളിളമാൻ മിഴിക്കു സമമായ്-
നേത്രങ്ങളേററം ചലി-
ച്ചാട്ടം ഗർഭഭരത്തിനാലൊരടിവെ-
പ്പാൻകൂടി വയ്യാതെയായ്"
ആർത്തിപ്പെട്ട

കാന്തയെ പുലികളും ഭക്ഷിച്ചുകൊള്ളട്ടെ എന്ന അറിവോടു കൂടി കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിച്ചതു?

കഥാപാത്രങ്ങളുടെ സ്വഭാവങ്ങൾക്കുള്ള ഗുണദോഷങ്ങളെ വിശദമാക്കാനും സന്ദർഭാനുസാരണം അവക്കുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്താനും ഇങ്ങനെ കാവ്യങ്ങളിൽ വിവരിക്കുന്നവ, കവികളുടെ സ്വന്തം അഭിപ്രായമാണെന്നു ചില വിമർശകന്മാർ തെററിദ്ധരിക്കാറുണ്ടു്. ഈ അവസരത്തിൽ പറയേണ്ടി

വന്നിരിക്കുന്നു. ജനരഞ്ജനത്തിനുവേണ്ടി അന്യായവും അക്രമവും പ്രവൎത്തിക്കുന്നതു യശസ്സിനെ കാംക്ഷിച്ചായിരിക്കുമെന്നാണു് ഇക്കാലത്തെ അഭിപ്രായമെന്നും ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. ഭവഭൂതി വാസന്തിയെക്കൊണ്ടു രാമന്റെ മുഖത്തു വിരൽ ചൂണ്ടിച്ചുകൊണ്ടു് ഇങ്ങനെ ചോദിപ്പിക്കുന്നു.

"അതികഠിന! യശസ്സിന്നല്ലയോ മോഹമങ്ങേ-
ക്കിതിലുമധികമായിട്ടെന്തു ദുഷ്കീൎത്തിയുള്ളു?
സ്ഥിതിയവളുടെയെന്തായ്ത്തീൎന്നു,-
ഹാ ഹന്ത! കാട്ടിൽ?
ക്ഷിതിരമണ! ഭവാനെന്തോൎത്തിടുന്നൂ? കഥിക്ക''

"അതികഠിന" എന്ന സംബുദ്ധിയെക്കാൾ "ക്ഷിതിരമണ" എന്ന വിശേഷണമാണു് രാമനു് അധികം വലിയ ശകാരമായി തോന്നേണ്ടിയിരുന്നതു്. "അവളെ പുലികളും ഭക്ഷിച്ചിരിക്കും'' എന്നാണു് ഭാവഭേദം ഇല്ലാതെ അദ്ദേഹം മറുപടി പറയുന്നതു്.

രാമൻ നമ്മൾ ആദ്യം കണ്ടതുപോലെ സീതയെ ആശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, അഷ്ടാവക്രൻ എന്ന മഹൎഷി കയറിച്ചെല്ലുന്നു. അദ്ദേഹം നേരെ ഋഷ്യശൃംഗാശ്രമത്തിൽനിന്നാണു്; കൗസല്യാദികളും വസിഷ്ഠനും അരുന്ധതിയും മററും പറഞ്ഞയച്ച സന്ദേശവും കൊണ്ടുവരികയാണു്. ''ഗൎഭകാലത്തിൽ സംഭവിക്കാവുന്ന വല്ല ആഗ്രഹവും വത്സയ്ക്കുണ്ടാകുന്നുവെങ്കിൽ അതു് ഉടനെ സാധിപ്പിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണു്'' എന്നു അംബമാർ പിന്നേയും പിന്നേയും പറഞ്ഞയച്ചിരുന്നുപോൽ. എത്ര നിൎദ്ദോഷമായ, എന്നല്ല, വാത്സല്യപൂൎവ്വമായ സന്ദേശം! വസിഷ്ഠൻ എന്തു ചൊല്ലിയയച്ചു?

രാമൻ മൂർച്ഛിച്ചു; ദുർമ്മുഖൻ ആശ്വാ
രാമൻ ആശ്വസിച്ചു കുറെ കരഞ്ഞു. ഉടനെ (
ചെയ്യതു് ഓർമ്മിച്ചു.

'എന്തെങ്കിലും ചെയ്തു മഹാജനങ്ങളിൽ
സംതൃപ്തിനൽകുന്നതു ന ജ്ജനവ്രതം'

എന്ന പ്രമാണരത്നം തോന്നി. പ്രജകൾക്കു നിത്യം ആമോദം ഉളവാക്കേണമെന്നു വസിഷ്ഠൻ ചൊല്ലിയയച്ച സന്ദേശം ഓർമ്മയിൽ വന്നു. ചിത്രദർശനം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ സീത "ഇനി ഒരിക്കൽക്കൂടിച്ചെന്നു, പ്രസന്നമായും ഗംഭീരമായുമിരിക്കുന്ന വനപ്രദേശങ്ങളിൽ കളിക്കുന്നതിനും പരിശുദ്ധമായും നിർമ്മലമായും ഇരിക്കുന്ന ഗംഗാജലത്തിൽ കുളിക്കുന്നതിനും ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു." എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗർഭകാലത്തു സീതയ്ക്കു സംഭവിക്കാവുന്ന ആഗ്രഹങ്ങളെ നിർവഹിച്ചുകൊടുക്കണം എന്നു് അമ്മമാർ ചൊല്ലിയയയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഇളക്കംകൂടാതെ സഞ്ചരിക്കാവുന്ന ഒരു തേർ തയ്യാറാക്കാൻ ലക്ഷ്മണനോടു ആജ്ഞാപിച്ചിരുന്നു. "ഇളക്കംകൂടാതെ സഞ്ചരിക്കാവുന്ന തേർ-" എന്തിനു്? ഗർഭഭരാത്തിയാൽ ഒരടി വെപ്പാൻകൂടി വയ്യാതായ ഭാര്യക്കു സഞ്ചരിക്കുവാൻ-എവിടെയാണു പോകുന്നതു്? വനാന്തരത്തിൽ കളിക്കാനും ഗംഗാജലത്തിൽ കുളിക്കാനും! ഗർഭിണിയായ സീതയുടെ വയർതടവി നോക്കിയിരുന്നപ്പോൾ രണ്ടു കുട്ടികളുണ്ടെന്നു രാമൻ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നും ഓർക്കണം. ഇതൊക്കെ ആ ദൃശ്യകനം ദുർമ്മുഖൻ വരുന്നതിന്നു മുൻപായിരുന്നു.

സീതയുടെ ആഗ്രഹവും അമ്മമാരുടെ ആവശ്യവും കുലഗുരുവിന്റെ സന്ദേശവും ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞുണ്ടായ അപവാദവും ... പണ്ടു ചെയ്തിരുന്നതു

റിന്നു പഠിച്ച പാഠവും ഒക്കെ കൂട്ടിച്ചേർത്തു ിരിക ഒരു ഉപായകഷായമുണ്ടാക്കി സീതയെ കാ ൽ ഉപേക്ഷിക്കാൻ മനസ്സിൽ ഉറച്ചു. ഉറങ്ങിക്കിട ക്കുന്ന ആ സാദ്ധ്വിയുടെ അടുക്കൽ ചെന്നു,

"ദേവി, ദേവയജ്ഞസംഭവേ"

മയിലേ, കുയിലേ, തേനേ, പഞ്ചാരെ, എന്നൊക്കെ പറഞ്ഞു കരഞ്ഞു. ലക്ഷ്മണൻ തേർ തയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടു വന്നു. രാമൻ സീത ഉണരുന്നതിനു മുമ്പ് അവിടുന്നു മാറിക്കളഞ്ഞു,

സീതയ്ക്കു വനപ്രദേശം കാണ്മാനുണ്ടായ ഔത്സു ക്യത്തിനനുസരിച്ചു പ്രവൎത്തിക്കാൻ ഏൎപ്പാടു ചെയ്തു ഉടനെ തന്നെ തന്റെ ഒന്നിച്ചു "ആര്യസുതൻകൂടി വരണെ" എന്നു ആ ഭീരു പറഞ്ഞിരുന്നു.

"അയി, കഠിനഹൃദയെ ഇതും പറയേണമെന്നു ണ്ടോ" എന്നു അങ്ങുമിങ്ങും തൊടാത്ത ഉപായത്തി ലായിരുന്നു രാമന്റെ മറുപടി. പോയോ സീതയുടെ ഒന്നിച്ചു രാമൻ? ഇല്ല. അവരു പുറപ്പെടുമ്പോഴും ആ ആര്യപുത്രനെ എങ്ങും കണ്ടതേ ഇല്ല. വഴിക്കൽ എവി ടെയെങ്കിലും വെച്ചു അദ്ദേഹം തേരിൽക്കയറുമായിരി ക്കാം എന്നു ആ ശുദ്ധഹൃദയ വിചാരിച്ചോ, എന്തോ? കാട്ടിലെത്തി ലക്ഷ്മണന്റെ വ്യസനവും പരിഭ്രമവും കണ്ടപ്പോഴെ സീതയ്ക്കു ഭൎത്താവുതന്നോടു പ്രവൎത്തിച്ച അന്യായവും കാണിച്ച നിൎദ്ദയതയും അതിന്നായി ഉപയോഗിച്ച ഉപായവും മനസ്സിലായുള്ളൂ.

അന്നു ജീവിച്ചിരുന്നവൎക്കു രാമന്റെ ഈ പ്രവൃ ത്തിയെപ്പററിയുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായം എന്തായി രുന്നുവെന്നാണു ഭവഭൂതി പറയുന്നതു്

സീത കാട്ടിൽ പോയി പന്ത്രണ്ടു കൊല്ലത്തിനു
ശേഷം ദശരഥന്റെ വിധവമാരും വസിഷ്ഠ
ഋഷ്യശൃംഗാശ്രമത്തിൽ നിന്നു വാല്മീകിയുടെ ആശ്ര
മത്തിൽചെന്നു. ആ അവസരത്തിൽത്തന്നെ ജനകരാജാ
വും അവിടെ എത്തി വശായി. അരുന്ധതിയേയും കൌ
സല്യയേയും കൂട്ടി ഒരു കഞ്ചുകി ജനകന്റെ മുമ്പിൽ
ചെല്ലുന്നു. ജനകൻ അരുന്ധതിയെ യഥായോഗ്യം
വന്ദിക്കുന്നു; കൌസല്യയെ കണ്ട ഭാവംപോലും നടിക്കുന്നില്ല.
എന്നല്ല രാജ്ഞിയെ ചൂണ്ടി, "ഈ പ്രജാപാലകന്റെ
മാതാവിനു കുശലമല്ലേ?" എന്നു അരുന്ധതിയോടാണു
അദ്ദേഹം ചോദിക്കുന്നതു്. (ഭവഭൂതിക്കു ഓരോ കഥാ
പാത്രത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെ സന്ദർഭശുദ്ധിയോടുകൂടി
വിശദമാക്കുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം നോക്കുക.) മേൽപ്രകാ
രം ചെയ്തതു "മൂന്നുപേരെയും കഠിനമായി ശകാരിച്ച
താണെന്നു" മനസ്സിലാക്കിയ കഞ്ചുകി, ജനകനോടു
ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു.

"രാജർഷെ! ഈ വ്യസനംകൊണ്ടുതന്നെ, വളരെ
ക്കാലമായിട്ടു രാമഭദ്രന്റെ മുഖചന്ദ്രദർശനംകൂടി ഉപേ
ക്ഷിച്ചും അതിദുഃഖിതയായും ഇരിക്കുന്ന ദേവിയെ
അങ്ങുന്നു ഇനിയും ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നതു് ഉചിതമാണോ?
രാമഭദ്രന്റെ എന്തോ ഒരു മഹത്തായ കഷ്ടകാലം കൊ
ണ്ടു് അല്പബുദ്ധികളായ ജനങ്ങൾ കുത്സിതമായ കിം
വദന്തിയെ എല്ലായിടത്തും പരത്തി, അഗ്നി പരിശു
ദ്ധിയെ വിശ്വസിക്കുന്നതുമില്ല; അതിനാൽ ഈ കഠി
ന കൃത്യം ചെയ്തുപോയതാണു്." ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ജന
കോപം തലയിൽ കയറി ഇങ്ങിനെ പറയുന്നു:
നമ്മുടെ പുത്രിയെ ശുദ്ധീകരിപ്പാൻ ഈ അഗ്നി
ആര് പറയുന്നവനാര്? കഷ്ടം! ജനങ്ങൾ ഇങ്ങനെ
രിക്കു രാമനാൽ അവമാനിക്കപ്പെട്ട നമ്മെ പിന്നേ

നിന്നു, ിക്കുകയാണു്.'' ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഭവ ഭൂതി കൌസല്യയെ മൂർച്ഛയിൽ വീഴ്ത്തി. അങ്ങിനെ കിടക്കുന്ന പറവാനുള്ളതു മുഴവൻ അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു് പറയിക്കുന്നതിൽ നിന്നു മഹാകവി രക്ഷപ്രാപിച്ചു. കൌസല്യയാകട്ടെ, മൂർച്ഛയിൽ നിന്നു നിവൃത്തയായ ശേഷം ''വജ്രലേപംകൊണ്ടു ദൃഢമായി ഘടിപ്പിച്ചപോലെ ഉറപ്പുള്ള എൻെറ ഈ ഹതജീവൻ ഭാഗ്യഹീനയായ എന്നെ വിട്ടുപോകുന്നില്ലല്ലോ'' എന്നു വിലപിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്.

സീതയുടെ ജനകനാണു ജനകൻ; അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായ കോപം സ്വാഭാവികമാണെന്നു മാത്രമല്ല, അതു വിമർശകന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ക്ഷന്തവ്യവും ആയിരിക്കും. എന്നാൽ രാമൻെറ പെററമ്മയാണു കൌസല്യ; ജനങ്ങൾ പരത്തിയ കത്സിതമായ കിംവദന്തിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി രാമൻ സീതയെ കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിച്ചതു നിമിത്തം പുത്രൻെറ മുഖം കാണാതെ ആ അമ്മ വളരെക്കാലം കഴിച്ചു. അപവാദവും അചിന്ത്യമായ അന്യായവും അനുഭവിച്ച സീതയ്ക്കാകട്ടെ, ഭർത്താവിൻെറ നേരെ ഉണ്ടായിരിക്കാൻ ഇടയുള്ള മനോഭാവം എന്തായിരിക്കും!

ജനകൻെറ കോപം ശമിച്ചിട്ടില്ല. കൌസല്യയും ജനകനും മററും സീതയുടെ പുത്രനായ ലവനെ ഈ ആശ്രമത്തിൽ വെച്ചു കാണുന്നുവെന്നാണല്ലോ ഭവഭൂതി വിവരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ലവനെ കണ്ടഉടനെ ജനകൻ ഇങ്ങനെ വിചാരിക്കുന്നു.

''കാണുന്നുമകളും രഘൂദ്വഹനു
മിബ്ബാലങ്കലൊന്നിച്ചിത
വാണീടുന്നതുപോലെ, നൂനമുത്താ-
നാകാരവും ശോഭയും,

''ആമോദം പ്രജകൾക്ക നിത്യമുള
വാക്കിടേണമക്കീർത്തിയാം
ശ്രീമത്താകിയ നിൻകുലത്തിനുമഹാ
സാരത്തെന്നതോർത്തിടുക"

എന്നായിരുന്നു കുലഗുരുവിൻെറ സന്ദേശം. അതിനായി "എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാം'' എന്നൊന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നാൽ രാമൻ ഈ രണ്ടു സന്ദേശങ്ങളെയും സ്വന്തം അഭിപ്രായത്തിനു അനുകൂലമായി സ്വന്തം കൃത്യത്തിനു സമാധാനമായി എത്ര സാമത്ഥ്യത്തോടുകൂടി ഉപയോഗിക്കുന്നുവെന്നു നമുക്കു വഴിയെ കാണാം.

ബുദ്ധിക്ഷയം പൂണ്ട സീതയെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു വിനോദിപ്പിക്കാൻ, ഒരു ചിത്രകാരനെക്കൊണ്ടു രാമചരിതത്തെ ചില ചിത്രങ്ങളിൽ എഴുതിപ്പിക്കുവാൻ രാമനും ലക്ഷ്മണനുംകൂടി മുൻകൂട്ടി ശട്ടം ചെയ്തിരുന്നു. ചിത്രദർശനമാണു് പിന്നെ നടക്കുന്നതു്. ലക്ഷ്മണൻ ഓരോ ചിത്രങ്ങൾ കാണിക്കുമ്പോൾ, രാമൻ ഓരോ അഭിപ്രായം പറയുന്നു. ഇവിടെ ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ രാമൻെറ സ്വഭാവ വിശേഷത്തെ വിശദമാക്കുവാൻ ഭവഭൂതി ശ്രമിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഒരു ചിത്രം കാണിച്ചുകൊടുത്തിട്ടു് 'ഇതാ മന്ഥരാ' എന്നു ലക്ഷ്മണൻ പറയുന്നു. രാമൻ ഒരക്ഷരവും പറയാതെ തിരിഞ്ഞുനടക്കുന്നു. അതിനുശേഷം വേറെ ഒരു ചിത്രം സീതയ്ക്കു കാണിച്ചു് അഭിപ്രായം പറയുന്നു. അതു കണ്ടപ്പോൾ ലക്ഷ്മണൻ

"അയേ, രണ്ടാമത്തെ അമ്മയുടെ വൃത്താന്തത്തെ ജ്യേഷ്ഠൻ വിട്ടുകളഞ്ഞു. എന്നു മനസ്സിൽ വിചാരിച്ചു ചിരിക്കുന്നു. ജനങ്ങളുടെ സംതൃപ്തി സമ്പാദിക്കുവാൻ

ന് തനിക്കു് ഏതു കടുംകൈയ്യും പ്രവർത്തിക്കാമെന്ന് സീതെ, വല്ലപ്പോഴും വല്ലവരും തനിക്കെതിരായി നിൽക്കുകയിരുന്നുവെങ്കിൽ അതു മറക്കുകയോ ക്ഷമിക്കുകയോ വേണമെന്നു, രാമൻെറ ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നല്ലെ. ഇതിൽനിന്നു ധരിക്കേണ്ടതു്?

ചിത്രദർശനം കഴിഞ്ഞു സീത തളർന്നു രാമൻെറ മാറിൽക്കിടന്നുറങ്ങുന്നു. അപ്പോഴാണു് ദുർമ്മുഖൻ എന്ന ദൂതൻ വരുന്നതു്. ഈ ദുർമ്മുഖനായിരുന്നു രാമൻെറ ഒററുകാരൻ. രാജ്യത്തെ സ്ഥിതിഗതികൾ എന്തൊക്കെയാണു്, ജനങ്ങൾക്കു ക്ഷേമം തന്നെയോ, രോഗബാധയോ, ഈതിബാധയോ കൃഷിപ്പിഴയോ ഒന്നുമില്ലല്ലോ എന്നും മററും അറിവാനായിരുന്നില്ല രാജാവു് ഈ ഒററുകാരനെ അയച്ചിരുന്നതു്. വാസന്തിയുടെ വാക്കുപയോഗിച്ചു പറയുന്നതായാൽ, "യശസ്സിനെ മോഹിച്ച" രാമൻ, ജനങ്ങൾ തന്നെപ്പററി എന്തു പറയുന്നുവെന്നു് അറിവാനായിരുന്നു ആ ദൂതനെ അയച്ചിരുന്നതു്.

II

രാമരാജാവു ഞങ്ങളെ ദശരഥമഹാരാജാവിനെ വിസ്മരിക്കത്തക്കസ്ഥിതിയിലാക്കി—എന്നു് എല്ലാ ജനങ്ങളും ദേവനെ സ്തുതിക്കുന്നുവെന്നു ദുർമ്മുഖൻ പറഞ്ഞു. ഇതിനു രാമൻ സാധാരണ ജനങ്ങൾ പറയാറുള്ളതു പോലെ "ഇതൊരു അതിസ്തുതിയാണു". എനിക്കുള്ള ദോഷത്തെ പറയൂ. എന്നാലതിനു പ്രതിവിധി ചെയ്യാമല്ലൊ" എന്നു മറുപടി പറയുന്നു. അപ്പോഴാണു് ആ ദുർമ്മുഖൻ രാമൻെറ ചെവിയിൽ എന്തോ ഊതിക്കൊടുക്കുന്നതു്. അതു സീതയെപ്പററി ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ അപവാദമായിരുന്നുവെന്നു നമുക്കു ഊഹി
പ്രയാസമില്ല.

ഓളും വാക്കളെതന്നെ, താഴ്മയുള്ള
താ.ർ, പുണ്യാനുഭാവാദിയും
ചേതസ്സെന്തിളകീട്ടഹോ, പലവഴി-
ക്കോടുന്നു, ഹാ! ദൈവമേ!''

രാമായണം കഥ വാല്മീകി എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നും അതിൽ ഒരു ഭാഗം നാടകമാക്കീട്ടുണ്ടെന്നും ആ നാടകത്തെ അഭിനയിപ്പിക്കുവാൻ ഭരതമുനിയുടെ അടുക്കെ അയച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അങ്ങനെ അയച്ചതു തന്റെ ഭ്രാതാവായ കുശന്റെ രക്ഷയിലുള്ള ചില ശിഷ്യന്മാരുടെ കൈയിലാണെന്നും കുട്ടി പറഞ്ഞപ്പോൾ, ആ നാടകം എവിടം വരെ എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നു ജനകൻ ചോദിക്കുന്നു,

''പൌരന്മാരുണ്ടാക്കിത്തീർത്ത അപവാദംകൊണ്ടു വല്ലാതെ വ്യസനിച്ച രാജാവിനാൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടും പ്രസവവേദന സമീപിച്ചുമിരിക്കുന്ന ദേവയജ്ഞസംഭവയായ സീതാദേവിയെ ഏകാകിനിയായിട്ടു, കാട്ടിൽ പരിത്യജിച്ചു ലക്ഷ്മണൻ തിരിച്ചുവന്നു എന്നാണു് കഥയുടെ അവസാനം എന്നു ലവൻ പറയുന്നു. കുശലവന്മാർ തങ്ങളുടെ അച്ഛനമ്മമാർ ആരാണെന്നു് അതുവരെ അറികയില്ലെന്ന നിലയിലാണല്ലോ ഭവഭൂതിയുടെ ഗതി. മേൽ പ്രകാരം ലവൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ ജനകൻ നിരീക്ഷണീയമായ "ഘോരമാം പരിഭ്രമവും" പ്രസവത്തിൽ ഉണ്ടാവാൻ ഇടയുള്ള ദുഃഖവും വന്യമൃഗങ്ങളിൽനിന്നുള്ള ഭീതിയും മററ്
- ിതാവിനെ "വിളിച്ചു
( ) വിലപിക്കുന്നു.
ദ്ധിക്കുന്നു.

ച്ചു ആശാനോ ഇക്കാലമെ
ല്ല: ഭവഭൂതിയായിരുന്നു. അ
ആക്ഷേപമുണ്ടാവാൻ തരമില്ല; ഉ

''അഹോ! ദുർബ്ബുദ്ധികളായ പൌരന്മാരുടെ ദൗർമ്മ്യം ദ്! അഹോ! രാമരാജാവിന്റെ സാഹസപ്രവൃത്തി!

''ഉൾക്കാമ്പിൽ ഘോരവജ്രപ്രഹരസദൃശമീ-
ദുഃഖമോർത്തോർത്തുദിക്കും
മൽക്രോധാഗ്നിക്കിതത്രേ സമയമെരിയു
വാൻ ചാപശാപങ്ങൾകൊണ്ടും"

എന്നു ഗർജ്ജിക്കുന്നു. ചാപംകൊണ്ടു പൌരജനങ്ങളെയും ശാപംകൊണ്ടു രാമനേയും ~~ജനങ്ങളും~~ ഭസ്മമാക്കുമെന്നു വായനക്കാർക്കോ, നാടകം കാണുന്നവർക്കോ തോന്നിപ്പോകും. അപ്പോഴാണു് കൗസല്യയുടെ അപേക്ഷ അനുസരിച്ചു് അരുന്ധതി അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനിപ്പിക്കുന്നതു്.

''പ്രായേണ മാനികൾമനസ്സവമാനലേശം
പ്രാപിക്കിലിങ്ങിനെവിപ്പത്തു സമ്പ്രദായം."
എന്നുള്ള അരുന്ധതിയുടെ പ്രമാണത്തെ നമ്മൾ ഓർമ്മിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണു്.

അന്തർ നാടകത്തിൽ ഭവഭൂതി, സീതാ പരിത്യാഗത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി രാമനെപ്പററി ഭൂമിദേവിയെക്കൊണ്ടു് ഇങ്ങനെ പറയിക്കുന്നു:

ദുർമ്മുഖൻ [illegible] ചെയ്ത പാണിഗ്രഹത്തി-
ക്കുന്നതു്. അതു സീതയെപ്പരിത്യാഗാനുവൃത്തി
ഉണ്ടാക്കിയ അപവാദമായിരുന്നു എന്നു ലാഭം.
പ്രയാസമില്ല. continue.

ഇതുകേട്ടപ്പോാം 'എനിക്കു് ആര്യപുത്രന്റെ ഓൎമ്മയു ണ്ടാക്കി'' എന്നു തനിയെ പറഞ്ഞുപോകുന്ന സീതയോ ട് കോപിച്ചുകൊണ്ടു ഭൂമിദേവി "ഛീ ആരാണു നിന ക്കു ആര്യപുത്രൻ?'' എന്നാണു ചോദിക്കുന്നതു്

അച്ഛനായാലും ഒരാാംക്കുള്ള ദോഷം മക്കളും കാ ണും. അച്ഛനാണെന്നറിയാത്ത നിലയിലാണെങ്കിൽ ആ ദോഷം തുറന്നുപറകയും ചെയ്യും. യാഗാശ്വത്തെ നയിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ചന്ദ്രകേതു, ആ അശ്വത്തെ പിടി ച്ചുകെട്ടിയ ലവനെ ഭത്സിക്കുകയും ശ്രീരാമന്റെ മാഹാ ത്മ്യത്തെ വൎണ്ണിക്കുകയും ചെയ്തതുകേട്ടപ്പോാം, ധീ രനായ ലവൻ പറയുന്നതു കോംക്കുക:--

"രഘുപതിയുടെ ചരിതത്തേയും മാഹാത്മ്യത്തേ യും ആരുതന്നെ അറികയില്ല? എന്നാലും കുറച്ചൊന്നു പറവാനുണ്ടു്! അല്ലെങ്കിൽ വേണ്ട.

''നന്നല്ല വൃദ്ധചരിതത്തിൽ വിചാരമത്ര
വൎണ്ണിപ്പതെന്തിനു വൃഥാ?
സുന്ദന്റെ ഭാര്യയെ ഹനിച്ചിട്ടുമാനൃപതി
സൽക്കീൎത്തിയുള്ളൊരു മഹാൻ!
എന്നല്ല പണ്ടു ഖരയുദ്ധത്തിൽ മൂന്നടി
കാാം പിൻ വെച്ചതും, ചതുരനായ്
ചെന്നന്നുബാലിയെ വധിച്ചോരു
കൗശലവുമാക്കും ജഗത്തിലറിയാം.''

ഇങ്ങനെയൊക്കെ പറയിച്ചതു് ആശാനോ ഇക്കാലത്തെ മററുവല്ലവരുമോ അല്ല: ഭവഭൂതിയായിരുന്നു. അതി നെപ്പററി ആൎക്കും ആക്ഷേപമുണ്ടാവാൻ തരമില്ല; ഉണ്ടാ യിട്ടുമില്ല, പക്ഷേ ഇക്കാലത്തെസ്ഥിതി വേറെ.

"ശ്രീരാമൻ ഈശ്വരാവതാരമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ചെയ്തതു വലിയ ഹിമാലയൻ അബദ്ധമാണെന്നു തോന്നിയാലും അതിനെപ്പററി പറയുവാൻ പാടില്ല. സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ ബുദ്ധിക്കു ഗോചരമല്ലാത്ത മഹത്തായ വലിയ തത്വം എന്തോ അതിൽ ഉണ്ടായിരിക്കും." എന്നിങ്ങനെ വിചാരിക്കുന്നവക്ക് ആശാൻെറ സീതയെ ഒരിക്കലും ബോദ്ധ്യമാകയില്ല. വിശേഷിച്ചും,

"അരുതോക്കിൽ, നൃപൻ വധിച്ചു നി-
ഷ്ക്കരുണം ചെന്നൊരു ശൂദ്രയോഗിയെ
നിരുപിക്കിൽ മയക്കിഭൂപനെ
തരുണീപാദജഗർഹിണീശ്രുതി."

എന്നു സ്വപത്നിയെക്കൊണ്ടു പറയിക്കുകയോ? നല്ല പൂരം! അതു ശ്രീരാമഭക്തന്മാരായ വർണ്ണാശ്രമ ധമ്മക്കാക്കു വല്ലവിധത്തിലും സഹിപ്പാൻ നിവൃത്തിയുള്ളതാണോ? ഇൻഡ്യയിൽ വിദേശീയമായ പൈശാചിക ഗവണ്മെണ്ടിൻെറ ഭരണമല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഇങ്ങനെ എഴുതിയ ആളേയും, അയാളുടെ വർഗ്ഗത്തെ ഒട്ടാകയും ജർമ്മനിയിലെ യഹൂദന്മാരെ ഹിററ്ലർ ചെയ്യുന്നതു പോലെ ചെയ്യുകളയുമായിരുന്നില്ലേ? അതൊക്കെ ഇരിക്കട്ടെ.

ഭവഭൂതി രാമനെക്കണ്ടെടിക്കിലോ, സന്ദർഭത്തിലൊ അല്ല ആശാൻ സീതയെ കാണുന്നതു്. പൂർവ്വകഥകൾ ഓർമ്മിക്കാനും അവയുടെ ഗുണദോഷങ്ങളെപ്പററി ചിന്തിക്കാനും, പറവാനുള്ളതെല്ലാം "വിചാരഭാഷയിൽ" പറവാനും എത്ര ഉചിതമായ ഒരു സന്ദർഭത്തിലാണു്, സീതയെ ആശാൻ ഭാവനയിൽ കാണുന്നതു്! അങ്ങനെയുള്ള ഒരു സന്ദർഭത്തെ കണ്ടറിയു

ന്നതും മഹാകവികൾക്കുമാത്രം സഹജമായ ഭാവനാ ശക്തിയുടെ സവിശേഷമായ പ്രകടനമല്ലയോ? ഈ മനക്കാഴ്ച സീതയുടെ മനസ്സിലും ബുദ്ധിയിലും ആത്മാവിലും തുളച്ചുപ്രവേശിച്ച് അവിടങ്ങളിൽ ആശാൻ എന്തൊക്കെയാണ് കാണുന്നതെന്നു നമ്മൾ നോക്കുക.

III

സീതയുടെ ജീവിത ചരിത്രത്തിൽ ആറാം അദ്ധ്യായത്തിന്റെ ആരംഭഘട്ടമാണിത് "കഷ്ടിച്ചെട്ടുവയസ്സ്" ഉള്ളപ്പോൾ വിവാഹം കഴിഞ്ഞു് അവൾ അയോദ്ധ്യയിൽ രാജധാനിയിൽ കുറെക്കാലം.

നാലുകെട്ടിലെഴും തമ്പിനിരയാംരത്നമാലയിൽനായകക്കല്ലെതാനായി...."ജീവിച്ചു, അച്ഛന്റെസത്യംപരിപാലിക്കാൻ വനവാസം ചെയ്ത രാമന്റെ ഒന്നിച്ചുപോയി കുറെക്കൊല്ലം അവിടെ പല ബുദ്ധിമുട്ടുകളും സഹിച്ചു; അവിടുന്നു രാവണൻ കട്ടുകൊണ്ടുപോയി ലങ്കയിൽ പാർപ്പിച്ചപ്പോൾ ആ രാക്ഷസൻ തന്നെ എന്തുചെയ്യുമെന്നറിയാതെ പേടിച്ചും തന്റെ ഭാവി എന്തായിരിക്കുമെന്നറിയാതെ പരിഭ്രമിച്ചും കാലം കഴിച്ചു. രാമൻ രാക്ഷസന്മാരെ നശിപ്പിക്കുകയും, തന്നെപ്പററി ദോഷശങ്കക്ക് അവകാശമില്ലെന്നു് സീത ബഹുജനസമക്ഷം തെളിയിക്കയും അവൾ ഭർത്താവോടു കൂടി വീണ്ടും അയോദ്ധ്യയിൽപോയി മഹാരാജ്ഞിയായി പാക്കുകയും ചെയ്തു; ഗർഭിണിയായി എന്നല്ല പ്രസവിക്കാൻ കാലമായ അവസരത്തിൽ ആരോ ചിലർ പറഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ അപവാദം കാരണമാക്കി രാമരാജാവു് അവളെ കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിക്കയും പന്ത്രണ്ടു

കൊല്ലും അവരും വാല്മീകിയുടെ ആശ്രമത്തിൽ, ഇരട്ട പെററ കുട്ടികളോടുകൂടി കാലം കഴിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ അഞ്ചു അദ്ധ്യായങ്ങളും കഴിഞ്ഞു, ഭരത വാക്യം അടങ്ങിയ *ആറാം അദ്ധ്യായം ആരംഭിക്കുന്ന കാലഘട്ടത്തിലാണു് ആശാൻ തന്റെ ഭാവനയിൽ സീതയെ കാണുന്നതു്.

വാല്മീകിയുടെ ആശ്രമത്തിൽ ജീവിക്കുമ്പോൾ തന്റെ ഉണ്ണികൾ പ്രിയ ചേഷ്ടകളെക്കൊണ്ടു് മാതാവിന്നു കൗതുകം നല്കിക്കൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ അവളുടെ ദുഃഖത്തിനു സ്ഥിരതയുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നെങ്കിലും പറയേണ്ടതാണു്. അതു് അങ്ങനെയാണല്ലൊ.

"കരളിന്നിരുൾനീക്കുമുള്ളലി
ച്ചൊരു മന്ദസ്മിതരശ്മികൊണ്ടവർ
നരജീവിതമായ വേദന-
യ്ക്കൊരുമട്ടർഭകരൗഷധങ്ങൾതാൻ.

ഏതായാലും സീതയ്ക്കു തന്റെ ഭൂതകാലത്തെപ്പററി ചിന്തിപ്പാനുള്ള സന്ദർഭമല്ലതു്.

കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിച്ച നിലയിൽ അവളുടെ അനുഭവം,

"മലർമെത്തയിൽമേനി നോവുമെ-
ന്നലസാംഗം ഘനഗർഭദുർവ്വഹം
അലയാതെ ശയിച്ചു കണ്ടകാ-
കുലമായ് കീടമിയന്ന ഭൂവതിൽ"

എന്നായിരുന്നു. ഇടിവാളേററ നിലയ്ക്കു വീണു ലോകം ഇരുളായി തോന്നിയ ആ അവസരത്തിൽ ആത്മഹത്യ

*ഉത്തരരാമചരിതം ഏഴാമങ്കത്തിലാണു ഭരതവാക്യം

ചെയ്തു കളയാമെന്നായിരിക്കാം ആർക്കും തോന്നുന്നതു്. സീതയ്ക്കും അങ്ങനെ തോന്നിയിരുന്നു. പക്ഷെ ഗർഭ ചിന്തയാൽ ആ രാജകുടുംബിനി അങ്ങനെ ചെയ്തില്ല.

അതിനാൽ ശുഭമായ് കുലത്തിനി-
പ്പരിപാകം ഫലമായെനിക്കുമെ,

എന്നു് അവൾ കൃതകൃത്യ ആകുന്നു. അവൾക്കു ഭ്രാന്തു പിടിച്ചു പോകുമായിരുന്നു. ഭാഗ്യവശാൽ അതും ഉണ്ടായില്ല.

''ഒരുവേളയിരട്ടിയാർത്തിതാൻ
തരുമാവ്യാധി വരാഞ്ഞതാംഗുണം
കരണക്ഷതിയാർന്ന വാഴ്‌വിലും
മരണം നല്ലുമനുഷ്യനോർക്കുകിൽ''

എന്നാണു് അതുനിമിത്തമുണ്ടായ കൃതാർത്ഥത. ഈ സന്ദർഭവും ഭൂതചരിതത്തെ വഴിക്കുവഴിയായി ഓർമ്മിക്കേണ്ടതോ, ഓർമ്മിക്കാൻ കഴിയുന്നതോ ആയ ഒന്നല്ല. ആ സമയത്തു സൂര്യൻ ആ സംഭവം നോക്കി തപിച്ചു; പുഴ കരഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഒഴുകിപ്പോയി, വായു ചെന്നു് അംഗസ്പർശം ചെയ്തു് ആശ്വസിപ്പിച്ചു, വൃക്ഷങ്ങൾ ''വെള്ളിലകണ്ണീർകണങ്ങൾ'' പൊഴിഞ്ഞു എന്നൊക്കെ കവികൾ വർണ്ണിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

ഇതാ എല്ലാ സങ്കടങ്ങളും തൽക്കാലം വിസ്മരിക്കത്തക്കവണ്ണം ഇതുവരെ കളിച്ചു പുളച്ചു ചിരിച്ചു കഴിഞ്ഞ കുട്ടികൾ രണ്ടുംതന്നെ വിട്ടുപോയിരിക്കുന്നു. അവർ തിരിച്ചു വരുമോ എന്തോ? എന്നല്ല അവർ ചെന്ന ദിക്കിൽവച്ചു് തന്റെ ഭാവിയെ കാര്യമായി ബാധിക്കു

ന്ന ഗൗരവമേറിയ ഒരു നിശ്ചയം ഉണ്ടാവാൻ ഇടയുള്ള തുമാകുന്നു. ഇതിനും പുറമെ,

''മുനി ചെയ്തമനോജ്ഞകാവ്യമ—
ന്മനുവംശാധിപനിന്നുകേട്ടടൻ
അനുതാപമിയന്നിരിക്കണം!
തനയന്മാരെയറിഞ്ഞിരിക്കണം!"

ഇങ്ങനെയുള്ള സന്ദർഭത്തിൽ താൻ വീണ്ടും അയോദ്ധ്യ യിൽചെന്നു് രാജപത്നിയായിരിക്കാൻ രാജാവു് കല്പി ച്ചെന്നും ആ വിവരം മഹർഷി തന്നോടു വന്നുപറഞ്ഞു വെന്നും വരാമെല്ലോ. അങ്ങനെ വന്നെങ്കിൽ താൻ എ ന്തുചെയ്യണം?

"അരുതെന്തയി! വീണ്ടുമെത്തി ഞാൻ
തിരുമുമ്പിൽ തെളിവേകിദേവിയായ്
മരുവീടണമെന്നു മന്നവൻ
കരുതുന്നോ? ശരി! പാവയോയിവൾ?''

എന്നു് ആത്മാഭിമാനത്തോടുകൂടി ചൊല്ലി അയയ്ക്കു യോ? അഥവാ തന്റെ "മനവും ചേതനയും" വഴങ്ങി യില്ലെങ്കിലും തന്റെ ശരീരം "വിനയത്തിനു വിധേ യ''മായി വഴങ്ങേണ്ടി വരുമോ? രാമനെപ്പററി "മന്ന വൻ" എന്നും ''തിരുമുമ്പിൽ'' എന്നും ഉപയോഗിച്ച സീതയുടെ ആത്മാഭിമാനവും ഭർത്താവോടുണ്ടായ കഠിന മായ പരിഭവവും ഈ ശ്ലോകത്തിൽ പറയാതെ പറഞ്ഞു കാണിച്ച ആ കവികുലാഗ്രൃന്റെ സങ്കല്പശക്തിയും കാവ്യകലാചാതുരിയും സഹൃദയന്മാർ മനസ്സിലാക്കി ആസ്വാദിച്ചിരിക്കുമെല്ലൊ. അതിരിക്കട്ടെ; മേല്പറഞ്ഞ കാര്യം തീർച്ചയാക്കണമെങ്കിൽ, എല്ലാ കാരണങ്ങളും വഴിക്കു വഴിയായി നടന്ന സംഭവങ്ങളും അവയുടെ

ഗുണദോഷങ്ങളും അവയിൽ ആരെല്ലാം എത്രമേൽ കുററക്കാരാണെന്നും താൻ ചെയ്ത തെററുകൾ എന്താണെന്നും ആലോചിക്കുന്നതു സ്വാഭാവികമാണ്. ചരിത്രസംഭവങ്ങൾ അടക്കി വാല്മീകി രചിച്ച കാവ്യം അയോദ്ധ്യയിൽ വച്ചുവായിക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ ആ സംഭവങ്ങളുടെ വിമർശനം സീത "ഉടജാന്തവാടിയിൽ" വെച്ചു ചെയ്യുന്നു. രാമനെ വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടി നിർമ്മിച്ച കാവ്യത്തിൽ ആ രാജാവിനെപ്പററിയുള്ള ദൂഷ്യങ്ങൾ മഹർഷിയല്ല ആരായാലും വിശദമായി പ്രസ്താവിക്കുവാൻ ഇടയില്ലെന്നും അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതു മര്യാദയ്ക്കു എതിരായി ഏതൊരാളും വിചാരിക്കുമെന്നും നമ്മൾ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്. രാമൻ ഇല്ലാത്ത ദിക്കിൽവച്ചു സീത അതു 'വിചാരഭാഷയിൽ' പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തെപ്പററി മഹാകവി ഭവഭൂതി സധൈര്യം പറഞ്ഞതു ഞാൻ ആദ്യത്തെ ലേഖനത്തിൽ കാണിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ? വാല്മീകിയുടെ സീതയേയും ആശാൻെറ സീതയേയും താരതമ്യപ്പെടുത്തി വിമർശിക്കുന്ന വിദ്വാന്മാർ ഈ പരമാർത്ഥം ഓർമ്മിക്കുന്നതു് എന്നാണാവോ?

സീതയുടെ സ്ഥിതി എന്താണ്? രാമൻ അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്ന മർമ്മഭേദകമായ, നിർദ്ദയമായ അന്യായം ഓർമ്മിച്ചു് അവൾ ചിന്താവിഷ്ടയായിരിക്കുന്നു. ലോകരംഗത്തുവച്ചു് ശൃംഗാര, വീര കരുണരസങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷമായി അനുഭവിച്ചശേഷം,

"പിരിയേണമരങ്ങിൽനിന്നുടൻ
ശരിയായിക്കളിതീർന്ന നട്ടവൻ''

വിചാരിച്ചു് അവൾ ലോകം വെടിയുവാൻതുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന മരണത്തിനു ഒരുങ്ങിയ അവ

സരത്തിൽ പറവാനുള്ളതൊക്കെ, യാതൊന്നും മറച്ചുവ ക്കാതെയും ആരെയും ഭയപ്പെടാതെയും ആരെയും സന്തോഷിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കാതെയും വിചാരഭാഷയിൽ പറഞ്ഞുതീർത്തശേഷം അവളുടെ മനസ്സിലെ ഘനം ഒഴിഞ്ഞു. അവൾക്കുതന്നെ ഇങ്ങനെ തോന്നി.

"തെളിയുന്നുമനോനഭസ്സിനി-
ക്കൊളിവീശുന്നിതുബുദ്ധിമേല്ക്കുമേൽ
വെളിവായ് വിലസുന്ന സിന്ധുവിൽ
കളിയായ് ചെന്നണയുന്നൊരിന്നദി''

ഈ ഒരു ആശ്വാസം മററു യാതൊരു സന്ദർഭത്തിലും ഉണ്ടാകുന്നതല്ലായിരുന്നു. ആശാനു് തൻെറ ഭാവനയിൽ സീതയെ കാണ്മാനും വാല്മീകിയുടെ രാമായണത്തിനു അനുബന്ധമായി ചില പരമാർത്ഥങ്ങൾ അവളെക്കൊണ്ടു പറയിക്കാനും ഏററവും ഉചിതമായ ഒരു സന്ദർഭമാണിതെന്നു ഇനി വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

സസ്യലതാദി അലങ്കാരങ്ങൾ നിറഞ്ഞും കാശശയ്യയാൽ മനോഹരമായുമുള്ള കരങ്ങൾക്കു മദ്ധ്യത്തിൽ കൂടി പരിപാവനമായ ആശ്രമത്തിൻെറ പരിസരസുഖം അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടും, ഒരിക്കൽ മന്ദമായും ഒരിക്കൽ വേഗത്തിലും, ഒരിക്കൽ ചുരുങ്ങിയും, ഒരിക്കൽ പരപ്പായും, നിറഞ്ഞ സന്തോഷത്തോടുകൂടി, ശബ്ദസുഖത്തോടെ പാകമായും ഗംഭീരമായും പരിശുദ്ധമായും ഒഴുകുന്ന ആ തമസാനദിയെപ്പോലെ, ആശാൻെറ കാവ്യത്തിൻ സീതയുടെ ചിന്താസരണി ലോകോപകാരത്തിനാ[illegible] [illegible] [illegible]ക്കാനാണു. [illegible]ലോചനയിൽ മാ[illegible]ല്ല, അനുഭവത്തിലും അതു് അമൃതംതന്നെ; പഴ[illegible]ക്കുപോലും ഇതിൽ പ്രസാദം അനുഭവമാകുന്നു. [illegible]

വിലെ പ്രതിഭയാണല്ലോ ഇതിൽ പ്രതിബിംബിച്ചു കാണന്നതു്.

തനിക്കു നേരിട്ട അനിവാര്യമായ ആപത്തിനെപ്പററി ആലോചിക്കുവാൻ ആരംഭിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ എവിടെ തുടങ്ങണം, എങ്ങനെ തുടങ്ങണം എന്നറിയാതെ അർക്കം ഗ്രഹിക്കാനും ശരിയായി വ്യാഖ്യാനിക്കാനും നിവൃത്തിയില്ലാത്ത ലോകരഹസ്യത്തെപ്പററി ഒന്നാമതു ആലോചിച്ചുപോകുന്നതു് സ്വാഭാവികമാണല്ലോ. സീതയുടെ ചിന്തയും ആ വഴിയിലാണു് ഇറങ്ങുന്നതു്

"ഒരു നിശ്ചയമില്ലയൊന്നിനും
വരുമോരോദശവന്നപോലെപോം
വിരയുന്നു മനുഷ്യനേതിനോ
തിരിയാലോകരഹസ്യമാർക്കുമേ"

എന്നാണു് 'അകത്തലതല്ലുന്നൊരു ചിന്തയാം കടലിൽ' പെട്ടുഴലുന്ന സീതയ്ക്കു് ഒന്നാമതു തോന്നിയതു്. തന്റെ സുഖകാലങ്ങളേയും

''അവധൂർവിധി തന്റെ ധൂർത്തഴും
മുഖഹാസങ്ങൾ കണക്കെ മാഞ്ഞതും''

ഓർമ്മിച്ചപ്പോൾ "സുഖദുഃഖങ്ങൾ ഇടതൂടരെ കൂടെ കൂടെ സകലജന്തുക്കൾക്കും ഉണ്ടാകുമെന്നു് ലോകത്തിന്റെ അനുഭവത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആപ്തവാക്യം അവൾ ഓർമ്മിച്ചു. "സകല ജന്തുക്കൾക്കും" എന്നാണോ ആപ്തവാക്യം? എന്നാൽ,

"അഴലിന്നു മൃഗാദിജന്തുവിൽ
പഴുതേറീടിവുമെത്തിയാൽദ്രുതം
കഴിയാമതു-മാനഹേതുവാ-
ലൊഴിയാത്താർത്തിമനുഷ്യനേവരൂ!''

എന്നു തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ തറച്ചു് അവിടെ വ്രണമാക്കി യിരുന്ന ശരത്തെ സീത പുറത്തെടുത്തു കാണിക്കുന്നു.

സീതയുടെ എല്ലാ ചിന്തകളും ഇതിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയും അവളുടെ എല്ലാ വാക്കുകളും ഈ ചിന്തയാൽ പ്രേരിതമായും ഉണ്ടായതത്രെ. അവരം സഹിച്ചിരുന്ന ശാരീരികമായ പീഡകൾക്കു പരിശാന്തിയുണ്ടായി. ഭർത്താവോടുണ്ടായിരുന്ന അനുരാഗജന്യമായ പ്രിയ ഭാവങ്ങൾ കേവലം നശിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും അവ മനസ്സിൽ ഊന്നി ഉറച്ചിരുന്ന നിലവിട്ടുപോയി. രണ്ടാമത്തെ ഈ വിയോഗം അറുതിയില്ലാത്തതായിരുന്നതിനാൽ അതുവരെ അനുഭവിച്ച പ്രണയം ഉള്ളിൽ കിടന്നു ഭക്ഷണം ദഹിക്കുംപോലെ ദഹിച്ചു നശിക്കുന്നു. രാജ്ഞിയായും ഭാര്യയായും അനുഭവിച്ചതും പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു് ആമോദം നൾകിയിരുന്നതുമായ ഭാവങ്ങളൊക്കെ മനസ്സിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞുപോയി. ഭർത്താവുപോലും തന്റെ ഓർമ്മയിൽ, യഥാർത്ഥ ചൈതന്യവും ജീവനും ഇല്ലാത്ത പ്രതിബിംബത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ മാത്രമായി. ഒരു മഹർഷി ശ്രേഷ്ഠന്റെ ആശ്രമത്തിൽ തപസ്വിനിമാരുടെ ഇടയിൽ വ്രതനിഷ്ഠയോടുകൂടി പന്ത്രണ്ടുകൊല്ലം ശാന്തമായി കാലം കഴിച്ചു് ആത്മവിദ്യ സമ്പാദ്യമായി; അതിനാൽ ദുഃഖം മിക്കതും നശിച്ചു. എന്തു ബാക്കിയുണ്ടു്?

..അവമാനശല്യമേ

യൊഴിയാതുള്ളവിവേകശക്തിയാൽ

ആശ്രമത്തിലെ ശാന്തമായ ജീവിതരീതികൊണ്ടും അവിടത്തെ സദ്ഗുണസമ്പന്നരായ സന്യാസികളുടെ സമ്പർക്കംകൊണ്ടുംവിശേഷിച്ചു് ആദികവിയുടെ ഉപദേ

േശംകൊണ്ടും അനുഭവിച്ച അദ്ധ്യാത്മജ്ഞാന ഭക്ഷണത്തിനിടയിൽ കൂടി, അതിനുമുമ്പ് ഉൾക്കൊണ്ടിരുന്ന അപവാദമാകുന്ന വിരേചന തൈലം സീതയ്ക്കു കൂടെക്കൂടെ തേട്ടിവന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇതു മനുഷ്യപ്രകൃതിക്കു ഏററവും അനുയോജ്യമായതുതന്നെ. പ്രത്യേകിച്ചും സന്യാസാശ്രമത്തിലാണു കാലം കഴിക്കുന്നതെങ്കിലും ''കുലത്തിന്നുന്നായ രണ്ടു പുത്രന്മാരെ കണ്ടുകൊണ്ടും അവരെ മാതൃസഹജമായ വാത്സല്യത്തോടുകൂടി ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടും ഇരിക്കെ, സീതയ്ക്കു ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൻെറ അനുഭവംകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും നമ്മൾ ഓർമ്മിക്കണം.\

രാജാവു്, തന്നെ കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിക്കാൻ നൽകിയ കല്പനയെ ലക്ഷ്മണൻ വ്യക്തമാക്കിയ സന്ദർഭത്തേയും ലക്ഷ്മണനുണ്ടായ അതികഠിനമായ ദുഃഖത്തേയും അവൻ 'വനപത്തനഭേദേചിന്തവിട്ടു്' തന്നെയും ഭർത്താവിനേയും അനുസരിച്ചു് കാത്തു ശുശ്രൂഷിച്ചതിനേയും ആണു സീത ഉടനെ ഓർമ്മിക്കുന്നതു്. വനവാസാവസരത്തിൽ അവൾ ലക്ഷ്മണനോടു ചെയ്തുപോയ അന്യായം അവളുടെ മനസ്സിൽ ഉഴറിവരുന്നു. ഒരു പതിവ്രതയും പറവാൻ പാടില്ലാത്ത, എന്നല്ല മനസ്സിൽ തോന്നുവാൻപോലും പാടില്ലാത്ത കടുവാക്കാണു് സീത ലക്ഷ്മണനോടു പറഞ്ഞതെന്നു് എനിക്കു പലപ്പോഴും തോന്നീട്ടുള്ളതാണു്.✓

പൊന്മാനിനെ പിടിപ്പാൻ പോയ രാമൻ എയ്ത ബാണം മാൻരൂപം ധരിച്ചിരുന്ന മാരീചനു് ഏററു അവൻ മരിക്കുമ്പോൾ ലക്ഷ്മണനെ വിളിച്ചു കരഞ്ഞതും രാമൻെറ രോദനമാണെന്നു തെററിദ്ധരിച്ചു് സീത ഉടനെ ചെന്നു ഭർത്താവിനെ രക്ഷിപ്പാൻ ലക്ഷ്മണനോടു

ആജ്ഞാപിച്ചതും യഥാൎത്ഥം പറഞ്ഞു സീതയെ മനസ്സിലാക്കാൻ അവൻ ശ്രമിച്ചതും മററും രാമായണത്തിൽ എല്ലാവരും വായിച്ചിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. ലക്ഷ്മണൻ സീതയെ തനിയെ കാട്ടിലാക്കി പോകാൻ വൈമനസ്യം കാണിച്ചപ്പോൾ സീതപറഞ്ഞ കടുവാക്കുകളും എല്ലാവരും വായിച്ചിരിക്കാമെങ്കിലും അതു് ഈ സന്ദർഭത്തിൽ മുഴുവനായി ഉദ്ധരിച്ചാലെ അതിൻെറ ഗൗരവം മനസ്സിലാകയുള്ളു. സീത ലക്ഷ്മണനെ നോക്കി പറഞ്ഞതാണിതു്

''രക്ഷോ ജാതിയിലത്രേ നീയുമുണ്ടായിനൂനം
ഭ്രാതൃനാശത്തിനത്രേ കാംക്ഷയാകുന്നതവ
ചേതസി ദുരാത്മാവെ, ഞാനിതോൎത്തീലയല്ലോ
രാമനാശാകാംക്ഷിതനാകിയ ഭരതൻെറ
കാമസിദ്ധ്യൎത്ഥമവൻതന്നുടെ നിയോഗത്താൽ
കൂടെപ്പോന്നിതുനീയും രാമനുനാശംവന്നാൽ
ഗൂഢമായെന്നെയുംകൊണ്ടങ്ങു ചെല്ലുവാൻനൂനം
എന്നുമേ നിനക്കെന്നെ കിട്ടുകയില്ലതാനും
ഇന്നു മൽപ്രാണത്യാഗം ചെയ്യുവൻ ഞാനറിഞ്ഞാലും
ചേതസി ഭാര്യാഹരണോദ്യതനായ നിന്നെ
സ്സോദരബുദ്ധ്യാധരിച്ചീലരാഘവനേതും.
രാമനെയൊഴിഞ്ഞുഞാൻ മറെറാരുപുരുഷനെ
രാമപാദങ്ങളാണെ തീണ്ടുകയില്ലയല്ലോ"

തൻെറ സൗന്ദൎയ്യാതിരേകത്തേയും ഗുണവിശേഷങ്ങളെയുംപററി തനിക്കുതന്നെ നല്ല അഭിപ്രായമുള്ളതിൻെറ സൂചന; കാട്ടിൽ ഉറക്കവും ഊണും ഉപേക്ഷിച്ചു് ശുശ്രൂഷിച്ചുപോന്ന ലക്ഷ്മണനെപ്പററി മാത്രമല്ലാ ലക്ഷ്മണനെക്കാൾ രാമനെ ബഹുമാനിക്കയും രാമനെ സ്മരിച്ചു

വലിയ ത്യാഗംചെയ്യുകയും ചെയ്ത ഭരതനെപ്പററിയും, അപവാദം; പതിവ്രതമാരുടെ വായിൽനിന്നു് ഒരു കാലും പുറപ്പെട്ടുവരാൻ പാടില്ലാത്ത ഈ ധിക്കാരം കേട്ടാൽ ലക്ഷ്മണനല്ല മറെറാരാളായിരുന്നുവെങ്കിൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയമ്മയല്ല, ജ്യേഷ്ഠത്തിയമ്മയായി, അവളുടെ ചെവികൾ രണ്ടു പൊട്ടിച്ചുകൊടുക്കുകയായിരുന്നു ചെയ്യുക. ലക്ഷ്മണൻ സ്വന്തം ചെവിരണ്ടും പൊത്തുകയാണല്ലോ ചെയ്തതു്! ഏതായാലും ഇതിനെപ്പററി അവൾ ലക്ഷ്മണനോടു് ഇതിനുമുൻപു് ക്ഷമാപണം ചെയ്യുന്നതായി വല്ലവരും വല്ലദിക്കിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ എന്നു ഞാൻ ഓർമ്മിക്കുന്നില്ല. ആശാന്റെ സീത അതിനെ ഓർത്തു പശ്ചാത്തപിക്കുകയും ക്ഷമാപണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.

"കനിവാർന്നനുജാ! പൊറുക്കു ഞാൻ
നിനയാതോതിയകൊള്ളിവാക്കുകൾ
അനിയന്ത്രിതമായ് ചിലപ്പൊഴീ-
മനമോടാത്തകുമാർഗ്ഗമില്ലെടൊ!"

എന്നാണു് ഈ അപവാദവും കഷ്ടതയും അനുഭവിച്ചശേഷം അവൾ രോദിക്കുന്നതു്. ഭർത്താവിനോടുള്ള നിഷ്കളങ്കമായ സ്നേഹവും അദ്ദേഹം മരിച്ചുപോയിരിക്കുമോ എന്നുള്ള ഭയവും നിമിത്തം മനസ്സിനെ അടക്കിവയ്ക്കാൻ സാധിക്കാതെ സീത മേൽ പ്രകാരം പറഞ്ഞുപോയതാണെന്നും അതിനുള്ള സമാധാനമാണു്,

"അനിയന്ത്രിതമായ് ചിലപ്പൊഴീ
മനമോടാത്തകുമാർഗ്ഗമില്ലെടോ"

എന്നുള്ളതെന്നും വിശ്വസിക്കുന്നവർ, സ്ത്രീജനങ്ങൾക്കു് ശരീരവും ജീവനും ആത്മാവും ആയ പാതിവ്രത്യത്തെ

അടിസ്ഥാനമാക്കി തന്നെപ്പററി ചിലർ പറഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ അപവാദവും അതിനെ കാരണമാക്കി ഭർത്താവു തന്നോടു കാണിച്ച നിഷ്ഠുരതയും അനുഭവിച്ചു മനസ്സു പിടഞ്ഞിരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ പൗരജനങ്ങളെപ്പററിയും രാമനെപ്പററി തന്നെയും എന്തും പറവാൻ മടിക്കാത്ത സ്വഭാവം സഹജമായുള്ളവളാണു സീതയെന്നും വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളുമല്ലോ.

IV

കാവ്യം രചിക്കുമ്പോൾ കാവ്യവിഷയംകൊണ്ടു സൃഷ്ടിച്ച ഒരു ലോകത്തു കഥാപാത്രങ്ങളുടെ ഇടയിൽ അവർ പ്രവർത്തിക്കുംപോലെ പ്രവർത്തിച്ചും അവർ ചിന്തിക്കുംപോലെ ചിന്തിച്ചും അവരുടെ ഗുണദോഷങ്ങൾ തൽക്കാലം സ്വന്തം ഗുണദോഷങ്ങളായി അനുഭവിച്ചു നടിച്ചും അവരിൽ ഓരോരുത്തരുടെ ഭാഷയിൽ സംസാരിച്ചും ജീവിക്കയാണല്ലോ കവി വേണ്ടതു്. അങ്ങനെ രചിച്ച കാവ്യങ്ങൾ വായിക്കുമ്പോൾ ഓരോ സഹൃദയനും ആ അനുഭവംതന്നെ ഉണ്ടാകും. തന്റെ ഒരു കഥാപാത്രം കരയുവാൻ ഇടവരുന്ന ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ കവിയും കരഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ ആ വിവരണം വായിക്കുന്ന സഹൃദയന്മാരെ കരയിക്കാനും ചിരിപ്പിക്കാനും കോപിപ്പിക്കാനും മററും ഇടവരുത്തുന്ന കാവ്യഗുണത്തിനാണു തന്മയത്വം എന്നു പറയുന്നതു് ഈ പരമാർത്ഥം ആലോചിച്ചാൽ "ശിവ! ശിവ! കാവ്യതാരീതി വൈഷമ്യമത്രെ" കാവ്യം രചിക്കുന്നതിനിടക്കു് പാഠപുസ്തക കമ്മററിയെയും പത്രങ്ങളിലെ വിമർശകന്മാരെയും ഓർമ്മിച്ചാൽ കാവ്യം ഒടുവിൽ നമ്പോലൻ കതിരയുടെ രൂപം വരച്ചതുപോലെ ഇരിക്കും. നമ്പോലൻ ചുരച്ചു്, ചാണകത്തിൽ മുക്കി ചുവരി

ന്മേൽ ജാടിച്ച് അതു കുതിരയുടെ രൂപമാണെന്നു പറഞ്ഞു. കുതിരയുടെ വാലാണതു്; കുതിര ചുവരിന്നപ്പുറത്താണു്, എന്നായിരുന്നു നമ്പോലന്റെ സമാധാനം.

സുതർ മാമുനിയോടയോദ്ധ്യയിൽ
ഗതരായോരളവന്നൊരന്തിയിൽ

തമസാനദിയുടെ തീരത്തു അതിചിന്തപൂണ്ടു സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്ന സീതാദേവിയായി മഹാകവി തന്നെത്താൻ സങ്കല്പിക്കയും അവരം ചിന്തിക്കുംപോലെ ചിന്തിക്കയുമാണു ചെയ്തിരുന്നതു്.

തന്നെപ്പററി പുരസ്ത്രീകരം അകാരണമായി അന്യായമായ അപവാദം പറഞ്ഞുണ്ടാക്കി: അതിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഭർത്താവു തന്നെ അതിനിർദ്ദയമായി ഉപേക്ഷിച്ചു. ഭയങ്കരമായ കാട്ടിൽ വന്യമൃഗങ്ങരം കൊന്നുതിന്നുവാൻ ഇടവരുത്തുകയോ പുഴയിൽ ചാടി ആത്മഹത്യ ചെയ്കയോ എന്താണു വേണ്ടതെന്നു പരിഭ്രമിച്ചിരിക്കുമ്പോഴാണു് ഒരു രക്ഷ കിട്ടിയതു്. തന്നെ ഉപേക്ഷിച്ച നാടിനേയും തന്നെ സ്വീകരിച്ചു രക്ഷിച്ച ആശ്രമത്തേയും അവരം താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നു.

എരിയുന്ന മഹാവനങ്ങരം ത-
ന്നരികിൽ ശീതളനീർത്തടാകമോ?
തിരതല്ലിയെഴുന്നസിന്ധുവിൻ
കരയോ? ശന്തികരം തപോവനം

എന്നാണു അവരം കൃതജ്ഞതയോടും ആഹ്ലാദാത്ഭുതങ്ങളോടും കൂടി തന്നോടു തന്നെ ചോദിക്കുന്നതു്. നാട്ടിലെ ഗൃഹങ്ങളേയും കാട്ടിലെ ആശ്രമങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ചു ആശാനുള്ള അഭിപ്രായം എന്തോ ആയിരി

ക്കാം. സീതക്കുണ്ടായ ഈ അഭിപ്രായം ഏററവും സ്വാഭാവികമല്ലയോ. പുരസ്ത്രീകൾ എങ്ങനെയുള്ളവരാണ്?

പരപുച്ഛവുമഭ്യസൂയയും
ദുരയും ദുർവ്യതിയാനസക്തിയും
കരളിൽ കുടിവെച്ചു ഹാ! പര-
മ്പരയായ് പൌരികൾ കെട്ടുപോയിതേ!

നേരെമറിച്ചു മുനീന്ദ്രയോഷമാരോ?

ഇതിഹാസ പുരാണ സൽക്കഥാ-
സ്മൃതിയാൽ ജീവിത മുനനച്ചിവർ
ചിതമായതുളുന്ന ചേതനാ-
ലതയിൽ പുഷ്പഫലങ്ങളാക്കുമേ.

പുരസ്ത്രീകൾ,

പരിതൃപ്തിയെഴാത്ത രാഗമാ-
മെരിതീക്കിന്ധനമായ് നാരിമാർ
പുരിയിൽ സ്വയമാത്മജീവിതം
കരിയും ചാമ്പലുമാക്കിടുന്നിതേ!

വിഷയസ്പൃഹയായ നാഗമു-
ത്തൃഷപൂണ്ടഗ്ഗൃഹതൻമുഖംവഴി
വിഷവഹ്നി വമിക്കവേ പരം
വിഷമിക്കുന്നു സമീപവർത്തികൾ.

ഇതിന്നു വിപരീതമായി ആശ്രമസ്ത്രീകൾ,

വ്രതിയാം കണവൻെറ സേവനിർ-
വൃതിയായ്ക്കാണ്ടൊരു ശുദ്ധരാഗമാർ
പതിദേവതമാർ ഈഷ്യക്കുയും-
ക്കൊതിയോരാത്തവർ ഭോഗമായയിൽ.

കനിവിന്നുറവായ് വിളങ്ങുമീ
വനിതാമൌലികളോടു വേഴ്ചയാൽ
അനിവാര്യവിരക്തിരൂക്ഷരാം
മുനിമാരാർദ്രതയാന്നിടുന്നതാം.

സീതാദേവിയുടെ അനുഭവത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പുരസ്ത്രീകളേയും ആശ്രമസ്ത്രീകളേയും ഇങ്ങനെ താരതമ്യപ്പെടുത്തി വിചാരിക്കുകയല്ല അവരം ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ അവരം മനുഷ്യസ്ത്രീയായിരിക്കുകയില്ല. ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ അവതാരമാകയാൽ അവരം അങ്ങനെ ചെയ്യയില്ലെന്നു വല്ലവരും പറകയാണെങ്കിൽ ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ സ്വാഭിമാനാദി ഗുണങ്ങളെപ്പററി വിശേഷവിധിയായ അറിവൊന്നും ഇല്ലാത്തവക്ക് ഒന്നും ഉത്തരം പറവാൻ സാധിക്കയില്ല. ആശാൻ സീതയെ ഒരു മനുഷ്യസ്ത്രീയായിട്ട മാത്രമെ കരുതിയിരുന്നുള്ളു എന്നതു വിശദമത്രെ. പുരസ്ത്രീകളെപ്പററി സീതപറയുന്നതു് കുറെ കടന്ന കൈയ്യായിപ്പോയെന്നു് പറയുന്നവർ പുരസ്ത്രീകളിൽ പലരുടെയോ ചിലരുടെയോ കൈയ്യിൽനിന്നു് അതികഠിനമായ സങ്കടങ്ങരം അനുഭവിക്കാൻ ഇടവന്ന സീതയാണു് അങ്ങനെ പറഞ്ഞതെന്നു് വിസ്മരിക്കയും ആശാനാണു് സ്വന്തം അഭിപ്രായമാക്കി ഇവയൊക്കെ പറഞ്ഞതെന്നു് ഭ്രമിക്കയും ചെയ്യുന്നവരാണു്.

പത്തുപേർ കുടകരം തുറന്നുപിടിച്ചും പതിനഞ്ചുപേർ കുടയില്ലാതെയും ഒരുക്കൂട്ടം ആളുകരം പോകുമ്പോരം "ആരാണു കുറെ കുടക്കാർ പോകുന്നതു്" എന്നു ജനങ്ങരം ചോദിക്കാറുള്ള "ന്യായ"മനുസരിച്ചു് സീത പുരസ്ത്രീകളെ അടക്കി അധിക്ഷേപിച്ചുവെങ്കിൽ അതും നിശ്ചയമായും മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിനു് അനുസരിച്ചു തന്നെയാണു്.

ആശാൻെറ സീത തൻെറ ഭത്താവായിരുന്ന രാമരാജാവിനെ അധിക്ഷേപിച്ചു് ചിന്തിച്ചതു തെററായിപ്പോയി എന്നു പറയുന്നവരുണ്ടു്.

അനിതരസാധാരണമായ ഭർത്തൃ ഭക്തിയുള്ളവളെന്നു തന്റെ സൽപ്രവൃത്തികളെകൊണ്ടും തെളിയിച്ച ഒരു മഹാസാദ്ധ്വി! കൊട്ടാരത്തിൽ എല്ലാ സുഖങ്ങളും അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു മഹാരാജ്ഞി! അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു മഹതിയെ, അവൾക്കു അതുവരെ വേണ്ടി വരുന്ന സഹായങ്ങളെക്കാളും ശുശ്രൂഷകളെക്കാളും നൂറിരട്ടി സഹായങ്ങളും ശുശ്രൂഷകളും ആവശ്യമായിരുന്ന പ്രസവാവസരത്തിൽ "ശൗനികാലയത്തിൽ മരുവും പെൺപക്ഷിയെപ്പോലെ" കാലന്നുനൽകുകയാണെന്നുള്ള മുന്നറിവോടുകൂടി അനന്യശരണയായി വ്യാഘ്രഭല്ലൂകാദി ദുഷ്ടമൃഗങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഭയങ്കരവനത്തിൽ സ്വന്തം ഭർത്താവു് ഉപേക്ഷിച്ചു. എന്തിനു്? അവൾ വല്ല തെററും അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ ചെയ്തതുകൊണ്ടല്ല. അവൾ ജനനാൽത്തന്നെ സംശുദ്ധയാണെന്നു് രാമനു നല്ലവണ്ണം അറിയാമായിരുന്നു. ജനങ്ങളിൽ ചിലർ പറഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ അപവാദത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയായിരുന്നു സീതയെ രാമരാജാവു് ഉപേക്ഷിച്ചതു്. ഇതു് ആർ സഹിക്കും? ഇങ്ങനെ ചെയ്യേണ്ടതാണു് രാജധർമ്മം എന്നു് ഇക്കാലത്തുള്ള ചിലരും പറയുന്നു. "ജനാൻ രഞ്ജയതീതി രാജാ" എന്നാണത്രെ പ്രമാണം. സീതയെ ഉപേക്ഷിച്ചതുകൊണ്ടു് ജനങ്ങളെ രഞ്ജിപ്പിക്കുകയായിരുന്നോ രാമൻ ചെയ്തതു്? സീതയോടു കാണിച്ചതു് അനീതിയും അക്രമവും നിർദ്ദയത്വവുമാണെന്നു അഭിപ്രായമുള്ളവർ അയോദ്ധ്യയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ലെന്നോ? രാജാവിന്റെ സൈന്യശക്തിയെ ഓർമ്മിച്ചു മാത്രമായിരിക്കും അവർ ലഹളയ്ക്കൊരുങ്ങാതിരുന്നതെന്നു് വിചാരിക്കുകയല്ലയോ അധികം ശരിയായിരിക്കുക. ജനകരാജാവുപോലും "ചാപശാപങ്ങളെ"

കൊണ്ടു് പൗരന്മാരേയും രാമനേയും നശിപ്പിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചതു് ഓർമ്മിച്ചാൽ, അയൽ രാജാക്കന്മാർ ഈ കാര്യത്തിൽ അടങ്ങിയിരുന്നതിനു കാരണം വേറെ വല്ലതും ആയിരിക്കേണമെന്നും ഊഹിച്ചുകൂടയൊ? സീതയെപ്പററി ജനങ്ങൾക്കു വല്ല ആക്ഷേപവും ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ അതു് അവർ പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ടിയിരുന്നതു്, രാമൻ അവളേയുംകൂട്ടി അയോദ്ധ്യയിൽ ചെന്നപ്പോഴായിരുന്നില്ലേ? അവൾക്കു പിന്നീടു ഗർഭമാകുന്നതുവരെ കാത്തിരിക്കേണ്ടിയിരുന്നുവോ? സീത അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്ത പരമാർത്ഥം ജനങ്ങളെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കുവാൻ രാമൻ ശ്രമിച്ചുവോ? അതിനു മററുള്ളവർക്കു പുറമെ വിഭീഷണനും, സുഗ്രീവനും, ഹനുമാനും സാക്ഷികളായിരുന്നില്ലേ? അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമുള്ള ജനങ്ങളെ രഞ്ജിപ്പിക്കേണ്ടതു് ഈ വക തെളിവുകളെക്കൊണ്ടു് പരമാർത്ഥം വെളിപ്പെടുത്തി കാണിച്ചു കൊടുത്തിട്ടല്ലയോ? ജനങ്ങൾ പറയുന്ന അടിസ്ഥാനരഹിതമായ ആക്ഷേപങ്ങളെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു വകവച്ചുകൊടുക്കുകയും കേവലം നിരപരാധികളായവരെ ശിക്ഷിച്ചിട്ടുമാണോ? ഇവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ആശാന്റെ സീത ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്കു രാമനു മറുപടി പറയാൻ ഉണ്ടാകുന്നില്ല.

ജനങ്ങൾ ഇങ്ങനെ അപവാദം പറയുന്നുണ്ടെന്നും, ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ രാജ്യത്തുനിന്നു ബഹിഷ്ക്കരിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ലെന്നും സീതയോടു എന്തുകൊണ്ടു രാമൻ മുൻകൂട്ടി പറഞ്ഞില്ല?

പതിയാംപരദേവതയ്ക്കുഹോ
മതിയർപ്പിച്ചൊരുഭക്തയല്ലീ ഞാൻ
ചതിയോർക്കിലുമെന്നൊടോതിയാൽ
ക്ഷതിയെന്തങ്ങനെ ചെയ്യുവോന്നൃപൻ?

കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിക്കയാണെന്നറിഞ്ഞാൽ സീത ഭയപ്പെടും എന്നോ മറേറാ വിചാരിച്ചാണോ? സീത ചോദിക്കുന്നു;—

"ഗിരിഗഹ്വരമുഗ്രമാംവനം
ഹരിശാർദ്ദൂലഗണങ്ങൾപാദ്യുകാം
പരിഭീകരസിന്ധുരാക്ഷസ—
പ്പരിഷയ്ക്കുള്ളനികേതമാദിയായ്
നരലോകമിതിൽപെടാവതാം
നരകം സർവ്വമടുത്തറിഞ്ഞ ഞാൻ
പരമാത്മമതോരിലഞ്ചുവാൻ
തരമില്ലെന്തിനൊളിച്ചുമന്നവൻ?

തന്നെ കാട്ടിൽ ഉപേക്ഷിച്ചതല്ല സീതയ്ക്കുണ്ടായ സങ്കടം. അതിനോടുകൂടി ഒരു അപവാദം തലയിൽ കെട്ടിവച്ചതായിരുന്നു. കേവലം അടിസ്ഥാനരഹിതമായ ഒരു അപവാദം! അതിനെപ്പററി രാമൻ മുൻകൂട്ടി പറഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ, അതു കേവലം അടിസ്ഥാനരഹിതമാണെന്നു് തെളിയിച്ചു് ജനങ്ങളെ "രഞ്ജിപ്പിക്കാൻ' സീതയ്ക്കുസാധിക്കുമായിരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽഅവൾ അതൊരു വിനോദമായികരുതുമായിരുന്നു. രാമൻ അതു ഒളിച്ചുവച്ചതിൽ, അദ്ദേഹം അതിൻ വിശ്വസിച്ചുവെന്നും അപവാദം അടിസ്ഥാനമുള്ളതാണെന്നു് ജനങ്ങൾക്കു വിചാരിപ്പാൻ ഇടവരുത്തിയെന്നും ആണു വന്നുകൂടിയതു്. കാട്ടുമൃഗങ്ങളെക്കാൾ അവൾക്കു ഭീകരമായതു് അതായിരുന്നു,

അപകീർത്തിഭയാന്ധനീവിധം
സ്വപരിക്ഷാളനതൽപരൻനൃപൻ
കൃപണോചിതവൃത്തിമൂലമെ-
ന്നപവാദംദൃഢമാക്കിയില്ലയോ?

ഈ ചോദ്യത്തിന രാമന് എന്താണു മറുപടി പറയാൻ ഉണ്ടാവുക? രാമനുവേണ്ടി വസിഷ്ഠൻ ശ്രമിച്ചുനോക്കട്ടെ ഇതിന മറുപടി പറയാൻ.

യഥാൎത്ഥത്തിൽ കുററക്കാരായവർ, കുററക്കാർതന്നെയോ എന്ന വല്ല സംശയവും നേരിട്ടാൽ അങ്ങനെയുള്ള നൂറുപേരെ ശിക്ഷാർഹരല്ലാതെ വിട്ടയച്ചാലും, നിരപരാധിയായ ഒരൊററയാളെ ശിക്ഷിക്കാൻ പാടില്ലെന്നുള്ളതു് ശാശ്വതമായ രാജനീതിയാണു് സീത ചോദിക്കുന്നു.

"അപരാധിയെ ദണ്ഡിയാതെയാം
കൃപയാൽ സംശയമാൻന്ധാൎമ്മികൻ
അപകല്മഷശിക്ഷയേററു ഞാൻ
നൃപനിപ്പാപമൊഴിപ്പതെങ്ങനെ?"

ഈ വാക്കുകൾ വായിച്ചാൽ, രാമനോട്ട കോപവും സീതയോട്ട സഹതാപവും ഉണ്ടാവും. ഈ കോപം വർദ്ധിക്കാനും, സഹതാപം കണ്ണുനീരിൽ കുലാശിക്കാനും ഇട വരുത്തുന്ന വാക്കുകൾ കേൾക്കുക.

"അതിവത്സലഞാനരച്ചിതെൻ
കൊതിവിശ്വാസമൊടന്നുഗർഭിണി
അതിലേപദമുന്നിയല്ലിയി-
ച്ചതിചെയ്തു! നൃപനോക്കറിയു! താൻ!"

രാമരാജാവു ചെയ്തതു് വലിയ പാപമാണു്, വിശ്വാസവഞ്ചനയാണു്. അല്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻ വല്ലവക്കും സാധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നന്ദിയുള്ളവനാണോ രാമൻ? അല്ല. രാമനെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അച്ഛൻ

കാട്ടിലയച്ചപ്പോഠം, ഭർത്തൃദൈവതയും പതിവ്രതയും ആയ സീത ഒന്നിച്ചു പോയില്ലയോ? രാമൻ നിർബ്ബന്ധിച്ചിട്ടായിരുന്നുവോ? വേറെ വല്ലവരും നിർബ്ബന്ധിച്ചിട്ടായിരുന്നുവോ? മററുള്ളവരുടെഅഭിപ്രായത്തെഅഗണ്യമാക്കിയായിരുന്നില്ലെ, ആ സാദ്ധ്വി അങ്ങനെ ചെയ്തിരുന്നതു്?

ഇപ്പോഠം സീത ചോദിക്കുന്നു:—

''ജനകാജ്ഞവഹിച്ചുചെയ്തതൻ-
വനയാത്രയ്ക്കുതുണയ്ക്കുപോയിഞാൻ!
അനയൻപ്രിയനെന്നെയേകയായ്
തനതാജ്ഞയ്ക്കിരയാക്കികാടിതിൽ
ഇതരേതരഭേദമററഹൃദ്-
ഗതമാംസ്നേഹമതങ്ങുനില്ക്കുക,
ശ്രുതമായ കൃതജ്ഞഭാവവും
ഹതമാക്കീനൃപനീഹതാശയിൽ.

ഇതിനുവല്ല വാമദേവനോമററോവന്നു്

"രാമനാകുന്നതു സാക്ഷാൽമഹാ വിഷ്ണു
താമരസാക്ഷനാമാദിനാരായണൻ
ലക്ഷ്മണനായതനന്തൻ, ജനകജാ
ലക്ഷ്മീഭഗവതി ലോകമായാപരാ''

അതുകൊണ്ടു്, അവർ അന്യോന്യം വിശ്വാസവഞ്ചനയോ നന്ദികേടോ കാണിച്ചുവെന്നും മററും വിചാരിക്കുന്നതു് മായയാൽ മൂടിക്കിടക്കുന്ന; മനുഷ്യരുടെ അന്ധവിശ്വാസമാണു്." എന്നുംമററും സാന്ത്വനം പറയേണ്ടിവരും. അതല്ലാതെ, സീതയും രാമനും മനുഷ്യരാണെന്നു സങ്കല്പിച്ചു, കാവ്യം രചിക്കുന്നവർ, രാമനിൽ ഈ ദോഷങ്ങളുളവാക്കു [illegible]. സീതയെക്കൊണ്ടു് ഇങ്ങനെ

പറയിക്കുകയും ചെയ്യും. ഈശ്വരന്മാരാണെങ്കിൽ, അവരുടെ വാക്കുകളും കർമ്മങ്ങളും മനുഷ്യർക്ക് അനുകരിക്കുവാൻ തക്കവയായിരിക്കുകയും വേണമല്ലോ.

ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഒരു കാര്യംകൂടി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

രാമനെ കാട്ടിലേക്കയയ്ക്കുവാൻ ദശരഥൻ നിർബന്ധിതനായപ്പോൾ ലക്ഷ്മണൻ അത്യന്തം കോപാതുരനായി സ്വന്തം പിതാവിനെപ്പററി

"ഭ്രാന്തചിത്തം ജഡം വൃദ്ധം വധുജിതം
ശാന്തേതരം ത്രപാഹീനംശഠപ്രിയം
ബന്ധിച്ചു താതനേയും പിന്നെ ഞാൻ പരി-
പന്ഥികളായുള്ളവരെയുമൊക്കവേ
അന്തകൻ വീട്ടിന്നയച്ചഭിഷേകമൊ-
രന്തരംകൂടാതെ സാധിച്ചുകൊള്ളുവാൻ."

എന്നായിരുന്നുവല്ലോ പറഞ്ഞിരുന്നതു്. അതിനു് ജ്യേഷ്ഠനോടുള്ള സ്നേഹം മാത്രമായിരുന്നിരിക്കയില്ല കാരണമെന്നും അന്യായകർമ്മം കണ്ടു സഹിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതിരുന്ന ധർമ്മബുദ്ധികൂടി ആയിരിക്കുമെന്നും അല്ലയോ വിചാരിക്കേണ്ടിയിരുന്നതു്.? എന്നാൽ ദശരഥൻ രാമനോടുചെയ്തതിലും അധികം അന്യായവും നിർദ്ദയത്വവും അക്രമവും രാമൻ സീതയോടു ചെയ്തപ്പോൾ ധർമ്മതല്പരനായ ലക്ഷ്മണൻ മിണ്ടിയോ ആ അക്രമത്തേയും അധർമ്മത്തേയും മൂകനായി സഹായിക്കുകയല്ലയോ ചെയ്തതു്? അതുകൊണ്ടു് അച്ഛനോടുണ്ടായ കോപത്തിനു കാരണം രാമനോടുണ്ടായിരുന്ന പക്ഷപാതിത്വമോ, ഭരതനോടുണ്ടായിരുന്ന അസൂയയോ ആയിരുന്നു എന്നാണല്ലോ വിചാരിക്കേണ്ടതു്?

കാര്യമല്ലാത്തതു ചെയ്യുന്നതാകിലാ-
ചാര്യനംശാസനംചെയ്യുന്നതേവരും

എന്ന ലക്ഷ്മണൻ അന്നു പറഞ്ഞ തത്വം ഇന്നെങ്ങുപോയി? അതിരിക്കട്ടെ ജനങ്ങളെല്ലാം സീതയെപ്പററി അപവാദം പറഞ്ഞുവെന്നും അവളെ രാജ്ഞിയായി കൊട്ടാരത്തിലും നാട്ടിലും പാർപ്പിക്കുന്നതും അവരം "മനുവംശാങ്കുര ഗർഭമാന്ന" നാളിലും അനുചിതമോ അധർമ്മമോ ആണെന്നും രാമൻ വിചാരിച്ചുവെന്നു വയ്ക്കുക. എന്നാൽ രാമൻ ചെയ്യേണ്ടതെന്തായിരുന്നുവെന്നാണു് ഇന്നുള്ള നമ്മൾക്കു തോന്നുക? രാമൻ സിംഹാസനം വെടിഞ്ഞു് സീതയോടുകൂടി കാട്ടിൽ പോകേണ്ടതായിരുന്നുവെന്നല്ലയോ? ദുരഭിമാനംകൊണ്ടു് പരിശുദ്ധമായ സ്നേഹം നശിച്ചുപോയവർ കേവലം സ്തുതിപ്രിയന്മാരായി വഴിതെററി അലഞ്ഞുനടന്നു് അപകടങ്ങളിൽചെന്നു ചാടുമെന്ന അവസ്ഥയിലാണു രാമൻ എന്നു വ്യഞ്ജിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്, അങ്ങിനെയല്ലെങ്കിൽ

ക്ഷിതിവാണിടുമോ സഗർഭയാം-
സതിയെക്കാട്ടിൽവെടിഞ്ഞു മന്നവൻ?

എന്നു സീത ചോദിക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല,

രാജ്യത്തെരക്ഷിപ്പതിനു മതിയവൻ
രാജ്യമുപേക്ഷിപ്പതിന്നു ഞാനുംമതി

എന്നു ഭരതനെ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപണ്ടു പറഞ്ഞിരുന്ന രാമനോടു്,

നിഹതാരികരംഭ്രുഭരിക്കുവാൻ
സഹജന്മാർനൃപനില്ലിയോഗ്യരായ്?
സഹധർമ്മിണിയൊത്തുവാഴുവാൻ
ഗഹനത്തിൽസ്ഥലമില്ലിവേണ്ടപോൽ?

എന്നു ചോദിക്കുന്നു. കലികാലം മൂർദ്ധന്യം പ്രാപിച്ചതായി വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്ന ഇക്കാലത്തു് അന്നു രാമൻ ധരിച്ചിരുന്നതിനെക്കാൾ എത്രയോ വലിയ രാജ്യത്തിന്റെ ചക്രവർത്തിയെന്ന നിലയിൽ ധരിച്ച കിരീടത്തെ ലോഷ്ടംപോലെ വലിച്ചെറിഞ്ഞു്,

"ഗേഹവുംസുഖവുമൊക്കെവിട്ടുതൻ-
സ്നേഹമോതിയതുചെയ്ക"

ആറാം എഡ്വേർഡ് ചക്രവർത്തിയെയാണു് ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഓർമ്മവരുന്നതു്

ഇങ്ങനെയെല്ലാം സീതയെക്കൊണ്ടു് ആശാൻ ചോദിപ്പിച്ചതും ഇങ്ങിനെയുള്ള ന്യായങ്ങൾ പറയിച്ചതുംകൊണ്ടു് സീതയുടെ സ്വഭാവത്തിനു ലാഘവം വരുത്തുകയാണു ചെയ്തതെന്നു പറയുന്നവർ, സ്വന്തം ഭാര്യമാൎക്കു വിചാരസ്വാതന്ത്ര്യംപോലും അനുവദിക്കാൻ പാടില്ലെന്നുശഠിക്കുന്നവർ മാത്രമായിരിക്കും. അങ്ങിനെയുള്ളവർസ്വന്തംഭാര്യമാരെ അകാരണമായും അന്യായമായുംചവിട്ടി പടിയിറക്കിയാലുംആപാവങ്ങൾ "അയ്യോ അവിടുത്തെപാദാരവിന്ദങ്ങൾക്കുനോവുപററിയോ" എന്നുവിചാരിച്ചു വ്യസനിച്ചു് വീട്ടിൽപോയി കരഞ്ഞിരിക്കയാണു വേണ്ടതെന്നും അതാണു പതിവ്രതാധൎമ്മമെന്നും വിചാരിക്കുന്നവരാണു് അങ്ങനെയായിരുന്നുപോൽ എഴുത്തച്ഛന്റെ സീതയും പുനംനമ്പൂതിരിയുടെ സീതയും ചെയ്തിരുന്നതു്. നമ്പൂതിരിയുടെ സീത എങ്ങിനെയെങ്കിലും ചെയ്യട്ടെ, എഴുത്തച്ഛന്റെ സീത എന്തിന്നങ്ങനെ ചെയ്തുവെന്നാണു് ഞാൻ വിസ്മയിക്കുന്നതു്.

ആശാന്റെ സീത 'കലിയുഗഘട്ടത്തിൽ ജീവിക്കുന്ന ഒരു വനിതയ്ക്കു് സ്വഭാവസിദ്ധമായുണ്ടാകാവുന്ന സ്വ

തന്റെ ബുദ്ധി പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു' എന്നു് ഒരു വിമർശകൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കലിയുഗഘട്ടത്തിൽ ജീവിച്ച വനിതയായിരുന്നുവോ ശകുന്തള? യുഗവ്യത്യാസങ്ങളെ പരിഗണിക്കാതെ കാവ്യം രചിച്ച കവിയാണോ, കാളിദാസൻ? സീത രാമനെപ്പററി ഇങ്ങനെയെല്ലാം മനസ്സുകൊണ്ടു വിചാരിക്കുന്നതായിട്ടേ ആശാൻ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളു. ശകുന്തളയാകട്ടെ ദുഷ്യന്തന്റെ മുഖത്തു നോക്കി ''ദുഷ്ടാ! തന്റെ മനഃസ്ഥിതിയെ അനുസരിച്ചാണു് അങ്ങുന്നു മറെറല്ലാവരേയും കാണുന്നതു്. മററാരാണു് ഇങ്ങനെ ധർമ്മകുപ്പായമിട്ടു പുല്ലുമൂടിയ കിണറു പോലിരിക്കുന്ന അങ്ങയെപ്പോലെ പ്രവൎത്തിക്കുക?" എന്നു ചോദിച്ചതായിട്ടാണല്ലോ കാളിദാസൻ വിവരിക്കുന്നതു്

ഒടുവിൽ ശകുന്തളയെ ദുഷ്യന്തൻ സ്വീകരിക്കുകയും തന്നെ ഉപേക്ഷിപ്പാനുണ്ടായ കാരണങ്ങളും അവൾ അറികയും ചെയ്യപ്പോൾ അവൾ ഭർത്താവിനെ ആദരിക്കുന്നു. രാമൻ അശ്വമേധയാഗത്തിനു സഹധർമ്മചാരിണിയായി കാഞ്ചന സീതയെയാണു് കല്പിച്ചതെന്നു് ഓർമ്മിച്ചപ്പോൾ സീതയുടെ മനസ്സിലും രാമനു തന്നോടുണ്ടായിരുന്ന പ്രണയം ഓർമ്മ വരുന്നു.

ഇതെല്ലാം ആശാന്റെ ഭാവനാശക്തിയിലല്ലാതെ കേരളത്തിൽ ഇതുവരെ ജനിച്ച യാതൊരു കവിയുടെ ഭാവനാശക്തിയിലും ഉദിക്കാത്ത കാവ്യോചിതമായ ചിന്തകളാകുന്നു. ഈ കാവ്യരത്നമാലയിൽ അടങ്ങിയ പല തത്വങ്ങളേയും അവയെ പ്രതിപാദിച്ചതിൽ കാണിച്ച സന്ദർഭശുദ്ധിയേയും ഓരോ ശ്ലോകമണിയിലും പ്രത്യക്ഷമാകുന്ന ഘടനാചാതുര്യപ്രഭയേയും കണ്ണുള്ളവരെല്ലാം കണ്ടറിയുകതന്നെ ചെയ്യും.

‘‘സമദൃഷ്ടി, സമാത്മചിന്തനം,
ക്ഷമ,യന്യോന്യ ഗുണാനുരാഗിത,
ക്രമമായിവയെക്കരണ്ടിടാം
ശ്രമമററാന്തരഗർവ്വമൂഷികൻ.”[1]

കുറിപ്പ്:—1939 ജൂലൈ 17, 24, 31 ആഗസ്റ്റ് 7 എന്നീ നാലുതീയതികളിൽ തുടർച്ചയായി ‘നവജീവൻ’ വാരികയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതാണ് ഈ ഉപന്യാസം. സമാധിയടഞ്ഞ ശ്രീനാരായണ തീർത്ഥ സ്വാമികളായിരുന്നു ഇതിന്റെ പ്രസാധകൻ. ഒരു വ്യാഴവട്ടത്തിൽ കൂടുതൽകാലം ഈ പ്രസിദ്ധീകരണം പ്രചാരത്തിലിരുന്നു. മഹാകവിയുടെ ഒരു ജീവചരിത്രം വളരെ വിസ്തരിച്ചെഴുതിയ യശഃശ്ശരീരനായ ശ്രീ. സി. ഒ. കേശവന്റെ അമൂല്യമായ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിൽനിന്നും നോക്കിയെടുത്തു് ഇതു പകർത്തി തന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപത്നി പ്രൊഫസർ കെ. ശാരദയോടുള്ള നന്ദി പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

സമ്പാദകൻ

ആശാന്റെ അസ്ഥിപഞ്ജരം പല്ലനയിൽ കിടന്നു പൊട്ടിച്ചിരിക്കും

കരുണയിലെ തോഴിവീശിയപ്പോൾ സ്വാമിനിയുടെ വളകിലുങ്ങിയെന്നു കേട്ടാൽ

ശവകുടീരത്തിൽ കിടക്കുന്ന അസ്ഥിപഞ്ജരത്തിനു ചിരിക്കാൻ സാധിക്കുമോ? സാധിക്കുമെങ്കിൽ, പല്ലനയാററിൻ കരയിലുള്ള ശവക്കുഴിയിൽ കിടന്നു, മഹാകവി കുമാരനാശാന്റെ അസ്ഥിപഞ്ജരം ഇപ്പോൾ പൊട്ടിച്ചിരിക്കാതിരിക്കില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു കാവ്യത്തിലെ രണ്ടുപദ്യങ്ങളെപ്പററി ചില വിദ്വാന്മാർ തമ്മിൽ വലിയ തർക്കമായിരിക്കുന്നു കരുണയിലെ

"രാമച്ചവിശറി പനിനീരിൽമുക്കിത്തോ
ഴിയെക്കൊ-
ണ്ടോമൽക്കൈവളകിലുങ്ങെയൊട്ടുവീശിച്ചും."

എന്നപദങ്ങളെപ്പററിയാണു് തർക്കം. തർക്കം കോലാഹലമായി, വഴക്കായി, ശകാരംവരെ എത്തിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. 'ആംഗ്യം സൊന്നയിലോ, സൊന്ന ആംഗ്യത്തിലോ' എന്നുണ്ടായ സംശയത്തിൽനിന്നു വളരെ ഭേദിക്കാത്ത നിലയിലാണു തർക്കം. ആരുടെ ഓമൽക്കൈവളയായിരുന്നു ചലിച്ചിരുന്നതു്? വാസവദത്തയുടെയോ, അതോ ദാസിയുടെയോ എന്നാണു സംശയം.

ദാസിയുടെ കൈവളയായിരുന്നു കവിയുടെ വിവക്ഷയെങ്കിൽ, രാജോചിതമായ ആഭരണങ്ങൾക്കു് വിശേഷണമായി ഉപയോഗിക്കേണ്ടുന്ന ഓമൽ ശബ്ദം ഔചിത്യദീക്ഷയില്ലാതെ ഒരു വെറും ദാസിയുടെ കൈവളയെ സംബന്ധിച്ചു് സർവ്വസമ്മതനായ ഒരു മഹാ

കവി ഉപയോഗിക്കയില്ലെന്നാണു് ഒരു പക്ഷം. വാസവദത്തയാകട്ടെ, റാണിയല്ലെങ്കിലും റാണിയെപ്പോലുള്ളവളാണെന്നു കവി സങ്കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. കഞ്ജബാണന് അനേകം ഭാര്യമാരുണ്ടാകാമെങ്കിലും, വാസവദത്ത അനംഗൻെറ പട്ടംകെട്ടിയ രാജ്ഞിപോലുള്ളവളാണ്. അവൾക്കല്ലാതെ ദാസികൾക്കുണ്ടോ ഓമൽക്കൈവള ധരിക്കാൻ അവകാശവും അധികാരവും? എന്താണു പോലും 'ഓമൽ' എന്നതിൻെറ അർത്ഥം? ഈ കലഹകോലാഹലത്തിൽ അതു് എൻെറ ഓർമ്മയിലും ശരിയായി വരുന്നില്ല. ആവട്ടെ, നിഘണ്ടുക്കളെ ശരണം പ്രാപിക്കുക, ബെയിലിസായ്പു് ഓമൽ എന്നതു നാമമാണെന്നു കാണിച്ചു് അതിൻെറ അർത്ഥം ഇംഗ്ലീഷിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. Dearness, Fondness Pleasure, Beauty, Nea tness എന്നൊക്കെയാണു് അദ്ദേഹം അർത്ഥം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്. പണ്ഡിതർ ടി. കരുണാകരപ്പണിക്കർ പറയുന്നതു് ഓമൽ എന്നതു വിശേഷണമാണെന്നാണു്. ഓമനിക്കത്തക്ക, ഇഷ്ടമുള്ള ഭംഗിയുള്ള, സാധുതയുള്ള, വൃത്തിയുള്ള എന്നൊക്കെയാണു് അദ്ദേഹം അതിനു അർത്ഥം പറയുന്നതു് ദാസിയുടെ കൈവള ഭംഗിയുള്ളതോ വൃത്തിയുള്ളതോ ആണെന്നു് അവളുടെ യജമാനത്തി സമ്മതിക്കുമോ എന്തോ? മനസ്സുകൊണ്ടു സമ്മതിച്ചാലും ചെട്ടിയാരുടേയും തൊഴിലാളി മൂപ്പൻെറയും മുമ്പിൽ അതു തുറന്നു സമ്മതിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ അവരവരുടെ വള കുപ്പിവളയായാലും അതിനോടു് അവൎക്കു് ഇഷ്ടമുണ്ടാകാൻ പാടില്ലെന്നു് ആക്കും ശഠിക്കാൻ അധികാരമില്ല; അങ്ങനെ ശഠിക്കുന്നതു മനുഷ്യരുടെ ചിന്താസ്വാതന്ത്ര്യത്തെ തടയുവാനുള്ള പാഴ്‌വേലയായിരിക്കും. ഇനി ഡാക്ടർ ഗുണ്ടർട്ടു് എന്താണു പറയുന്നതെന്നു നോക്കുക. 'ഓമൽ' എന്നതിനു ഓമന എന്നുകൂടി അർത്ഥമുണ്ടെന്നു്

പറഞ്ഞതിനുശേഷം കൃഷ്ണഗാഥയിൽനിന്നു, ''ഓമലായ്മേവുമപ്പൈതൽ" എന്ന വാചകം ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതല്ല രസം, ഓമൽ ക്രിയാവിശേഷണവുമാവാമെന്നു ആ പണ്ഡിതാഗ്രേസരൻ പറയുന്നു. Nicely, Gently എന്നു് അതിനു് അർത്ഥവും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നുവച്ചാൽ ചന്തത്തിൽ, അല്ലെങ്കിൽ സാവധാനമായി വരിക എന്നാണു് ഡാക്ടർ ഗുണ്ടർട്ടു് അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കുന്നതു് "കഥയോമലേ'' എന്നതിനു ചന്തത്തിൽ പറയുക എന്നാണത്രെ അർത്ഥം. അതു ചിന്തിക്കേണ്ടതല്ലയോ?

ഓമൽ കൈവള കിലുങ്ങേ എന്ന ദിക്കിൽ ഓമൽ എന്നതു ഡാക്ടർ ഗുണ്ടർട്ടിൻെറ അർത്ഥത്തിൽ ക്രിയാവിശേഷണമാണെങ്കിൽ, ചന്തത്തിൽ അല്ലെങ്കിൽ സൗമ്യമായി കൈവള കിലുങ്ങത്തക്കവണ്ണം എന്ന അർത്ഥമാക്കാമല്ലോ. ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് ഇനി വിദ്വാന്മാരും വിശേഷിച്ചു വിദുഷിമാരും അതിനെപ്പിടിച്ചു ഈ വൃദ്ധൻെറമേൽ പാഞ്ഞുകയറരുതു്. ഞാൻ ഒരു സംശയം ചോദിച്ചുവെന്നേ വിചാരിക്കേണ്ടതുള്ളു.

ഏതായാലും ഇതുകൊണ്ടൊന്നും സംശയം തീരുന്നതല്ല. സൗമ്യമായി കിലുങ്ങിയാലും ചന്തത്തിൽ കിലുങ്ങിയാലും അങ്ങനെ കിലുങ്ങിയതു യജമാനത്തിയുടെ വളയോ, അതോ ദാസിയുടെ വളയോ എന്ന സംശയം ബാക്കിയാകുന്നു. ദാസി വിശറി വീശുമ്പോഴം അവളുടെ കൈവള കിലുങ്ങിയെന്നു ഒരു മഹാകവി പറയേണ്ടതുണ്ടോ എന്നാണു ഒരു വിദ്വാൻ ചോദിക്കുന്നതു്. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കണ്ണുതുറന്നു എന്നുപറയുമ്പോഴം കൺപോളകൾ വിടൎന്നു എന്നും പറയേണ്ടതല്ലേ? നേരല്ലേ?

"കണ്ണുനാളമഴകിൽ തിരിച്ചനുപദം
രഥംപിറകിൽ നോക്കിയും"

ഓടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മാൻ പിന്നിലെ രഥംനോക്കാൻ കണ്ണുനാളം തിരിച്ചു എന്നു പ്രത്യേകം പറയണമല്ലോ? മാനിന്റെ പൃഷ്ഠത്തിലല്ല കണ്ണെന്നു എല്ലാവക്കും അറിയാമല്ലോ. വങ്കത്തരം! വങ്കത്തരം! ഓമലാംവണ്ണും കിലുങ്ങിയെന്നും, അഴകിൽ തിരിച്ചുവെന്നും ഓരോ വിശേഷണം ചേക്കാൻ കേരള കാളിദാസനും കുമാരനാശാനും ഇങ്ങനെ വങ്കത്തരം കാണിച്ചാലോ? മഹാകവികളാണുപോലും!

കിലുങ്ങിയതു കുപ്പിവളയാണെന്നു ഒരാറം; നേരിയ പൊന്നിൻ വളയാണെന്നു മറെറാരാറം; ഏതായാലും വളയെന്നല്ലാതെ വളകറം എന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നും, സാധാരണ ഒററവള ഒരു കയ്യിൽ കിടന്നു കിലുങ്ങുകയില്ലെന്നും ഓമ്മിച്ചാൽ അതു 'തരിവള'യായിരിക്കേണമെന്നു് ആരും ഊഹിച്ചില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

"അരിമണിയൊന്നു കൊറിക്കാനില്ല
തരിവളയിട്ടു കിലുക്കാൻ മോഹം"

എന്നു നമ്പ്യാരോ മറേറാ പറഞ്ഞിരുന്നുവല്ലോ. തരിവളയിട്ടു കിലുക്കാൻ അരിമണി കൊറിക്കാനില്ലാത്ത പാവങ്ങറക്കും കൊതിയുണ്ടെങ്കിൽ, ധനാഢ്യയായ ഒരു സ്ത്രീയുടെ ദാസിക്കും അങ്ങനെ ഉണ്ടായിക്കൂടയോ എന്നു സംശയിച്ചു പറഞ്ഞതാണു് അതല്ലാതെ, ഈ വിദ്വാന്മാക്കും വിദുഷിമാക്കും സാഹിത്യത്തിലെ ഗംഭീര വിഷയങ്ങളെപ്പററി വിമർശിക്കാൻ കെല്പ്പം, കോളും ഇല്ലാത്തതിനാൽ 'ഓമൽക്കൈവള'കിലുക്കി ഒച്ചയുണ്ടാക്കാൻ കൊതിയുണ്ടായതാണെന്നു സൂചിപ്പിച്ചതായി ആരും കരുതരുതു് തക്കത്തിൽ വ്യക്തിപരമായി

ശകാരിച്ചുതുടങ്ങുന്നവരെ ഈ വൃദ്ധനു വലിയ പേടിയാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് എൻെറ ആശയം വ്യക്തമാക്കിയതു്. ആരും മുഷിയരുതു്

ദാസിയുടെ വളയെപ്പററിയല്ല പറഞ്ഞതെന്നതിനു ഗംഭീരമായ മറെറാരു കാരണവുമുണ്ടത്രെ.

ഒരു ജഗന്മോഹിനിയെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിലിടയ്ക്കു് അല്പം വിളംബിച്ചു് ഒരു വെറും ദാസിയെ പെട്ടെന്നു വർണ്ണിക്കാൻ ശ്രമിക്കയില്ലെന്നാണ് ആ കാരണം. ഇതിൻെറ അർത്ഥം നിങ്ങൾക്കു് അത്ര വേഗം മനസ്സിലാകയില്ല. ഞാൻ അല്പം വിവരിച്ചുതരാം. ആശാൻ വാസവദത്തയെ വിവരിച്ചുപോകുന്നു. വക്കിൽ കസവുമിന്നുന്ന പൂവാട, കല്ലൊളി വീശുന്ന കർണ്ണപൂരം, വിടരാത്ത മുല്ലമാല, മൃഗമദപൊട്ടുയന്ന മുഖചന്ദ്രൻ, മുതലായവയൊക്കെ ആ വർണ്ണനയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നുവെന്നു നമ്മൾ ഓർമ്മിക്കണം ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നതിലിടയ്ക്കു ചോററിൽ കല്ലുകടിച്ചതുപോലെ, രാമച്ചവിശറി പനിനീരിൽ മുക്കുന്നതായി മഹാകവി പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ദാസിക്കു്, ഓമൽ കൈവളയുണ്ടെന്നു പറയുന്നതു് ആ ദാസിയെ വർണ്ണിക്കയാണെങ്കിൽ!

കുമാരനാശാൻെറ കാവ്യങ്ങളെ വളരെ ഉത്സാഹിച്ചു വായിച്ചു പഠിച്ച എനിക്കു്, ആ കാവ്യങ്ങളിൽ ഞാൻ കാണാതെ മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന എന്തെല്ലാം വിശേഷതകൾ ഉണ്ടാവാം എന്നു് ഇപ്പോൾ തോന്നുന്നു. മേൽ പറഞ്ഞ വിടരാത്ത മുല്ലമാല മുതലായവയെപ്പോലെ തന്നെ, മസൃണശിലാസനത്തിൻെറ ചരിഞ്ഞ പാർശ്വം, പുഷ്പവിസ്തൃമര സുരഭിയാം ഉപധാനവും അവയെപ്പോലെതന്നെ, രാമച്ചവിശറി പനനീരിൽ മുക്കി

വീശുന്ന തോഴിയും അവളുടെ കൈയ്യിൽ കിലുങ്ങി ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നെ ഓമൽ കൈവെളയും നായികാവർണ്ണന യിൽ പെട്ടതാണെന്നു് എൻെറ ബുദ്ധി മൺകട്ടയാക യാൽ തോന്നിപ്പോയി. അങ്ങനെയല്ലെന്നും ഓമൽ കൈവെള എന്ന പ്രയോഗംകൊണ്ടു് അതു ദാസിയെ വർണ്ണിച്ചതായി വിചാരിക്കേണ്ടിവരുമെന്നും അലങ്കാ രാദി ശാസ്ത്രങ്ങൾ അറിയുന്ന പണ്ഡിത പുംഗവന്മാർ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഓമൽകൈവെള ദാസിയുടേ താവാൻ പാടില്ല. ആയിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഓമൽകൈ വളയെന്നു ഒരിക്കലും മഹാകവി ഉപയോഗിക്കയില്ലാ യിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ദാസി വീശിക്കൊണ്ടിരിക്കു മ്പോൾ വാസവദത്തയുടെ കൈവളകിലുങ്ങിക്കൊണ്ടി രുന്നുവെന്നു സിദ്ധം.

എനിക്കൊരു സംശയം. വാസവദത്തയുടെ കൈ വളയാണു കിലുങ്ങിയതെന്നു പറയുന്നവർ ആ സംശ യം തീർത്തുതരാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നു. എന്തിനാണു വാ സവദത്തയുടെ കൈവള കിലുങ്ങത്തക്കവണ്ണം ദാസി ഉറക്കെ വീശണമെന്നു അവൾ കല്പിപ്പതു്? അതിൻെറ ശബ്ദം ഉപഗുപ്തൻ കേൾക്കണമെന്നുവച്ചായിരിക്കുമോ? താൻ തന്നെ കയ്യിളക്കി വളകിലുക്കിക്കൊണ്ടിരു ന്നാൽ, പെട്ടെന്നു ഉപഗുപ്തൻ വന്നു കണ്ടെങ്കിൽ അ വൾക്കു കാമപ്പിച്ചു പിടിച്ചു പോയെന്നോ മറേറാ ആ സന്യാസി വിചാരിക്കുമെന്നു ശങ്കിച്ചുവോ? അതല്ല, തൻെറ വാമേതര പാദാംബു്ജം പൊൻതള കിലുങ്ങുമാ റു് അവൾ ചലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ ആ കിലുങ്ങ ലിനു മേളംകൂട്ടാൻ കൈവളയും കിലുങ്ങണമെന്നു സം ഗീത വിദഗ്ദ്ധയായ ആ നർത്തകി വിചാരിച്ചുവോ? അ ഥവാ ആ റോഡിൽകൂടി പോകുന്ന യുവജനങ്ങളിൽ വല്ലവരും താൻ അവിടെ ഇരുന്നതു കാണാതെ പോ

യെങ്കിൽ, അവർ അപ്പക്കാളയുടെ മണി കേട്ടാൽ തിരിഞ്ഞുനോക്കുംപോലെ, തിരിഞ്ഞുനോക്കാൻ ഇടവരുത്തുമെല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചോ? എന്താണു് ദാസിയോടു് വീശു്, നല്ലകണക്കിൽ വീശു്, എന്റെ ഓമൽ കൈവള കാററുകൊണ്ടു കിലുങ്ങത്തക്കവണ്ണം വീശു്, എന്നു കല്പിക്കാൻ കാരണമെന്നു് അറിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കല്പിച്ചതല്ലെങ്കിൽ സമർത്ഥയായ ദാസി മേല്പറഞ്ഞ വല്ല കാരണവും മനസ്സിലാക്കി ചെയ്തതായിരിക്കാമല്ലോ. കിലുങ്ങിയ വള വാസവദത്തയുടെതാകുവാൻ ചിലർ ചെയ്ത അദ്ധ്വാനം പ്രശംസനീയമായിരിക്കുന്നു. ദാസി ഇടത്തുഭാഗത്തുനിന്നു വീശിയോ, പുറകിൽനിന്നു വീശിയോ, അപ്പോൾ വാസവദത്തയുടെ കൈകൾ ഏതു നിലയിലായിരുന്നു? ഇടത്തുകൈ അവൾ മടിയിൽവച്ചുവോ പാർശ്വത്തിൽ ആസനത്തിന്മേൽ കുത്തിവച്ചുവോ എന്നും മററും ഈ പണ്ഡിതന്മാർ സങ്കല്പത്തിൽ പരിശോധിച്ചു നോക്കാതെ വിട്ടന്നില്ല.

ആശാൻ ഈ വാദകോലാഹലങ്ങളൊക്കെ കേൾക്കാൻ ഇടയായെങ്കിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ യുവസാഹിത്യലോകം ഞെട്ടിപ്പോകത്തക്കവണ്ണം ആശാന്റെ അസ്ഥിപഞ്ജരം പൊട്ടിച്ചിരിക്കയില്ലെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നുവോ? ഇല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങൾ ഇക്കാലത്തെ യുക്തിവാദികളേയുംകവിഞ്ഞയുക്തിവാദിയാണു്.

രാമച്ചവിശറി പനിനീരിൽ മുക്കിവീശാൻ വാസവദത്ത ദാസിയോടു കല്പിച്ചതിനാലോ പതിവനുസരിച്ചോ അവൾ അങ്ങനെ ചെയ്തു. അപ്പോൾ ദാസിയുടെ കൈവള ചന്തത്തിൽ കിലുങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സ്വഭാവോക്തിയനുസരിച്ചു ഞാൻ അങ്ങനെയൊന്നു

പറഞ്ഞേതന്നെയുള്ള. ഇതിനെപ്പിടിച്ചു വാദവും തക്കവും ശകാരവും മററും ഉണ്ടാകുമെന്നറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ ആ പാദങ്ങരം ഉപേക്ഷിക്കുമായിരുന്നു എന്നു ആശാൻ വല്ലവരോടും സ്വപ്നത്തിൽ പറവാനുംമതി.

ഏതായാലും എൻെറ ഒരു അഭിപ്രായം ഞാൻ പറയട്ടയോ? ആരും ചിരിക്കരുതു് കിലുങ്ങിയതു വാസവദത്തയുടെ കൈവളയുമല്ല, ദാസിയുടെ കൈവളയുമല്ല. കുമാരനാശാൻെറ കൈവളയായിരുന്നു. ഓമൽ കൈവള എന്നതിനു് ഓ-മൽ–കൈവള എന്നു വിഗ്രഹം. ഓ, ഇങ്ങനെ വന്നുവോ എന്ന അത്ഭുതത്തെ സ്ഫുരിപ്പിക്കുന്ന ഭാവസൂചക അവ്യയം. മൽ –എൻെറ കൈവള=കൈവളതന്നെ. മഹാകവിക്കു രാജകുമാരൻ ഒരു കൈവള കൊടുത്തിരുന്നുവല്ലോ. മേല്പറഞ്ഞ പാദങ്ങരം എഴുതാൻ ഭാവിച്ചപ്പോരം അതു ഭയങ്കരമായ വാദപ്രതിവാദത്തിനു കാരണമാകുമെന്നതിൻെറ ഭാവി സൂചനയായി വലതുകൈ ചലിച്ചു. അപ്പോരം വളകിലുങ്ങി. ആ സംഭവവും അദ്ദേഹം അവിടെ രേഖപ്പെടുത്തി. കാളിദാസൻ ദുഷ്യന്തനെക്കൊണ്ടു "കൈവലതെന്തു ചലിച്ചിഹസാധ്യം'' എന്നു പറയിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇപ്പോരം ബോധിച്ചുവോ? ഇനി അന്യോന്യം മൂക്കും ചെവിയും പിടിച്ചു തക്കിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിദ്വാന്മാരും വിദുഷികളും തമ്മിൽ സമാധാനമാകുവാൻ എൻെറ ഈ വ്യാഖ്യാനം സഹായിക്കുമെങ്കിൽ കൃതാത്ഥോസ്മ്യഹം, കൃതാത്ഥോസ്മ്യഹം.

(പൌ. പ്ര.)

അനുബന്ധം

കുമാരനാശാന്റെ കാവ്യരചനാ സമ്പ്രദായം

കെ. ഭാനുമതി അമ്മ.

മഹാകവി കുമാരനാശാൻ അവർകളുടെ കാവ്യരചനയെ സംബന്ധിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിധവ കെ. ഭാനുമതിഅമ്മ അവർകൾ "സിലോൺ മലയാളി"യിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ള ഒരു ലേഖനത്തിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

ആശാന്റെ അന്തർമുഖത ഏതുകൊണ്ടും സ്മരണീയമാണ്. ഏതെങ്കിലും വിഷയത്തെപ്പററി കവിത എഴുതി തുടങ്ങുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ ആശാനെ എപ്പോഴും ചിന്താമഗ്നനായി കാണാം. കാവ്യനിർമ്മാണത്തിനു ദീർഘമായ നോട്ടുകൾ ഒന്നും കുറിച്ചുവയ്ക്കുക പതിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. എല്ലാം ബുദ്ധിയിൽ ആലോചിച്ചു ഒതുക്കിവയ്ക്കും. കോണും മൂലയും എല്ലാം ഒതുക്കി വിഷയത്തെ രൂപവൽക്കരിക്കും. ഇന്നവിധത്തിൽ തുടങ്ങി ഇന്നവിധത്തിൽ പരിപോഷിപ്പിച്ച് ഇന്നരീതിയിൽ അവസാനിപ്പിക്കണമെന്ന് ആദ്യംതന്നെ തീരുമാനിക്കും. എഴുതി തുടങ്ങിയാൽ ആദ്യത്തെ പ്ലാനിനു മാററം വരുത്തുന്നതു മൂപ്പർക്കു വലിയ വിരോധമാണ്. ആലോചിക്കാതെ തുടങ്ങുന്നതുകൊണ്ടാണ് പിന്നീടു മാററങ്ങൾ വരുത്തേണ്ടി വരുന്നതെന്നു അദ്ദേഹം പറയും. ഒരിക്കൽ എഴുതി തുടങ്ങിയാൽ ഇതരകൃത്യങ്ങളിൽനിന്നു പ്രതിബന്ധങ്ങൾ നേരിടാതിരുന്നാൽ കാവ്യനിർമ്മാണം എളുപ്പത്തിൽ കഴിയും. ഒററശ്ലോകങ്ങളായിട്ടു മൂളിമൂളി അർത്ഥ

വും ലയവും പൂർത്തിയാക്കിയതിനുശേഷമെ കടലാസിൽ കുറിക്കുകയുള്ളു. കാലസ്ഥിതി അനുകൂലമാണെങ്കിൽ ഒരേ ഇരുപ്പിൽ പത്തും പതിനഞ്ചും ശ്ലോകങ്ങൾ എഴുതാറുണ്ടായിരുന്നു. കാവ്യനിർമ്മാണഘട്ടത്തിൽ വണ്ടിനെപ്പോലെ മൂളി മൂളി ഇരിക്കുന്നതു ആശാനുമായി അടുത്തു പരിചയമുള്ള ആക്കും അനുഭവപ്പെട്ടിരിക്കുമെന്നുള്ള ഒരു സംഗതിയാണു്. എഴുതിതീർത്തടത്തോളം സഹൃദയന്മാരെ ചൊല്ലി കേൾപ്പിക്കുന്നതിലും കൂപ്പുക്കു വലിയ ഉത്സാഹമായിരുന്നു. ആശാൻെറ കവിതകൾ ആശാൻതന്നെ ചൊല്ലി കേൾക്കുന്നതിനെക്കാൾ ഹൃദയാകർഷകമായ ഒരു വിനോദം മറെറാന്നെങ്കിലും ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു്. ആ ലയമാധുരി നമ്മുടെ ഹൃദയാന്തരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു് അവിടെ മാറെറാലികൾ ഇളക്കി നമ്മുടെ ഹൃദയത്തെ ജഗദീശ രാജ്യത്തിലേക്കു് കുതിക്കൊള്ളിക്കുന്നു. കവി എത്രമാത്രം വിഷയത്തിൽ ലയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് കവിത ചൊല്ലി കേൾക്കുനാമാത്രയിൽ ആക്കും അനുഭവപ്പെടും. വിഷയത്തോടുള്ള മാനസികമായ ദിവ്യ ഐക്യമാണു് കാവ്യനിർമ്മിതിയിൽ ആശാനുള്ള അദ്വിതീയമായ വിജയത്തിനു കാരണം. കാവ്യകലയെ ഏഴാം ഇന്ദ്രിയമായി കരുതിയിരുന്ന ഒരു കവിയുടെ കാവ്യകലാരാധനത്തെപ്പററി പ്രത്യേകം പറയണമെന്നില്ലല്ലോ. ഇങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ ആശാൻ ഒരു മഹാകവിയായിതീർന്നതിൽ അതിശയിപ്പാനില്ല.

കാവ്യത്തിൻെറ ആദ്യന്തങ്ങളിലും നാമകരണവിഷയത്തിലും ആശാൻ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധപതിപ്പിക്കുക പതിവുണ്ടായിരുന്നു. നാമകരണത്തിൽ തൃപ്തിവരുത്തുന്നതു് അത്ര എളുപ്പമൊന്നുമല്ല. പേരുകൾ മാററിയും മറിച്ചും ഇട്ടുനോക്കും. പേരിലായിരിക്കും കാവ്യത്വം

അധികം സ്ഫുരിക്കുന്നതു് "ശബ്ദം രസാത്മകം കാവ്യം" എന്നുള്ളതു് ആശാൻെറ കവിതാനാമങ്ങൾക്കു് ഏററവും യോചിച്ച ഒന്നാണു് ആദ്യം ഇടുന്ന പേരുകൊണ്ടു് പലപ്പോഴും തൃപ്തിപ്പെടുകയില്ല. "സീതയുടെ ചരമചിന്ത" എന്നും പ്രരോദനത്തിനു് "ബാഷ്പാഞ്ജലി" എന്നും ദുരവസ്ഥക്കു് 'ആപത്തിൽ പാപമില്ല' എന്നും കരുണക്കു് 'ഉപഗുപ്തൻെറ കരുണ'യെന്നുമാണു് ആദ്യംനാമകരണം ചെയ്തിരുന്നതു് ഇതിൽ ബാഷ്പാഞ്ജലി എന്നുള്ളതു് ആശാനു വളരെ ഇഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു പേരായിരുന്നു. ഗീതാഞ്ജലി എന്നതിൻെറ അനുകരണം ആയിപ്പോകുമെന്നുവച്ചാണു് അതു് ഒടുവിൽ മാററിയതു്. പുഷ്പവാടി, മണിമാല, വനമാല എന്നെല്ലാമുള്ള പേരുകളിൽ ആശാനു വളരെ അഭിമാനമുണ്ടായിരുന്നു. കവിതകൾക്കു നാമകരണം ചെയ്യുന്നതിൽ വള്ളത്തോൾ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നില്ലെന്നും അങ്ങനെ ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതു് ഒരു വലിയ കുറവാണെന്നും ആശാൻ പറയുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ടു് അഭിമാനിയായ ആശാനു വെറും അനുകരണങ്ങളോടു വലിയ വെറുപ്പായിരുന്നു. സ്വതന്ത്രമായി തോന്നിയിട്ടുള്ള പല നല്ല ആശയങ്ങളും ഉപമാദി അലങ്കാരങ്ങളും അനുകരണഭയംകൊണ്ടു പലപ്പോഴും ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളതായി എനിക്കറിയാം. പ്രരോദനം എഴുതിയകാലത്തു് ഇംഗ്ലീഷിലെ വിലാപകാവ്യങ്ങൾ എല്ലാം ഒന്നുകൂടി മനസ്സിരുത്തി വായിച്ചുനോക്കുകയും അതു ഏതുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണെന്നു ചോദിച്ചതിൽ ആശയാനുകരണം വന്നുപോകാതിരിക്കാനാണെന്നു പറകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു് അഭിമാനംകൊണ്ടാണു് ഇത്ര അധികം "അനുകരണഭയം" വരുന്നതെന്നു പറഞ്ഞാൽ മൂപ്പർ അതുവകവച്ചു തരികയുമില്ല.

നമ്മുടെ നാട്ടിലെ ചില മുറി കവികളെപ്പോലെ ആശാൻ ബാല്യകാലത്തു് ശൃംഗാരശ്ലോകങ്ങൾ രചി

ച്ചിരുന്ന എന്നും വഴിതെററിയുള്ള ആ പോക്കിൽനിന്നും തൃപ്പാദങ്ങളാണ് ആശാനെ തിരിച്ചതെന്നും ആശാൻ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. തൃപ്പാദങ്ങളുമായുള്ള സംഘടന ആശാൻെറ ജീവിതത്തിലെ ഏററവും പ്രധാനമായ ഒരു സംഭവമാണ് സ്വാമിയുടെ ശിഷ്യനായി, ആരാധകനായി ആശാൻ കുറച്ചുകാലം കഴിച്ചുകൂട്ടി. അക്കാലത്താണ് പച്ച ശൃംഗാരത്തിൽനിന്നും ഭക്തിവിഷയങ്ങളിലേക്ക് കടന്നതു്. സ്തവങ്ങളും പ്രാത്ഥനകളും മറ്റുമാണ് അപ്പോൾ എഴുതാറുണ്ടായിരുന്നതു് ആശാൻെറ പേരിനെ അനവത്ഥമാക്കാനോ എന്തുകൊണ്ടാണെന്നറിയുന്നില്ല, അക്കാലത്തു് ആശാൻ ഒരുറച്ച സുബ്രഹ്മണ്യ ഭക്തനായിരുന്നു. അക്കാലത്തു് ഏകാകിയായി പഴനിയിലും മററും തീത്ഥയാത്ര പോയിട്ടുണ്ട്. ഭക്തിപരമായല്ലാതെ ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ ആശാൻ ഒന്നുംതന്നെ എഴുതിയിരുന്നതായറിവില്ല. അപ്പോഴുള്ള കൃതികളുടെ കൈയെഴുത്തു പ്രതികൾ ആശാൻെറ പുസ്തകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ കാണുന്നില്ല. പദ്യനിർമ്മാണം അല്പമെങ്കിലും ഇല്ലാതിരുന്ന ദിവസങ്ങൾ ആയിടയ്ക്കു കാണുകയില്ലെന്നാണ് ആശാൻ പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുള്ളതു്. തൃപ്പാദങ്ങളുടെ ഉപദേശപ്രകാരവും ഡാക്ടർ പൽപു അവർകളുടെ ഗണ്യമായ സഹായത്തോടുകൂടിയും ബാംഗ്ളൂരിലും കൽക്കട്ടയിലും പോയി ഉപരിവിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തതു പിന്നീടാണ്. ഇക്കാലത്താണ സാമാന്യമായി ഇംഗ്ലീഷുഭാഷ അഭ്യസിച്ചതു്. കല്കട്ടായിലേക്കു കപ്പൽ കയറുന്ന സമയം ഒരു ഇംഗ്ലീഷുവാക്കുപോലും തനിക്കറിയാൻ പാടില്ലായിരുന്നുവെന്നും കൽക്കട്ടായിൽ ചെന്നിറങ്ങിയ ഉടൻ ഇംഗ്ലീഷിൽ ഒരു കത്തെഴുതത്തക്കവണ്ണം ആ ഭാഷ കപ്പലിൽവച്ച് സ്വാധീനമാക്കിയിരുന്നുവെന്നും ആശാൻ പറഞ്ഞറിയാം. ഗ്രന്ഥപാരായ

ണംകൊണ്ടു് ഈ സാമാന്യജ്ഞാനത്തെ പിന്നീടു പരിപുഷ്ടിപ്പെടുത്തുകയാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്

ആശാൻ ഒരിക്കലും വെറുതെയിരിക്കുക പതിവില്ല. വെടിപറഞ്ഞു ഹീനകൃത്യങ്ങളിലേപ്പെട്ടു സമയം കൊല്ലുന്നതു് ആശാനു വലിയ വിരോധമായിരുന്നു. കൃത്യനിഷ്ഠയിൽ ആശാൻ അദ്വിതീയനാണു് വാനംപാടിയെപ്പോലെ കാലത്തെ എഴുനേൽക്കും. മറ്റുജോലികളില്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും വായിക്കുകയോ എഴുതുകയോ ചെയ്യും. ആരുടെ ദൂഷ്യവും ഒരിക്കലും പറയുകയില്ല. ഗുണാംശംകാണാൻ കണ്ണില്ലെങ്കിൽ മിണ്ടാതിരിക്കുക എന്നുള്ളതാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആദർശം. വാത്സല്യംനിറഞ്ഞ ഒരു ഹൃദയമാണു് ആശാനുള്ളതു്. "അണുജീവിയിലും സഹോദരപ്രണയ"മാണു് അദ്ദേഹം ഉപദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു് പരമാണു മുതൽ പരബ്രഹ്മംവരെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്നേഹപരിധിയിൽപെടും. സ്നേഹിതന്മാരുടെ സുഖദുഃഖങ്ങളിൽ ഇത്ര ഉള്ളഴിഞ്ഞു പങ്കുകൊള്ളുന്ന വേറെയൊരു വ്യക്തിയുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു് "വനമാല''യിലും "മണിമാല"യിലും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള പല വിലാപഗീതങ്ങളും ആശംസാപദ്യങ്ങളും ഇതിനു ഉത്തമസാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

വ്യക്തിവൈരം, പ്രതികാരബുദ്ധി എന്നീ വികാരങ്ങൾ ആശാൻെറ ഹൃദയത്തെ സ്പർശിച്ചിട്ടുപോലുമില്ല. ഭീമവും ക്രൂരതരവുമായ ദുർവ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കും ദുഗ്രഹങ്ങൾക്കും ആശാനെപ്പോലെ വശംവദനായിട്ടുള്ളവർ നമ്മുടെ സമുദായ പ്രവത്തകരിൽ അത്രംതന്നെയുണ്ടായിരിക്കയില്ല. വ്യക്തപരമായി സംസാരിക്കേണ്ടിവരുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു് ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു്

ഞാനൊന്നും പറയേണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. നണകരം പറഞ്ഞു പരത്തുന്നവരോടു ആശാനു തീരെ വൈരമില്ലെങ്കിലും തന്നെപ്പററി തെററിദ്ധാരണയുണ്ടാകുന്നതു മൂപ്പർക്കും വലിയ വിഷമമാണു് ഈ അവസരങ്ങളിൽ തനിക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള മനഃക്ഷോഭങ്ങളിൽനിന്നും ഉത്തമോത്തമങ്ങളായ ഏതാനും കാവ്യരത്നങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു് നിഷ്കപടതയോടു്, വണ്ടിന്റെ പാട്ടു്, ഗ്രാമവൃക്ഷത്തിലെ കുയിൽ, ഗുണനിഷ്ഠ എന്നിവ ഇത്തരത്തിലുള്ളവയാണു് അക്രമങ്ങളായ ചില അപവാദങ്ങൾക്കു് പ്രത്യുത്തരങ്ങളായി-കവിയുടെ പ്രത്യുത്തരങ്ങളായിട്ടാണു്- ഈ കവിതകൾ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതെന്നല്ലാതെ അവയെപ്പററി എനിക്കു് മറെറാന്നും പറവാൻ ഇപ്പോൾ നിർവാഹമില്ല. ഇത്തരത്തിലുള്ള കാവ്യരൂപത്തിലുള്ള ഒരു മറുപടികൊണ്ടു് ക്ഷോഭിച്ച തന്റെ ഹൃദയത്തെ അദ്ദേഹം ശാന്തമാക്കുകയും സ്വയമേവ തൃപ്തിപ്പെടുകയും ചെയ്യും. വ്യക്തിവൈരംകൊണ്ടു് ഹൃദയത്തെ മലിനപ്പെടുത്താതെ എപ്പോഴും സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണമെന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു വിലയേറിയ ഉപദേശമാണു്.

കവിഹൃദയത്തിനു് ഈശ്വരത്വം ഉണ്ടെന്നു് ആശാൻ വിശ്വസിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. ആശാൻ ഉറച്ച ഒരു ആസ്തികനായിരുന്നു. 1097 ലോ മറേറാ ആണെന്നു തോന്നുന്നു ഞങ്ങൾ തോന്നയ്ക്കൽ താമസിക്കുകയായിരുന്നു. തന്നാണ്ടത്തെ വേനൽ ഭയങ്കരമായിരുന്നു. ഇടവം അവസാനംവരെയായിട്ടും മഴയുടെ ലക്ഷണംപോലും ഉണ്ടായില്ല. തോന്നയ്ക്കലത്തെ ജനങ്ങൾ ഒട്ടുമുക്കാലും കൃഷിക്കാരാണു് ഞങ്ങളും അന്നു കർഷകവൃത്തിയിലേർപ്പെട്ടിരുന്നു. മഴയില്ലാതെ സ

സ്യവർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം കരിഞ്ഞു. ജനങ്ങളും കന്നുകാലി കളും വലഞ്ഞു വശായി. അക്കാലത്താണു് ആശാൻ "കർഷകൻെറ കരച്ചിൽ'' എന്ന ചെറുകാവ്യം എഴുതി യതു് ഉടനെ മഴപെയ്യുമെന്നു് ആശാൻ വിശ്വസി ക്കുകയും ഒരു പേമാരി താമസംവിനാ ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്തു. ആശാൻെറ മനസ്സറിഞ്ഞാണു് "ദൂഷിതമായ ന്യായാസനം" എന്നപേരിൽ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിട്ടുള്ള പദ്യം എഴുതിയതു് ആശാൻെറ കൃതികളിൽ വച്ചു് ഇതൊന്നു രചിച്ചതിൽ മാത്രമെ പശ്ചാത്താപത്തിനു് ഇടവന്നിട്ടുള്ളുവെന്നു് ആശാൻ തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഹൈക്കോടതിയിലെ ഏതോ ഒരു ജഡ്ജി ജാതിദ്വേഷം മുൻനിറുത്തി ഏററവും ന്യായമായ ഒരു വലിയ കേസ്സു് തള്ളിക്കളഞ്ഞ അവസരത്തിലാണു് ഈ കവിതഎഴു തിയതു്. പ്രസ്തുതശ്ലോകങ്ങൾ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു് അധി കകാലം കഴിയുന്നതിനു മുൻപു് ജഡ്ജിക്കു് ഏതോ ഒരു തീരാവ്യാധി പിടിപെടുകയും ആശാൻെറ പദ്യങ്ങൾ കണ്ടു വളരെ പശ്ചാത്തപിച്ചു തൻെറ അപരാധം സമ്മ തിച്ചു് ചില സ്നേഹിതന്മാരോടു പറഞ്ഞയക്കുകയും ചെയ്തതായി ആശാൻ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ടു് ഈ സ്ഥി തിക്കു് ആശാൻ അറത്തിലും മററും വിശ്വസിച്ചിരി ക്കണമെന്നൂഹിക്കാം.

ആശാൻ ഒരു ആസ്തികനും അദ്വൈതവാദിയും ആയി രുന്നെങ്കിലും സകലമതങ്ങളോടും ആശാനു് ബഹുമാന മാണുണ്ടായിരുന്നതു് ഇത്രയും സഹിഷ്ണുതയുള്ള ആളു കൾ അധികം ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല. മുഹമ്മദുനബി യോടും മുഹമ്മദുമതത്തോടും ആശാനു് വളരെ ബഹുമാ നമുണ്ടായിരുന്നു. ദുരവസ്ഥ എഴുതിയകാലത്തു് മുഹമ്മ ദീയരെ പറഞ്ഞിളക്കി ബഹളമുണ്ടാക്കിയതു് ഒരു

വിധിവൈപരീത്യമായി അദ്ദേഹം കരുതിയിരുന്നു. ആശാൻെറ മനഃസ്ഥൈര്യവും പ്രകൃത്യാ തനിക്കുള്ള ധൈര്യവിശേഷവും അക്കാലത്താണു് ഏററവും പ്രശോഭിച്ചുകണ്ടതു്. എത്ര പേർ എന്തെല്ലാം ബഹളംകൂട്ടിയിട്ടും നീചനീചമായി എന്തെല്ലാം എഴുതിവിട്ടിട്ടും ആശാൻെറ മനസ്സാക്ഷിക്കു് വിപരീതമായി യാതൊരുമാററവും ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അദ്ദേഹം വരുത്തിയില്ല. ദുരവസ്ഥ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ സവർണ്ണഹിന്ദുക്കൾ കയർക്കുമെന്നാണു് അദ്ദേഹം പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതു് പക്ഷേ കാര്യമില്ലാതെ കയർത്തതു് മഹമ്മദീയരായിരുന്നു. ആ മാന്യ സമുദായത്തിലെ പല നേതാക്കന്മാരും അക്കാലത്തു് ആശാനോടു് ഈ വിഷയത്തെപ്പററി സംസാരിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ യുക്തിയുക്തവും ധൈര്യ സമന്വിതവുമായ മറുപടികൾ കേട്ടു സമാധാനപരമായി അവർ മടങ്ങുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ആ ബഹളം അതോടുകൂടി അവസാനിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു മുഹമ്മദീയ കേന്ദ്രമായ തോന്നയ്ക്കൽ വച്ചാണു് പ്രസ്തുതകവിതയെഴുതിയതു്". ആശാനെ നല്ലവണ്ണം അറിയുന്നതിനു സൗകര്യം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള തന്നാട്ടുകാരോടു മുഹമ്മദീയ പ്രതിനിധികൾ ഇതു സംബന്ധിച്ചു യാതൊരു ബഹളവും കൂട്ടിയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, അന്യനാടുകളിൽ നിന്നും പ്രക്ഷോഭണം ഉണ്ടാക്കുവാനായി അവിടെ വന്നവരെ ആട്ടിഓടിക്കുകയുംചെയ്തു. ഭീരുത്വം എന്തെന്നുപോലും അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ആളല്ലായിരുന്നു ആശാൻ.

ജീവകാരുണ്യമായിരുന്നു ആശാൻെറ മറെറാരു ഗുണം. ബുദ്ധദേവനോടു തനിക്കുള്ള അപാരമായ ഭക്തിവിശേഷത്തിനും ഇതുതന്നെയായിരുന്നു നിദാനം. ബു

ദ്ധദേവനേയും ബുദ്ധമതത്തേയും സംബന്ധിച്ച് ആശാൻ വായിച്ചിട്ടില്ലാത്ത പുസ്തകങ്ങൾ ചുരുങ്ങും.

കുറിപ്പ്:- ഈ ലേഖനം ശ്രീ: എ. ഡി. ഹരിശർമ്മയുടെ ഫയലിൽനിന്നും കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുള്ളതാകുന്നു. സിലോൺ മലയാളിയിൽനിന്നും മലയാളമനോരമ അക്കാലത്തു് എടുത്തുചേർത്തിരുന്നതാകുന്നു. ആണ്ടു അറിയാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. ശ്രീ. ഭാനുമതിഅമ്മയുടെ കൈയ്യിൽ ഇന്നു് ഇതിന്റെ കൈയ്യെഴുത്തു പ്രതിയുമില്ല. ആശാൻ സംബന്ധിയായ ലേഖനങ്ങളുടെ ഒരു കലവറസൂക്ഷിപ്പുകാരനായ ശ്രീ. ഹരിശർമ്മക്കു് ഞാൻ എത്ര പ്രാവശ്യം കൃതജ്ഞത പറയണം.

—സമ്പാദകൻ.

നിനവണ!

കുന്നത്തു് ജനാർദ്ദനമേനോൻ

സ്നേഹം—സ്നേഹം എന്നതാണു് കുമാരനാശാനിൽ നിന്നു് ലോകത്തിനുണ്ടായ സന്ദേശം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളൊക്കയും സ്നേഹംകൊണ്ടു് ഉണ്ടാക്കിയതാണു്. സ്നേഹത്തെക്കാൾ വിശിഷ്ടമായി ജീവിതത്തിൽ യാതൊന്നുമില്ലെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം. അഹിംസയും, ത്യാഗവും, സത്യവും, നിഷ്കാമകർമ്മവുമെല്ലാം സ്നേഹത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. മനസ്സിനെ സ്നേഹമയമാക്കിയാൽ അതുതന്നെയാണു് വിജയവും ഐശ്വര്യവും. അദ്ദേഹം കാണുന്ന ദൈവവും, അദ്ദേഹം കാണുന്ന ലോകവും എല്ലാം സ്നേഹമയമാണു്. സ്നേഹം ഏതു ജീവിയിലും അന്തർലീനമായുണ്ടു്. അങ്ങനെ ബദ്ധമായതിനെ ഉയർത്തിപ്പരത്തുകമാത്രമേ മനുഷ്യൻ വിജയത്തിനായി ആചരിക്കേണ്ടതുള്ളൂ. അഹിംസയും, ത്യാഗവും, സത്യവുമെല്ലാം സാമാന്യക്കാർക്കു് ദുർവ്വഹമായിട്ടാണു് കാണുന്നതു്. സ്നേഹം അങ്ങനെയല്ല, അതു് ഏതു ജീവിയിലും മനസ്സിൽതന്നെ ഉള്ളതാണു് സ്നേഹംകൊണ്ടുള്ള കാര്യസിദ്ധി ഏതു മനുഷ്യനും നിത്യാനുഭവവുമാണു്. ത്യാഗാദികളെപ്പോലെ സാമാന്യന്മാർക്കു ഭയങ്കരമല്ല അതു്. എന്നാൽ സ്നേഹത്തിനു് ശുദ്ധിയും വൃദ്ധിയും കൂടുംതോറും സത്യവും ത്യാഗവും അഹിംസയും അതിൽനിന്നു് ഉയർന്നുകൊള്ളും. ലോകത്തിനു് ഇന്നു് അപേക്ഷിതമായിരിക്കുന്നതു് ആ സ്നേഹയോഗമാണു്. ഭാരതത്തിൽ ഇന്നു് വററിക്കിടക്കുന്നതു് ആ സ്നേഹനദിയുമാണു്. സ്നേഹക്ഷയത്താൽ ലോകം അ

ധികമധികം കഠിനമായിത്തീൎന്നു് ഭീകരമാംവണ്ണം വിണ്ടു തുടങ്ങിയിരിക്കയാണിപ്പോൾ. അതു കുമാരനാശാൻ കണ്ടു. കേരള ഭൂമിയിലെ ഈ ദുരന്തമായ 'ജാതി' കോപത്തിനു് ഒരേ ശമനൌഷധം സ്നേഹമാണെന്നു് അദ്ദേഹം അറിയുകയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം സ്നേഹം, സ്നേഹം എന്നു സ്വച്ഛന്ദം വിളിച്ചു പറയുവാൻ തുടങ്ങി. പ്രേമവും രാഗവും അത്ര ശുദ്ധമല്ലെന്നു അദ്ദേഹം തള്ളിയിരിക്കുന്നു. അതിലെല്ലാം കാമകലർപ്പുണ്ടുപോൽ. സ്നേഹമാണു് അദ്ദേഹത്തിനു് വിശിഷ്ടവും വിശുദ്ധവുമായ പദം. ഐശ്വര്യത്തിനു് ആധാരമായ ഐക്യം സ്നേഹംകൊണ്ടല്ലാതെ ഭവിക്കയില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. ശോകഭയങ്ങളെയെല്ലാം സ്നേഹംകൊണ്ടു തരണം ചെയ്യാം. ഘോര വിപത്തു്കൂടിയും സ്നേഹം കൊണ്ടു് സമ്പത്താക്കാം. എത്ര വലിയ താഴ്ചയിൽ നിന്നും സ്നേഹംകൊണ്ടു പൊങ്ങിയുയരാം. ദാരുണ പാപങ്ങളേപ്പോലും സ്നേഹത്താൽ മാച്ചുകളയാം. ഇഹത്തിലും പരത്തിലും ഒരുപോലെ സ്നേഹംകൊണ്ടു ശാന്തിനേടാം. സ്നേഹത്താൽ വശഗമാകുവാൻ കഴിയാത്തതായി ലോകത്തിൽ യാതൊന്നുമില്ല. സ്നേഹത്താൽ ശുദ്ധമാവാത്തതും ഒന്നുമില്ല. അതുകൊണ്ടു കുമാരനാശാൻ ലോകത്തെ നോക്കി, സ്നേഹം, സ്നേഹം, എന്നു വിളിച്ചുപറയുന്നു. കേരളത്തിൽ അന്നുയൎന്ന ആ വിളി ഇന്നു ഭാരതത്തിൽ എങ്ങുചെന്നാലും കേൾക്കാമെന്നായിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ കുമാരനാശാനിൽ നിന്നു് കേരള സാഹിതിയിലേക്കു് പുതുതായൊന്നു കിട്ടീട്ടുണ്ടു്. ഭക്തിയായും, അഹിംസയായും ത്യാഗമായും, സത്യമായും മുൻകാലങ്ങളിൽ ലോകത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു പോന്ന ആ ദിവ്യശക്തി ആധുനിക കാലത്തി

നൊത്തവണ്ണം സ്നേഹമെന്ന രൂപാന്തരം പ്രാപിച്ച്, കേരളത്തിൽ അതു് കുമാരനാശാനിൽകൂടി ആവിർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. പുതിയൊരു മതത്തിനു് ആശാൻ ഇവിടെ ബീജാവാപം ചെയ്തിരിക്കുന്നുവെന്നു വേണം വിചാരിക്കുവാൻ, സ്നേഹം, സ്നേഹം:– സർവ്വസുഖവും സർവ്വധനവും അതിലുണ്ടു് കേരളത്തിലും ഭാരതത്തിലും അപേക്ഷിതമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന ഐശ്വര്യത്തിനായി ജനതയ്ക്കു് ഭജനീയമായുള്ളതു് സ്നേഹം ഒന്നേ ഒന്നാണു്. ഏകത്വത്തിൽനിന്നുള്ള ഉറവയാണു സ്നേഹമെന്നും അതിനുള്ളതാണു് സ്വാതന്ത്ര്യമെന്നും അതിലാണു് ശാന്തിയെന്നും ആശാൻ ദർശിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്നേഹഭിക്ഷുക്കായി കേരളം എങ്ങും പാടിനടന്നു്, അതു കേരളീയരെ ചിരന്തനമായി ഏറ്റുപാടുമാറാക്കുക ആ സാഹിതീഭക്തൻ ചെയ്തു. കൈരളിക്കു് ഇത്ര വളരെ സ്നേഹം ഇതുവരെ മറ്റാരിൽനിന്നും കിട്ടീട്ടില്ല. സ്നേഹത്തിനു് ഇത്രയധികം വിലാസവിശേഷം ഇതുവരെ മറ്റാരെക്കൊണ്ടും കൈരളി കണ്ടിട്ടുമില്ല.

* * * * *

സ്നേഹത്തെ പ്രത്യേക രസമാക്കി കാണിക്കുകയാണു് കുമാരനാശാൻ ചെയ്തിരുന്നതു്. തന്റെ കൃതികളിലേതിലും സ്നേഹം ഒന്നുമാത്രമല്ലാതെ ശൃംഗാരം അല്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഉള്ളതായി വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. ശൃംഗാരത്തിൽ കാമമുണ്ടു് കാമത്തെ അദ്ദേഹം ആദ്യമെവെറുത്തു് തള്ളിയിരിക്കയാണു് അതുകൊണ്ടു കാമപ്രധാനങ്ങളായ രംഗങ്ങളൊന്നും അദ്ദേഹം ഉൾക്കൊള്ളുന്നവയല്ല സ്നേഹത്തിലാണു് അദ്ദേഹത്തിനു രസമെല്ലാം. സ്നേഹമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതു കൃതിയിലും

സ്ഥായിയായ രസം. നവരസങ്ങളിൽ നാം ആ സ്നേഹത്തെ കാണുന്നില്ലെന്നതു് ശരിതന്നെ. കരുണത്തിൽനിന്നു ശുദ്ധിയേയും, ശൃംഗാരത്തിൽനിന്നു കാന്തിയേയും സത്വത്തിൽ കലർത്തിയാൽ സ്നേഹം സംജാതമാകും എന്നു് ആശാന്റെ കൃതികളിൽനിന്നു് നിർണ്ണയിക്കാം. അങ്ങനെയൊരു നവ്യരസം ഈ നവരസങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ കൂട്ടേണ്ടതായി വന്നിരിക്കുന്നു. അതിന ഭക്തിയെന്നോ പ്രേമമെന്നോ പേരെങ്ങനെയോ ആവട്ടെ. ഭക്തിക്കു് ഇക്കാലത്തു് തിരസ്കൃതമായ ആ വൈദികത്വം ആത്മാവാകകൊണ്ടായിരിക്കാം, അതുവിട്ടു കുമാരനാശാൻ സർവ്വസാധാരണമായ സ്നേഹത്തെകൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് ഏതായാലും ആശാന്റെ കൃതികളിലെ ദിവ്യരസം പൂർണ്ണമായി ആസ്വദിക്കേണമെങ്കിൽ സ്നേഹത്തെ കാണുകതന്നെ വേണം; അതു പത്താമത്തെ രസമായി അംഗീകൃതമാവണം. എന്നാൽ, ആ രസം ശൃംഗാര കരുണങ്ങളാൽ സങ്കീർണ്ണമാണെന്നു് കരുതരുതു് കേവലം രസമാണു് സ്നേഹം. ശൃംഗാരത്തിൽ കരുണം പകർന്ന വിപ്രലംഭമല്ല അതു് നവരസങ്ങളുടെ ഉപ വിഭാഗങ്ങളിലൊന്നിലും അതു കാണുകയില്ല. ആശാന്റെ കൃതികളിൽ സ്ഥായിയായി ഉള്ളതു് പുതിയൊരു രസമാണു്:—സ്നേഹരസം. എന്തുകൊണ്ടു് നവ്യമായൊരു രസം ഉണ്ടായിക്കൂടാ? പണ്ടത്തെ നവഗ്രഹങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ദശാധികഗ്രഹങ്ങളായിട്ടില്ലേ? പണ്ടത്തെ ഷഡ്രസങ്ങൾ അവിടെ നിന്നിണ്ടോട്ടു് എണ്ണം കൂടികൊണ്ടല്ലേ വരുന്നതു് വർണ്ണസംഖ്യയും മുൻപിലത്തേതിൽനിന്നു് ഇപ്പോഴേക്കു് എത്രവളരെ പെരുകിക്കഴിഞ്ഞു? മനുഷ്യമനസ്സിനു് വികാസം കൂടുന്തോറുമാണല്ലോ രസങ്ങളോരോന്നു് അധികമധികം ഉൾക്കൊള്ളുക. ലൌകിക വിഷയങ്ങളിൽ മനുഷ്യമനസ്സ് നവംനവങ്ങളായ അവസ്ഥാന്തരങ്ങളിൽകൂടെ

കടന്നു പോരികയാണിപ്പോൾ. ആധുനിക ഗതിയിൽ പുരാതനത്വത്തിനു സ്ഥാനമില്ല. പഴയമനസ്സ് ശൃംഗാരംമുതൽ നവരസങ്ങളോളം ചെന്നിട്ട് അവിടെനിന്നിരിക്കയാണു് അതിലധികം വികാസം ലൌകിക വിഷയങ്ങളിൽ മനുഷ്യമനസ്സിനു് ഉണ്ടായപ്പോൾ പുതുതായി സ്നേഹരസം ഉദിച്ചു. ആശാൻ അതു ശാസ്ത്രത്തിലേക്ക് വകകൂട്ടുവാൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളെ നോക്കി സ്നേഹരസത്തെ ഇനി സൂത്രനിർവ്വചനങ്ങൾക്ക് പണ്ഡിതന്മാർ എടുക്കേണ്ടി വന്നിരിക്കുന്നു. ആശാന്റെ കൃതകളിൽ നാമേവരും സവിശേഷം രസിക്കുന്നവരാണല്ലോ. വിരസമാണതെന്നു് ശത്രുക്കൾക്കുപോലും പറയാവതല്ലാ. എന്നാൽ ആ രസം പൂർവ്വികമായ നവരസങ്ങളിൽ ഏതാണെന്നു് തിരഞ്ഞുതുടങ്ങിയാൽ വിഷമിക്കുകയേയുള്ളു. സ്നേഹരസത്തെ പത്താമത്തേതാക്കി നോക്കിയാൽ എല്ലാം തെളിഞ്ഞു കാണാം. ഭവഭൂതിയുടെ ഉത്തരരാമചരിതത്തിൽ വിപ്രലംഭ ശൃംഗാരമോ കരുണമോ സ്ഥായിയായ രസമെന്നു് ഇന്നും വിവാദത്തിൽ തന്നെ നിൽക്കയാണല്ലോ. അന്നു മുതൽക്കേ ഈ നവ്യരസം കുരുത്തു തുടങ്ങീട്ടുണ്ടു്. അതിന്റെ വളർച്ച ആശാന്റെ കൃതികളിൽ നല്ലവണ്ണം കാണുമാറായി. സ്നേഹരസം—പത്താമത്തെ രസം—അതാണതു്. പ്രേമത്തിൻേറയും ഭക്തിയുടേയും എല്ലാ വികാരങ്ങളും അതിൽ ഉൾപ്പെടും. ശാന്തവീരാദികളെന്നപോലെ സ്നേഹവും രസത്തിൽ ഇതാമൂർത്തികൊള്ളുന്നു. മനുഷ്യനു് തന്നിൽതന്നെ ഉദിച്ചടങ്ങേണ്ടുന്നതാണല്ലോ രസം. അവനു അന്യനിൽ ചെലുത്തുവാനുള്ളതെല്ലാം ഗുണങ്ങളാണു് സ്നേഹം അന്യനിൽ ചെലുത്തേണ്ടതാകയാൽ അതു ഗുണമാണെന്നും രസമല്ലെന്നും ചിലർ വാദിച്ചേക്കാം. വിരകരുണ ശാന്തരസങ്ങൾ വീര്യകാരുണ്യ ശാന്തിഗു

ണങ്ങളാവാറുണ്ടല്ലോ. അതുപോലെ ഗുണവും രസവു മായി തനിത്തനിയെ സ്നേഹം നിലകൊള്ളുന്നു. കാരുണ്യം കരുണത്തിലെന്നപോലെ, സ്നേഹം ശൃം ഗാരത്തിലാണ് രസമാകുകയെന്നില്ല, സ്നേഹഗുണം തന്നെ സ്നേഹരസവുമാകുന്നത് കുമാരനാശാന്റെ കഥാപാത്രങ്ങളിൽ കാണാം. ഇങ്ങനെ സ്നേഹരസ പ്രധാനമായി എടുക്കാവുന്ന പൂർവ്വിക കൃതിയാണ് ആ ശാൻ കണ്ട സാവിത്ര്യുപാഖ്യാനം. സ്നേഹം മനുഷ്യ ന് തന്നിൽതന്നെ നിറയുന്ന തനിരസമാണെന്ന് ആ ശാൻ പാത്രംകൊണ്ടുതന്നെ കാണിക്കയും ദൈവം കരു ണാകരനെന്നപോലെ സ്നേഹാകരനുമാണെന്ന് അ ദ്ദേഹം ആത്മനാ കാണുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതു കൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ സ്ഥായിയാ യി നിൽക്കുന്ന രസം തനിയായ സ്നേഹമാണെന്ന് നമുക്കു സമ്മതിക്കേണ്ടി വരുന്നു.

* * * * *

നളിനി, ലീല, ദുരവസ്ഥ, ചണ്ഡാലഭിക്ഷുകി, കരുണ—എന്നീ അഞ്ചുകൃതികളിൽ ഭിന്നഭിന്ന സ്നേ ഹവിലാസങ്ങൾക്കു നിദർശനങ്ങളായി അഞ്ചു നായി കമാരെ ആശാൻ സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അത്ഭുത ദിവ്യസ്നേഹമൂർത്തികളായി അധുനാതന ലോകത്തി ലുണ്ടായ പഞ്ചകന്യകമാരാണവർ. ഒന്നിനൊന്ന് ലോ കോത്തരമായി ഉയർന്നുയർന്നു കൊണ്ടാണ് ആശാന്റെ ആ പഞ്ചസ്നേഹം. അകവും പുറവും ഒരുപോലെ വിശുദ്ധമായ ആ നിഷ്കാമ സ്നേഹമാണ് നളി നിയിൽ കാണുന്നതു്. കരുണയിലെ വാസവദത്ത യുടെ സ്നേഹമാവട്ടെ, ലോകത്തിൽ പരമദുർല്ലഭമാ

ണ്. അതിൻെറ മദ്ധ്യവർത്തികളായി മററു മൂന്നനായികമാരും വഴികഉ വഴിനില്ക്കുന്നു. അവരൈവരും സ്നേഹത്തിന്ന വേണ്ടിമാത്രം സ്നേഹത്തെ വരിച്ചവരാണ് സുഖത്തെയോ, ധനത്തെയോ, അന്തസ്സിനെയോ, അല്ല, അതിനെയെല്ലാം കടന്ന് അവർ സ്നേഹത്തെ—സ്നേഹത്തെമാത്രം ഭജിച്ചവരാണ്. അതുകൊണ്ട് അവരൈവരും ആ വഴിക്ക് ശാന്തിയെ ദർശിക്കുന്നവരായി.

എങ്ങോ എങ്ങനെയോ എന്നറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ഏതാണ്ടൊരാളിലാണ് നളിനിക്കുണ്ടായ സ്നേഹം. ആ സ്നേഹത്തിൽ മഗ്നയായി നാട്ടം വീട്ടം പിതൃജനവുമെല്ലാം അവൾക്കു കാണ്മാനില്ലാതായി. ജീവിതനിരപേക്ഷയായി ആ സ്നേഹത്തിനുവേണ്ടി അവൾ വിവാഹാലോചനയെ ചാടിക്കടന്ന് കാട്ടപൂകി. താൻ സ്നേഹിക്കുന്ന ദിവാകരൻ എവിടെ എന്നും ഉണ്ടോ എന്നും അവൾക്കു അറിഞ്ഞുകൂടാ. അവൾ പിന്നെ എങ്ങോട്ടും അന്വേഷിച്ചു ചെന്നതുമില്ല. തപസ്സാൽ ജീവിതമാകമാനം സ്നേഹമയമാക്കിയാൽ അതിലപ്പോൾ ദിവാകരനെ കാണുമെന്ന് അവൾ വിശ്വസിച്ചു. അങ്ങനെ തപോഫലമായി അവൾക്കു ദിവാകരൻ പ്രത്യക്ഷമായി. ദിവാകര സ്നേഹത്തിനായികൊണ്ടുള്ള തൻെറ ജീവിതത്തെ ആ സ്നേഹത്തിൽ അവൾ അർപ്പിച്ചടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

നളിനിയെക്കാൾ വിക്രമം കൂടിയവളാണ് ലീല. കുലാചാരബദ്ധമായ സ്വജീവിതത്തെ ആത്മവശമാക്കുവാൻ അവൾ തപിച്ചതു കുറെയൊന്നുമല്ല. കുറെയൊന്നമല്ല പ്രലോഭനങ്ങൾ അവളെ പൊറുതികെടുത്തു്. പരമൊസ്തയായി വർത്തിച്ച്, ധർമ്മ്യകർമ്മങ്ങളിൽ

നിന്നു് ലോകദൃഷ്ട്യാ പിഴക്കാതെ തന്റെ ആ സ്നേഹത്തെ തന്നിൽ ഒതുക്കുവാൻ അവൾക്കു് കുറെയൊന്നുമല്ലാ കരളിൽ ചൂടുണ്ടായതു്. അറവാതിൽ തപോവേഗത്താൽ തുറന്നുകിട്ടിയപ്പോൾ, എതിരേ പെട്ടതു് അടച്ചുപൂട്ടിയ പടിവാതലാണു്. അതിനെ അവൾ മഹാവിക്രമത്തോടെ ചാടിക്കടക്കുകയാണുണ്ടായതു്. സ്നേഹാത്മകമാണു് ആ വിക്രമം. സ്നേഹത്തിൽ അവൾ പൊരിഞ്ഞു. സ്നേഹത്താൽ അവൾ പാഞ്ഞു. തപസ്വിനിയായിട്ടല്ല, പ്രമദയായിട്ടാണു് അവൾ സ്നേഹത്തെ അണഞ്ഞതു്. നളിനിയെപ്പോലെ സാമപൂർവ്വകമല്ല, വലുതായ വിക്രമത്തോടെയാണു് ലീലയുടെ സ്നേഹ സായൂജ്യം. അവൾ കുലാചാരഗ്രഹണത്താൽ അശുദ്ധമായ ശരീരത്തെ നദിയിൽ മുക്കി, മദനസ്നേഹത്തിൽ ഇണങ്ങിപ്പൊങ്ങിനിന്നു.

ഇതിലധികം ധൈര്യമാണു് ദുരവസ്ഥയിലെ സാവിത്രിയിൽ സ്നേഹത്തിനായി വിവൃദ്ധമായതു്. ഘോരമായ അധഃപതനത്താൽ ആ കുഞ്ഞാത്തോലിന്റെ നെഞ്ചു് ഉടഞ്ഞുപോയില്ല. ഈശ്വരദത്തമായ ജീവിതത്തെ നിഷ്ഫലം കളയുന്നതു് ഘോരമായ അപരാധമാണെന്നു് അവൾ ധരിച്ചു. ഭ്രഷ്ടയായെന്നുവെച്ചു് താന്തോന്നിയായി ഇനി ദുഷിക്കാമെന്നു് അവൾ മദിക്കയല്ലാ ഉണ്ടായതു്. താൻ വീണേടത്തു തന്നെ തന്റെ സ്നേഹത്തെ ചൊരിഞ്ഞു പ്രകാശം കാണുവാൻ അവൾ സമത്ഥയായി. പുലയക്കുടിലിൽ വീഴേണ്ടി വന്ന അവൾ അവിടെ സ്നേഹത്തെ പ്രയോഗിച്ചു് ചാത്തന്റെ രൂപത്തിൽ പുലയവംശത്തെ പരിസേവിക്കുവാൻ ആളായി. അങ്ങനെയാകുന്നതിനു് അവൾ മനസ്സിനെ

യമിച്ചിരിക്കുന്നതു് ലീലാനളിനികളെക്കാരം ഉഗ്രവ്ര തയായിട്ടാണു് പുലയനെ നീലക്കാർവർണ്ണനായ സു കുമാര കളേബരനായി നമ്പൂതിരിസ്ത്രീ ഭജിക്കുമാറായ തിൽ എത്ര വിപുലമായ ധൈര്യമാണു് ചെലു ത്തിയിരിക്കുന്നതെന്നു് അതിരിടാവതല്ല. ഭയങ്കര മായ അധഃപതനത്തിൽനിന്നു് സ്നേഹത്താൽ ഐശ്വര്യം കണ്ടവളാണവരം. പുലയക്കുടിലിൽ കേ ണുകൊണ്ടു കിടക്കവേ സ്നേഹം അവിടെയും വിള യാടുന്നതു് അവരം കണ്ടു. സ്നേഹമുള്ളിടത്തു് ശ്രേ യസ്സു എന്നവരം നിശ്ചയിച്ചു. അവരം ദൃഢവ്രതയാ യി, തന്നിൽ തന്നെ സ്നേഹത്തെ നിറച്ചുതുടങ്ങി. അങ്ങനെ അവരം സ്നേഹമയിയായപ്പോരം, അങ്ങ നെ ആ ഏകത്വത്തെ ഗ്രഹിച്ചപ്പോരം പുലയൻ അ വരംക്കു് കോമളരൂപനായി. എത്ര കടുത്ത അന്ധ കാരത്തെയാണു് ആ മഹാമനസ്വിനി സ്നേഹ ത്താൽ തരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്! പാതാളത്തിൽ സ്നേഹത്താൽ സ്വർഗ്ഗമുണ്ടാക്കിയവളാണവരം.

എന്നാൽ — അവളെയും കവിച്ചുകൊണ്ടാണു് ച ണ്ഡാലഭിക്ഷുകിയായ മാതംഗിയുടെ സ്നേഹഗതി. ഏതാണ്ടൊരു ലക്ഷ്യത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ടാ ണു് നളിനിയും ലീലയും സാവിത്രിയും സ്നേഹ ത്തെ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു്. മാതംഗിക്കു് അതിൽ ലക്ഷ്യമേയില്ല. ആനന്ദനിൽ അവരം കണ്ട ആ ദിവ്യ സംപ്രീതിയിലാണു് അവരംക്കു് ആദ്യം സ്നേഹോ ദയമുണ്ടായതു്. ആനന്ദനിൽ വെളിപ്പെട്ട അഭേദ സ്നേഹത്തിനു് അവളുടെ മനസ്സു് വശഗമായി. അ രൂപമായി സ്നേഹത്തെ ആരാധിച്ചവളാണവരം — നിഷ്കാമവും നിഷ്കളങ്കവുമായ സ്നേഹത്തെ!

ലോകോത്തരമായ ഗുണവിശേഷത്തിലാണു്, വ്യക്തി രൂപത്തിലല്ലാ അവരം സ്നേഹത്തെ അർപ്പിച്ചതു്. സംപ്രീതിരൂപമായി ആദ്യം അവരംക്കു് സ്നേഹത്തിന്റെ വിളിയുണ്ടായി. ആ വഴിക്കു് അവരം തന്നത്താൻ മറന്നുകൊണ്ടു് തനിയെ നടന്നു. അങ്ങനെ അവരം നിർവ്വാണരൂപമായ സ്നേഹത്തോടു് സാലോക്യം പ്രാപിച്ചു. അധോലോകത്തിൽനിന്നു് ആ സ്നേഹാത്മാവു് ഉപരിലോകത്തേക്കു് പൊങ്ങി. എത്ര അത്ഭുതാവഹമായ സിദ്ധിയാണതു്! ശരീരത്തോടുകൂടിത്തന്നെ നിഷ്കളങ്ക സ്നേഹത്തെ ആത്മനാ ഭജിക്കുമാറായ ആ ചണ്ഡാലഭിക്ഷുകി ചണ്ഡാലഭക്തനായ നന്ദനേയും അതിശയിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഇനി അവളുടേതിനേക്കാരം ദുർല്ലഭവും ദുഷ്കരവുമായിട്ടാണു് കരുണയിലെ വാസവദത്തയുടെ സ്നേഹം കാണുന്നതു് ജന്മനാഗണികയാണവരം. ആരിലും സ്നേഹം കാണിക്കയും ആരെയും സ്നേഹിക്കാതിരിക്കയുമാണു് അവളുടെ കുലവൃത്തി. വിത്തസമൃദ്ധിയാൽ മദോന്മത്തയായിട്ടാണു് അവളുടെ വളച്ച്. അവളുടെ സൗന്ദര്യത്തെ ജനാധിപന്മാർപോലും വണങ്ങിനിന്നു് ആരാധിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ളവരംക്കു് തപസ്വിയായ ഭിക്ഷുവിൽ നിഷ്കാമ സ്നേഹമുണ്ടായിപോൽ. പിന്നീടു് അവരംക്കു ചെയ്യേണ്ടി വന്ന ആ ഘോരകർമ്മം, അവളിൽ അന്തരംഗേണ വളൎന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ആ സ്നേഹത്തിന്റെ അതിസൂക്ഷ്മമായ വേഗത്താൽ ഉണ്ടായതല്ലെന്നു് നമുക്കു് പറയാവതല്ല. സ്നേഹം നിറഞ്ഞപ്പോരം, ജന്മസിദ്ധമായുള്ള ദുർവൃത്തി മനസ്സിൽ ഇടമില്ലാതെ പുറമേ തിങ്ങിനില്ലായി. അതെല്ലാം അവിടെ കട്ടുത്തുറച്ചുപൊട്ടിതെറിച്ചതാവാം അവരംക്കുവേണ്ടി വന്ന കൊല. കുലവൃത്തിക്കധീന

മായ സ്ഥൂലശരീരത്തിനു്, അവളുടെ മനസ്സു് സ്നേഹവശമായതോടുകൂടി അതിൽനിന്നു് അകലേണ്ടിവന്നു. അങ്ങിനെ ആ അശുദ്ധശരീരം അടക്കമില്ലാതെയായപ്പോൾ അതിന്മേൽ പിശാച്കയറി; അവൾ സ്ഥൂലദൃഷ്ട്യാഘോരകർമ്മിണിയായി. നിഷ്കാമസ്നേഹത്താൽ പരിപാവനമായ മനസ്സിനു് കർമ്മദോഷത്താൽ മലിനമായ ശരീരത്തെ ഊക്കോടെ ചവുട്ടിത്തള്ളേണ്ടിവന്നു; അതാണു് വാസവദത്തയിൽ കണ്ട ആ ഘോരകർമ്മാനുഭവം. ശരീരത്തെ പിളന്നുകൊണ്ടു് സ്നേഹമയമായ മനസ്സു് ശാന്തിയിലേക്കു് ഉയന്നു. ആ മലിനശരീരത്തെ ചുടലയിലേക്കു് എറിഞ്ഞുകളഞ്ഞപ്പോൾ മനസ്സിലെ സ്നേഹം ഏകമായ സ്നേഹത്തെ നിർബാധം പ്രാപിച്ചു. ഏറ്റവും ഘോരമായ തപസ്സാണു് ഇതിൽ അവൾക്കു വേണ്ടിവന്നതു്. അംഗങ്ങളെല്ലാം മുറിഞ്ഞുകന്നു് രക്തമെല്ലാം ഒഴുകിഒഴിഞ്ഞു് ചുടലക്കാട്ടിൽ ചത്തുകൊണ്ടുള്ള നിലയിൽ അവൾ സ്നേഹത്തെ നോക്കുന്നു. അവിടെ ആ അവസ്ഥയിൽ അവൾക്കു് സ്നേഹം പ്രത്യക്ഷമായി; അവൾ അനുഗ്രഹീതയുമായി. ധനവും മാനവും ദേഹവുമെല്ലാം ധ്വംസിതമായി, ചിതാധൂമത്താൽ ആവൃതയായി, ഗൃധ്രഗോമായുക്കൾക്കിടയിൽ നാറിത്തണുത്തുകൊണ്ടു കിടക്കവേ, അവൾക്കു അതാ സ്നേഹത്തിന്റെ വിളി! ആ വഴിക്കു് അവൾ ശാന്തിനേടി. നിഷ്കാമസ്നേഹം ഘോരകർമ്മിണിയായ കുലടക്കുപോലും മോക്ഷദാനം ചെയ്തു.

ഇപ്രകാരം അഞ്ചുകൃതികളെക്കൊണ്ടു് അഞ്ചുതരം ദിവ്യസ്നേഹോദയം കുമാരനാശാൻ നമുക്കു കാണിച്ചുതന്നിരിക്കുന്നു. അവയഞ്ചും കേരളീയക്കു് എന്നെ

ന്നം നോക്കി ആനന്ദിക്കുവാനുള്ളവയാണ്. ഇതരഭാഷകൾക്ക് അസൂയാ ജനകമായി കേരളഭാഷയ്ക്കു കിട്ടിയ അനർഘധനവുമാണത്. അവയെ ബഹുധാപോഷിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മററു കൃതികളും ഭാഷയിൽ—സ്നേഹത്തിൽ— വർദ്ധിക്കുന്നു.

കുറിപ്പ്:- 1932 ഒക്ടോബർ 17 മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പ്- ഈ ലേഖനം ''ആശാൻ" എന്ന പ്രബന്ധത്തിൽ ചേർത്താൽ നന്നായിരിക്കുമെന്നു അതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണകാലത്തു് ശ്രീ. കണ്ണൻ ജനാർദ്ദനൻ തന്നെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരുന്നതാണ് അദ്ദേഹം പ്രരോദനത്തിനു് എഴുതിതന്ന നിരൂപണം മാത്രമെ അന്നു് അതിൽ ചേർക്കാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളു. മഹാകവിയുടെ സന്ദേശമാണു് സ്നേഹമെന്ന കാര്യത്തിൽ വിമർശകന്മാരെല്ലാം ഏകാഭിപ്രായക്കാരാണ് എന്നാൽ ശ്രീ. കണ്ണൻജനാർദ്ദനനാകട്ടെ ഒരു പടി കൂടി കടന്നു്ആശാൻ കവിതകളിൽ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥായിയായ രസമാണു്"സ്നേഹ" മെന്നു സ്ഥാപിക്കാൻ ഉദ്യമിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്നേഹത്തെ ഒരു രസമായി മാററിയിരിക്കുന്നു. ഇന്നത്തെ അക്കാദമിയിലൊ, സെമിനാറുകളിലോ, ഈ ആശയം ഉന്നയിച്ചു കാണുന്നില്ല. ''ആശാൻ-വിപ്ലവത്തിന്റെ ശുക്രനക്ഷത്രം'' എന്നു വിളിച്ചു പറയുന്ന വിമർശകന്റെ ആത്മാർത്ഥതയിലും ഈ സ്നേഹം ഒരു രസമായി ഉദയ ചെയ്തിട്ടില്ല. ഈ രസവിചാരത്തിനു ഒരു സ്ഥിരീകരണമുണ്ടാകുമെങ്കിൽ അതു് ഒരു പുതിയ കാഴ്ചപ്പാടാകുമെന്നും ലേഖനകർത്താവിന്റെ ആഗ്രഹം ഇന്നെങ്കിലും കൈവരട്ടെ എന്നും കരുതിയാണു് ഇപ്പോഠം അനുബന്ധമായി ഇതു ചേർത്തിട്ടുള്ളതു്. മുക്കോത്തിന്റെ ലേ

ഖനമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ഈ സമാഹാരത്തിൽ വരരു തെന്ന് ആദ്യമെ തന്നെ എനിക്കു നിർബ്ബന്ധമുണ്ടായി രുന്നു. മുൻപറഞ്ഞ പരിതസ്ഥിതികളിൽ ഈ ലേഖ നം വന്നുചേർന്നതാകയാൽ സഹൃദയലോകം ഇതിനെ സൽക്കരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഈ കുറിപ്പ് എഴുതിക്കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം 1967 ഒക്ടോബർ 8-ാം തീയതിയിലെ മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതി പ്പിൽ മഹാകവി ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ് ആശാൻെറ "കവി താസരണിയിലൂടെ ഒരു ഉല്ലാസയാത്ര" നടത്തിയിരി ക്കുന്നു. അതിൽ ജി പറയുന്നതു നോക്കുക: - ''സ്നേഹ ത്തിൻെറ കേവലരൂപം ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ഒരു ലഘു കൃതിയാണ് നളിനി............... ജീവിതത്തോടൊപ്പം സാ ഹിത്യസിദ്ധാന്തങ്ങളെ അദ്ധ്യയനം ചെയ്തിട്ടുള്ള ചി ല വിമർശകന്മാർ നളിനിയിലെ രസത്തെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യുമ്പോൾ നളിനിയെ ദോഷപ്പെടുത്താൻ ശ്ര മിച്ചിട്ടുണ്ട് പരസ്പര പ്രവൃത്തമായ രതിയേ യഥാർത്ഥ പ്രണയമായി വികസിക്കുകയുള്ളൂ. ദിവാകരൻ അനു രക്തനല്ല. സന്യാസിയാകയാൽ പ്രണയാർഹനുമല്ല. അതിനാൽ രസനിബന്ധനത്തിൽ കവി നിരവധാന നായിരിക്കുന്നുവെന്നാണ് ആക്ഷേപം. ശൃംഗാരത്തി ന്ന് സർവഥാ പുഷ്ടിവരുത്തി ഒരു കാവ്യം രചിക്കണ മെന്ന സങ്കല്പത്താൽ അതിനനുരോധമായ വിധത്തിൽ പാത്രങ്ങളേയും സംഭവങ്ങളേയും കല്പിച്ചു കൂട്ടി നിബ ന്ധിച്ച് രൂപത്തിലൂടെ ഭാവത്തിലേക്കു പോന്ന കവി യല്ല നളിനിയുടെ കർത്താവായ ഭാവനാശാലി. അനുഭ വങ്ങളിൽ നിന്ന് ആദർശോജ്ജ്വലമായ ഒരു സ്നേഹമയ ജീവിതത്തെ വിഭാവനം ചെയ്ത് അതിനു ആധാരമാ യ സ്ഥലത്തേയും കാലത്തേയും പശ്ചാത്തലമാക്കി ആ

ോവത്തിൽ നിന്നു് കലാപ്രകാശമായ രൂപത്തിലേ കടന്നു വരികയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിഭ. ഗാരമല്ല സ്നേഹമാണു് നളിനിയിൽ. ഇന്ദ്രിയ ത്തിലല്ല ആത്മനിർവൃതിയിലാണു്, ശാന്തിയിലാ അതിന്റെ വിരാമം. സാഹിത്യസിദ്ധാന്തങ്ങളറി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ജീവിതത്തിന്റെ നിയമത്തിനു ണ്ടി അവയെ അനാദരിക്കാൻ കഴിവുള്ള കലാകാര രേ പുതിയ രീതികളുടെ ഉപജ്ഞാതാക്കളായിത്ത ന്നുള്ള" ഇവിടെ "ജി" സോപാനത്തിൽ ഭക്തിപൂർ തൊഴു കയ്യോടെ നിൽക്കുമ്പോഴം കണ്ണൻ ജനാർദ്ദ ശ്രീകോവിലിൽ കടന്നു് മണിനാദം മുഴക്കുന്നു.

—സമ്പാദകൻ